

UCHWAŁA NR V/55/5/2018
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 25 czerwca 2018 r.

**w sprawie oceny sytuacji na rynku pracy województwa śląskiego i realizacji zadań w zakresie polityki
rynku pracy w 2017 roku**

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 913 z późn. zm.), art. 8 ust. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1065 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Śląskiego
uchwała:

§ 1. Dokonuje się oceny sytuacji na rynku pracy poprzez przyjęcie opracowania pod nazwą Rynek pracy w województwie śląskim w 2017 roku, stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Dokonuje się oceny realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy poprzez przyjęcie opracowania pod nazwą Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2017 roku, stanowiącego załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Śląskiego.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Śląskiego

Stanisław Gmitruk

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W KATOWICACH

Rynek pracy w województwie śląskim w 2017 roku

KATOWICE, LUTY 2018 R.

Spis treści

Główne tendencje bezrobocia obserwowane w województwie śląskim w latach 2016-2017.....	3
1. Pracujący.....	7
1.1 Aktywność zawodowa według BAEL - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności.....	11
1.2 Rejestracja cudzoziemców z zamiarem zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę.....	15
2 Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego.....	19
2.1 Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie.....	19
2.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego.....	21
2.3 Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2017 r.....	23
3 Struktura bezrobocia rejestrowanego.....	26
3.1 Bezrobotne kobiety.....	26
3.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi.....	31
3.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy.....	40
3.4 Bezrobotni według wieku.....	43
3.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia.....	45
3.6 Bezrobotni według stażu pracy.....	47
3.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy.....	48
3.8 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki.....	51
3.9 Bezrobotni według ustalonego profilu pomocy.....	54
3.10 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności.....	54
3.11 Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności.....	59
4 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	60
4.1 Bezrobotni poniżej 30 roku życia, w tym bezrobotni do 25 roku życia.....	61
4.2 Długotrwale bezrobotni.....	64
4.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia.....	66
4.4 Bezrobotni niepełnosprawni.....	67
4.5 Pozostałe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	69
5 Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu.....	71
5.1 Aktywizacja bezrobotnych.....	71
5.1.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej.....	71
5.1.2 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy.....	77
5.1.3 Programy stażowe.....	79
5.1.4 Przygotowanie zawodowe dorosłych.....	81
5.1.5 Zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje, podjęcia pracy w ramach refundacji stanowiska bezrobotnego).....	82
5.1.1 Prace społecznie użyteczne.....	85
5.1.2 Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych.....	86
5.1.3 Pozostałe formy aktywizacji zawodowej.....	86
5.1.4 Dodatki aktywizacyjne.....	88
5.2 Pasywne działania urzędów pracy.....	88
5.2.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku.....	88
6 Wydatki z Funduszu Pracy.....	90

Główne tendencje bezrobocia obserwowane w województwie śląskim w latach 2016-2017

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2016 r.	2017 r.	
Stopa bezrobocia rejestrowanego	6,6%	5,2%	<p>Według stanu na 31 grudnia 2017 r. stopa bezrobocia w województwie śląskim wynosiła 5,2% (kraj 6,6%). W ujęciu rocznym w województwie wartość tego wskaźnika spadła o 1,4 p. proc. W kraju, w ujęciu rocznym, wysokość stopy bezrobocia spadła o 1,6 p. proc. (31.12.2016 r. – 8,2%).</p> <p>W końcu roku województwo śląskie znajdowało się na drugim miejscu listy województw o najniższej wartości stopy bezrobocia, za Wielkopolską (3,7%). Utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie.</p> <p>W końcu grudnia 2017 r. najniższa stopa bezrobocia była w Katowicach i wynosiła 2,2%. Na przeciwległej pozycji znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 11,2%. Powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2017 r. różnica 9 p. proc. Jeżeli chodzi o podregiony, to w omawianym okresie najniższą stopę bezrobocia notowano w podregionie tyskim (3,0%) i katowickim (3,6%). Najwyższą stopą bezrobocia, podobnie jak w roku poprzednim, charakteryzował się podregion bytomski (8,2%).</p>
Liczba bezrobotnych ogółem	119 981 osób	94 687 osób	<p>Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2017 roku wyniosła 94,7 tys. osób. W ujęciu rocznym zbiorowość bezrobotnych zmniejszyła się o 25,3 tys. osób (dynamika spadku wyniosła -21,1 proc.).</p> <p>W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w Sosnowcu (5,7 tys.), Bytomiu (5,3 tys.) oraz Częstochowie (5,0 tys. osób). Na przeciwległym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców i tym samym bezrobotnych: bieruński - łęczyński (663 osoby), Żory (897 osób) oraz Świętochłowice (986 osób). W ciągu roku bezrobocie spadło we wszystkich powiatach, najbardziej w Bytomiu (-2 195 osób) i w Częstochowie (-1 779).</p>
Bezrobotne kobiety	66 686 osób	54 498 osób	<p>W końcu grudnia 2017 r. wśród zarejestrowanych 57,6% stanowiły bezrobotne kobiety. W ciągu roku udział pań wzrósł o 2 p. proc (2016 r. – 55,6%), zaś liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 12,2 tys.</p> <p>W zbiorowości mężczyzn liczba zaewidencjonowanych spadła o 13,1 tys. osób (31.12.2016 r. – 53 295; 31.12.2017 r. – 40 189). Znacząca nadreprezentacja kobiet wśród ogółu zarejestrowanych obserwowana jest w powiecie rybnickim (gdzie kobiety to 67,7% wśród ogółu bezrobotnych), w Żorach (66%), a także w miastach Ruda Śląska (65,3%) i Rybnik (65,1%). Natomiast odsetek bezrobotnych kobiet był najniższy w Sosnowcu (51,6%) oraz w powiatach częstochowskim (52,1%) i myszkowskim (52,8%).</p>
Bezrobotni poprzednio pracujący	104 380 osób	82 992 osoby	<p>Większość bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2017 r. – 87,6% ogółu bezrobotnych; 31.12.2016 r. – 87% ogółu). Pozostali – 11,7 tys. osób, tj. 12,4% ogółu nie posiada doświadczenia zawodowego (31.12.2016 r. – 15,6 tys. tj. 13,0% ogółu). W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 21,4 tys. osób.</p> <p>Podobnie jak przed rokiem bezrobotni, którzy legitymowali się stażem pracy, najczęściej pracowali w następujących sekcjach PKD: <i>Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle</i> (18,7%; 2016 r. - 18,4%), <i>Przetwórstwo przemysłowe</i> (17,4% poprzednio pracujących; 2016 r. – 17,3%) oraz <i>Budownictwo</i> (9,8%; 2016 r. – 10,5%).</p> <p>Z wyżej wymienionych sekcji pochodziło ponad połowę poprzednio pracujących (45,9%; 2016 r. – 46,2%). Równocześnie w stosunku do co ósmego bezrobotnego legitymującego się stażem pracy, pracownicy urzędów nie potrafili zidentyfikować miejsca działalności ostatniego zatrudnienia (12,6%; 2016 r. – 12,8%).</p>

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2016 r.	2017 r.	
Bezrobotni z prawem do zasiłku	16 201 osób	12 884 osoby	Zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobiera zasiłku dla bezrobotnych. W końcu grudnia 2017 r. prawo do tego świadczenia posiadało 12,9 tys. osób, tj. 13,6% ogółu zaewidencjonowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 3,3 tys. osób, natomiast nieznacznie wzrósł procentowy udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2016 r. – 16,2 tys., tj. 13,5% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest bardzo zróżnicowana. Według stanu na 31.12.2017 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiatach: bielskim (21,5%) i bieruńsko - lędzińskim (19,2%) oraz w miastach: Bielsko-Biała (19,1%) i Żorach (18,7%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Świętochłowicach (9,5%), w powiecie gliwickim (9,6%) oraz w Chorzowie (9,7%).
Bezrobotni zamieszkali na wsi	26 618 osób	21 419 osób	Na silnie zurbanizowanym terenie województwa śląskiego zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkuje miasta (77,4%). W końcu grudnia 2017 r. na terenach wiejskich mieszkało 22,6% ogółu zarejestrowanych, tj. 21,4 tys. osób. W ciągu roku liczba bezrobotnej ludności wiejskiej spadła o 5,2 tys. osób (tj. o 19,5 proc.). W tym samym czasie zmniejszyła się również liczba bezrobotnych mieszkańców miast o 20,1 tys., co oznacza spadek o 21,5 proc. Dynamika spadku wśród bezrobotnych mieszkańców wsi była nieco mniejsza niż wśród bezrobotnych mieszkańców miast. Problem bezrobocia na wsi niezmiennie dotyka głównie mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu 2017 roku zarejestrowanych było 6,6 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło ponad połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie (53,9%; 2016 r. – 52,7%). W podregionie częstochowskim było 5,9 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, tj. 44,8% ogółu zarejestrowanych w tym podregionie (2016 r. – 43,6%). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to tylko 10,1% ogółu (968 osób; 2016 r. – 10,3%). W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie miasta na prawach powiatu (tzw. powiaty grodzkie) problem opisywanego bezrobocia nie występuje.
Długotrwale bezrobotni	63 947 osób	49 135 osób	Do grupy długotrwale bezrobotnych zaliczane są osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. W ciągu roku liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 14,8 tys. osób, do poziomu 49,1 tys. natomiast udział tej subpopulacji w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych obniżył się o 1,4 p. proc., z 53,3% w grudniu 2016 r. do 51,9% w końcu 2017 r. Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (29,6 tys. pań, tj. 60,3% w końcu grudnia 2017 r., wobec 37,1 tys. osób, tj. 57,9% w grudniu 2016 r.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwałego bezrobocia. W końcu 2017 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu (3,4 tys.) i Sosnowcu (3,0 tys.). W najmniejszym stopniu problem długotrwałego bezrobocia dotykał powiat bieruńsko - lędziński (283 osoby) oraz Żory (374 osoby).
Bezrobotni poniżej 30 roku życia	28 866 osób	21 716 osób	Na dzień 31.12.2017 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych, które nie ukończyły jeszcze 30 roku życia wynosiła 21,7 tys. osób - tj. 22,9% ogólnej liczby osób zarejestrowanych. W omawianej grupie bezrobotnych znalazło się blisko 15 tys. kobiet (68,9% ogółu bezrobotnych z tego przedziału wiekowego). Analogiczne dane z roku 2016 wynoszą odpowiednio: 28,9 tys. młodych osób bez pracy - tj. 24,1% ogólnej liczby zarejestrowanych, w tym 18,7 tys. kobiet (64,7%).
Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat (poniżej 25 roku życia)	13 558 osób	9 864 osoby	W końcu grudnia 2017 r. bez pracy pozostawało 9,9 tys. bezrobotnych poniżej 25 roku życia. W ujęciu rocznym liczba najmłodszych bezrobotnych spadła o 3,7 tys. osób, tj. o 27,2 proc. Według stanu na 31.12.2017 r. bezrobotna młodzież to 10,4% ogółu zarejestrowanych, rok wcześniej ten udział był wyższy i wynosił 11,3%. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, stanowiły 66,1% tej subpopulacji (2016 r. – 61,7%). Natężenie bezrobocia młodzieży poszczególnych powiatów jest zróżnicowane. W końcu 2017 r. najwyższe udziały bezrobotnej młodzieży notowano w powiatach: bieruńsko-lędzińskim (15,1%), kłobuckim (14,8%), lublinieckim oraz raciborskim (14,2%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w: Częstochowie (6,4%), Bielsku - Białej (6,9%) oraz Dąbrowie Górniczej (7,1%). Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. W grupie młodzieży przeważają osoby pozostające bez zatrudnienia w okresie od 0-3 miesięcy (49,7%) oraz od 3 do 6 miesięcy (17,4%).
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	36 466 osób	28 073 osoby	W końcu grudnia 2017 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 28,1 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 29,6% ogółu bezrobotnych (rok wcześniej analogiczny odsetek 30,4%).

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2016 r.	2017 r.	
			Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu grup, w których notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi zaledwie 40,4%. W końcu 2017 r. problem braku pracy w grupie 50+ widoczny był głównie w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili nawet ponad jedną trzecią zarejestrowanych: Częstochowa (35,5%), Bielsko-Biała (34,3%) oraz powiat bielski (33,4%). Biorąc pod uwagę kryterium procentowego udziału grupy 50+ wśród ogółu zaewidencjonowanych, to bezrobocie osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczne było w Żorach (22,7%), Siemianowicach Śląskich (24,8%) i w Jastrzębiu Zdroju (25,3%). Barię trudniącą sukces na rynku pracy jest długookresowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ 46% pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 12 miesięcy (rok wcześniej odpowiedni wskaźnik wynosił 49,8%).
Bezrobotni niepełnosprawni	8 344 osoby	6 870 osób	W końcu grudnia 2017 roku liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wynosiła 6,9 tys. i przez okres roku zmniejszyła się o 1,5 tys. osób (tj. o 17,7 proc.). Udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu wynosił 7,3%. Według stanu na 31.12.2017 r. najwięcej osób tej grupy zarejestrowanych było w Częstochowie (607 osób), Sosnowcu (395 osób) oraz w Bielsku-Białej (356). Najmniej bezrobotnych omawianej kategorii zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko-łędzińskim (45 osób), Żorach (59 osób) oraz rybnickim (68 osób). Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych większość stanowili mężczyźni. Według stanu na 31.12.2017 r. udział pań wynosił 47,6%, rok wcześniej – 48,8%.
Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od zakończenia nauki (absolwenci)	4 101 osób	2 811 osób	Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki) to według stanu na koniec grudnia 2017 roku 3% ogółu zarejestrowanych (31.12.2017 r. – 2,8 tys. osób). W ujęciu rocznym liczebność tej kategorii spadła o 1,3 tys. osób, tj. o 31,5 proc. Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (60,1%). Według stanu na 31.12.2017 r. najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było w Świętochłowicach (18 osób), powiecie bieruńsko-łędzińskim (26 osób) oraz gliwickim (28). Natomiast najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiatach: cieszyńskim (149 osób), częstochowskim (146 osób) oraz kłobuckim (134 osoby).
Bezrobotni z wyższym wykształceniem	16 472 osoby	13 477 osób	Według stanu na koniec grudnia 2017 roku bezrobotni z wyższym wykształceniem (13,5 tys. osób) stanowili 14,2% ogółu zarejestrowanych (przed rokiem 13,7%). W tej zbiorowości zdecydowanie dominowały kobiety (67,5%). W ciągu roku liczba bezrobotnych o potencjalnie najwyższych kwalifikacjach spadła o 3 tys.
Bezrobotni z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	26 453 osoby	20 803 osoby	Bezrobotni z wykształceniem średnim policealnym i zawodowym stanowili 22% ogółu zarejestrowanych (31.12.2017 r. – 20,8 tys. osób). W ciągu roku liczebność tej kategorii spadła o 5,7 tys. osób, natomiast udział wśród ogółu bezrobotnych pozostał niezmienny.
Bezrobotni z wykształceniem średnim ogólnokształcącym	11 213 osób	9 092 osoby	Według stanu na 31 grudnia 2017 roku bez pracy pozostawało 9,1 tys. bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, w tym aż 72,3% to kobiety. Osoby z opisywanej kategorii stanowiły 9,6% ogółu (rok wcześniej 9,3%).
Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym	31 765 osób	24 554 osoby	W końcu grudnia 2017 roku liczba osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wynosiła 24,6 tys. osób (tj. 25,9% ogółu). W ujęciu rocznym obserwujemy spadek bezrobotnych tej kategorii o 7,2 tys. osób (-22,7 proc.). Notowana jest nadreprezentacja mężczyzn, którzy stanowią 53,5% w tej zbiorowości.
Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	34 078 osób	26 761 osób	Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej stanowili 28,3% ogółu zarejestrowanych (w ciągu roku wysokość tego wskaźnika pozostawała praktycznie niezmienna). W ujęciu rocznym liczba osób tej kategorii spadła o 7,3 tys. (-21,5 proc.). Bezrobotni z najniższym poziomem wykształcenia są relatywnie częściej narażeni na trwałe bezrobocie. W tej subpopulacji 40,7% pozostaje bez pracy nieprzerwanie ponad 12 miesięcy.

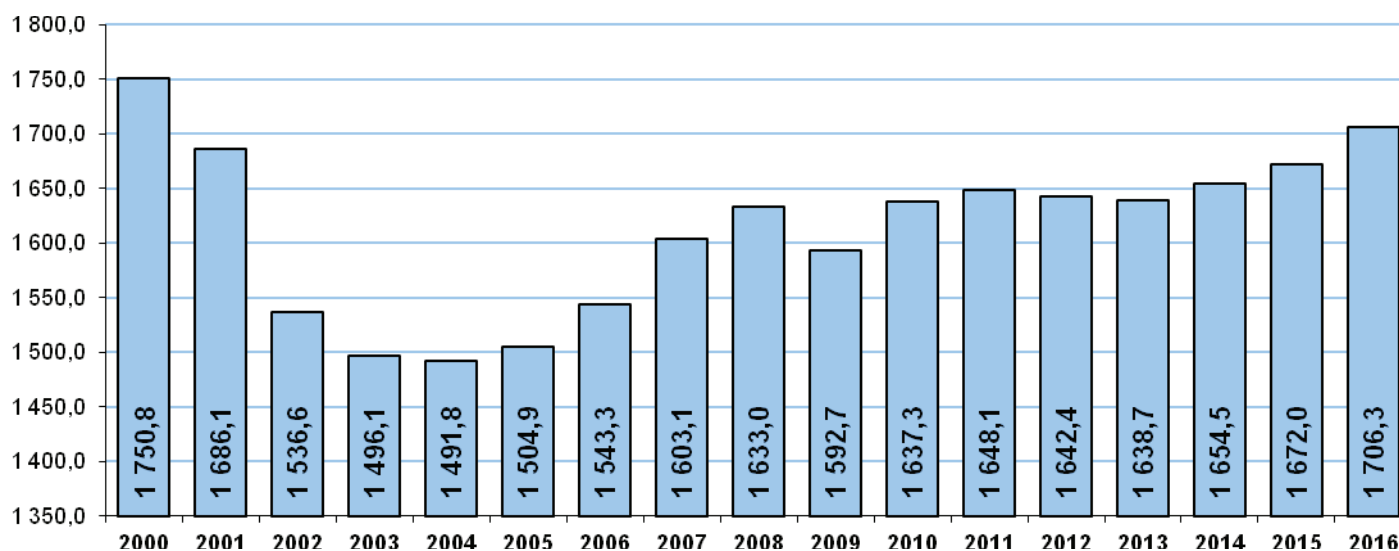

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia		Opis zmian
	2016 r.	2017 r.	
Liczba zarejestrowanych (napływ) – dane za cały rok	221 604 osoby	192 673 osoby	Na przestrzeni 2017 roku w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 192,7 tys. osób czyli o 28,9 tys. mniej niż rok wcześniej (tj.-13,1%). Najwięcej rejestracji, podobnie jak w roku poprzednim, było w styczniu 2017 roku (20 468), natomiast najmniej w kwietniu (13 809). Wśród napływających do bezrobocia (w okresie od stycznia do grudnia 2017 r.) panie stanowiły ponad połowę rejestrujących się w urzędach pracy (51%). Zdecydowana większość osób, które zarejestrowały się w ciągu 2017 roku w urzędach legitymuje się stażem pracy (87,1% „napływu”). Rejestrujący się bez kwalifikacji zawodowych stanowili 27,4% napływających do bezrobocia, a osoby bez doświadczenia zawodowego 21,7%. W ubiegłym roku wśród nowo rejestrujących się ponad połowę stanowiły osoby w wieku 25-49 lat (113,8 tys., 59,1%). Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat to 21,5% „napływu” (41,4 tys.). Osoby powyżej 50 roku życia odpowiednio 19,5% (37,5 tys.).
Liczba wyłączonych z ewidencji (odpływ) – dane za cały rok	250 131 osób	217 967 osób	<p>Na przestrzeni 2017 roku z rejestrów wyłączono 218,0 tys. bezrobotnych tj. o 32,2 tys. mniej niż rok wcześniej. W okresie od stycznia do grudnia 2017 r. kobiety stanowiły 50,7% „odpływu”; w 2016 r. udział pań kształtował się na nieco niższym poziomie (50,3%).</p> <p>W 2017 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 50 668 osób (tj. 23,2% „odpływu”). Rok wcześniej liczba osób, które nie potwierdziły gotowości do pracy i utraciły z tego tytułu status bezrobotnego była wyższa (60 891 osób tj. 24,3% „odpływu”).</p> <p>W całym 2017 roku z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia wyrejestrowano 101,0 tys. osób co stanowiło 46,3% całego „odpływu” (rok wcześniej 117,3 tys. tj. 46,9% wszystkich wyrejestrowanych).</p> <p>W związku ze spadkiem w stosunku do roku poprzedniego liczby osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych, w zmalały również wyłączenia z tytułu rozpoczęcia szkoleń (-830 osób), staży (-2 195 osób), prac społecznie użytecznych (-581 bezrobotnych). Obniżyła się liczba bezrobotnych, wyłączonych z tytułu podjęcia działalności gospodarczej (-405) oraz zmalała liczba podjęć pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (-686).</p> <p>Jednak w ujęciu rocznym zwiększyła się liczba bezrobotnych skierowanych na prace interwencyjne (2017 r.: 3 058 osób; 2016 r.: 2 826 osób), podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie (2017 r.: 510 osób; 2016 r.: 434 osoby) oraz podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia (2017 r.: 530 osób; 2016 r.: 416 osób).</p> <p>Znacząco powiększyła się liczba bezrobotnych wyrejestrowanych z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego. Z tego powodu w 2017 roku status utraciło 4 269 bezrobotnych, wobec 1 525 osób w 2016 roku (wzrost o 2,7 tys.).</p>
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone w ciągu roku (oferty pracy)	170 030 ofert	210 411 ofert	Od stycznia do grudnia 2017 roku do urzędów pracy zgłoszono ponad 210 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, tj. o 40,4 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (w 2016 r. – 170 tys. ofert). W 2017 roku 10,2% propozycji stanowiły subsydiowane miejsca aktywizacji zawodowej (głównie staże), rok wcześniej analogiczny odsetek wynosił 13,8%.
Zgłoszenia zwolnień grupowych	3 974 osoby	2 238 osób	W 2017 roku w województwie śląskim planowano objąć zwolnieniami grupowymi 2 238 osób, tj. o 1,7 tys. osób mniej niż w 2016 roku.
Zwolnieni z tytułu zwolnień grupowych, na podstawie wcześniejszych zgłoszeń	2 064 osoby	2 198 osób	W 2017 roku powiatowe urzędy pracy z województwa śląskiego otrzymały informację o dokonanych zwolnieniach grupowych, na podstawie wcześniejszych zgłoszeń, którymi objęto 2 198 osób. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych w ramach tzw. grupówek wzrosła o 134 osoby.

1. Pracujący

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku w całym województwie śląskim pracowało 1 706 343 osób, co stanowiło 11,4% ogółu pracujących w kraju¹ – było to o 34 365 osób więcej niż na koniec 2015 roku. W ujęciu rocznym liczba pracujących wzrosła w całej Polsce, w regionie o 2,1% , w kraju odpowiednio o 3,2%.

Pracujący w gospodarce narodowej w województwie śląskim. Stan 31.12. (w tys. osób)

źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, data pobrania 30 stycznia 2018 r.
<https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

W województwie śląskim w 2016 r. struktura pracujących w gospodarce narodowej według sekcji PKD kształtowała się następująco: *przetwórstwo przemysłowe* (21,4%); *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (16,4%); *edukacja* (7,7%); *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (6,3%); *budownictwo* (6,1%); *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* (6,0%) oraz *transport i gospodarka magazynowa* (5,9%).

W stosunku do danych ogólnopolskich w regionie niski był udział pracujących w sekcji A *rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*, jak napisano powyżej wynosił on 6,0% wobec 16,0% w kraju.

Jeżeli chodzi o Śląskie, to w strukturze pracujących relatywnie wysoki był udział zatrudnionych w sekcji B tj. *górnictwo i wydobywanie* oraz C *przetwórstwo przemysłowe*. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku osoby z obu tych sekcji stanowiły w regionie odpowiednio 5,1% oraz 21,4% ogółu pracujących, dla danych ogólnopolskich ten udział był niższy i wynosił 1,0% oraz 17,8%. Nieco wyższy od ogólnopolskiego był także odsetek pracujących w sekcji G *handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*. W województwie śląskim 16,4% pracujących należało do tej sekcji, dla danych krajowych odsetek ten był o jeden punkt procentowy niższy (15,4%).

Dokładne dane dotyczące tego tematu zawiera tabela.

¹ *Pracujący w całej gospodarce narodowej (łącznie z duchownymi pełniącymi obowiązki duszpasterskie oraz pracującymi w rolnictwie indywidualnym). Dane uzyskiwane są z bieżącej sprawozdawczości oraz szacunków spisowych. Publikowane są z dużym opóźnieniem, stąd najbardziej aktualne dotyczą końca 2016 r. Źródło: [Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017](http://Rocznik-Statystyczny-Rzeczypospolitej-Polskiej-2017) www.stat.gov.pl*

Województwo śląskie na tle kraju. Stan 31 grudnia 2016 r.

Pracujący według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności, bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa.

Wyszczególnienie	Polska		Województwo śląskie	
	osoby	% udział	osoby	% udział
ogółem pracujący	14 964 411	100,0%	1 706 343	100,0%
<i>w tym:</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	2 390 935	16,0%	102 363	6,0%
Górnictwo i wydobywanie (sekcja B)	151 251	1,0%	87 666	5,1%
Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)	2 671 042	17,8%	364 860	21,4%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D)	111 621	0,7%	15 611	0,9%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E)	153 038	1,0%	22 558	1,3%
Budownictwo (sekcja F)	872 807	5,8%	103 250	6,1%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G)	2 299 084	15,4%	279 348	16,4%
Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H)	821 451	5,5%	100 788	5,9%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I)	276 383	1,8%	30 181	1,8%
Informacja i komunikacja (sekcja J)	341 378	2,3%	36 039	2,1%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K)	359 144	2,4%	36 207	2,1%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L)	215 786	1,4%	27 256	1,6%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M)	651 038	4,4%	71 577	4,2%
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N)	540 329	3,6%	73 720	4,3%
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O)	644 739	4,3%	64 162	3,8%
Edukacja (sekcja P)	1 152 094	7,7%	130 565	7,7%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q)	865 686	5,8%	107 730	6,3%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R)	151 222	1,0%	19 453	1,1%
Pozostałe sekcje (S, T, U)	295 383	2,0%	33 009	1,9%

W województwie śląskim w 2016 r., w porównaniu z 2015 r., największy wzrost liczby pracujących odnotowano w sekcjach: C *przetwórstwo przemysłowe* (+14 602 osoby); H *transport i gospodarka magazynowa* (+5 348 osób); G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (+3 947 osób) oraz J *Informacja i komunikacja* (+ 3 633 osoby).

Jeżeli chodzi o sekcję J, to dodatkowo odnotowano bardzo wysoką dynamikę wzrostu (+11,2%).

W opisywanym okresie, tylko w dwóch sekcjach PKD odnotowano spadek liczby pracujących. Najbardziej liczba pracujących spadła w sekcji B *górnictwo i wydobywanie* (- 7 310 osób, tj. o 7,7%). Ponadto o 1 135 osób zmniejszyła się liczba pracujących w sekcji D *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych*.

Dokładne dane zawiera poniższa tabela.

Struktura pracujących w województwie śląskim według sekcji w 2015 i 2016 r.

Wyszczególnienie	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.		wzrost / spadek	
	osoby	%	osoby	%	osoby	dynamika 2015 r.=100
Ogółem pracujący	1 671 978	100,0%	1 706 343	100,0%	+34 365	102,1
<i>w tym:</i>						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (sekcja A)	102 191	6,1%	102 363	6,0%	172	100,2
Górnictwo i wydobywanie (sekcja B)	94 976	5,7%	87 666	5,1%	-7 310	92,3
Przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)	350 258	20,9%	364 860	21,4%	14 602	104,2
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (sekcja D)	16 746	1,0%	15 611	0,9%	-1 135	93,2
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (sekcja E)	22 529	1,3%	22 558	1,3%	29	100,1
Budownictwo (sekcja F)	102 159	6,1%	103 250	6,1%	1 091	101,1
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G)	275 401	16,5%	279 348	16,4%	3 947	101,4
Transport i gospodarka magazynowa (sekcja H)	95 440	5,7%	100 788	5,9%	5 348	105,6
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I)	28 904	1,7%	30 181	1,8%	1 277	104,4
Informacja i komunikacja (sekcja J)	32 406	1,9%	36 039	2,1%	3 633	111,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (sekcja K)	36 897	2,2%	36 207	2,1%	-690	98,1
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L)	26 338	1,6%	27 256	1,6%	918	103,5
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (sekcja M)	69 334	4,1%	71 577	4,2%	2 243	103,2
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (sekcja N)	71 177	4,3%	73 720	4,3%	2 543	103,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (sekcja O)	63 801	3,8%	64 162	3,8%	361	100,6
Edukacja (sekcja P)	129 116	7,7%	130 565	7,7%	1 449	101,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (sekcja Q)	104 684	6,3%	107 730	6,3%	3 046	102,9
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R)	18 942	1,1%	19 453	1,1%	511	102,7
Pozostałe sekcje (S, T, U)	30 679	1,8%	33 009	1,9%	2 330	107,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, data pobrania 30.01.2018 r.

Ponad połowa pracujących w 2016 roku w naszym województwie to mężczyźni (54,0%; 921,3 tys.). W końcu grudnia 2016 r. ponad trzy czwarte pracujących było zatrudnionych w sektorze prywatnym (75,9%; rok wcześniej odpowiednio 75,2%).

W ujęciu rocznym zatrudnienie rosło wyłącznie w sektorze prywatnym (+ 37 179 pracujących). W sektorze publicznym liczba pracujących zmniejszyła się o 2 814 osób.

W opisywanym okresie rosła liczba pracujących przypadających na 1000 mieszkańców. Analizując sytuację naszego regionu na tle pozostałych województw stwierdzamy, że w zdecydowanej większości jednostek terytorialnych notowana jest niższa liczba pracujących, przypadających na 1000 mieszkańców. Równocześnie, bez względu na rok sprawozdawczy, w naszym regionie omawiany wskaźnik jest każdorazowo wyższy od średniej krajowej.

Dokładne dane dotyczące tej kwestii zawarto w tabeli.

**Śląskie na tle kraju. Liczba pracujących przypadających na 1000 mieszkańców.
Stan na 31 grudnia
Uszeregowano malejąco, według ostatniej kolumny**

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
POLSKA	223	224	223	226	230	232	240
MAZOWIECKIE	272	274	272	272	279	283	295
WIELKOPOLSKIE	244	245	245	249	257	262	271
ŚLĄSKIE	255	256	255	257	259	259	265
DOLNOŚLĄSKIE	240	241	239	244	251	255	262
POMORSKIE	218	217	216	221	226	229	238
ŁÓDZKIE	224	222	220	223	228	230	237
MAŁOPOLSKIE	209	211	211	215	220	222	231
LUBUSKIE	214	214	210	212	219	219	224
KUJAWSKO-POMORSKIE	211	211	208	210	216	218	223
OPOLSKIE	200	200	199	203	206	207	213
PODKARPACKIE	196	198	196	199	201	200	207
ZACHODNIOPOMORSKIE	191	190	188	192	194	195	201
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	187	188	185	187	189	191	196
ŚWIĘTOKRZYSKIE	182	181	180	179	182	184	188
PODLASKIE	174	175	173	176	180	181	186
LUBELSKIE	169	170	169	172	174	175	180

Źródło: GUS <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>
Data pobrania 30 stycznia 2018 r.

Z danych publikowanych przez Urząd Statystyczny w Katowicach wynika, że przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2017 r. wyniosła 760,1 tys. osób i zwiększyła się o 3,9% w porównaniu z grudniem 2016 r., a w relacji do listopada 2017 r. wzrosła o 0,1% (dla porównania w grudniu 2016 r. w odniesieniu do grudnia 2015 r. przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw wzrosła o 2,1%).

W kraju przeciętna liczba zatrudnionych była wyższa o 4,6% niż w grudniu 2016 r., a w relacji do listopada 2017 r. wzrosła o 0,2%.

W regionie wyższe niż w grudniu 2016 r. przeciętne zatrudnienie odnotowano między innymi w: *administrowaniu i działalności wspierającej* (o 13,9%), *działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej* (o 12,9%), *transporcie i gospodarce magazynowej* (o 7,4%), *zakwaterowaniu i gastronomii* (o 7,0%) oraz w *informacji i komunikacji* (o 6,7%). Niższa niż przed rokiem przeciętna liczba zatrudnionych wystąpiła m.in. w *wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę* (o 2,4%) oraz w *górnictwie i wydobywaniu* (o 2,3%).

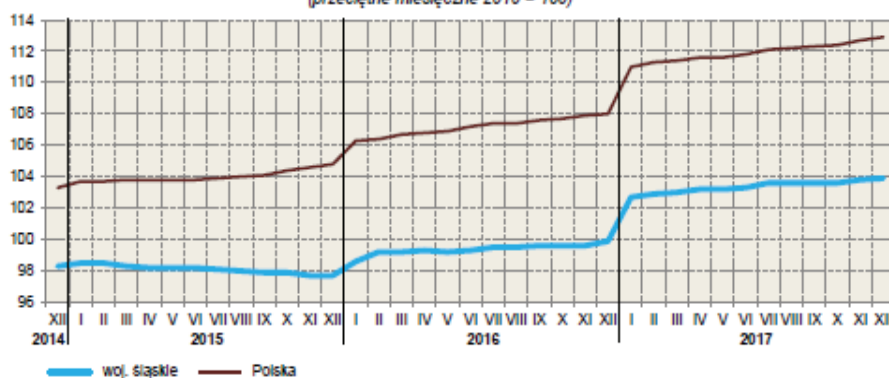
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw kształtowało się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	XII 2017		I – XII 2017	
	w tys.	XII 2016 = 100	w tys.	I – XII 2016 = 100
O G Ő L E M	760,1	103,9	756,9	103,4
w tym:				
Przemysł	437,9	102,6	436,3	102,0
górnictwo i wydobywanie	82,3	97,7	83,4	94,1
przetwórstwo przemysłowe	328,9	104,1	323,9	104,4
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^a	10,4	97,6	10,6	97,4
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^a	18,3	101,8	18,4	101,8
Budownictwo	50,7	101,8	51,3	98,1
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^a	107,3	104,3	107,0	104,9
Transport i gospodarka magazynowa	48,0	107,4	47,1	107,3
Obsługa rynku nieruchomości ^a	14,1	98,6	14,3	100,3
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	21,2	112,9	21,3	113,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^a	41,5	113,9	40,4	114,3

^a Nie obejmuje działań: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w grudniu 2017 r.

Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw
(przeciętne miesięczne 2010 = 100)

W okresie styczeń – grudzień 2017 r. przeciętna liczba zatrudnionych w sektorze przedsiębiorstw wyniosła 756,9 tys. osób i w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r. wzrosła o 3,4%.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach, Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w grudniu 2017 r.

1.1 Aktywność zawodowa według BAEL - wskaźniki dotyczące aktywności zawodowej ludności

Z danych Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)² wynika, że w III kwartale 2017 r. w województwie śląskim liczba ludności powyżej 15 roku życia wynosiła 3 673 tys. i stanowiła 12,0% omawianej zbiorowości w kraju (rok wcześniej ten udział był identyczny: 12,0%). W województwie odnotowano niższy niż w kraju współczynnik aktywności zawodowej³ (o 3,6 p. proc.) i wskaźnik zatrudnienia⁴ (o 2,9 p. proc.) oraz niższą stopę bezrobocia (o 1,0 p. proc.).

² W tej części wykorzystano opracowanie Urzędu Statystycznego w Katowicach pt. Aktywność Ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2017 r.

³ Współczynnik aktywności zawodowej jest to procentowy udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

⁴ Wskaźnik zatrudnienia jest to procentowy udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii

Województwo śląskie w porównaniu z innymi województwami charakteryzowało się w III kwartale 2017 r.:

- najniższym współczynnikiem aktywności zawodowej,
- jednym z najniższych wskaźników zatrudnienia (po województwie: zachodniopomorskim, warmińsko - mazurskim),
- jedną z najniższych wartości stopy bezrobocia (po województwie: wielkopolskim i opolskim).

Według danych BAEL liczba ludności powyżej 15 roku życia w województwie śląskim wynosiła 3 673 tys. i w ujęciu rocznym spadła o 0,7% (-25 tys.).

W III kwartale 2017 r. liczba aktywnych zawodowo wyniosła 1 951 tys. i zmniejszyła się o 46 tysięcy w odniesieniu do analogicznego kwartału poprzedniego roku. Wśród aktywnych zawodowo pracujący stanowili 96,3%, a bezrobotni – 3,7%. W porównaniu z III kwartałem 2016 r. roku spadła liczba pracujących (o 17 tys.) i liczba bezrobotnych (o 29 tys.), natomiast powiększyła się liczba biernych zawodowo (o 21 tys. osób).

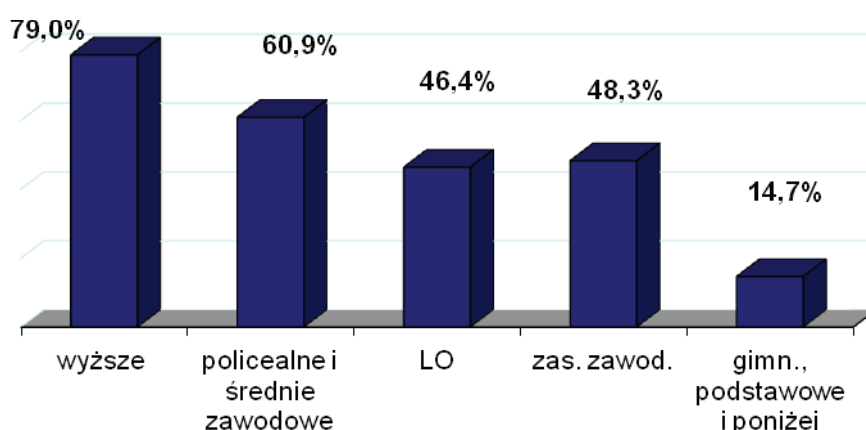
W odniesieniu do III kwartału 2016 roku wzrosło obciążenie pracujących osobami niepracującymi. W III kwartale 2017 r. na 1000 pracujących przypadało 956 osób bezrobotnych i biernych zawodowo (960 w miastach, 942 na wsi), podczas gdy w III kwartale 2016 roku – 951 (954 w miastach, 942 na wsi).

Współczynnik aktywności zawodowej w III kwartale 2017 r. wyniósł 53,1%. Był on wyższy dla mężczyzn niż dla kobiet (61,1% wobec 45,9%) oraz wyższy dla mieszkańców miast niż wsi (53,3% wobec 52,4%). W porównaniu z III kwartałem 2016 r. wartość współczynnika aktywności zawodowej ogółu ludności spadła, o 0,9 p. proc.

W porównaniu z III kwartałem 2016. roku odnotowano wzrost współczynnika aktywności zawodowej ludności wśród mężczyzn o 0,1 p. proc. natomiast spadek wśród kobiet o 1,6 p. proc. Zmniejszyła się aktywność zawodowa mieszkańców miast jak i wsi (odpowiednio o: 0,9 i 0,8 p. proc.)⁵.

Czynnikiem bardzo silnie różnicującym aktywność zawodową było również wykształcenie. Poniżej prezentujemy wykres ilustrujący tę zależność.

Wysokość współczynnika aktywności zawodowej w grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia w III kwartale 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny Katowice, w przypadku kategorii „policealne i średnie zawodowe” – obliczenia własne <http://katowice.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/praca-wynagrodzenie/aktywnosc-ekonomiczna-ludnosci-w-województwie-slaskim-w-iii-kwartale-2017-r-2.40.html> data pobrania 30 stycznia 2018 r.

⁵Źródło GUS, „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie śląskim w III kwartale 2017 r.

Jak widać, najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym (79,0%; rok wcześniej 82,2%) natomiast najniższy wśród mieszkańców regionu legitymujących się z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (14,7%, rok wcześniej wynosił on 13,0%).

W III kwartale 2017 r. zbiorowość pracujących liczyła 1 878 tys. osób, tj. mniej o 0,9 proc. niż w III kwartale poprzedniego roku (- 17 tysięcy).

W porównaniu z III kwartałem 2016 roku zmniejszyła się liczba pracujących zamieszkałych w miastach (o 1,2 proc.), natomiast liczba pracujących na wsi pozostała na tym samym poziomie. Pracujący w III kwartale 2017 r. stanowili 51,1% ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej (kraj odpowiednio 54,0%). Wyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano dla mężczyzn niż dla kobiet (59,0% wobec 44,0%) oraz dla mieszkańców wsi niż miast (51,5% wobec 51,0%).

W ujęciu rocznym w województwie śląskim wskaźnik zatrudnienia osób powyżej 15 roku życia nieznacznie spadł (o 0,1 p. procentowego).

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku i poziomu wykształcenia w III kwartale 2017 r.

Wyszczególnienie	Ogółem ludność powyżej 15 lat	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
		razem	pracujący	bezrobotni				
	w tysiącach					w %		
Ogółem	3 673	1 951	1 878	72	1 723	53,1	51,1	3,7
WEDŁUG WIEKU								
15 – 17 lat	114	.	.	.	112	x	x	x
18 – 19 lat	80	11	9	.	68	13,8	11,3	x
20 – 24 lat	228	125	113	11	104	54,8	49,6	8,8
25 – 29 lat	284	247	241	7	37	87,0	84,9	2,8
30 – 34 lat	329	271	257	14	58	82,4	78,1	5,2
35 – 39 lat	337	298	289	9	39	88,4	85,8	3,0
40 – 44 lat	316	269	263	6	47	85,1	83,2	2,2
45 – 49 lat	272	217	210	7	55	79,8	77,2	3,2
50 – 54 lat	273	205	201	.	68	75,1	73,6	x
55 – 59 lat	320	188	181	7	132	58,8	56,6	3,7
60 – 64 lat	331	88	85	.	244	26,6	25,7	x
65 lat i więcej	788	29	28	.	758	3,7	3,6	x
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA								
Wyższe	792	626	615	11	166	79,0	77,7	1,8
Policealne	112	80	78	.	32	71,4	69,6	x
Średnie zawodowe	885	527	514	13	358	59,5	58,1	2,5
Średnie ogólnokształcące	343	159	147	12	184	46,4	42,9	7,5
Zasadnicze zawodowe	985	476	448	28	510	48,3	45,5	5,9
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	556	82	76	6	473	14,7	13,7	7,3

Źródło: Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności, Urząd Statystyczny, Katowice, zestawienie WUP

Według metodologii BAEL, stopa bezrobocia w województwie śląskim obniżyła się z 5,1% w III kwartale 2016 roku do 3,7% w III kwartale 2017 r. (kraj 4,7%; III kw. 2017 r.).

Z punktu widzenia realizacji wskaźników zapisanych w Strategii Lizbońskiej, szczególnie istotne są mierniki notowane dla przedziału wiekowego od 20 do 64 lat.

Bez względu na rok sprawozdawczy, wysokość wskaźnika zatrudnienia w województwie śląskim w tym przedziale wiekowym odbiega in minus od średniej ogólnopolskiej. W Banku Danych Lokalnych GUS najbardziej aktualne informacje dotyczą III kwartału 2017 roku, kiedy to wskaźnik zatrudnienia w grupie ludności w wieku 20-64 lat wynosił w Polsce 71,3%, zaś w naszym województwie 68,4% .

Wskaźnik zatrudnienia - Śląskie na tle kraju. III kwartał, lata 2006-2017
Ujęcie rankingowe wg ostatniej kolumny tabeli

Jednostka terytorialna	Ogółem ludność w wieku od 20-64 lat - III kwartał											
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
POLSKA	61,3	63,5	65,7	65,5	65,1	65,0	65,2	65,6	67,3	68,4	69,7	71,3
MAZOWIECKIE	66,2	66,8	72,2	72,2	70,8	70,2	71,2	71,1	74,1	73,6	74,9	75,3
WIELKOPOLSKIE	61,2	63,6	66,7	67,5	65,7	66,3	66,5	67,4	68,0	70,6	71,9	75,3
ŁÓDZKIE	63,2	66,4	66,4	64,9	66,6	66,5	65,9	66,2	69,5	69,9	71,7	74,0
POMORSKIE	59,5	61,6	64,9	63,2	65,2	65,2	65,9	64,9	66,3	69,5	70,7	73,5
PODLASKIE	66,0	67,6	70,1	69,2	67,0	67,9	67,7	67,9	69,0	71,0	71,8	72,8
OPOLSKIE	59,2	60,1	62,2	63,6	64,1	63,8	64,7	65,6	66,4	68,0	68,8	71,7
MAŁOPOLSKIE	63,0	64,2	67,3	66,5	66,1	66,7	64,9	65,8	66,5	68,1	69,1	71,2
DOLNOŚLĄSKIE	59,2	60,4	62,2	62,1	61,9	62,7	62,3	62,5	66,3	68,7	69,9	70,2
LUBUSKIE	59,7	62,3	64,5	62,9	64,7	64,2	63,1	63,1	64,2	66,8	68,8	70,2
PODKARPACKIE	62,2	64,2	65,2	65,8	65,8	63,1	63,6	63,4	63,1	63,6	67,1	69,3
LUBELSKIE	65,9	68,3	66,8	66,5	67,2	67,2	66,4	66,2	66,9	67,6	69,5	69,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	63,3	65,8	67,6	65,1	65,1	64,8	64,9	63,8	64,5	67,3	66,9	68,9
ŚLĄSKIE	56,5	61,0	62,1	62,4	60,8	61,4	62,7	64,3	65,6	65,2	68,0	68,4
KUJAWSKO-POMORSKIE	57,2	58,1	61,4	61,5	61,5	62,2	64,3	64,3	65,7	65,6	66,6	67,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	56,1	57,0	58,9	62,0	60,1	59,6	61,7	61,7	64,5	64,3	63,9	67,0
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	59,6	63,4	63,6	61,6	61,7	59,6	58,3	60,0	61,1	63,1	64,1	66,3

Źródło: GUS, data pobrania 02.02.2018 r. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica>

W województwie śląskim wśród pracujących największą grupę tworzyły osoby w wieku od 35 do 44 lat (29,4%). Osoby w wieku 25-34 lata stanowiły 26,5% ogółu pracujących. Udział pracujących w wieku 45-54 lata wyniósł 21,9%. Pracujący w wieku 55 lat i więcej stanowili 15,7%. Najmniej liczną grupą były osoby w wieku 15-24 lata (6,5%).

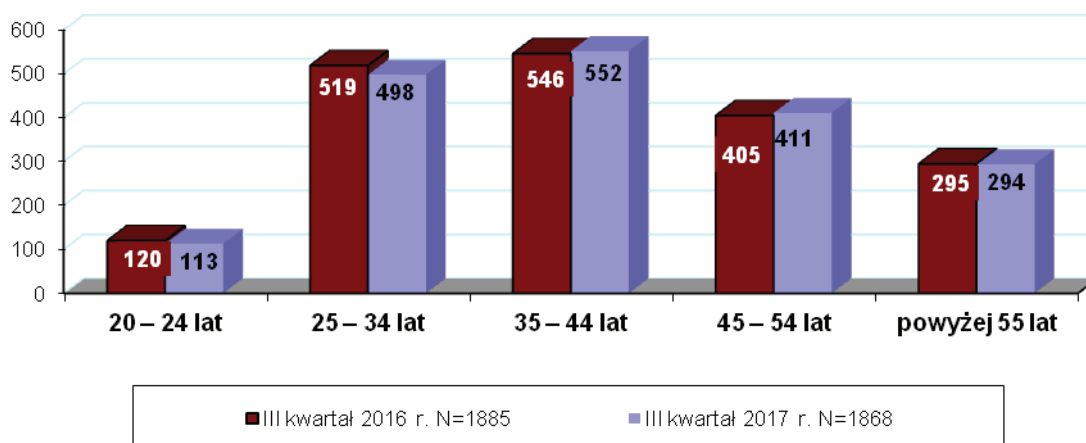
W odniesieniu do sytuacji w III kwartale 2016 r. w większości grup, wyodrębnionych ze względu na wiek, spadła liczba pracujących. Najbardziej, bo aż o 5,8 proc. spadła liczba pracujących z przedziału wiekowego od 20 do 24 lat (w ujęciu rocznym liczebność pracujących z tej grupy wiekowej zmniejszyła się o około 7 tys.).

Wzrost liczby pracujących odnotowano w przedziale wiekowym od 35 do 54 lat (o 1,3 proc., tj. o około 12 tys. osób).

W III kwartale 2017 r. wśród pracujących wykształcenie wyższe posiadało 32,7%, policealne lub średnie zawodowe 31,6%, a zasadnicze zawodowe 23,9%. Wykształceniem średnim ogólnokształcącym legitymowało się 7,8% pracujących. Najmniej pracujących posiadało wykształcenie gimnazjalne i niższe: 4,0% (w całym regionie zaledwie 76 tys. osób).

Województwo śląskie.

Liczba pracujących powyżej 20 roku życia w poszczególnych grupach wiekowych. Dane w tys. osób

Najliczniejszymi grupami zawodowymi wśród pracujących byli: *specjaliści* oraz *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (po 16,9%), *technicy i inny średni personel* (15,2%), *pracownicy usług i sprzedawcy* (13,7%), *operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* (13,3%). Najmniej liczną grupę zawodową tworzyli *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* (1,9%).

1.2 Rejestracja cudzoziemców z zamiarem zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę

Rejestracja oświadczeń pracodawców o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi dotyczy obcokrajowców podejmujących krótkoterminowe zatrudnienie w Polsce. Należy pamiętać, że liczba cudzoziemców, którzy podjęli pracę w związku z zarejestrowanym oświadczeniem nie musi być tożsama z liczbą zarejestrowanych oświadczeń. Wynika to między innymi:

- z faktu, iż dla części cudzoziemców zarejestrowano więcej niż jedno oświadczenie,
- odmowy udzielenia wizy niektórym cudzoziemcom,
- rezygnacji części cudzoziemców z przyjazdu do Polski.

W 2017 r. rosła skala zatrudnienia cudzoziemców w województwie śląskim, przede wszystkim w ramach tzw. procedury uproszczonej. Ubiegły rok okazał się rekordowym pod względem liczby zarejestrowanych oświadczeń. Wśród podejmujących pracę w ramach trybu oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi wysoki był udział obywateli Ukrainy, którzy stanowili blisko 96 proc. podejmujących pracę w oparciu o złożone oświadczenie. W ujęciu rocznym silny wzrost zapotrzebowania na pracę cudzoziemców dotyczył takich sekcji PKD jak: *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (+46,1 tys. oświadczeń), *budownictwo* (+5,0 tys. oświadczeń), *transport i gospodarka magazynowa* oraz *przetwórstwo przemysłowe* (po +4,9 tys. oświadczeń).

W 2017 r. w województwie śląskim zarejestrowano **152,6 tys. oświadczeń** na pracę cudzoziemca (wobec 85,7 tys. w 2016 roku). Liczba oświadczeń rosła czwarty rok z rzędu, wcześniej, w dwóch kolejnych latach sprawozdawczych liczba zarejestrowanych oświadczeń spadała⁶.

⁶w roku 2010 zarejestrowano w województwie śląskim 4783 zezwolenia, rok 2011 – 9562 zezwolenia, 2012 rok - 7486 zezwoleń.

Liczba oświadczeń pracodawców o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę lata 2013-2017 - województwo śląskie

Miesiąc / rok	Liczba zarejestrowanych oświadczeń ogółem					z ogółem: obywatele Ukrainy				
	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
styczeń	437	436	1 831	3 712	9 925	375	417	1 771	3 669	9 603
luty	534	580	2 255	5 482	11 333	475	552	2 237	5 423	10 983
marzec	745	683	2 602	5 740	15 032	688	654	2 567	5 666	14 494
kwiecień	882	777	2 309	5 911	12 463	788	749	2 278	5 780	12 002
maj	763	861	2 102	5 440	14 192	751	834	2 082	5 341	13 656
czerwiec	680	841	2 642	6 513	13 036	653	779	2 604	6 397	12 586
lipiec	597	1 068	3 300	6 856	12 157	539	1 052	3 270	6 674	11 751
sierpień	456	1 077	3 001	8 623	13 124	420	1 063	2 957	8 420	12 638
wrzesień	409	1 115	3 475	9 079	13 009	377	1 061	3 404	8 870	12 455
październik	433	1 370	3 491	9 227	13 588	393	1 319	3 449	8 961	12 797
listopad	430	1 248	3 879	9 750	13 062	395	1 226	3 840	9 458	12 130
grudzień	247	1 200	3 462	9 361	11 684	233	1 174	3 410	9 047	10 798
Razem	6 613	11 256	34 349	85 694	152 605	6 087	10 880	33 869	83 706	145 893
<i>Udział % obywateli Ukrainy</i>						92,8%	96,7%	98,6%	97,7%	95,6%

Z danych gromadzonych przez powiatowe urzędy pracy wynika, że w województwie śląskim pracodawcy zamierzają zatrudniać przede wszystkim mężczyzn, w stosunku do których w 2017 roku zarejestrowano 105,2 tys. oświadczeń. Jak z tego wynika, kobiety stanowiły 31,1% ogółu obcokrajowców rozpoczynających pracę w trybie procedury uproszczonej (rok wcześniej odpowiednio 27,4%).

Zdecydowana większość cudzoziemców to osoby poniżej 40 roku życia (71,5%). Tylko co czwarty pracownik lokował się przedziale wiekowym od 41 do 65 lat (28,4%). Sporadycznie w trybie oświadczeń zamierzali podjąć pracę seniorzy powyżej 65 lat.

Jeżeli chodzi o strukturę zawodową cudzoziemców podejmujących pracę na podstawie zarejestrowanych oświadczeń, to w 2017 roku największą grupę stanowili *pracownicy przy pracach prostych* (43,0%). W następnej kolejności cudzoziemcy zamierzali podjąć zatrudnienie w zawodach kwalifikujących się do grupy wielkiej 7 *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (21,7%) oraz do grupy *pracownicy biurowi* (14,3%). Co dziewiąty obcokrajowiec miał pracować w zawodzie należącym do grupy 8 *Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń* (11,3%). Rzadko planowano zatrudnić obcokrajowców na stanowiskach kierowniczych lub w zawodach wymagających wyższego wykształcenia (grupa wielka 2 *specjaliści*).

Zdecydowana większość pracodawców deklarowała, że zamierza zatrudniać w okresie od trzech do sześciu miesięcy (85,5%). Najczęściej pracodawcy oferowali pracę w ramach umowy zlecenia (59,4%).

Dokładne dane na temat omawianego problemu zawarto w tabeli.

Liczba i struktura oświadczeń pracodawców o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę 2017 r.

Wyszczególnienie	Kraj pochodzenia cudzoziemca						Razem
	Białoruś	Rosja	Ukraina	Moldowa	Gruzja	Armenia	
1. Liczba oświadczeń	2 804	363	145 893	2 104	1 254	187	152 605
w tym - liczba oświadczeń dla osób, które już posiadają wizę lub zezwolenie na zamieszkanie	848	112	71 708	900	785	97	74 450
2. Liczba kobiet	485	96	46 057	532	218	44	47 432
3. Wiek pracownika							
3.1. poniżej 26 lat	702	56	40 887	578	203	40	42 466
3.2. 26-40 lat	1 448	159	63 327	971	689	77	66 671
3.3. 41-65 lat	652	147	41 574	554	362	70	43 359
3.4. powyżej 65 lat	2	1	105	1	0	0	109
4. Sekcje PKD							
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2	3	2 614	114	1	6	2 740
B. Górnictwo i wydobywanie	1	0	152	0	10	0	163
C. Przetwórstwo przemysłowe	109	27	12 546	752	483	13	13 930
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	26	0	0	0	26
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12	2	952	1	0	0	967
F. Budownictwo	496	44	18 076	223	57	32	18 928
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	101	10	4 451	59	19	6	4 646
H. Transport i gospodarka magazynowa	708	89	13 294	508	45	27	14 671
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	62	12	3 947	28	21	8	4 078
J. Informacja i komunikacja	5	3	603	0	0	0	611
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	0	142	13	2	0	166
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	16	0	371	2	0	0	389
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	97	3	1 710	0	4	19	1 833
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 112	142	79 680	401	589	71	81 995
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0	5	0	0	0	5
P. Edukacja	5	0	74	0	0	0	79
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1	8	950	0	1	3	963
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	5	747	0	0	0	756
S. Pozostała działalność usługowa	63	15	5 342	3	22	2	5 447
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	1	0	185	0	0	0	186
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	26	0	0	0	26
5. Wielkie grupy zawodów i specjalności							
1.Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1	1	80	1	0	0	83
2.Specjaliści	14	6	516	2	0	5	543
3.Technicy i inny średni personel	19	14	4 448	58	11	20	4 570
4.Pracownicy biurowi	400	58	21 000	206	133	25	21 822
5.Pracownicy usług i sprzedawcy	183	22	7 693	12	49	11	7 970

Wyszczególnienie	Kraj pochodzenia cudzoziemca						Razem
	Białoruś	Rosja	Ukraina	Moldowa	Gruzja	Armenia	
6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	9	0	1 742	20	1	4	1 776
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	667	66	30 932	880	493	37	33 075
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	639	74	15 974	427	70	18	17 202
9. Pracownicy przy pracach prostych	872	122	63 508	498	497	67	65 564
0. Siły zbrojne	0	0	0	0	0	0	0
6. Rodzaj umowy							
Umowa o pracę	982	166	47 813	990	633	50	50 634
Umowa zlecenie	1 495	156	87 435	925	570	119	90 700
Umowa o dzieło	324	40	10 421	189	38	17	11 029
Inne	3	1	224	0	13	1	242
7. Okres na jaki wystawiono oświadczenie							
Poniżej 1 miesiąca	37	2	2 795	17	22	1	2 874
Od 1 do 3 miesięcy	179	22	17 628	741	673	18	19 261
Od 3 do 6 miesięcy	2 588	339	125 470	1 346	559	168	130 470

Liczba zarejestrowanych oświadczeń w układzie powiatowych urzędów pracy

Powiatowy Urząd Pracy	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Będzin	425	356	531	650	845	1 509	3 527	5 222
Bielsko-Biała	142	196	137	46	178	1 090	5 241	17 806
Bytom	111	81	72	33	37	370	3 222	2 077
Chorzów	9	18	34	20	36	226	1 512	2 844
Cieszyn	177	337	85	56	134	564	2 641	4 168
Częstochowa	73	177	144	301	594	2 429	5 973	11 115
Dąbrowa Górnicza	74	182	56	12	44	429	761	854
Gliwice	1 035	1 609	1 555	535	417	1 216	4 504	6 755
Jastrzębie -Zdrój	13	17	7	3	8	17	517	860
Jaworzno	4	174	2	2	4	89	1 295	1 325
Katowice	254	1 025	488	750	2 397	8 534	12 565	19 111
Kłobuck	5	12	311	192	291	802	1 603	2 853
Lubliniec	13	40	30	12	61	239	543	899
Mikołów	5	16	6	11	39	369	955	2 339
Mysłowice	12	7	41	34	3	119	1 875	8 286
Myszków	33	17	9	29	4	340	2 066	1 131
Piekary Śląskie	1	5	13	10	89	735	1 723	3 178
Pszczyna	281	230	292	390	403	1 347	8 818	16 572
Racibórz	73	438	889	267	333	653	603	1 017
Ruda Śląska	35	26	22	1	13	103	181	318
Rybnik	54	1 117	812	143	175	913	1 914	1 919
Siemianowice Śląskie	11	23	8	3	18	72	227	426
Sosnowiec	168	288	233	173	79	347	3 113	9 113
Świętochłowice	3	2	0	1	2	42	271	2 500
Tarnowskie Góry	415	1 074	470	998	2 888	5 067	3 647	3 081
Tychy	61	65	68	69	136	1 081	2 192	3 255
Wodzisław Śląski	899	1 552	718	86	473	1 721	2 514	2 768
Zabrze	26	172	112	16	84	1 484	6 605	12 119
Zawiercie	34	38	31	8	13	132	661	1 257
Żory	314	220	214	1 691	808	1 096	2 067	3 813
Żywiec	23	48	96	71	650	1 214	2 358	3 624
Razem	4 783	9 562	7 486	6613	11 256	34 349	85 694	152 605

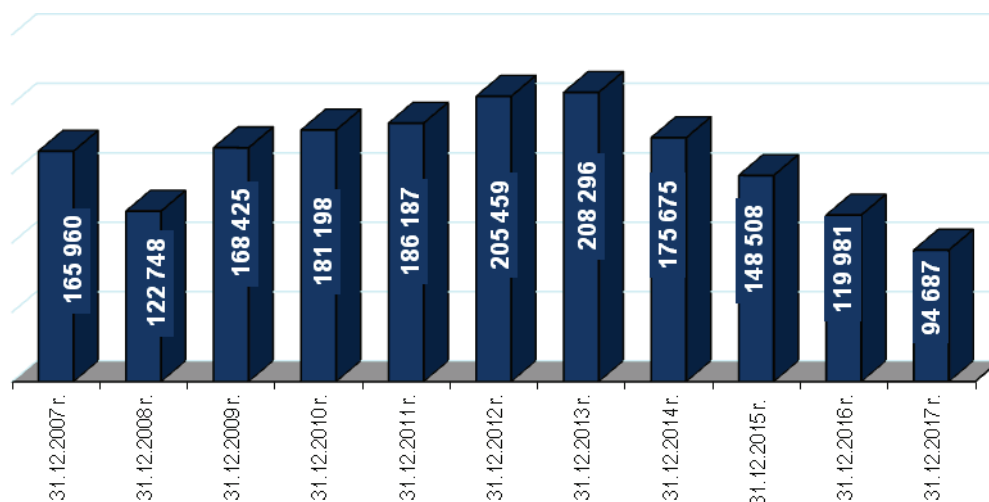
2. Poziom i natężenie bezrobocia rejestrowanego

2.1 Bezrobocie rejestrowane i jego terytorialne zróżnicowanie

Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w końcu grudnia 2017 roku wyniosła 94 687 osób. W ujęciu rocznym zbiorowość bezrobotnych zmniejszyła się o 25,3 tys. osób (dynamika spadku minus 21,1 proc.). Był to czwarty z kolei rok tak wysokiej dynamiki spadku bezrobocia.

Analiza kluczowych wskaźników bezrobocia rejestrowanego dla województwa śląskiego w ciągu ostatnich dziewięciu lat pokazuje odwrócenie pewnych istotnych, a obserwowanych uprzednio, niekorzystnych tendencji. Uwaga ta dotyczy przede wszystkim poziomu zjawiska. Lata 2014 i 2015 przyniosły przełamanie wzrostowego trendu zapoczątkowanego w 2009 roku. I tak, o ile jeszcze między końcem grudnia 2008 r. a końcem grudnia 2013 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych wzrosła o 69,7 proc (ze 122 748 do 208 296 osób), o tyle po upływie kolejnych czterech lat – a zatem w końcu grudnia 2017 r. – wskaźnik odznaczał się już znaczącym spadkiem wartości wynoszącym minus 54,5 proc; stało się tak na skutek spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie z 208 296 osób do 94 687 osób. Graficzną interpretację omówionych tendencji znaleźć można na wykresie.

Województwo śląskie – liczba zarejestrowanych bezrobotnych, stan w końcu roku

W powiatach widoczne było terytorialne zróżnicowanie stanu bezrobocia. Najwięcej osób zarejestrowanych jako bezrobotne notowano w Sosnowcu (5,7 tys.), Bytomiu (5,3 tys.), i Częstochowie (5,0 tys. osób). Na przeciwległym końcu listy rankingowej lokowały się powiaty o małej liczbie mieszkańców i tym samym bezrobotnych: bieruńsko - lędziński (663 osoby) oraz Żory (897 osób) i Świętochłowice (986 osób).

Redukcja liczby bezrobotnych miała miejsce we wszystkich powiatach (36 jednostek). Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych stwierdzamy, że w ujęciu rocznym najbardziej liczba bezrobotnych obniżyła się w: w Bytomiu (- 2 195 osób), Częstochowie (- 1 799 osób) oraz w Sosnowcu (- 1 380).

Z kolei dynamika spadku najwyższa była w: Bytomiu (-29,3%), Żorach (-27,9%), Jastrzębiu - Zdroju (-27,0%), Częstochowie (-26,6%) i powiecie myszkowskim (-26,3%).

Podobnie jak w poprzednich latach sprawozdawczych, zauważalną tendencją bezrobocia była jego sezonowość, miesiące wiosenno-letnie były okresami spadku liczby bezrobotnych, natomiast najwyższy poziom tego zjawiska przypadał na miesiące rozpoczynające rok kalendarzowy.

Jeżeli chodzi o podregiony, to w ujęciu rocznym najwyższą redukcję liczby zarejestrowanych bezrobotnych odnotowano w podregionach: sosnowieckim, częstochowskim, bytomskim, rybnickim i katowickim. Natomiast najwyższą dynamikę spadku odnotowano w podregionach: bytomskim (-24,7 proc.), częstochowskim (24,0 proc.), rybnickim i sosnowieckim (odpowiednio – 23,4 proc.; -21,1 proc.). Dokładne dane zawarto w tabeli.

Dynamika spadku liczby bezrobotnych w podregionach (2016 – 2017)

Województwo / podregiony	Bezrobotni stan 31.12.		Spadek (w osobach)	Dynamika 31.12.2016 r. =100
	2016 r.	2017 r.		
Województwo śląskie razem	119 981	94 687	-25 294	78,9
w tym:				
Podregion sosnowiecki	23 517	18 562	-4 955	78,9
Podregion częstochowski	17 243	13 103	-4 140	76,0
Podregion bytomski	15 491	11 660	-3 831	75,3
Podregion rybnicki	14 746	11 293	-3 453	76,6
Podregion katowicki	15 932	12 867	-3 065	80,8
Podregion bielski	15 075	12 305	-2 770	81,6
Podregion gliwicki	11 346	9 598	-1 748	84,6
Podregion tyski	6 631	5 299	-1 332	79,9

Terytorialne zróżnicowanie liczby bezrobotnych według powiatów oraz zmiany sezonowe zjawiska przedstawia poniższa tabela.

Liczba bezrobotnych ogółem. Stan w końcu miesiąca

Powiaty	gru 2016	sty-17	lut-17	mar-17	kwi-17	maj-17	cze-17	lip-17	sie-17	wrz-17	paź-17	lis-17	gru-17
Będziński	5 614	5 863	5 714	5 363	5 189	4 959	4 736	4 654	4 623	4 469	4 315	4 289	4 347
Bielski	3 034	3 100	3 055	2 963	2 750	2 585	2 550	2 607	2 547	2 462	2 381	2 391	2 363
Cieszyński	4 297	4 510	4 553	4 463	4 222	4 020	4 008	3 989	3 938	3 899	3 738	3 867	3 768
Częstochowski	4 778	5 063	5 109	4 816	4 384	4 143	4 010	3 985	3 922	3 833	3 612	3 646	3 716
Gliwicki	2 522	2 734	2 720	2 602	2 542	2 411	2 338	2 351	2 323	2 271	2 140	2 126	2 133
Kłobucki	3 001	3 325	3 494	3 132	2 802	2 744	2 589	2 432	2 463	2 452	2 304	2 277	2 432
Lubliniecki	2 307	2 448	2 444	2 277	2 169	2 088	1 970	1 974	1 928	1 874	1 811	1 744	1 830
Mikołowski	1 637	1 646	1 617	1 569	1 488	1 435	1 405	1 397	1 411	1 436	1 371	1 351	1 330
Myszkowski	2 698	2 911	3 006	2 854	2 677	2 488	2 324	2 201	2 148	2 138	1 956	1 939	1 988
Pszczynski	1 989	2 074	2 046	1 897	1 778	1 721	1 693	1 663	1 676	1 657	1 576	1 523	1 581
Raciborski	2 302	2 465	2 451	2 330	2 245	2 235	2 089	2 070	2 042	2 045	1 932	1 934	2 027
Rybnicki	1 602	1 681	1 648	1 510	1 469	1 423	1 362	1 355	1 321	1 319	1 273	1 239	1 230
Tarnogórski	4 087	4 289	4 317	4 175	4 050	3 827	3 652	3 641	3 505	3 546	3 378	3 286	3 318
Bieruńsko-lędziński	850	853	855	834	770	755	744	724	738	725	668	640	663
Wodzisławski	3 813	4 047	3 993	3 789	3 570	3 464	3 322	3 228	3 207	3 075	2 878	2 810	2 870
Zawierciański	4 566	4 752	4 821	4 565	4 337	4 205	4 049	3 976	3 966	3 926	3 713	3 648	3 640
Żywiecki	4 514	4 687	4 633	4 563	4 270	3 972	3 822	3 802	3 779	3 813	3 742	3 705	3 711
Bielsko-Biała	3 230	3 296	3 227	3 202	3 005	2 857	2 924	3 018	2 917	2 843	2 681	2 578	2 463
Bytom	7 483	7 869	7 770	7 517	7 237	6 937	6 406	5 968	5 852	5 487	5 341	5 398	5 288
Chorzów	3 060	3 150	3 122	3 049	2 872	2 729	2 738	2 729	2 692	2 617	2 484	2 484	2 444
Częstochowa	6 766	7 014	7 003	6 704	6 276	5 932	5 773	5 658	5 625	5 542	5 137	5 007	4 967
Dąbrowa Górnicza	4 488	4 733	4 653	4 512	4 329	4 126	3 962	3 824	3 838	3 807	3 571	3 459	3 385
Gliwice	4 520	4 813	4 815	4 751	4 508	4 389	4 205	4 162	4 244	4 166	3 883	3 877	3 814

Powiaty	gru 2016	sty-17	lut-17	mar-17	kwi-17	maj-17	cze-17	lip-17	sie-17	wrz-17	paź-17	lis-17	gru-17
Jastrzębie - Zdrój	2 537	2 497	2 467	2 325	2 194	2 116	1 995	1 957	1 982	1 904	1 786	1 734	1 851
Jaworzno	1 779	1 938	1 972	1 887	1 780	1 702	1 662	1 627	1 595	1 594	1 487	1 480	1 500
Katowice	5 970	6 168	6 227	6 014	5 698	5 356	5 251	5 221	5 085	4 994	4 789	4 816	4 737
Mysłowice	1 673	1 769	1 782	1 778	1 707	1 663	1 716	1 715	1 694	1 678	1 633	1 618	1 593
Piekary Śląskie	1 614	1 636	1 626	1 594	1 511	1 461	1 377	1 378	1 378	1 362	1 299	1 273	1 224
Ruda Śląska	2 335	2 518	2 497	2 396	2 200	2 125	2 010	1 940	1 983	1 926	1 809	1 759	1 743
Rybnik	3 248	3 406	3 358	3 176	3 025	2 885	2 742	2 717	2 695	2 658	2 517	2 432	2 418
Siemianowice Śląskie	1 675	1 787	1 777	1 706	1 627	1 530	1 517	1 566	1 606	1 546	1 465	1 398	1 364
Sosnowiec	7 070	7 234	7 021	6 823	6 505	6 304	6 165	6 069	6 069	6 038	5 807	5 772	5 690
Świętochłowice	1 219	1 252	1 249	1 159	1 094	1 055	1 018	1 020	1 054	1 011	944	934	986
Tychy	2 155	2 271	2 283	2 180	2 092	2 011	2 001	2 029	1 952	1 908	1 772	1 721	1 725
Zabrze	4 304	4 622	4 406	4 193	4 033	3 853	3 844	3 792	3 787	3 819	3 659	3 581	3 651
Żory	1 244	1 313	1 312	1 199	1 107	1 085	982	994	1 031	1 030	935	916	897
Województwo śląskie	119 981	125 734	125 043	119 867	113 512	108 591	104 951	103 433	102 616	100 870	95 787	94 652	94 687

2.2 Stopa bezrobocia rejestrowanego

W stosunku do sytuacji sprzed roku również natężenie zjawiska, mierzone wysokością stopy bezrobocia, dość wyraźnie spadło. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. stopa bezrobocia w Śląskiem wynosiła 5,2% (kraj 6,6%). W ujęciu rocznym w województwie wartość tego wskaźnika spadła o 1,4 p. proc. (31.12.2016 r.: 6,6%). W kraju, w ujęciu rocznym, wysokość stopy bezrobocia spadła o 1,6 p. proc. (31.12.2016 r.: 8,2%). W końcu roku Śląskie znajdowało się na drugim miejscu listy województw o najniższej wartości stopy bezrobocia, tuż za Wielkopolską (3,7%). Bez względu na rok sprawozdawczy natężenie bezrobocia rejestrowanego w naszym regionie należy do najniższych w kraju.

Utrzymuje się duże zróżnicowanie natężenia bezrobocia w naszym regionie. W końcu grudnia 2017 r. najniższa stopa bezrobocia była w Katowicach i wynosiła 2,2%. Na przeciwległej pozycji znajdował się Bytom, gdzie wysokość tego wskaźnika osiągnęła wartość 11,2%. Powiaty o najwyższej i najniższej stopie bezrobocia dzieliła w grudniu 2017 r. różnica 9 p. proc.

Najbardziej znacząco wysokość stopy bezrobocia zmniejszyła się w mieście na prawach powiatu Bytomiu (-4,2 p. proc.) oraz w powiatach ziemskich: myszkowskim (-3,0 p. proc), częstochowskim (-2,5 p. proc) i będzińskim (-2,4 p. proc).

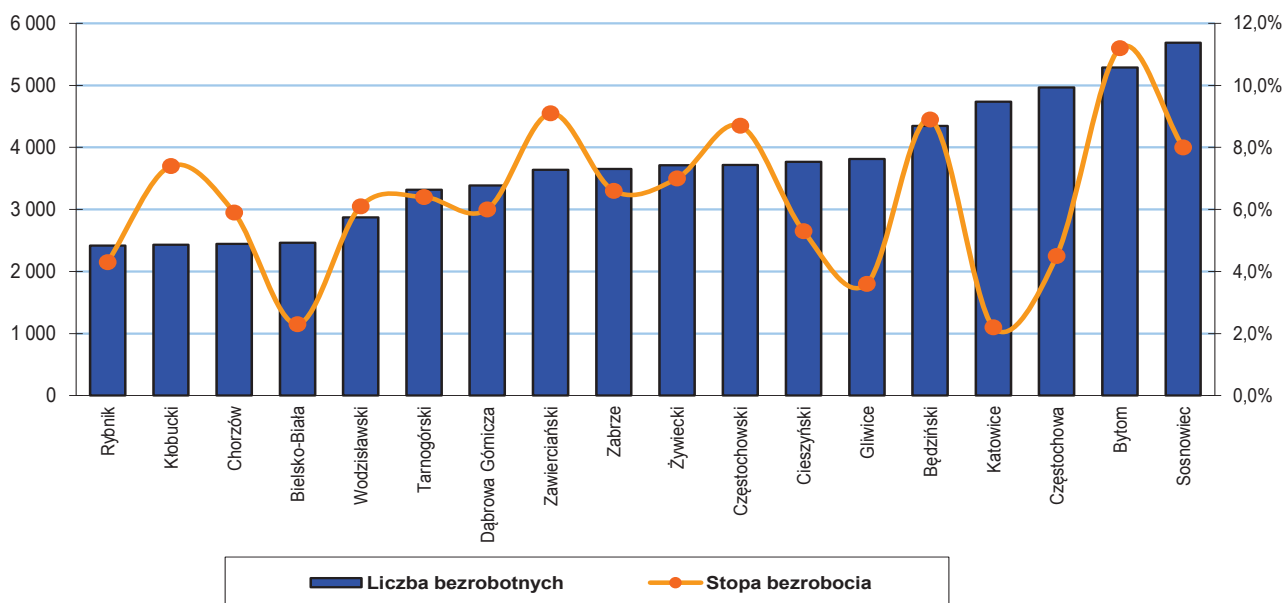
Stopa bezrobocia. Stan w końcu miesiąca, dane w %

Powiaty	Grudz. 2016 r.	sty-17	lut-17	mar-17	kwi-17	maj-17	cze-17	lip-17	sie-17	wrz-17	paź-17	lis-17	gru-17
POLSKA	8,2	8,5	8,4	8,0	7,6	7,3	7,0	7,0	7,0	6,8	6,6	6,5	6,6
WOJ. ŚLĄSKIE	6,6	6,8	6,7	6,5	6,1	5,9	5,7	5,6	5,6	5,5	5,2	5,1	5,2
Będziński	11,5	11,8	11,5	10,9	10,5	10,1	9,7	9,5	9,5	9,2	8,9	8,8	8,9
Bielski	5,2	5,3	5,2	5,0	4,7	4,4	4,4	4,5	4,4	4,2	4,1	4,1	4,0
Cieszyński	6,1	6,3	6,4	6,2	5,9	5,6	5,6	5,6	5,5	5,5	5,3	5,4	5,3
Częstochowski	11,0	11,5	11,6	11,0	10,1	9,6	9,3	9,3	9,1	8,9	8,5	8,5	8,7
Gliwicki	6,9	7,4	7,3	7,0	6,9	6,5	6,3	6,4	6,3	6,2	5,8	5,8	5,8
Kłobucki	9,1	9,9	10,4	9,4	8,5	8,3	7,9	7,4	7,5	7,5	7,1	7,0	7,4
Lubliniecki	8,6	9,0	9,0	8,4	8,1	7,8	7,4	7,4	7,2	7,0	6,8	6,6	6,9
Mikołowski	4,1	4,1	4,0	3,9	3,7	3,6	3,5	3,5	3,5	3,6	3,4	3,4	3,3
Myszkowski	11,2	11,9	12,2	11,6	11,0	10,3	9,7	9,2	9,0	9,0	8,3	8,2	8,4
Pszczynski	4,2	4,3	4,3	4,0	3,7	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,3	3,2	3,3

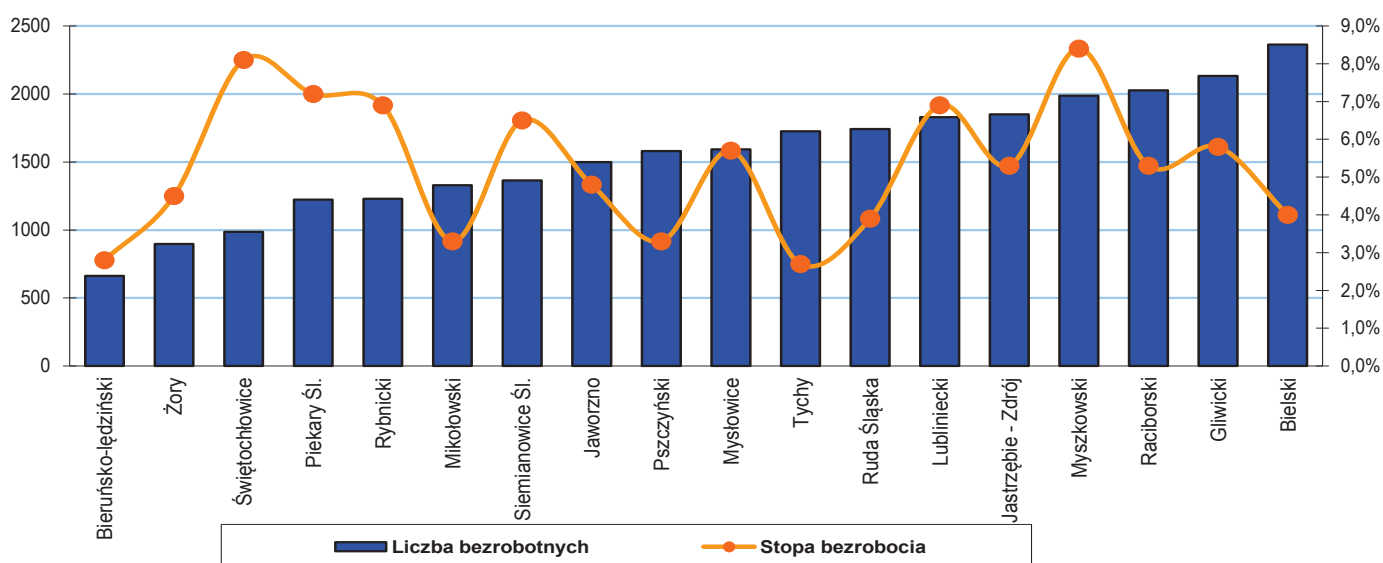
Powiaty	Grudz. 2016 r.	sty-17	lut-17	mar-17	kwi-17	maj-17	cze-17	lip-17	sie-17	wrz-17	paź-17	lis-17	gru-17
Raciborski	6,1	6,4	6,4	6,0	5,8	5,8	5,4	5,4	5,3	5,3	5,0	5,0	5,3
Rybnicki	9,0	9,3	9,1	8,4	8,2	7,9	7,6	7,6	7,4	7,4	7,1	6,9	6,9
Tarnogórski	7,9	8,2	8,2	8,0	7,7	7,3	7,0	7,0	6,7	6,8	6,5	6,3	6,4
Bieruńsko-lędziński	3,7	3,6	3,6	3,6	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	2,9	2,7	2,8
Wodzisławski	8,1	8,5	8,3	7,9	7,5	7,3	7,0	6,8	6,8	6,5	6,1	6,0	6,1
Zawierciański	11,3	11,6	11,7	11,2	10,7	10,4	10,0	9,8	9,8	9,7	9,2	9,1	9,1
Żywiecki	8,5	8,7	8,6	8,5	8,0	7,5	7,2	7,2	7,1	7,2	7,0	7,0	7,0
Bielsko - Biała	3,1	3,1	3,0	3,0	2,8	2,7	2,8	2,8	2,7	2,7	2,5	2,4	2,3
Bytom	15,4	15,9	15,7	15,3	14,8	14,2	13,3	12,5	12,3	11,6	11,3	11,4	11,2
Chorzów	7,4	7,6	7,5	7,3	6,9	6,6	6,6	6,6	6,5	6,3	6,0	6,0	5,9
Częstochowa	6,2	6,3	6,3	6,1	5,7	5,4	5,3	5,2	5,1	5,0	4,7	4,6	4,5
Dąbrowa Górnicza	8,0	8,3	8,2	7,9	7,6	7,3	7,0	6,8	6,8	6,7	6,3	6,1	6,0
Gliwice	4,3	4,5	4,5	4,5	4,2	4,1	4,0	3,9	4,0	3,9	3,7	3,7	3,6
Jastrzębie - Zdrój	7,3	7,1	7,0	6,7	6,3	6,1	5,8	5,6	5,7	5,5	5,2	5,0	5,3
Jaworzno	5,8	6,2	6,3	6,0	5,7	5,5	5,3	5,2	5,1	5,1	4,8	4,8	4,8
Katowice	2,8	2,9	2,9	2,8	2,7	2,5	2,5	2,4	2,4	2,3	2,2	2,2	2,2
Mysłowice	6,1	6,4	6,4	6,4	6,1	6,0	6,2	6,2	6,1	6,0	5,9	5,8	5,7
Piekary Śląskie	9,5	9,5	9,5	9,3	8,8	8,6	8,1	8,1	8,1	8,0	7,7	7,5	7,2
Ruda Śląska	5,3	5,6	5,5	5,3	4,9	4,7	4,5	4,3	4,4	4,3	4,0	3,9	3,9
Rybnik	5,9	6,1	6,0	5,7	5,4	5,2	4,9	4,9	4,8	4,8	4,5	4,4	4,3
Siemianowice Śląskie	8,0	8,4	8,3	8,0	7,7	7,2	7,2	7,4	7,5	7,3	6,9	6,6	6,5
Sosnowiec	10,0	10,1	9,8	9,5	9,1	8,9	8,7	8,5	8,5	8,5	8,2	8,1	8,0
Świętochłowice	10,0	10,1	10,1	9,4	8,9	8,6	8,4	8,4	8,6	8,3	7,8	7,7	8,1
Tychy	3,4	3,5	3,5	3,4	3,3	3,1	3,1	3,2	3,0	3,0	2,8	2,7	2,7
Zabrze	7,9	8,3	7,9	7,6	7,3	7,0	7,0	6,9	6,9	6,9	6,6	6,5	6,6
Żory	6,3	6,6	6,5	6,0	5,6	5,5	5,0	5,0	5,2	5,2	4,7	4,6	4,5

Dwa poniższe wykresy ilustrują lokalne zróżnicowanie zjawiska bezrobocia tak co do liczby bezrobotnych jak i stopy bezrobocia.

Powiaty o największej (ponad 2400) liczbie bezrobotnych, według stanu na 31 grudnia 2017 r.

Powiaty o najmniejszej (mniej niż 2400) liczbie bezrobotnych według stanu na 31 grudnia 2017 r.

Jeżeli chodzi o podregiony, to w omawianym okresie najniższą stopę bezrobocia notowano w podregionach: tuskim (3,0%) i katowickim (3,6%); potem kolejno w podregionach: bielskim (4,3%), gliwickim (4,8%), rybnickim (5,3%), częstochowskim (6,3%) oraz sosnowieckim (7,5%). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzował się podregion bytomski (8,2%).

2.3 Płynność bezrobocia rejestrowanego w 2017 r.

Na przestrzeni 2017 roku w powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowało się 192,7 tys. osób czyli o 28,9 tys. mniej niż rok wcześniej (tj.-13,1 proc.). Najwięcej rejestracji, podobnie jak w roku poprzednim, było w styczniu 2017 roku (20 468), natomiast najmniej w kwietniu (13 809). Wśród napływających do bezrobocia (w okresie od stycznia do grudnia 2017 r.) panie stanowiły ponad połowę rejestrujących się w urzędach pracy (51,0%). Zdecydowana większość osób, które zarejestrowały się w ciągu 2017 roku w urzędach legitymuje się stażem pracy (87,1% „napływu”). Rejestrujący się bez kwalifikacji zawodowych stanowili 27,4% napływających do bezrobocia, a osoby bez doświadczenia zawodowego 21,7%. W ubiegłym roku wśród nowo rejestrujących się ponad połowę stanowiły osoby w wieku 25-49 lat (113,8 tys., 59,1%). Bezrobotni w wieku od 18 do 24 lat to 21,5% „napływu” (41,4 tys.). Osoby powyżej 50 roku życia odpowiednio 19,5% (37,5 tys.).

W stosunku do danych z 2016 roku, liczba nowo rejestrujących się bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat spadła o 20,8 proc. Liczba nowo rejestrujących się z przedziału wiekowego od 25-49 lat spadła o 11,5 proc. W „napływie” osób z kategorii 50+, w ujęciu rocznym obserwujemy również spadek o 7,9 proc.

Od stycznia do grudnia 2017 roku z rejestrów wyłączono 218,0 tys. bezrobotnych tj. o 32,2 tys. mniej niż rok wcześniej. W okresie od stycznia do grudnia 2017 r. kobiety stanowiły 50,7% „odpływu”; w 2016 r. udział pań kształtował się na nieco niższym poziomie (50,3%).

W 2017 r. liczba wyłączonych z tytułu niepotwierdzenia gotowości do pracy wyniosła 50 668 osób (tj. 23,2% „odpływu”). Rok wcześniej liczba osób, które nie potwierdziły gotowości do

pracy i utraciły z tego tytułu status bezrobotnego była wyższa (60 891 osób tj. 24,3% „odpływu”).

W całym 2017 roku z tytułu rozpoczęcia pracy wyrejestrowano 101,0 tys. osób co stanowiło 46,3% całego „odpływu” (rok wcześniej 117,3 tys. tj. 46,9% wszystkich wyrejestrowanych).

W 2017 roku zmalała liczba bezrobotnych, którzy zostali wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkoleń (2016 r.: 5 763 osób; 2017 r.: 4 933; spadek o 830 osób, tj. – 14,4 proc.). Zmniejszyła się także liczba bezrobotnych kierowanych na staże (2016 r.: 16 850 osób; 2017 r.: 14 655 osób; redukcja o 2 195 osób, tj. -13,0 proc.).

W ujęciu rocznym spadła, o blisko 7 proc., liczba bezrobotnych skierowanych do prac subsydiowanych (2017 r.: 18 982 osoby; 2016 r.: 20 384 osób). Mniejszą popularnością cieszyły się dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, które w 2016 r. otrzymało 4 425 bezrobotnych (wobec 4 830 osób w 2016 roku). Dodatkowo 3 122 osoby podjęły pracę na stanowiskach utworzonych w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (rok wcześniej z tego tytułu wyłączono 3 808 osób, zatem spadek o 686 osób, tj. – 18,0 proc.). Wzrosła liczba osób kierowanych do prac interwencyjnych, w 2017 roku podjęło je 3 058 bezrobotnych (w 2016 roku do prac interwencyjnych skierowano 2 826 osób).

W ciągu roku o nieznacznie spadła liczba wyłączonych z powodu podjęcia zatrudnienia w ramach robót publicznych (2016 r.: 2 275 wyłączonych; 2017 r.: 2 192 osoby; redukcja o 83 osoby rozpoczynające roboty publicznie).

W okresie od stycznia do końca grudnia 2017 roku z tytułu skierowania do prac społecznie użytecznych dokonano 3 719 wyłączeń (w 2016 r. odpowiednio 4 300 wyłączeń).

Od stycznia do grudnia 2017 roku realizowane były także nowe formy aktywizacji zawodowej, wprowadzone w maju 2014 r. znowelizowaną ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Wśród nich największą popularnością cieszyło się:

- podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia: 530 osób (rok wcześniej 416 osób),
- rozpoczęcie szkolenia w ramach bonu szkoleniowego: 517 osób (rok wcześniej 528 osób),
- podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie - z tego tytułu wyłączono 510 osób (rok wcześniej 434 osoby),
- rozpoczęcie stażu w ramach bonu stażowego: 239 osób (rok wcześniej 581 osób),
- podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego: 160 osób (rok wcześniej także 160 osób).

Ponadto w 2017 roku 601 bezrobotnych skierowano do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych. W 2016 roku tą formą aktywizacji objęto 2 249.

W sumie w 2017 roku z tytułu rozpoczęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (afpb) wyłączono 42 310 osób, rok wcześniej ich liczba była wyższa o 5 030 osób (w 2016 roku z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych, robót publicznych, podjęcia działalności gospodarczej, podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego, podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie, podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego, podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego, podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne, podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia oraz rozpoczęcia szkoleń, staży, prac społecznie użytecznych i „innych” form aktywizacji wyłącznie 47 340 osób). Jak wynika z powyższych danych w ujęciu rocznym liczba osób objętych afpd spadła o 10,6 proc.

Główne przyczyny odpływu z bezrobocia – bezrobotni ogółem oraz bezrobotne kobiety
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu (afpb) – bezrobotni ogółem oraz bezrobotne kobiety

Przyczyny "odpływu" z bezrobocia		Bezrobotni ogółem				Bezrobotne kobiety			
		2016 r.	2017 r.	Spadek / wzrost osoby	Dynamika 2016=100	2016 r.	2017 r.	Spadek / wzrost osoby	Dynamika 2016=100
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w roku sprawozdawczym		250 131	217 967	-32 184	87,1	125 896	110 493	-15 403	87,8
z tego z przyczyn	podjęcia pracy - cały rok	117 314	100 966	-16 348	86,1	60 724	52 303	-8 421	86,1
	niesubsydiowanej	96 930	81 984	-14 946	84,6	50 597	42 737	-7 860	84,5
	subsydiowanej	20 384	18 982	-1 402	93,1	10 127	9 566	-561	94,5
	prac interwencyjnych	2 826	3 058	+ 232	108,2	1 623	1 799	176	110,8
	robót publicznych	2 275	2 192	-83	96,4	1 231	1 204	-27	97,8
	podjęcia działalności gospodarczej	4 830	4 425	-405	91,6	2 102	1 994	-108	94,9
	w tym bonu na zasiedlenie	18	26	+ 8	144,4	9	13	4	144,4
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	3 808	3 122	-686	82,0	1 698	1 342	-356	79,0
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	434	510	+ 76	117,5	226	274	48	121,2
	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	160	160	0	100,0	89	78	-11	87,6
	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	2	0	-2	0,0	2	0	-2	0,0
	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	0	0	0	x	0	0	0	x
	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne	8	5	-3	62,5	5	3	-2	60,0
	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia	416	530	+ 114	127,4	210	269	59	128,1
	inne	5 625	4 980	-645	88,5	2 941	2 603	-338	88,5
	rozpoczęcia szkolenia	5 763	4 933	-830	85,6	2 187	1 800	-387	82,3
	w tym w ramach bonu szkoleniowego	528	517	-11	97,9	160	135	-25	84,4
	rozpoczęcia stażu	16 850	14 655	-2 195	87,0	12 433	10 814	-1 619	87,0
	w tym w ramach bonu stażowego	581	239	-342	41,1	361	151	-210	41,8
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	43	21	-22	48,8	18	6	-12	33,3
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	4 300	3 719	-581	86,5	2 308	1 902	-406	82,4
	w tym w ramach PAI	648	401	-247	61,9	408	260	-148	63,7
	skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych	2 249	601	-1 648	26,7	1 261	341	-920	27,0
	odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	9 334	8 278	-1 056	88,7	4 560	3 853	-707	84,5
	odmowy ustalenia profilu pomocy	2	4	2	200,0	1	1	0	100,0
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	60 891	50 668	-10 223	83,2	23 390	19 947	-3 443	85,3
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	13 111	12 048	-1 063	91,9	8 552	7 786	-766	91,0
podjęcia nauki	513	363	-150	70,8	296	211	-85	71,3	
osiągnięcia wieku emerytalnego	1 525	4 269	2 744	279,9	1 033	2 714	1 681	262,7	
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	2 826	3 169	343	112,1	1 289	1 730	441	134,2	
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	4 462	3 419	-1 043	76,6	3 022	2 327	-695	77,0	
innych	10 948	10 854	-94	99,1	4 822	1 800	-387	82,3	

3. Struktura bezrobocia rejestrowanego

Głównymi cechami różnicującymi bezrobotnych są: płeć, miejsce zamieszkania (miasto, wieś), wiek, poziom wykształcenia oraz rodzaj działalności ostatniego miejsca pracy.

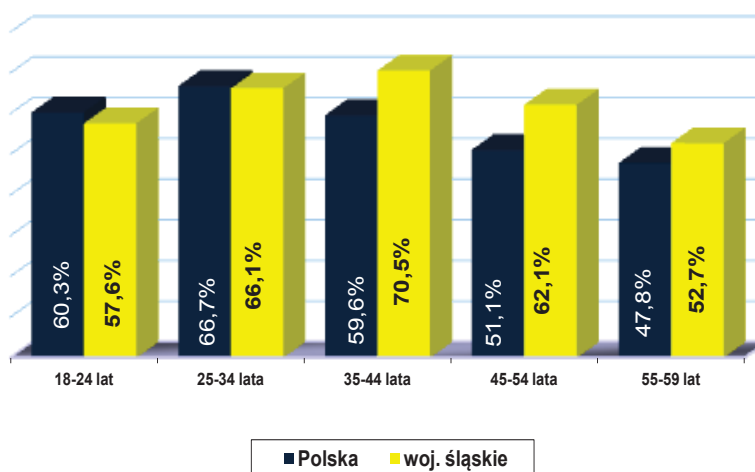
3.1 Bezrobotne kobiety

Bezrobocie kobiet w 2017 roku zarówno w Polsce jak i w naszym regionie spadało. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w urzędach pracy województwa śląskiego zarejestrowanych było 54 498 kobiet, co stanowiło 57,6% ogółu bezrobotnych (w kraju udział ten był niższy i wynosił 55,1%).

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych kobiet zmniejszyła się o 12 188, a ich udział wśród całej populacji bezrobotnych w ciągu roku zwiększył się o 2,0 punkty procentowe (na koniec 2016 roku liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 66,7 tys., co stanowiło 55,6% ogółu wszystkich bezrobotnych).

Na przestrzeni całego 2017 roku, w ujęciu miesięcznym, wzrost bezrobocia kobiet odnotowano jedynie w styczniu, sierpniu i lipcu. W pozostałych miesiącach obserwujemy systematyczny spadek liczby bezrobotnych kobiet. W październiku 2017 r., porównując do poprzedniego miesiąca, redukcja liczby zarejestrowanych pań był największa (o 3,3 tys. osób, tj. o 5,5%).

*Województwo śląskie na tle kraju
Udział bezrobotnych kobiet wśród ogółu zarejestrowanych
w grupach wyodrębnionych ze względu na wiek. Stan w dniu 31.12.2017 r.*

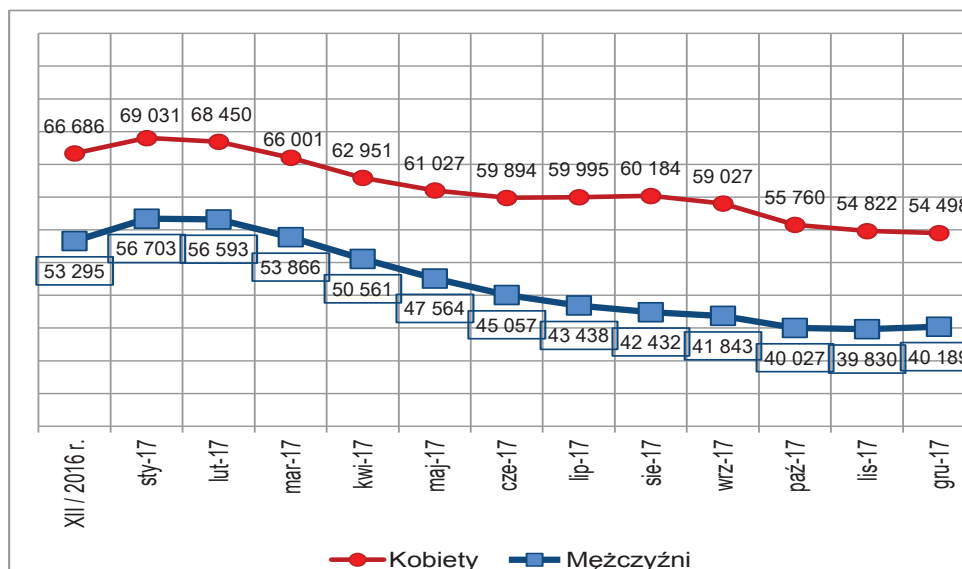

Niekorzystnym zjawiskiem był wyższy niż w kraju udział śląskich bezrobotnych kobiet wśród ogółu bezrobotnych, dotyczyło to większości grup wiekowych. Na koniec grudnia 2017 roku najwyższy odsetek kobiet w województwie śląskim notowano w grupie wiekowej od 35 do 44 lat (70,5%), z kolei najniższy udział występował wśród bezrobotnych pomiędzy 55 a 59 rokiem życia (52,7%) oraz w przedziale wiekowym od 18 do 24 lat (57,6%).

W subpopulacji bezrobotnych kobiet, większość stanowiły panie które dotychczas pracowały. Ich liczba na koniec 2017 r. wynosiła 46 590 tj. 85,5% wszystkich zarejestrowanych kobiet. W stosunku do poprzedniego, 2016 roku, nastąpił spadek liczby bezrobotnych kobiet, które wcześniej pracowały – o ponad 10,1 tys. tj. o 17,9% (liczba bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących w 2016 r. wynosiła 56,7 tys.).

Maleje również liczba kobiet, które rejestrowane są w śląskich urzędach pracy po raz pierwszy jako bezrobotne. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. roku ich liczba wyniosła 9 463 i w porównaniu z poprzednim rokiem była niższa o 2,4 tys. kobiet (w końcu 2016 roku liczba kobiet rejestrowanych po raz pierwszy wynosiła 11 888).

Bezrobotni według płci w województwie śląskim. Stan na koniec miesiąca.

Analizując grupę bezrobotnych kobiet znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, na przestrzeni roku we wszystkich kategoriach odnotowano spadek liczby kobiet, największy wśród kobiet długotrwale bezrobotnych (redukcja o 7,4 tys. osób). Z kolei największa dynamika spadku miała miejsce w kategorii kobiet najstarszych, powyżej 50 roku życia, na co bez wątpienia miały wpływ unormowania związane z przywróceniem wieku emerytalnego. Szczegółowe dane zawarto w tabeli poniżej.

Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na śląskim rynku pracy. Stan w dniu 31 grudnia

Bezrobotne kobiety w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2016		31.12.2017		Spadek	
	liczba	udział w ogółem (%)	liczba	udział w ogółem (%)	osoby	Dynamika 2016 r. =100
Kobiety do 30 roku życia	18 672	28,0%	14 957	27,4%	-3 715	80,1
w tym: kobiety do 25 roku życia	8 360	12,5%	6 523	12,0%	-1 837	78,0
Kobiety długotrwale bezrobotne	37 053	55,6%	29 608	54,3%	-7 445	79,9
Kobiety powyżej 50 roku życia	15 350	23,0%	11 333	20,8%	-4 017	73,8
Kobiety korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	2 639	4,0%	2 394	4,4%	-245	90,7
Posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	17 211	25,8%	15 876	29,1%	-1 335	92,2
Posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	169	0,3%	167	0,3%	-2	98,8
Kobiety niepełnosprawne	4 069	6,1%	3 268	6,0%	-801	80,3
Liczba bezrobotnych kobiet ogółem	66 686		54 498		-12 188	81,7

* Dane liczbowe oraz odsetki nie sumują się, gdyż jedna bezrobotna kobieta może kwalifikować się do kilku kategorii jednocześnie

Na koniec grudnia 2017 r. 8,0 tys. kobiet, tj. 14,7% wszystkich bezrobotnych pań, posiadało uprawnienie do pobierania zasiłku dla bezrobotnych. W porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten był nieznacznie wyższy (w końcu grudnia 2016 r. 14,5% kobiet pobierało zasiłek). Z powyższych danych wynika, że co siódma kobieta w województwie śląskim jest uprawniona do pobierania zasiłku (wg stanu na 31 grudnia 2017 r. wśród mężczyzn wskaźnik uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych był jeszcze niższy i wynosił 12,2%, zatem tylko co ósmy bezrobotny mężczyzna miał uprawnienia zasiłkowe).

W województwie śląskim na koniec 2017 roku utrzymywało się przestrzenne zróżnicowanie zmiany liczby bezrobotnych kobiet w ujęciu na podregiony i powiaty.

Spadek liczby bezrobotnych pań w ciągu roku obserwujemy we wszystkich podregionach: największy odnotowano w sosnowieckim (o 2,3 tys.), rybnickim (o 2,0 tys. kobiet), w bytomskim i częstochowskim (po 1,8 tys.) oraz w katowickim (o 1,4 tys. kobiet).

W 35 powiatach odnotowano spadek liczby bezrobotnych kobiet – największy, powyżej jednego tysiąca, wystąpił w Bytomiu. Jedynie w Mysłowicach, w ujęciu rocznym, wystąpił niewielki wzrost bezrobocia kobiet (liczba zarejestrowanych powiększyła się o 7 osób). Spadek liczby bezrobotnych kobiet nie był współmierny ze spadkiem ich udziału w całej populacji bezrobotnych.

W porównaniu z 2016 rokiem w większości powiatów wystąpił wzrost udziału kobiet w całej populacji bezrobotnych (31 powiatów). Największy wzrost odnotowano w powiatach ziemskich: kłobuckim (+6,0 p. proc.), rybnickim (+4,2 p. proc.) oraz lublinieckim (+4,0 p. proc.) W Tychach udział pań pozostał niezmienny

Natomiast w czterech powiatach wystąpił spadek udziału bezrobotnych kobiet (bielski, Sosnowiec, bieruńsko – lędziński, wodzisławski). Najwyższy spadek udziału pań wśród ogółu zarejestrowanych notowano w powiecie bielskim (- 1,8 p. proc.).

W ciągu 2017 roku w całym województwie udział kobiet wśród ogółu zarejestrowanych zwiększył się z 55,6% w 2016 roku do poziomu 57,6%. W żadnym z powiatów nie odnotowano nadreprezentacji mężczyzn wśród ogółu zarejestrowanych. Jeżeli chodzi o podregiony, to najwyższy odsetek kobiet wśród ogółu notowany jest w podregionie rybnickim (gdzie kobiety to 64,4% całej populacji bezrobotnych). Odsetek bezrobotnych kobiet jest najniższy w północnej części regionu, to jest w podregionie częstochowskim (53,8%).

Dane dotyczące tej kwestii zawarto w tabeli poniżej.

Podregion/ powiaty	Bezrobotne kobiety stan na 31 grudnia		Spadek w stosunku do 31.12.2016 r.		% udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych w poszczególnych podregionach/ powiatach		Wzrost / spadek udziału kobiet w p. proc.
	2016 r.	2017 r.	osoby	w %	2016 r.	2017 r.	
podregion bielski	7 993	6 683	-1 310	-16,4	53,0%	54,3%	+1,3
Bielski	1 682	1 267	-415	-24,7	55,4%	53,6%	-1,8
Cieszyński	2 274	2 080	-194	-8,5	52,9%	55,2%	+2,3
Żywiecki	2 269	1 976	-293	-12,9	50,3%	53,2%	+2,9
m. Bielsko - Biała	1 768	1 360	-408	-23,1	54,7%	55,2%	+0,5
podregion bytomski	8 708	6 914	-1 794	-20,6	56,2%	59,3%	+3,1
Lubliniecki	1 294	1 100	-194	-15,0	56,1%	60,1%	+4,0
Tarnogórski	2 276	1 951	-325	-14,3	55,7%	58,8%	+3,1
m. Bytom	4 259	3 160	-1 099	-25,8	56,9%	59,8%	+2,9
m. Piekary Śląskie	879	703	-176	-20,0	54,5%	57,4%	+2,9
podregion częstochowski	8 837	7 050	-1 787	-20,2	51,2%	53,8%	+2,6
Częstochowski	2 406	1 936	-470	-19,5	50,4%	52,1%	+1,7
Kłobucki	1 487	1 351	-136	-9,1	49,6%	55,6%	+6,0
Myszkowski	1 351	1 050	-301	-22,3	50,1%	52,8%	+2,7
m. Częstochowa	3 593	2 713	-880	-24,5	53,1%	54,6%	+1,5

Podregion/ powiaty	Bezrobotne kobiety stan na 31 grudnia		Spadek w stosunku do 31.12.2016 r.		% udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych w poszczególnych podregionach/ powiatach		Wzrost / spadek udziału kobiet w p. proc.
	2016 r.	2017 r.	osoby	w %	2016 r.	2017 r.	
podregion gliwicki	6 418	5 565	-853	-13,3	56,6%	58,0%	+1,4
Gliwicki	1 461	1 264	-197	-13,5	57,9%	59,3%	+1,4
m. Gliwice	2 416	2 111	-305	-12,6	53,5%	55,3%	+1,8
m. Zabrze	2 541	2 190	-351	-13,8	59,0%	60,0%	+1,0
podregion katowicki	8 996	7 586	-1 410	-15,7	56,5%	59,0%	+2,5
m. Chorzów	1 709	1 411	-298	-17,4	55,8%	57,7%	+1,9
m. Katowice	3 143	2 636	-507	-16,1	52,6%	55,6%	+3,0
m. Mysłowice	975	982	7	0,7	58,3%	61,6%	+3,3
m. Ruda Śląska	1 462	1 139	-323	-22,1	62,6%	65,3%	+2,7
m. Siemianowice Śl.	949	781	-168	-17,7	56,7%	57,3%	+0,6
m. Świętochłowice	758	637	-121	-16,0	62,2%	64,6%	+2,4
podregion rybnicki	9 317	7 269	-2 048	-22,0	63,2%	64,4%	+1,2
Raciborski	1 424	1 274	-150	-10,5	61,9%	62,9%	+1,0
Rybnicki	1 018	833	-185	-18,2	63,5%	67,7%	+4,2
Wodzisławski	2 413	1 811	-602	-24,9	63,3%	63,1%	-0,2
m. Jastrzębie - Zdrój	1 607	1 185	-422	-26,3	63,3%	64,0%	+0,7
m. Rybnik	2 073	1 574	-499	-24,1	63,8%	65,1%	+1,3
m. Żory	782	592	-190	-24,3	62,9%	66,0%	+3,1
podregion sosnowiecki	12 528	10 258	-2 270	-18,1	53,3%	55,3%	+2,0
Będziński	2 958	2 412	-546	-18,5	52,7%	55,5%	+2,8
Zawierciański	2 431	2 065	-366	-15,1	53,2%	56,7%	+3,5
m. Dąbrowa Górnicza	2 426	1 946	-480	-19,8	54,1%	57,5%	+3,4
m. Jaworzno	1 003	901	-102	-10,2	56,4%	60,1%	+3,7
m. Sosnowiec	3 710	2 934	-776	-20,9	52,5%	51,6%	-0,9
podregion tyski	3 889	3 173	-716	-18,4	58,6%	59,9%	+1,3
Mikołowski	984	823	-161	-16,4	60,1%	61,9%	+1,8
Pszczynski	1 206	1 002	-204	-16,9	60,6%	63,4%	+2,8
Bieruńsko – lędziński	509	395	-114	-22,4	59,9%	59,6%	-0,3
m. Tychy	1 190	953	-237	-19,9	55,2%	55,2%	0,0
Województwo śląskie	66 686	54 498	-12 188	-18,3	55,6%	57,6%	-2,0

W ciągu całego 2017 roku liczba kobiet wyrejestrowanych z ewidencji urzędów pracy była wyższa od liczby rejestrujących się jako bezrobotne o ponad 12,0 tys. (w 2016 r. różnica ta wynosiła blisko 14,0 tys.). Kobiety stanowiły nieco ponad połowę ogółu *napływających* do bezrobocia (51,0%) oraz niewiele ponad połowę wyrejestrowanych (50,7% całego *odpływu*).

W 2017 roku zmalała liczba kobiet, które utraciły status bezrobotnej z tytułu podjęcia pracy (z liczby 60,7 tys. w 2016 roku do 52,3 tys. pań w 2017 r.).

Wyszczególnienie	Bilans bezrobotnych					
	Napływ		Odpływ			
	ogółem	kobiety	ogółem	w tym:		w tym:
				z powodu podjęcia pracy	kobiety	
2016 r.	221 604	111 917	250 131	117 314	125 896	60 724
% w ogółem		50,5%		46,9%	50,3%	48,2%
2017 r.	192 673	98 305	217 967	100 966	110 493	52 303
% w ogółem		51,0%		46,3%	50,7%	51,8%

Wskaźnik płynności rynku pracy kobiet w 2017 roku był nieco wyższy niż w roku poprzednim i wynosił 1,12% co oznacza, że więcej kobiet zostało z różnych przyczyn wyrejestrowanych z bezrobocia niż tych, które zarejestrowały się jako bezrobotne. Dla porównania wskaźnik płynności kobiet w 2016 roku był nieco bardziej dynamiczny w strefie *odpływu* i wynosił 1,13%.

Płynność bezrobocia w 2017 roku – napływ i odpływ kobiet w województwie śląskim oraz liczba wyłączeń z tytułu podjęcia pracy

Miesiące 2017 roku	Napływ Kobiet	Odpływ Kobiet	w tym: podjęcia pracy	
			Liczba kobiet	% „odpływu”
Styczeń	9 812	7 467	3 702	49,6%
Luty	7 995	8 576	3 988	46,5%
Marzec	8 413	10 862	4 638	42,7%
Kwiecień	6 789	9 839	4 445	45,2%
Maj	7 379	9 303	4 089	44,0%
Czerwiec	7 874	9 007	3 790	42,1%
Lipiec	8 292	8 191	3 435	41,9%
Sierpień	8 378	8 189	3 602	44,0%
Wrzesień	9 803	10 960	6 305	57,5%
Październik	8 810	12 077	5 528	45,8%
Listopad	7 592	8 530	4 517	53,0%
Grudzień	7 168	7 492	4 264	56,9%

Jak wynika z danych, w ciągu całego roku najbardziej sprzyjającym miesiącem w podejmowaniu pracy przez kobiety był grudzień i wrzesień, w których udział podjęć pracy przez kobiety osiągnął poziom powyżej 56 procent miesięcznego *odpływu*.

W układzie przestrzennym podregionów, w ciągu całego roku najwyższy udział kobiet z tytułu podjęcia pracy w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji bezrobotnych kobiet odnotowano w podregionie tyskim (57,0%) oraz w podregionie rybnickim (56,8%). Najniższy udział *odchodzących z bezrobocia* kobiet z tytułu podjęcia pracy wystąpił w podregionach częstochowskim i bytomskim (odpowiednio 47,2% i 49,7%).

Podregiony	Podjęcia pracy w 2016 roku			Podjęcia pracy w 2017 roku			Spadek/ wzrost udziału kobiet wśród podejmujących zatrudnienie w stosunku do 2016. Dane w p. proc.
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	% kobiet wśród ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia pracy		Kobiety	% kobiet wśród ogółu wyłączonych z tytułu podjęcia pracy	
WOJ. ŚLĄSKIE	117 314	60 724	51,8%	100 966	52 303	51,8%	0,0
Podregion bielski	14 565	7 567	52,0%	12 383	6 386	51,6%	-0,4
Podregion bytomski	11 595	5 861	50,5%	10 659	5 302	49,7%	-0,8
Podregion częstochowski	18 021	8 447	46,9%	14 916	7 044	47,2%	0,3
Podregion gliwicki	11 875	6 178	52,0%	10 283	5 277	51,3%	-0,7
Podregion katowicki	17 106	8 904	52,1%	14 482	7 467	51,6%	-0,5
Podregion rybnicki	15 332	8 589	56,0%	13 426	7 630	56,8%	0,8
Podregion sosnowiecki	21 096	10 860	51,5%	18 477	9 584	51,9%	0,4
Podregion tyski	7 724	4 318	55,9%	6 340	3 613	57,0%	1,1

Jeżeli chodzi o powiaty, to w ciągu całego roku najwyższa liczba bezrobotnych kobiet, które podjęły pracę odnotowana została w dużych miastach na prawach powiatu to jest w: Sosnowcu (gdzie z tytułu rozpoczęcia zatrudnienia wyłączono 2 800 pań), Częstochowie (2 736 kobiet), Katowicach (2 563 kobiety) oraz Zabrze (2 400).

Z kolei najwyższy udział kobiet z tytułu podjęcia pracy w ogólnej liczbie wyłączeń z ewidencji bezrobotnych kobiet odnotowano w powiatach ziemskich: wodzisławskim (59,1%), pszczyńskim i bieruńsko-lędzińskim (po 59,0%), mikołowskim (57,6%) oraz w mieście na prawach powiatu Jastrzębiu – Zdroju (57,0%).

Najniższy udział kobiet wśród *odchodzących z bezrobocia* z tytułu podjęcia pracy wystąpił w powiatach ziemskich: kłobuckim (44,1%) oraz częstochowskim (45,9%), a także w miastach na prawach powiatu: Piekarach Śląskich (47,1%) i Częstochowie (47,8%).

3.2 Bezrobotni zamieszkali na wsi

W województwie śląskim, jednym z najbardziej zurbanizowanych regionów Polski, rolnictwo jest nadal istotnym elementem gospodarki regionu (mimo spadku powierzchni i liczby gospodarstw rolnych). W 2015 r. gospodarstwa rolne stanowiły 32,5% ogólnej powierzchni województwa (2014 r. 33,4%), a na 400,9 tys. ha⁷ funkcjonowało około 53,0 tys. gospodarstw rolnych posiadających grunty, których liczba w stosunku do 2014 r. spadła o 2,0% (2014 r. – 54,1 tys.). Mniejsza liczba gospodarstw rolnych wynikała między innymi z likwidacji małych i dalszej konsolidacji dużych gospodarstw. Powyżej 1 ha użytków rolnych posiadało 49,3 tys. gospodarstw, stanowiąc wśród ogólnej liczby gospodarstw z użytkami rolnymi w województwie 93,0%, w kraju 3,6%.

Przeciętna powierzchnia ogólna jednego gospodarstwa rolnego wyniosła 6,73 ha, wobec 10,35 ha w kraju.

Tereny wiejskie są zamieszkałe przez co czwartego mieszkańca województwa (2014 r. - 1 043 tys. osób, 22,7%; 2013 rok: 1 039,5 tys. osób, tj. 22,6%)⁸ i są rozmieszczone nierównomiernie. W największym natężeniu tzn. powyżej 50,0% powierzchni występują w powiatach:

⁷ „Rolnictwo w województwie śląskim w 2015 r.” US w Katowicach, 2015 r. <http://katowice.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/rolnictwo-lesnictwo/rolnictwo-w-województwie-slaskim-w-2015-r-2,4.html> data pobrania 22.02.2017 r.

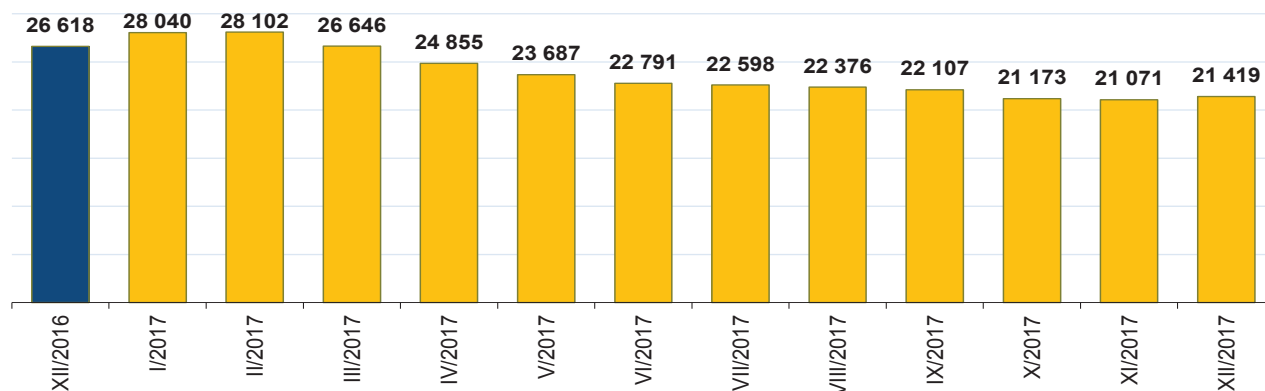
⁸ Dane GUS na koniec 2012 r. http://stat.gov.pl/bdl/app/dane_podgrup.dims?p_id=335272&p_token=0.16267213624303633 data pobrania 22.01.2015 r.

częstochowskim, żywieckim, kłobuckim, cieszyńskim, bielskim, zawierciańskim, myszkowskim, lublinieckim, tarnogórskim, będzińskim, pszczyńskim, wodzisławskim⁹.

W Śląskiem większość bezrobotnych zamieszkuje miasta (77,4%). W końcu grudnia 2017 r., co piąty bezrobotny zarejestrowany w powiatowych urzędach pracy województwa był mieszkańcem terenów wiejskich (21,4 tys. osób tj. 22,6%).

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi w grudniu 2016 r. oraz na przestrzeni 2017 r.

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnej ludności wiejskiej zmniejszyła się o 5,2 tys. osób tj. o 19,5 proc. (w tym samym czasie liczba bezrobotnej ludności zamieszkującej miasta spadła o 20,1 tys. osób, tj. o 21,5 proc.).

Problem bezrobocia na wsi w największym stopniu dotyka mieszkańców podregionu bielskiego, gdzie w końcu grudnia 2017 r. zarejestrowanych było 6,6 tys. bezrobotnych zamieszkałych na wsi, co stanowiło ponad połowę ogółu bezrobotnych w tym podregionie (53,9%) oraz częstochowskiego (5,9 tys. osób, tj. 44,8%). Dla porównania w podregionie gliwickim bezrobotni z terenów wiejskich to jedynie 10,1% ogółu. W podregionie katowickim, który skupia wyłącznie powiaty grodzkie (miasta na prawach powiatu) problem bezrobocia obejmującego tereny wiejskie nie występuje.

PODREGIONY	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych- OGÓŁEM	Bezrobotni zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
stan na 31.12.2016 r.			
Województwo śląskie	119 981	26 618	22,2
- bielski	15 075	7 947	52,7%
- bytomski	15 491	2 700	17,4%
- częstochowski	17 243	7 515	43,6%
- gliwicki	11 346	1 164	10,3%
- katowicki	15 932	0	0,0%
- rybnicki	14 746	2 824	19,2%
- sosnowiecki	23 517	2 728	11,6%
- tyski	6 631	1 740	26,2%

⁹ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000 – 2020; Katowice 2005

PODREGIONY	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych- OGÓŁEM	Bezrobotni zamieszkali na wsi	% zamieszkałych na wsi wśród ogółu zarejestrowanych
Stan na 31.12.2017 r.			
Województwo śląskie	94 687	21 419	22,6%
- bielski	12 305	6 628	53,9%
- bytomski	11 660	2 183	18,7%
- częstochowski	13 103	5 876	44,8%
- gliwicki	9 598	968	10,1%
- katowicki	12 867	0	0,0%
- rybnicki	11 293	2 252	19,9%
- sosnowiecki	18 562	2 136	11,5%
- tyski	5 299	1 376	26,0%

Poziom bezrobocia na wsi, w stosunku do końca grudnia 2017 r. spadł we wszystkich powiatach ziemskich, przy czym wysoką dynamikę spadku liczby bezrobotnych odnotowano w powiatach: myszkowskim, rybnickim, wodzisławskim, bieruńsko – lędzińskim i częstochowskim (odpowiednio - 24,7 proc., - 24,5 proc., - 24,2 proc.,- 23,4 proc.,- 23,1 proc.).

Nadal cechą charakterystyczną bezrobocia na wsi w omawianych powiatach jest jego feminizacja, we wszystkich powiatach udział pań kształtuje się na poziomie co najmniej 50 procent, a najwyższy jest w powiatach: rybnickim (67,6%), mikołowskim (65,6%) i pszczyńskim (65,2%).

Liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zarejestrowanych w województwie śląskim i w powiatach ziemskich

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2016 r.			Liczba bezrobotnych stan na 31.12.2017 r.			Dynamika spadku. 31.12.2016 r. =100		Udział % Bezrobotnych zamieszkałych na wsi Stan na 31 grudnia	
	ogółem	kobiety		ogółem	kobiety		ogółem	kobiety	2016 r.	2017,r.
		osoby	%		osoby	%				
Woj. śląskie	26 618	14 432	54,2	21 419	12 096	56,5	80,5%	83,8%	100,0	100,0
Będziński	1 214	622	51,2	939	523	55,7	77,3%	84,1%	4,6	4,4
Bielski	2 095	1 169	55,8	1 631	861	52,8	77,9%	73,7%	7,9	7,6
Cieszyński	2 204	1 201	54,5	1 975	1 143	57,9	89,6%	95,2%	8,3	9,2
Częstochowski	4 028	2 021	50,2	3 098	1 599	51,6	76,9%	79,1%	15,1	14,5
Gliwicki	1 164	648	55,7	968	562	58,1	83,2%	86,7%	4,4	4,5
Kłobucki	2 337	1 153	49,3	1 912	1 053	55,1	81,8%	91,3%	8,8	8,9
Lubliniecki	1 488	858	57,7	1 188	718	60,4	79,8%	83,7%	5,6	5,5
Mikołowski	182	113	62,1	154	101	65,6	84,6%	89,4%	0,7	0,7
Myszkowski	1 150	547	47,6	866	442	51,0	75,3%	80,8%	4,3	4,0
Pszczycyński	1 370	871	63,6	1 078	703	65,2	78,7%	80,7%	5,1	5,0
Raciborski	846	545	64,4	755	487	64,5	89,2%	89,4%	3,2	3,5
Rybnicki	878	562	64,0	663	448	67,6	75,5%	79,7%	3,3	3,1
Tarnogórski	1 212	683	56,4	995	590	59,3	82,1%	86,4%	4,6	4,6
Bieruńsko-lędziński	188	110	58,5	144	87	60,4	76,6%	79,1%	0,7	0,7
Wodzisławski	1 100	731	66,5	834	520	62,4	75,8%	71,1%	4,1	3,9
Zawierciański	1 514	768	50,7	1 197	650	54,3	79,1%	84,6%	5,7	5,6
Żywiecki	3 648	1 830	50,2	3 022	1 609	53,2	82,8%	87,9%	13,7	14,1

Najniższe bezrobocie wśród osób zamieszkałych na wsi notowano w powiecie mikołowskim (154 osoby bezrobotne, tj. 0,7% w ogólnej liczbie bezrobotnych zamieszkałych na terenach wiejskich) i w powiecie bieruńsko - lędzińskim (144 osoby bezrobotne, tj. 0,7% w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców wsi w województwie śląskim).

Według stanu na koniec grudnia 2017 roku na 21 419 bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich ponad połowę stanowiły bezrobotne panie (12 096 osób to jest 56,5%; w grudniu 2016 r. odsetek kobiet był nieco niższy i wynosił 54,2%).

Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi jedynie 994 osoby, tj. 4,6% zarejestrowanych w tej kategorii, posiadało gospodarstwa rolne (rok wcześniej odsetek ten wynosił 4,7%).

W omawianej subpopulacji bezrobotnych 3 401 osób, tj. 15,9% posiadało prawo do zasiłku, w tym 2 069 kobiet, tj. 17,1% bezrobotnych mieszkanek wsi.

Tradycyjnie bezrobocie ludności wiejskiej cechuje pewna sezonowość. Od kwietnia następuje widoczny spadek liczby bezrobotnych tej kategorii, która wzrasta wraz z nadejściem miesięcy zimowych. Bilans *napływu* i *odpływu* z bezrobocia najlepiej obrazuje sezonowość zatrudnienia wśród tych osób, a wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy na przestrzeni 2017 r. przedstawiają się następująco:

Wskaźnik płynności i wskaźnik płynności rynku pracy bezrobotnych z terenów wiejskich na przestrzeni 2017 r.

Miesiąc	„napływ” do bezrobocia	„odpływ” z bezrobocia		wskaźnik płynności ¹⁰	wskaźnik płynności rynku pracy ¹¹
		ogółem	w tym: podjęcia pracy		
styczeń	4 249	2 827	1 470	0,67	0,35
luty	3 362	3 300	1 706	0,98	0,51
marzec	3 374	4 830	2 277	1,43	0,67
kwiecień	2 611	4 402	2 071	1,69	0,79
maj	2 805	3 973	1 876	1,42	0,67
czerwiec	2 839	3 735	1 693	1,32	0,60
lipiec	3 129	3 322	1 493	1,06	0,48
sierpień	3 048	3 270	1 473	1,07	0,48
wrzesień	3 899	4 168	2 396	1,07	0,61
październik	3 666	4 600	2 253	1,25	0,61
listopad	3 334	3 436	1 764	1,03	0,53
grudzień	3 279	2 931	1 813	0,89	0,55

Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych stwierdzamy, że wraz nastaniem sezonu prac rolnych zwiększyła się liczba osób odchodzących z bezrobocia z powodu podjęcia pracy. Maksymalną wartość wskaźnika płynności rynku pracy odnotowano w kwietniu – kiedy niemal na każdą osobę rejestrującą się przypadała blisko jedna odchodząca z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia (wskaźnik wynosił 0,79). W pozostałych miesiącach wartość tego wskaźnika zmniejszała się osiągając minimum w styczniu – na trzy osoby nowo zarejestrowane jedna odchodziła z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia. Z kolei z wartości wskaźnika płynności wynika, że od marca do listopada ruch bezrobotnych miał wpływ na zmniejszenie poziomu bezrobocia (więcej osób z niego odchodziło niż do niego napływało). W pozostałych trzech miesiącach (styczeń, luty i grudzień) sytuacja w bilansie

¹⁰ Wskaźnik płynności – jest to stosunek liczby bezrobotnych którzy zostali wyrejestrowani w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie.

¹¹ Wskaźnik płynności rynku pracy – jest to stosunek liczby bezrobotnych którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie.

bezrobotnych była odwrotna – więcej osób rejestrowało się w urzędach pracy niż z nich odchodziło.

W okresie od stycznia do grudnia 2017 r. w śląskich urzędach pracy zarejestrowano 39 595 mieszkańców wsi, co stanowiło 20,6% wszystkich nowo zarejestrowanych (*napływ* ludności wiejskiej do bezrobocia w 2016 r. to 45 711 osób; 20,6%). W tym samym czasie wyłączono z ewidencji 44 794 osoby, tj. 20,6% całego *odpływu* z urzędów pracy (w 2016 r. wyłączono 51 727 osób, tj. 20,7%), w tym z powodu podjęcia pracy 22 285 osób, tj. 22,1% wszystkich podjęć pracy (w 2016 r. – 26 332 osób, tj. 22,4% wszystkich podjęć pracy).

Wskaźnik płynności dla omawianej kategorii wynosił 1,13 (więcej osób odchodziło z rejestrów w urzędach pracy niż napływało), a wskaźnik płynności rynku pracy 0,50 (na każde 100 osób napływających do bezrobocia 50 osób odchodziło z powodu podjęcia pracy).

Oprócz podjęć pracy i niepotwierdzenia gotowości do pracy (8 607 osób, tj. 19,2% ogółu wyłączeń), udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu to kolejny ważny czynnik wpływający na zmniejszanie liczby zarejestrowanych mieszkańców terenów wiejskich.

W 2017 r. z tytułu podjęcia aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wyłączono z ewidencji urzędów pracy 10 255 osób, tj. 24,2% całego odpływu bezrobotnych zamieszkałych na wsi.

Ponadto w 2017 roku 84 bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich skierowano do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych.

**Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
bezrobotni ogółem oraz bezrobotni zamieszkałi na wsi**

Udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	Styczeń – grudzień 2016 rok			Styczeń – grudzień 2017 rok		
	Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkałi na wsi		Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkałi na wsi	
		osoby	% wśród ogółu		osoby	% wśród ogółu
Osoby wyłączone z ewidencji	250 131	51 727	20,7	217 967	44 794	20,6
w tym:						
Osoby wyłączone z tytułu udziału w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	47 340	11 176	23,6	42 310	10 255	24,2
z tego:						
rozpoczęcie prac interwencyjnych	2 826	717	25,4	3 058	717	23,4
rozpoczęcie robót publicznych	2 275	701	30,8	2 192	675	30,8
podjęcie działalności gospodarczej	4 830	1 208	25,0	4 425	1 080	24,4
podjęcie pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia	3 808	987	25,9	3 122	822	26,3
podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	434	128	29,5	510	174	34,1
podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	160	74	46,3	160	60	37,5
podjęcie pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	2	1	50,0	0	0	x
podjęcie pracy w ramach grantu na telepracę	0	0	x	0	0	x
podjęcie pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne	8	0	0,0	5	1	20,0
podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za skierowanie bezrobotnego powyżej 50 roku życia	416	69	16,6	530	95	17,9
inne	5 625	1 423	25,3	4 980	1 336	26,8
rozpoczęcie szkolenia	5 763	1 149	19,9	4 933	1 002	20,3
rozpoczęcie stażu	16 850	3 925	23,3	14 655	3 622	24,7

Udział w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu	Styczeń – grudzień 2016 rok			Styczeń – grudzień 2017 rok		
	Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkałi na wsi		Bezrobotni ogółem	w tym: bezrobotni zamieszkałi na wsi	
		osoby	% wśród ogółu		osoby	% wśród ogółu
rozpoczęcie przygotowania zawodowego dorosłych	43	10	23,3	21	6	28,6
rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	4 300	784	18,2	3 719	665	17,9
Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych	2 249	257	11,4	601	84	14,0

Struktura bezrobotnych mieszkańców wsi według poziomu wykształcenia

Większość śląskich bezrobotnych zamieszkałych na wsi legitymuje się wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej (55,1%).

W końcu 2017 roku, co czwarty zaewidencjonowany posiadał wykształcenie gimnazjalne lub poniżej gimnazjalnego (24,6%). Nieco wyższy był odsetek osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,5%). Ponad 23 procent miało wykształcenie policealne bądź średnie zawodowe. Tylko co dwunasty bezrobotny mieszkaniec terenów wiejskich posiadał wykształcenie średnie ogólnokształcące (8,7%), a co ósmy z nich legitymował się wykształceniem wyższym (12,9%).

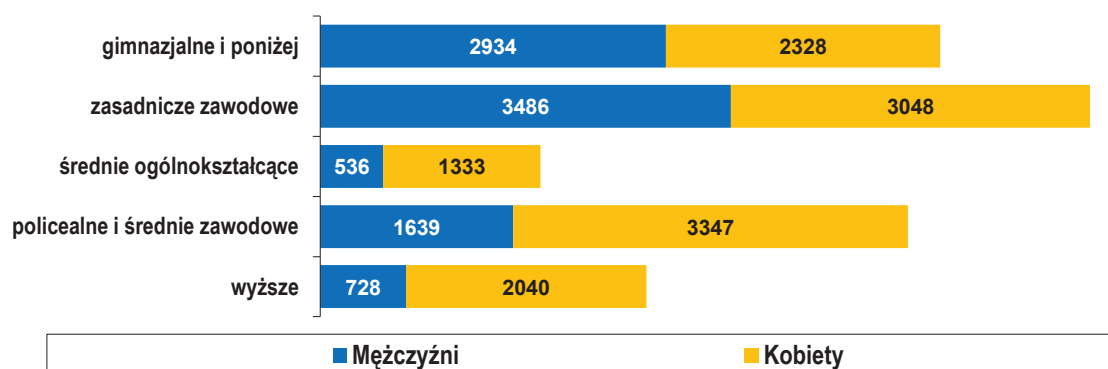
Bezrobotni zamieszkałi na terenach wiejskich wg poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Zarejestrowani stan 31 grudnia		Spadek w stosunku do 31 grudnia 2016 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2016 r.	2017	w osobach	w %	31.12.2016	31.12.2017
wyższe	3 429	2 768	-661	-19,3	12,9%	12,9%
policealne i średnie zawodowe	5 968	4 986	-982	-16,5	22,4%	23,3%
średnie ogólnokształcące	2 303	1 869	-434	-18,8	8,7%	8,7%
zasadnicze zawodowe	8 251	6 534	-1717	-20,8	31,0%	30,5%
gimnazjalne i poniżej	6 667	5 262	-1405	-21,1	25,0%	24,6%
Ogółem	26 618	21 419	-5 199	-19,5	100,0%	100,0%

Wraz ze spadkiem liczby bezrobotnych mieszkańców wsi zmniejszyła się liczba zarejestrowanych bezrobotnych w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, jednak sama struktura nie zmieniła się znacząco. W stosunku do końca 2016 r. o 0,9 p. proc. wzrósł udział bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Natomiast nieznacznie spadł udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (-0,5 p. proc.) oraz gimnazjalnym i poniżej (-0,4 p. proc.).

Generalnie wykształcenie bezrobotnych zamieszkałych na wsi różni się nieco od notowanego w zbiorowości mieszkańców miast. Przede wszystkim, według stanu na 31 grudnia 2017 r., wśród bezrobotnych mieszkańców miast znacząco niższy był udział bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, który wynosił 24,6%, wobec 30,5% wśród mieszkańców terenów wiejskich. W miastach wyższy był odsetek osób legitymujących się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, wynosił on 29,3% wobec 24,6% wśród bezrobotnych z terenów wiejskich. Z kolei udział bezrobotnych z wyższym wykształceniem w zbiorowości bezrobotnych zamieszkujących miasta przyjmował wartość 14,6%, wobec 12,9% w subpopulacji bezrobotnych z terenów wiejskich.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według płci i poziomu wykształcenia. Stan na 31.12.2017 r.

Bezrobotne mieszkanki terenów wiejskich są lepiej wykształcone od mężczyzn – wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym i średnim ogólnokształcącym dominacja kobiet jest szczególnie widoczna.

W końcu 2017 r. panie z wykształceniem wyższym, średnim ogólnokształcącym oraz policealnym i średnim zawodowym stanowiły większość wśród bezrobotnych w tej kategorii (odpowiednio: 73,7%, 71,3% oraz 67,1%). Rok wcześniej w wymienionych kategoriach wykształcenia także notowano nadreprezentację kobiet. Wysoki udział mieszanek wsi wśród bezrobotnych z wysokim poziomem wykształcenia oznacza, że sytuacja bezrobotnych kobiet zamieszkujących wieś jest gorsza w stosunku do sytuacji mężczyzn, a lepsze wykształcenie nie gwarantuje znalezienia zatrudnienia.

Z kolei wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi z najniższym poziomem wykształcenia (gimnazjalne i poniżej oraz zasadnicze zawodowe) bez względu na badany okres obserwowana jest dominacja mężczyzn (odpowiednio 2016 r.: 57,9%; 55,8%; 2017 r.: 55,8%; 53,4%).

Udział bezrobotnych kobiet, zamieszkałych na terenach wiejskich wśród ogółu bezrobotnych mieszkańców wsi, kategorie wyodrębnione ze względu na poziom wykształcenia	Stan na 31 grudnia	
	2016 r.	2017 r.
z wykształceniem wyższym	73,6%	73,7%
z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym	64,2%	67,1%
w wykształceniem średnim ogólnokształcącym	70,4%	71,3%
z wykształceniem zasadniczym zawodowym	44,2%	46,6%
z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej	42,1%	44,2%

Należy zauważyć, że w 2017 roku, w ujęciu rocznym, wzrósł udział kobiet we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia, przy czym najbardziej znaczący wzrost udziału miał miejsce w grupie bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym; o 2,9 punktu procentowego.

Bezrobotni z terenów wiejskich według czasu pozostawania bez pracy

W 2017 r. nastąpiły niewielkie zmiany w strukturze bezrobotnych mieszkańców wsi według czasu pozostawania bez pracy. Odnotowano natomiast wyższą od przeciętnej dynamikę spadku poziomu bezrobocia w zbiorowości bezrobotnych pozostających bez pracy nieprzerwanie w okresie od 12 do 24 miesięcy.

W ujęciu rocznym liczebność zbiorowości bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich pozostających bez pracy nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy zmniejszyła się aż o 25,6 proc.,

przy średniej wojewódzkiej dla bezrobotnych zamieszkałych na wsi – 19,5 proc. W konsekwencji udział tej kategorii wśród ogółu zarejestrowanych mieszkańców wsi zmniejszył się z 15,2% w końcu grudnia 2016 r. do 14,0% w grudniu 2017 r. Zjawisko to ocenić należy jako korzystne.

Wyższa od przeciętnej dynamika spadku liczby zarejestrowanych wystąpiła także w grupie pozostających bez pracy nieprzerwanie od 6 do 12 miesięcy (-24,4 proc.).

Bezrobocie chroniczne dotykające, co czwartego zarejestrowanego pozostającego bez pracy nieprzerwanie powyżej 24 miesięcy, było nadal bardzo poważnym problemem. Niezmiennie w województwie śląskim wysoki odsetek zarejestrowanych nie może znaleźć pracy w stosunkowo krótkim czasie, co wpływa na ich sytuację nie tylko materialną, ale również psychiczną. Osoby pozostające poza rynkiem pracy przez długi okres mają coraz większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia – ich kwalifikacje stają się nieaktualne, maleje ich poczucie bezpieczeństwa i wiary we własne możliwości i umiejętności. Dokładne dane dotyczące analizowanego problemu zawarto w tabeli.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według czasu pozostawania bez pracy. Stan na 31 grudnia

Czas pozostawania bez pracy (nieprzerwanie)	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		Spadek liczby bezrobotnych w stosunku do 2016 r.		% do ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2016 r.	2017 r.	w osobach	w %	2016 r.	2017 r.
do 1 miesiąca	2 882	2 339	-543	18,8	10,8%	10,9%
1-3 miesięcy	5 343	4 587	-756	14,1	20,1%	21,4%
3-6 miesięcy	4 048	3 303	-745	18,4	15,2%	15,4%
6-12 miesięcy	4 087	3 088	-999	24,4	15,4%	14,4%
12-24 miesięcy	4 035	3 001	-1 034	25,6	15,2%	14,0%
powyżej 24 miesięcy	6 223	5 101	-1 122	18,0	23,4%	23,8%
Ogółem	26 618	21 419	-5 199	19,5	100,0%	100,0%

Struktura wiekowa bezrobotnych zamieszkałych na wsi

Bezrobotni mieszkańcy terenów wiejskich to głównie ludzie w tzw. wieku mobilnym, to jest w przedziale wiekowym od 18 do 44 lat (63,1%). W stosunku do 2016 r. ten udział pozostawał niezmienny.

Według stanu na koniec 2017 r. co piąty bezrobotny był w wieku od 45 do 54 lat (18,9%). Z kolei 18,0% bezrobotnych to osoby, które ukończyły 55 rok życia (rok wcześniej odpowiednio 18,1%).

W ujęciu rocznym najwyższą dynamikę spadku bezrobocia obserwowano wśród najmłodszych zarejestrowanych (osoby poniżej 25 roku życia; -28,8 proc.), oraz najstarszych bezrobotnych (-28,3 proc.).

W konsekwencji najwyższy spadek udziału odnotowano wśród bezrobotnych w wieku 18 – 24 (o 1,7 punktu procentowego), oraz w grupie zarejestrowanych w wieku 60 lat i więcej (o 0,6 punktu procentowego).

W pozostałych przedziałach wyodrębnionych ze względu na wiek, udziały nieco wzrosły.

Z danych wynika, że w zbiorowości bezrobotnych mieszkańców wsi spadała liczba zarejestrowanych we wszystkich kategoriach wiekowych.

Starzenie się społeczeństwa sprawia, że w najbliższych latach możliwy jest wzrost liczby bezrobotnych powyżej 60. roku życia. Jest to zjawisko niepokojące, ponieważ osoby z kategorii 60+ mają niewielkie szanse na znalezienie zatrudnienia między innymi właśnie ze względu na wiek i panujące stereotypy dotyczące „starszego pracownika, jako pracownika mniej wydajnego, mniej mobilnego i bardziej schorowanego”.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według wieku. Stan na 31 grudnia

Wiek	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		Spadek w stosunku do 2016 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2016 r.	2017 r.	w osobach	w %	2016 r.	2017 r.
18-24 lat	3 991	2 841	-1 150	-28,8	15,0%	13,3%
25-34 lat	7 301	5 996	-1 305	-17,9	27,4%	28,0%
35-44 lat	5 494	4 671	-823	-15,0	20,6%	21,8%
45-54 lat	4 994	4 056	-938	-18,8	18,8%	18,9%
55-59 lat	3 175	2 662	-513	-16,2	11,9%	12,4%
60 lat i więcej	1 663	1 193	-470	-28,3	6,2%	5,6%
Ogółem	26 618	21 419	-5 199	-19,5	100,0%	100,0%

Bezrobotni mieszkańcy wsi według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych zamieszkałych na wsi posiadała doświadczenie związane z pracą zawodową (88,2%; wzrost w stosunku do 2016 r. o jeden punkt procentowy). Wśród poprzednio pracujących najliczniej reprezentowani (podobnie jak w 2016 r.) byli bezrobotni legitymujący się krótkim okresem zatrudnienia, od 1 roku do 5 lat – 23,3%. W ujęciu rocznym ich udział nieco wzrósł (o 1,4 p. proc.), jednak biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych, to odnotowano spadek liczebności tej subpopulacji, o 826 osób, tj. minus 14,2 proc.

W końcu 2017 r., co dziewiąty bezrobotny zamieszkujący tereny wiejskie nie posiadał stażu pracy (11,7%). W ujęciu rocznym dynamika spadku zarejestrowanych tej kategorii była relatywnie wysoka i wyniosła minus 27,0 proc. A zatem na przestrzeni 12 miesięcy liczba bezrobotnych mieszkańców wsi, którzy nie posiadali doświadczeń zawodowych zmniejszyła się o ponad jedną czwartą. Znacząco, bo aż o 29,3 procent spadła także liczba bezrobotnych, legitymujących się najdłuższym stażem pracy.

Bezrobotni zamieszkali na wsi według stażu pracy. Stan na 31 grudnia

Staż pracy	Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi		Spadek w stosunku do 2016 r.		% udział wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi	
	2016 r.	2017 r.	w osobach	w %	2016 r.	2017 r.
Do 1 roku	4 731	3 812	-919	-19,4	17,8%	17,8%
1-5 lat	5 824	4 998	-826	-14,2	21,9%	23,3%
5-10 lat	4 031	3 366	-665	-16,5	15,1%	15,7%
10-20 lat	4 193	3 435	-758	-18,1	15,8%	16,0%
20-30 lat	3 076	2 369	-707	-23,0	11,6%	11,1%
30 lat i więcej	1 324	929	-395	-29,8	5,0%	4,3%
Bez stażu pracy	3 439	2 510	-929	-27,0	12,9%	11,7%
Ogółem	26 618	21 419	-5 199	-19,5	100,0%	100,0%

Bezrobotni mieszkańcy wsi będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego pozostawało 18 150 bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Jak z tego wynika, do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy kwalifikowało się aż 84,7% ogółu bezrobotnych

mieszkańców wsi (rok wcześniej odpowiednio 85,4%). Dokładne dane dotyczące liczebności poszczególnych kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zawarto w poniższej tabeli.

Kategorie bezrobotnych mieszkańców terenów wiejskich, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stan na 31 grudnia 2017 r.	osoby	odsetek wśród ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi
do 30 roku życia	5 853	27,3%
w tym: bezrobotni poniżej 25 lat	2 841	13,3%
długotrwale bezrobotni (pozostający bez pracy co najmniej 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 2 lat)	10 744	50,2%
powyżej 50 roku życia	6 019	28,1%
korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	483	2,3%
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	4 274	20,0%
posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	37	0,2%
niepełnosprawni	1 237	5,8%

Odsetki nie sumują się, gdyż jeden bezrobotny może należeć do kilku kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Obraz rynku pracy na wsi w województwie śląskim, zwłaszcza w porównaniu do krajów Unii Europejskiej, nie napawa optymizmem, mimo, że rok 2017 jest czwartym z kolei (po wcześniejszej pięcioletniej tendencji wzrostowej), w którym odnotowano spadek poziomu bezrobocia wśród mieszkańców wsi. Nadal utrzymują się niekorzystne tendencje, takie jak: spadek liczby dwuzawodowców, trudność w utrzymaniu siebie i swojej rodziny jedynie z dochodów z produkcji rolnej, brak środków finansowych na modernizację produkcji rolnej, a co za tym idzie brak specjalizacji w hodowli lub uprawach, brak profesjonalizmu wśród rolników związany z ciągle niskim poziomem wykształcenia oraz niedogodności życia na wsi związane z ubogą, przestarzałą infrastrukturą.

3.3 Bezrobotni zwolnieni z przyczyn zakładu pracy

W końcu 2017 r. zbiorowość bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy liczyła 4 325 osób, co stanowiło 4,6% ogółu zarejestrowanych w województwie śląskim (5,2% bezrobotnych poprzednio pracujących). W ciągu roku liczebność tej kategorii zmalała o 1 918 osób, tj. o 30,7 proc. (31.12.2016 r.: 6 243 bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy, tj. 5,2% ogółu bezrobotnych; 6,0% poprzednio pracujących).

W końcu grudnia 2017 r. wśród bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy 61,9% stanowiły kobiety (2 677 osób). W ujęciu rocznym ich liczba spadła o 1 158 osób tj. o 30,2 proc., wzrósł jednak ich udział w opisywanej kategorii bezrobotnych, o 0,5 punktu procentowego (2016 r. – 3 835 kobiet tj. 61,4%). Jeżeli chodzi o bezrobotnych mężczyzn, to dynamika spadku liczby zwolnionych z przyczyn zakładu pracy w ujęciu rocznym była nieco wyższa i wyniosła minus 31,6 proc. (– 760 osób).

Analizując wielkość strumieni „napływu” i „odpływu” w ciągu całego roku należy zauważyć, że liczba bezrobotnych z tej kategorii, rejestrujących się w urzędach pracy, zdecydowanie przewyższała liczbę osób odchodzących z bezrobocia z powodu podjęcia zatrudnienia. W 2017 r. zarejestrowało się w województwie śląskim 8 049 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. 4,2% całego „napływu” do bezrobocia (rok wcześniej ten udział był nieco wyższy i wynosił 4,6%). W tym samym czasie z powodu podjęcia pracy status utraciły 4 583 osoby tej kategorii, tj. 4,5% ogółu podjęć pracy (rok wcześniej odpowiednio 4,6%).

Bezrobotni zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy

Okresy	"Napływ" w okresie sprawozdawczym			"Odpływ" z tytułu podjęcia pracy			Stan w końcu okresu				
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	poprzedni miesiąc= 100	% wśród ogółu
2016¹ r.	10 116	5 981	4 135	5 410	2 877	2 533	X	X	X	X	X
Grudzień 2016 r.							6 243	3 835	2 408	95,6	5,2%
2017¹ r.	8 049	4 716	3 333	4 583	2 452	2 131	X	X	X	X	X
styczeń	1 027	541	486	353	205	148	6 454	3 842	2 612	103,4	5,1%
lut	791	436	355	377	193	184	6 488	3 843	2 645	100,5	5,2%
marzec	688	403	285	474	248	226	6 241	3 708	2 533	96,2	5,2%
kwiecień	655	385	270	460	219	241	6 038	3 630	2 408	96,7	5,3%
maj	790	480	310	409	188	221	5 914	3 597	2 317	97,9	5,4%
czerwiec	717	416	301	312	136	176	5 827	3 569	2 258	98,5	5,6%
lipiec	623	394	229	325	166	159	5 654	3 520	2 134	97,0	5,5%
sierpień	536	323	213	335	187	148	5 391	3 378	2 013	95,3	5,3%
wrzesień	605	351	254	487	289	198	5 082	3 158	1 924	94,3	5,0%
październik	592	364	228	402	241	161	4 707	2 920	1 787	92,6	4,9%
listopad	492	309	183	312	192	120	4 480	2 794	1 686	95,2	4,7%
grudzień	533	314	219	337	188	149	4 325	2 677	1 648	96,5	4,6%

¹⁾ Dane za 12 miesięcy

Wskaźnik płynności rynku pracy dla bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu wynosił 0,57; oznacza to, że ponad połowa spośród nowo rejestrujących się odchodziła z rejestrów urzędów pracy z powodu podjęcia zatrudnienia. W 2016 roku sytuacja była nieco mniej korzystna, wskaźnik płynności rynku pracy dla tej subpopulacji bezrobotnych wynosił 0,54. Kobiety były w trudniejszej sytuacji zatrudnieniowej niż mężczyźni (w przypadku pań wskaźnik płynności rynku pracy był niższy i wynosił 0,52 ; mężczyźni odpowiednio 0,64).

Szczególną formą zwolnień z przyczyn zakładu pracy są zwolnienia grupowe. W 2017 r. do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim przedsiębiorstwa zgłosiły zamiar zwolnienia w trybie tak zwanych „grupówek” 2 238 osób, tj. o 1 738 osób mniej niż w 2016 r. (redukcja o 43,7 proc.). Część otrzymanych informacji o zwolnieniach grupowych (trudno oszacować wielkość tej liczby) dotyczyła pracowników spoza województwa śląskiego (firmy zgłaszające zwolnienia grupowe miały jedynie siedzibę w naszym województwie, pracowników zwalniały w całej Polsce).

W roku 2017 zgłoszenia zwolnień grupowych były planowane w 28 powiatach województwa śląskiego; w ośmiu powiatach takich zgłoszeń nie odnotowano. Powiaty o największej liczbie osób zgłoszonych do zwolnienia w trybie zwolnień grupowych to: Zabrze (396 osób) oraz powiat ziemski cieszyński (340 osób). Szczegółowe dane dotyczące tej kwestii zawarto w tabeli (uszeregowano malejąco, według ostatniej kolumny).

Zgłoszenia zwolnień grupowych w latach 2016-2017, województwo śląskie, układ powiatów

Powiaty	2016 r.		2017 r.	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Zabrze	18	586	11	396
Cieszyński	4	161	4	340

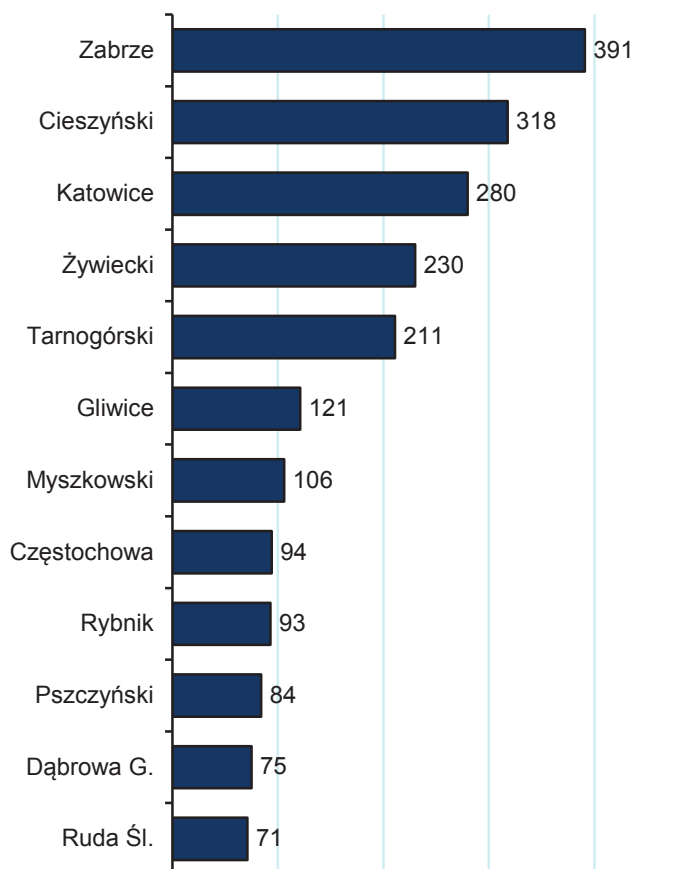
Powiaty	2016 r.		2017 r.	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Raciborski	1	3	2	277
Żywiecki	3	4	6	230
Gliwice	18	591	14	186
Pszczynski	5	135	4	126
Katowice	15	340	3	106
Częstochowa	11	359	4	98
Sosnowiec	9	62	7	82
Dąbrowa Górnicza	11	162	6	78
Ruda Śląska	11	50	3	62
Chorzów	3	88	4	57
Rybnik	6	149	2	57
Będziński	4	50	2	35
Bytom	9	73	4	30
Jaworzno	3	10	3	27
Mysłowice	4	22	2	11
Bielski	3	5	5	10
Bielsko-Biała	11	21	4	6
Siemianowice Śląskie	6	21	4	5
Tychy	11	62	5	5
Wodzisławski	4	19	3	4
Jastrzębie-Zdrój	4	80	3	3
Mikołowski	6	44	2	2
Świętochłowice	6	20	2	2
Lubliniecki	5	78	1	1
Piekary Śląskie	3	9	1	1
Tarnogórski	11	471	1	1
Bieruńsko-lędziński	2	12	0	0
Częstochowski	0	0	0	0
Gliwicki	0	0	0	0
Kłobucki	0	0	0	0
Myszkowski	2	110	0	0
Rybnicki	0	0	0	0
Zawierciański	1	177	0	0
Żory	0	0	0	0
Ogółem	x	3 974	x	2 238

W regionie w okresie od stycznia do grudnia 2017 roku w ramach zwolnień grupowych zwolniono 2 198 osób. W ujęciu rocznym liczba zwolnionych tym trybie wzrosła o ponad 6 procent, tj. o 134 osoby (w 2016 r. pracę z tytułu zwolnień grupowych utraciło 2 064 osoby). W roku 2017 roku zwolnienia grupowe zostały dokonane w 28 powiatach województwa śląskiego; w 8 powiatach takich zwolnień nie notowano (częstochowski, gliwicki, kłobucki, raciborski, rybnicki, bieruńsko-lędziński, zawierciański i Żory).

Powiaty o największej liczbie osób zwolnionych w trybie zwolnień grupowych to miasto na prawach powiatu Zabrze (391 osób) i powiat ziemski cieszyński (318 osób).

Poniższy wykres przedstawia powiaty, w których w 2017 roku odnotowano co najmniej 50 osób zwolnionych w trybie zwolnień grupowych.

Dokonane w 2017 roku zwolnienia grupowe co najmniej 50 osób, według powiatów

3.4 Bezrobotni według wieku

Sytuacja bezrobotnych na rynku pracy pod względem struktury wieku, w ujęciu rocznym uległa pewnym zmianom. W 2017 roku odnotowano spadek liczby zarejestrowanych we wszystkich przedziałach, wyodrębnionych ze względu na wiek.

WIEK	LICZBA BEZROBOTNYCH								Spadek w stosunku do 31.12.2016 r.	
	30.06.2016 r.		31.12.2016 r.		30.06.2017 r.		31.12.2017 r.		osoby	Dynamika 31.12.2016=100
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%		
Ogółem	130 693	100,0%	119 981	100,0%	104 951	100,0%	94 687	100,0%	-25 294	78,9
18 – 24 lat	14 607	11,2%	13 558	11,3%	10 823	10,3%	9 864	10,4%	-3 694	72,8
25 – 34 lat	35 030	26,8%	31 945	26,6%	27 746	26,4%	25 357	26,8%	-6 588	79,4
35 – 44 lat	29 868	22,9%	27 264	22,7%	24 054	22,9%	22 640	23,9%	-4 624	83,0
45 – 54 lat	25 528	19,5%	23 033	19,2%	19 851	18,9%	18 403	19,4%	-4 630	79,9
55 – 59 lat	16 902	12,9%	15 430	12,9%	13 685	13,0%	12 496	13,2%	-2 934	81,0
60 lat i więcej	8 758	6,7%	8 751	7,3%	8 792	8,4%	5 927	6,3%	-2 824	67,7

Od października 2017 r. zaczęły obowiązywać unormowania legislacyjne, które przywróciły poprzedni wiek emerytalny (60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn). Wpłynęło to na niespotykaną dotychczas dynamikę spadku liczby zarejestrowanych z najstarszego przedziału

wiekowego. Według stanu na 31 grudnia 2017 roku, w ujęciu rocznym, liczba bezrobotnych powyżej 60. roku życia spadła o blisko jedną trzecią (-2 824 osoby; tj. minus 32,3 procent). W poprzednich dwóch latach sprawozdawczych ten przedział wiekowy był jedynym, w którym notowano wzrost liczby zarejestrowanych (w 2015 roku w ujęciu rocznym wzrost liczby bezrobotnych powyżej 60. roku życia o 10,9 proc.; w 2016 r. odpowiednio + 2,5 proc.). Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych, oznaczało to wzrost liczby bezrobotnych powyżej 60 roku życia o 214 osób w 2016 roku (w 2015 roku wzrost o 857 osób).

Sytuacja demograficzna (coraz mniej ludzi młodych wchodzących na rynek pracy) to jedna z przyczyn znaczącego spadku bezrobocia młodzieży. I tak - w ciągu roku liczba osób bezrobotnych z przedziału wiekowego od 18 do 24 lat spadła o 27,2 proc. (rok wcześniej odpowiednio 28,6 proc.).

Analizując strukturę wieku bezrobotnych stwierdzamy, że nadal notowane jest zróżnicowanie terytorialne – podobnie jak rok wcześniej podregiony rybnicki i tyski charakteryzowały się relatywnie wysokim bezrobociem osób młodych, poniżej 25 roku życia. Z kolei bezrobotni z podregionu częstochowskiego i bielskiego nieco częściej narażeni byli na bezrobocie w starszych grupach wiekowych. Szczegółowe dane zawarto w poniższej tabeli.

**Bezrobotni w powiatach i podregionach według struktury wieku.
Stan na 31.12.2017 r.**

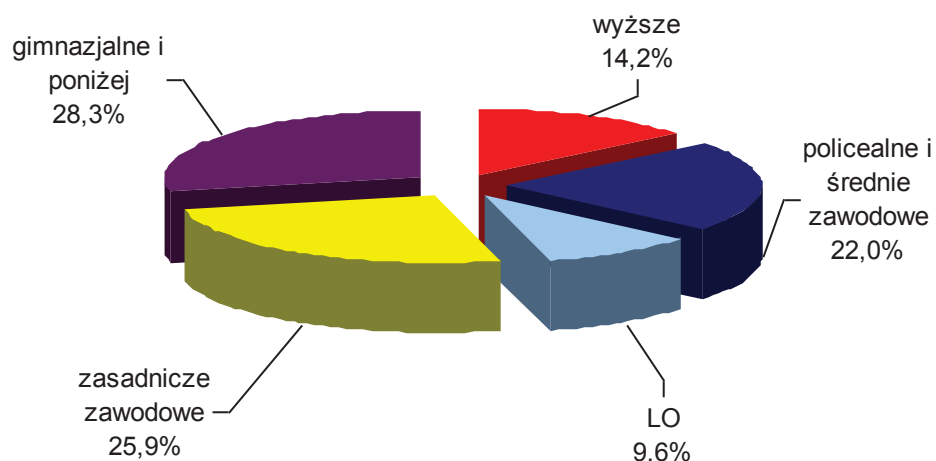
Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - udział bezrobotnych w przedziałach wiekowych					
	osoby	%	18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60 lat i więcej
podregion bielski	12 305	100,0%	10,8%	25,5%	23,3%	19,9%	13,7%	6,9%
Bielski	2 363	100,0%	9,4%	25,2%	22,6%	20,7%	14,7%	7,4%
Cieszyński	3 768	100,0%	13,7%	28,0%	22,9%	17,7%	11,6%	6,2%
Żywiecki	3 711	100,0%	11,3%	24,5%	22,8%	20,7%	14,0%	6,6%
m. Bielsko-Biała	2 463	100,0%	6,9%	23,3%	25,4%	21,1%	15,4%	7,9%
podregion bytomski	11 660	100,0%	10,7%	27,7%	23,8%	19,6%	13,0%	5,2%
Lubliniecki	1 830	100,0%	14,2%	29,8%	22,2%	18,4%	11,5%	3,8%
Tarnogórski	3 318	100,0%	12,0%	28,4%	24,1%	18,2%	12,1%	5,1%
m. Bytom	5 288	100,0%	9,1%	26,6%	24,1%	20,7%	13,8%	5,7%
m. Piekary Śląskie	1 224	100,0%	8,6%	26,8%	24,4%	20,2%	14,4%	5,6%
podregion częstochowski	13 103	100,0%	9,9%	27,1%	22,8%	19,1%	13,6%	7,5%
Częstochowski	3 716	100,0%	9,8%	28,1%	21,8%	19,2%	13,9%	7,1%
Kłobucki	2 432	100,0%	14,8%	30,5%	20,7%	17,2%	11,0%	5,8%
Myszkowski	1 988	100,0%	12,5%	27,6%	24,2%	18,6%	10,8%	6,3%
m. Częstochowa	4 967	100,0%	6,4%	24,5%	23,9%	20,2%	15,8%	9,2%
podregion gliwicki	9 598	100,0%	10,6%	26,8%	22,8%	19,6%	14,0%	6,2%
Gliwicki	2 133	100,0%	12,3%	28,1%	21,1%	19,5%	14,1%	4,8%
m. Gliwice	3 814	100,0%	10,0%	25,6%	24,0%	20,0%	13,3%	6,9%
m. Zabrze	3 651	100,0%	10,3%	27,1%	22,4%	19,2%	14,6%	6,3%
podregion katowicki	12 867	100,0%	10,1%	26,6%	24,5%	19,4%	13,0%	6,4%
m. Chorzów	2 444	100,0%	9,9%	25,0%	25,0%	19,4%	14,0%	6,8%
m. Katowice	4 737	100,0%	8,6%	24,7%	25,1%	20,5%	13,7%	7,3%
m. Mysłowice	1 593	100,0%	10,8%	27,0%	24,0%	18,9%	14,0%	5,3%
m. Ruda Śląska	1 743	100,0%	12,5%	30,8%	23,8%	17,2%	11,2%	4,6%
m. Siemianowice Śląskie	1 364	100,0%	9,8%	29,3%	23,9%	19,4%	11,0%	6,7%
m. Świętochłowice	986	100,0%	13,2%	27,4%	23,0%	19,0%	12,0%	5,5%

Podregiony / Powiaty	Liczba bezrobotnych razem		Z tego w wieku - udział bezrobotnych w przedziałach wiekowych					
	osoby	%	18-24 lat	25-34 lat	35-44 lat	45-54 lat	55-59 lat	60 lat i więcej
podregion rybnicki	11 293	100,0%	12,8%	28,2%	23,2%	19,6%	11,4%	4,8%
Raciborski	2 027	100,0%	14,2%	30,1%	21,3%	18,3%	11,0%	5,1%
Rybnicki	1 230	100,0%	13,6%	29,8%	19,9%	19,0%	13,3%	4,4%
Wodzisławski	2 870	100,0%	12,7%	27,1%	23,1%	20,6%	11,4%	5,2%
m. Jastrzębie Zdrój	1 851	100,0%	13,7%	25,3%	23,8%	23,3%	10,2%	3,8%
m. Rybnik	2 418	100,0%	10,6%	28,6%	24,4%	19,4%	12,0%	5,0%
m. Żory	897	100,0%	12,3%	29,8%	28,4%	13,9%	11,4%	4,2%
podregion sosnowiecki	18 562	100,0%	8,6%	26,0%	26,3%	19,3%	13,4%	6,5%
Będziński	4 347	100,0%	8,7%	24,1%	28,1%	19,4%	13,7%	6,0%
Zawierciański	3 640	100,0%	9,5%	28,1%	25,2%	19,0%	12,4%	5,8%
m. Dąbrowa Górnicza	3 385	100,0%	7,1%	26,5%	27,0%	19,1%	13,3%	7,0%
m. Jaworzno	1 500	100,0%	10,4%	30,4%	21,8%	18,5%	13,5%	5,4%
m. Sosnowiec	5 690	100,0%	8,5%	24,6%	26,3%	19,7%	13,8%	7,2%
podregion tyski	5 299	100,0%	11,9%	27,4%	22,2%	18,9%	13,5%	6,1%
Mikołowski	1 330	100,0%	12,9%	30,2%	21,7%	18,1%	12,3%	4,9%
Pszczczyński	1 581	100,0%	14,1%	29,0%	19,0%	19,5%	13,2%	5,1%
Bieruńsko-lędziński	663	100,0%	15,1%	28,5%	18,3%	18,6%	14,8%	4,8%
m. Tychy	1 725	100,0%	8,0%	23,5%	27,0%	18,9%	14,3%	8,3%
WOJ. ŚLĄSKIE	94 687	100,0%	10,4%	26,8%	23,9%	19,4%	13,2%	6,3%

3.5 Bezrobotni według poziomu wykształcenia

Na przestrzeni roku struktura wykształcenia bezrobotnych nie uległa znaczącym zmianom. Podobnie jak rok wcześniej, w województwie śląskim ponad połowę zarejestrowanych bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem poniżej średniego.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia. Stan na 31.12.2017 r.

W roku 2017 nastąpił spadek liczby bezrobotnych we wszystkich kategoriach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia. Najwyższą dynamikę spadku odnotowano w grupie osób z zasadniczym zawodowym (-22,7 proc.).

Podobnie jak rok wcześniej, najmniejszy spadek liczby bezrobotnych miał miejsce w subpopulacji osób legitymujących się wykształceniem wyższym (-18,2 proc.).

Dokładne dane dotyczące omawianej kwestii zawarto w poniższej tabeli.

Poziom wykształcenia	31 grudnia 2016		31 grudnia 2017		Spadek liczby bezrobotnych	
	osoby	% udział	osoby	% udział	w osobach	Dynamika 31.12.2016 r. =100
Ogółem bezrobotni	119 981	100,0%	94 687	100,0%	-25 294	78,9
wyższe	16 472	13,7%	13 477	14,2%	-2 995	81,8
policealne i średnie zawodowe	26 453	22,0%	20 803	22,0%	-5 650	78,6
średnie ogólnokształcące	11 213	9,3%	9 092	9,6%	-2 121	81,1
zasadnicze zawodowe	31 765	26,5%	24 554	25,9%	-7 211	77,3
gimnazjalne i poniżej	34 078	28,4%	26 761	28,3%	-7 317	78,5

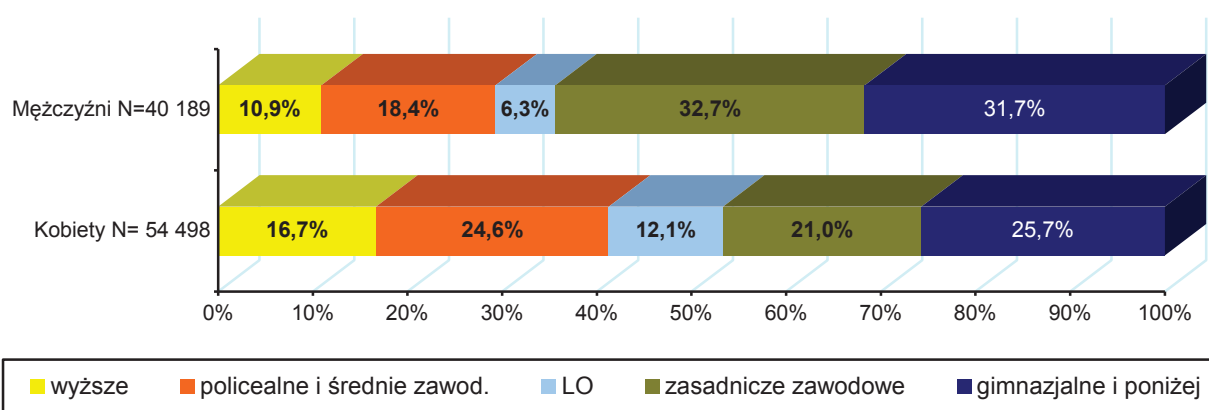
Spośród blisko 13,5 tys. bezrobotnych z dyplomem wyższej uczelni 1 027 osób to bezrobotni absolwenci, definiowani jako osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (7,6% ogółu bezrobotnych z wyższym wykształceniem; rok wcześniej odpowiednio 8,5%). W województwie śląskim wśród ogółu bezrobotnych z wykształceniem wyższym 28,0% stanowią osoby w wieku poniżej 30 lat (31.12.2017 r.: 3 772 bezrobotnych z wyższym wykształceniem, z przedziału wiekowego od 18 do 29 lat; rok wcześniej odpowiednio 5 285, tj. 32,1%).

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku najwyższą liczbę bezrobotnych z wyższym wykształceniem odnotowano w: Częstochowie (1,2 tys.), Katowicach (909 bezrobotnych) oraz w Sosnowcu (821).

Najmniejszą liczbę bezrobotnych tej kategorii notowano w: Świętochłowicach (94 osoby), powiecie ziemskim bieruńsko-lędzińskim (100 osób) oraz rybnickim (135 osób bezrobotnych z wyższym wykształceniem). Najwyższy udział osób z wyższym wykształceniem wśród ogółu bezrobotnych wystąpił w: Częstochowie (23,5%), Bielsku – Białej (20,9%) oraz powiecie myszkowskim (20,4%). Z kolei w Bytomiu tylko co trzynasty zarejestrowany legitymował się wykształceniem wyższym (7,8%). Równie niskie udziały obserwowano w Chorzowie (8,3%) oraz w Zabrze (8,5%) i w Świętochłowicach (9,5%).

Tradycyjnie bezrobotne kobiety były lepiej wykształcone od mężczyzn.

Bezrobotni według poziomu wykształcenia z podziałem na płeć. Stan na 31.12.2017 r.

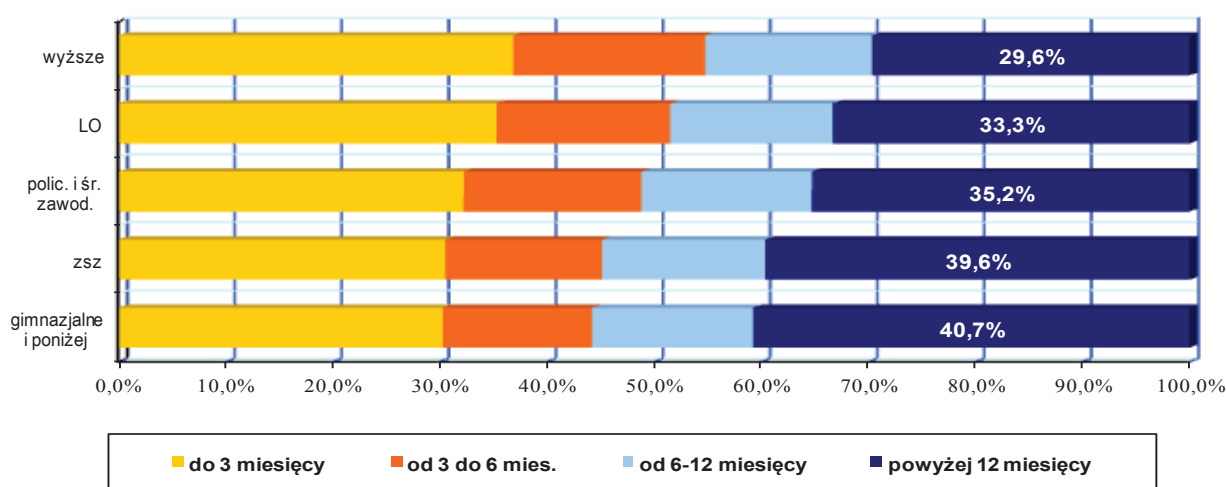

Poziom wykształcenia bezrobotnych jest zmienną wpływającą na czas pozostawania bez pracy. Im wyższy poziom wykształcenia tym większa szansa na szybkie podjęcie zatrudnienia.

I tak: w końcu 2017 roku wśród osób z wyższym wykształceniem aż 36,9% pozostawało bez zatrudnienia krótko, do 3 miesięcy (blisko 5,0 tys. osób), zaś co szósty bezrobotny z tej kategorii szukał pracy od 3 do 6 miesięcy (2,4 tys.; 17,9%). Odsetek długookresowego bezrobocia był nieco niższy niż w pozostałych grupach wyodrębnionych ze względu na poziom wykształcenia; 29,6% (3 990 osób) pozostawało w rejestrach nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (przy średniej wojewódzkiej 36,9%).

Jak widać na poniższym wykresie, na długookresowe bezrobocie najbardziej narażone są osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej gimnazjalnego oraz bezrobotni, którzy ukończyli zasadniczą szkołę zawodową.

**Bezrobotni według poziomu wykształcenia według czasu pozostawania bez pracy.
Stan na 31.12.2017 r.**

3.6 Bezrobotni według stażu pracy

Zdecydowana większość bezrobotnych to osoby legitymujące się stażem pracy (według stanu na 31.12.2017 r. – 83,0 tys. osób, tj. 87,6% ogółu). Pozostali – 11,7 tys. osób, tj. 12,4% ogółu nie posiada doświadczenia zawodowego. W ciągu roku liczba bezrobotnych poprzednio pracujących spadła o 21,4 tys. osób, natomiast wzrósł ich procentowy udział wśród ogółu (o 1,3 p. proc.).

Równocześnie odnotowano znaczną redukcję liczby bezrobotnych bez stażu pracy. W ujęciu rocznym ich liczba obniżyła się o 3,9 tys. osób tj. o 25,0 proc.

Struktura bezrobotnych według stażu pracy

Staż pracy	Stan na 31 grudnia 2016 r.						Stan na 31 grudnia 2017 r.					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%
Do 1 roku	23 910	19,9%	14 735	22,1%	9 175	17,2%	19 534	20,6%	12 448	22,8%	7 086	17,6%
1 – 5 lat	24 766	20,6%	14 506	21,8%	10 260	19,3%	20 358	21,5%	12 531	23,0%	7 827	19,5%
5 – 10 lat	17 606	14,7%	9 983	15,0%	7 623	14,3%	14 286	15,1%	8 424	15,5%	5 862	14,6%
10 – 20 lat	18 466	15,4%	9 382	14,1%	9 084	17,0%	14 591	15,4%	7 544	13,8%	7 047	17,5%
20 – 30 lat	13 905	11,6%	5 893	8,8%	8 012	15,0%	10 185	10,8%	4 183	7,7%	6 002	14,9%
30 i więcej	5 727	4,8%	2 217	3,3%	3 510	6,6%	4 038	4,3%	1 460	2,7%	2 578	6,4%

Staż pracy	Stan na 31 grudnia 2016 r.						Stan na 31 grudnia 2017 r.					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni		Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%	osoby	%
bez stażu	15 601	13,0%	9 970	15,0%	5 631	10,6%	11 695	12,4%	7 908	14,5%	3 787	9,4%
Ogółem	119 981	100,0%	66 686	100,0%	53 295	100,0%	94 687	100,0%	54 498	100,0%	40 189	100,0%

Od kilku lat wśród bezrobotnych poprzednio pracujących najczęściej osób legitymuje się stażem pracy od jednego do pięciu lat (w końcu grudnia 2017 r. 20,4 tys.). Nadal stosunkowo niewielka jest zbiorowość bezrobotnych ze stażem pracy powyżej 30 lat. W końcu grudnia 2017 r. do tej kategorii kwalifikował się co dwudziesty trzeci bezrobotny. W ujęciu rocznym również wśród bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy odnotowano redukcję liczby zarejestrowanych, dynamika spadku była nieco wyższa od przeciętnej w województwie (- 1 689 osób, tj. - 29,5 proc., przy średniej dla województwa śląskiego - 21,1 proc.).

Korelując strukturę bezrobocia według dotychczasowego stażu pracy z płcią bezrobotnych stwierdzamy, że w czterech pierwszych przedziałach (do 20 lat pracy) udział kobiet jest większy niż udział mężczyzn. Wśród bezrobotnych o najdłuższym stażu pracy zdecydowanie dominują panowie. Natomiast kobiety są nadreprezentowane wśród bezrobotnych, którzy dotąd nigdy nie pracowali (nie posiadają stażu pracy). Dokładne dane zamieszczono w tabeli.

Udział kobiet w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na dotychczasowy staż pracy

Dotychczasowy staż pracy	Stan na 31 grudnia 2017 r.			
	Bezrobotni ogółem	Kobiety		Mężczyźni
		osoby	udział	
Do 1 roku	19 534	12 448	63,7%	7 086
1 – 5 lat	20 358	12 531	61,6%	7 827
5 – 10 lat	14 286	8 424	59,0%	5 862
10 – 20 lat	14 591	7 544	51,7%	7 047
20 – 30 lat	10 185	4 183	41,1%	6 002
30 lat i więcej	4 038	1 460	36,2%	2 578
bez stażu	11 695	7 908	67,6%	3 787

3.7 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy

Szczególnym aspektem bezrobocia, mającym bezpośredni wpływ na sytuację ekonomiczną klientów powiatowych urzędów pracy jest czas pozostawania bez zatrudnienia. Według stanu na 31 grudnia 2017 roku w województwie śląskim tylko co dziewiąty zaewidencjonowany pozostawał w rejestrach w okresie krótszym niż jeden miesiąc (10,9%; 10,4 tys. osób). Ponad połowa szukała zatrudnienia w okresie od 1 do 12 miesięcy (52,4%). W stosunku do sytuacji z grudnia 2016 roku udział bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia nieprzerwanie przez okres od 1 do 12 miesięcy kształtował się na podobnym poziomie (rok temu wynosił 51,4%). W ujęciu rocznym obniżył się udział bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy¹² (- 1,3 p. proc.)

¹²Osoby pozostające bez zatrudnienia **nieprzerwanie ponad 12 miesięcy** klasyfikowane są jako długookresowo (długoterminowo) bezrobotne. Statystyka bezrobocia rejestrowanego identyfikuje także osoby, które pozostają bez pracy **przez 12 miesięcy na przestrzeni ostatnich 24 miesięcy**. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy nazywane są osobami długotrwale bezrobotnymi, i należą do osób „będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy”. W praktyce „długotrwale bezrobotny” może przeplatać okresy krótkotrwałej pracy zawodowej oraz bezrobocia.. Zbiorowość długotrwale bezrobotnych opisana została w dalszej części analizy.

Równocześnie nieznacznie wzrósł odsetek bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie przez 2 lata i dłużej (+ 2,2 punktu procentowego).

W końcu 2017 r. w województwie śląskim zarejestrowanych było 21,3 tys. osób chronicznie bezrobotnych, jak z tego wynika co czwarty bezrobotny pozostawał bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące (22,5%).

Dane liczbowe, umożliwiające analizę zmian w ujęciu rocznym, zawarto w tabelach.

Struktura bezrobocia według płci i czasu pozostawania bez pracy

Czas pozostawania bez pracy	31.12.2016 r.						31.12.2017 r.					
	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn	Ogółem	% w ogółem	Kobiety	% wśród kobiet	Mężczyźni	% wśród mężczyzn
do 1 m-ca	12 820	10,7%	5 904	8,9%	6 916	13,0%	10 364	10,9%	4 751	8,7%	5 613	14,0%
1 – 3 miesięcy	24 588	20,5%	12 464	18,7%	12 124	22,7%	20 151	21,3%	10 417	19,1%	9 734	24,2%
3 – 6 miesięcy	18 134	15,1%	10 202	15,3%	7 932	14,9%	14 657	15,5%	8 705	16,0%	5 952	14,8%
6 – 12 mies.	18 912	15,8%	11 018	16,5%	7 894	14,8%	14 559	15,4%	8 709	16,0%	5 850	14,6%
12 – 24 mies.	18 814	15,7%	11 316	17,0%	7 498	14,1%	13 663	14,4%	8 862	16,3%	4 801	11,9%
pow. 24 m-cy	26 713	22,3%	15 782	23,7%	10 931	20,5%	21 293	22,5%	13 054	24,0%	8 239	20,5%
ogółem	119 981	100,0%	66 686	100,0%	53 295	100,0%	94 687	100,0%	54 498	100,0%	40 189	100,0%

Bezrobocie krótkookresowe, trwające do kilku miesięcy, na ogół nie jest dotkliwie odczuwane przez bezrobotnych i ich rodziny. Sytuacja materialna takich osób ulega pogorszeniu, ale jest nieporównywalnie korzystniejsza niż w przypadku bezrobocia trwającego powyżej jednego roku. Długookresowe bezrobocie sprawia, że dezaktualizują się kwalifikacje i umiejętności zawodowe osób pozostających bez pracy. Poza trudną sytuacją materialną ten rodzaj bezrobocia prowadzi często do pogorszenia zdrowia osoby bezrobotnej oraz izolacji społecznej poprzez zaniżenie oceny własnej wartości. Niepokojąca jest również sytuacja dzieci osób bezrobotnych, które ze względu na złą sytuację ekonomiczną w rodzinie mają ograniczony dostęp do edukacji i kultury. Jednym z najważniejszych elementów przeciwdziałania długoterminowemu bezrobociu jest jak najszybsza aktywizacja zawodowa osób pozostających w rejestrach urzędów pracy, która najskuteczniej przeciwdziała negatywnym następstwom bierności zawodowej.

Bezrobotni w województwie śląskim według czasu pozostawania bez pracy (nieprzerwanie)

Czas pozostawania bez pracy	Zarejestrowani stan w końcu roku		Spadek w stosunku do 2016 r.	
	2016 r.	2017 r.	w osobach	Dynamika 2016=100
do 1 miesiąca	12 820	10 364	-2 456	80,8
1-3 miesięcy	24 588	20 151	-4 437	82,0
3-6 miesięcy	18 134	14 657	-3 477	80,8
6-12 miesięcy	18 912	14 559	-4 353	77,0
12-24 miesięcy	18 814	13 663	-5 151	72,6
powyżej 24 miesięcy	26 713	21 293	-5 420	79,7
Ogółem	119 981	94 687	-25 294	78,9

Na podstawie danych zawartych w załączniku Nr 1 do sprawozdania o rynku pracy MRPiPS-01 jest możliwość zbadania, czy istnieje związek między niektórymi cechami struktury zarejestrowanych bezrobotnych (np. wiek, wykształcenie, płeć) a długością czasu pozostawania bez pracy. W celu analizy, wyodrębniono grupę długookresowo bezrobotnych, tj. osoby pozostające bez zatrudnienia nieprzerwanie przez okres powyżej 12 miesięcy.

Jak widać z danych zawartych w tabeli, w końcu grudnia 2017 roku do kategorii tej kwalifikowało się w województwie śląskim 34 956 osób (w tym 13,7 tys. pozostawało w rejestrach nieprzerwanie przez okres od 12 do 24 miesięcy, zaś 21,3 tys. nieprzerwanie powyżej 24 miesięcy). Przypomnijmy, że według stanu na 31 grudnia 2017 roku długookresowo bezrobotni to 36,9% ogółu zarejestrowanych (rok wcześniej 37,9%).

Analiza wykazała, że zmiennymi, wpływającymi na długość „stazu na bezrobociu” są płeć, wiek / dotychczasowy staż pracy oraz poziom wykształcenia.

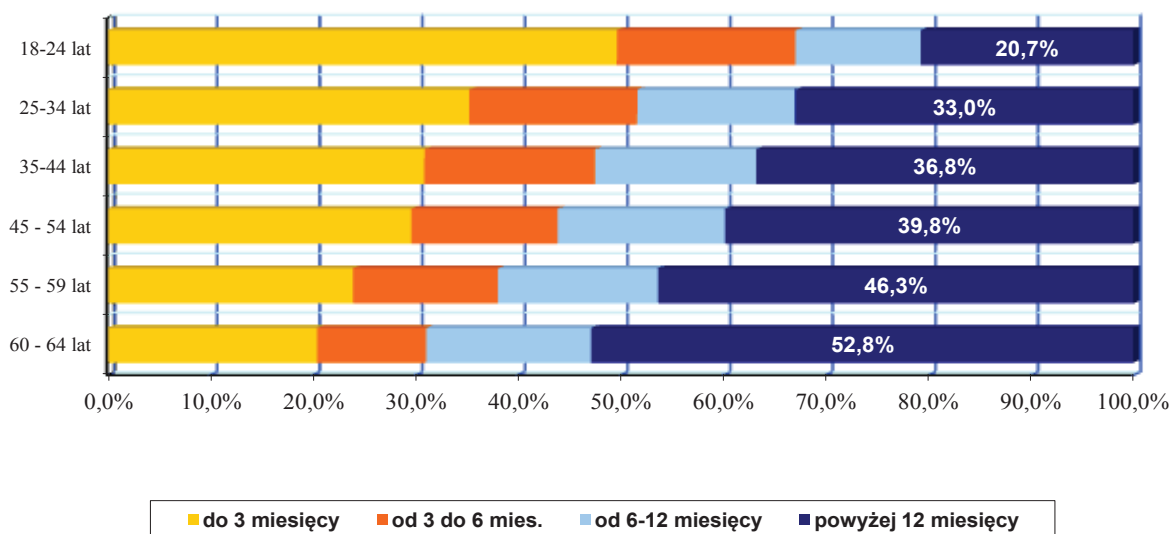
Jeżeli chodzi o zmienną płci, to w przedziałach o najkrótszym okresie pozostawania bez pracy (do jednego miesiąca) nadreprezentowani są panowie. W grupie bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia w okresie od 1 do 3 miesięcy udziały kobiet i mężczyzn są prawie równe. Jednocześnie kobiety bardziej od mężczyzn są zagrożone długookresowym bezrobociem. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. w subpopulacji bezrobotnych pozostających w rejestrach nieprzerwanie przez okres ponad 12 miesięcy panie stanowiły zdecydowaną większość, tj. 62,7% (21,9 tys. osób).

**Udziały kobiet w poszczególnych grupach wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy.
Stan na 31.12.2017 r.**

Czas pozostawania bez pracy	Ogółem	Kobiety		Mężczyźni
		osoby	% udział	
do 1 miesiąca	10 364	4 751	45,8%	5 613
1 – 3 miesięcy	20 151	10 417	51,7%	9 734
3 – 6 miesięcy	14 657	8 705	59,4%	5 952
6 – 12 miesięcy	14 559	8 709	59,8%	5 850
12 – 24 miesięcy	13 663	8 862	64,9%	4 801
Powyżej 12 miesięcy	21 293	13 054	61,3%	8 239
Razem województwo śląskie	94 687	54 498	57,6%	40 189

Wiek bezrobotnych miał wpływ na długość czasu pozostawania bez pracy. W młodszych przedziałach wiekowych problem długookresowego bezrobocia jest mniej widoczny.

**Wiek bezrobotnych a czas pozostawania bez pracy
31 grudnia 2017 r.**

Kolejna zmienna – dotychczasowy staż pracy w pewnym stopniu związany jest także z wiekiem bezrobotnych. Jest oczywiste, że bezrobotni z najmłodszych przedziałów wiekowych nie mogli jeszcze nabyć długiego stażu pracy. Bezrobotni o relatywnie krótkim stażu pracy krócej pozostają w rejestrach urzędów pracy, są mniej zagrożeni długookresowym bezrobociem. Jeżeli chodzi o wykształcenie, to bezrobotni z wykształceniem wyższym rzadziej zagrożeni są długookresowym bezrobociem (co graficznie zilustrowano na wykresie zamieszczonym na stronie 47).

3.8 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki

Bezrobotni absolwenci (bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki) to według stanu na koniec grudnia ubiegłego roku 3,0% ogółu zarejestrowanych (31.12.2017 r. – 2 811 osób). Na przestrzeni roku liczebność tej kategorii spadła o 1 290 osób, tj. o 31,5 proc. Bezrobocie absolwentów cechuje sezonowość. Liczba zarejestrowanych znacząco spada w miesiącach wiosenno – letnich, część zaewidencjonowanych traci wtedy status absolwenta, który przysługuje maksymalnie przez 12 miesięcy po ukończeniu szkoły. Jeżeli nie ulokowali się oni na rynku pracy, to najczęściej są kwalifikowani do grupy długotrwale bezrobotnych.

Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (absolwenci). Stan na 31 grudnia

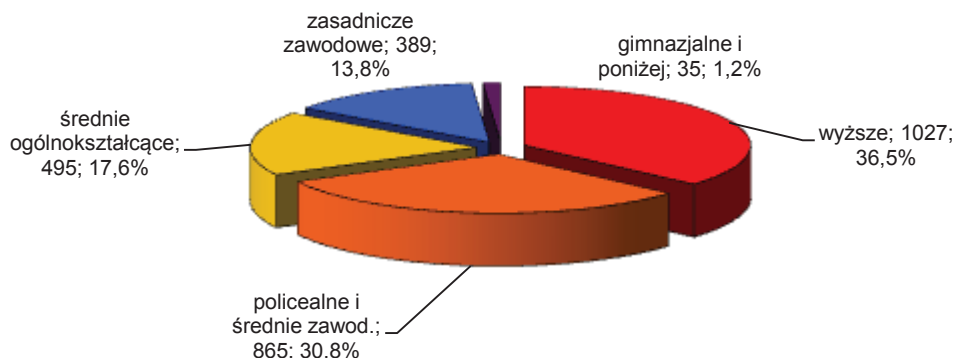
miesiąc / rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
styczeń	14 398	10 627	7 226	7 225	11 556	12 247	11 867	12 197	11 340	7 868	6 430	4 380
luty	14 051	10 061	6 764	7 862	11 615	12 837	12 123	12 432	11 216	7 666	6 465	4 267
marzec	13 789	9 101	6 164	7 988	11 163	12 748	11 491	11 685	10 038	7 157	5 627	3 776
kwiecień	8 416	4 846	3 814	4 912	5 964	10 598	6 628	6 993	5 770	4 248	3 162	2 144
maj	9 384	5 488	4 452	5 835	7 202	7 482	7 046	7 327	5 969	4 324	3 600	2 433
czerwiec	7 233	4 117	3 623	5 084	5 750	5 192	4 908	5 003	3 864	2 917	2 522	1 859
lipiec	8 780	4 938	4 324	6 362	6 489	5 678	5 665	5 724	4 540	3 280	2 667	2 035
sierpień	10 297	5 797	4 824	7 426	7 772	6 918	7 006	6 833	5 211	3 880	3 127	2 459
wrzesień	11 621	6 614	5 889	9 439	10 263	9 246	9 692	9 694	7 387	5 578	4 413	3 333
październik	11 291	6 591	5 986	10 165	10 457	9 868	10 576	10 585	7 874	6 026	4 640	3 421
listopad	10 835	6 435	6 074	10 535	10 457	10 369	11 008	10 928	7 818	5 953	4 393	3 087
grudzień	10 243	6 490	6 028	10 735	10 831	10 637	11 113	10 707	7 497	5 960	4 101	2 811

Wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominowały kobiety (60,1%). Według stanu na 31.12.2017 r. najwięcej bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych było w powiecie cieszyńskim (149 osób, co stanowiło 4,0% ogółu zarejestrowanych w tym powiecie), częstochowskim (146 osób; 3,9%) oraz kłobuckim (134 osoby; 5,5%). Najmniej osób tej kategorii zaewidencjonowanych było w Świętochłowicach (18 osób).

Statystyka bezrobocia rejestrowanego umożliwia szczegółową analizę danych dotyczących struktury wykształcenia zarejestrowanych absolwentów.

Okazuje się, że zdecydowana większość bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki legitymuje się wykształceniem wyższym i średnim (zawodowym lub ogólnokształcącym). Tylko sporadycznie w rejestrach pozostają absolwenci gimnazjów lub szkół podstawowych, co wynika przede wszystkim z obowiązku kontynuowania nauki szkolnej do 18. roku życia. Mała jest liczba bezrobotnych absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, wynika to głównie z ograniczenia kształcenia na tym poziomie. Ponadto część młodzieży, po ukończeniu szkoły zasadniczej, decyduje się na kontynuowanie nauki w szkole średniej zawodowej.

Bezrobotni absolwenci szkół według poziomu wykształcenia. Stan 31.12.2017 r.

W końcu grudnia 2017 r. bezrobotni absolwenci zarejestrowani w śląskich powiatowych urzędach pracy najczęściej reprezentowali następujące zawody: *sprzedawcy, fryzjerzy, technicy informatycy, kucharze, mechanicy pojazdów samochodowych, technicy ekonomiści oraz technicy żywienia i usług gastronomicznych*. Na poziomie wykształcenia wyższego, najliczniej reprezentowani byli: *specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani, specjaliści spraw logistyki, specjaliści administracji publicznej, specjaliści do rachunkowości, architekci oraz fizjoterapeuci*.

Ranking pierwszych 22 zawodów i specjalności, w których według stanu na 31.12.2017 r. zarejestrowanych było co najmniej 20 absolwentów

symbol zawodu	Nazwa zawodu / specjalności	Liczba nowo zarejestrowanych "napływ" do bezrobocia w okresie styczeń - grudzień - absolwenci szkół		Zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31 grudnia - osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (absolwenci szkół)		Zmiany w liczbie zarejestrowanych absolwentów
		2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.	
Ogółem		19 906	15 888	4 101	2 811	- 1 290
z tego zawody, w których na koniec grudnia 2016 r. było zarejestrowanych ponad 20 absolwentów						
000000	bez zawodu	5443	4 355	1131	731	-400
522301	Sprzedawca	730	581	165	129	-36
514101	Fryzjer	608	498	142	93	-49
351203	Technik informatyk	400	348	88	65	-23
512001	Kucharz	397	292	85	59	-26
723103	Mechanik pojazdów samochodowych	325	308	69	58	-11
331403	Technik ekonomista	338	345	56	52	-4
343404	Technik żywienia i usług gastronomicznych	211	257	54	48	-6
311204	Technik budownictwa	189	136	41	34	-7
422402	Technik hotelarstwa	242	209	56	34	-22
333906	Technik organizacji reklamy	145	156	35	30	-5
261990	Pozostali specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani	98	66	20	27	7
242108	Specjalista do spraw logistyki	146	115	33	26	-7
751201	Cukiernik	135	128	35	26	-9
242217	Specjalista administracji publicznej	183	195	35	25	-10
333107	Technik logistyk	136	155	29	24	-5
241103	Specjalista do spraw rachunkowości	159	144	18	23	5
216101	Architekt	117	113	25	22	-3

symbol zawodu	Nazwa zawodu / specjalności	Liczba nowo zarejestrowanych "napływ" do bezrobocia w okresie styczeń - grudzień - absolwenci szkół		Zarejestrowani bezrobotni wg stanu na 31 grudnia - osoby w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki (absolwenci szkół)		Zmiany w liczbie zarejestrowanych absolwentów
		2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.	
522305	Technik handlowiec	100	96	21	21	0
229201	Fizjoterapeuta	144	122	29	20	-9
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	160	90	38	20	-18
514207	Technik usług kosmetycznych	74	86	16	20	4

Ponieważ status bezrobotnego absolwenta przysługuje tylko w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki, w omawianej kategorii nie ma problemu bezrobocia długookresowego.

Jeżeli chodzi o wiek, to wśród bezrobotnych absolwentów zdecydowanie dominują osoby młode, poniżej 25. roku życia (74,4%, rok wcześniej 75,7%,).

Blisko połowa absolwentów to osoby bez stażu pracy (48,5%). Na przestrzeni roku struktura bezrobocia absolwentów według wykształcenia, stażu pracy i czasu pozostawania bez pracy była podobna (por. dane w tabeli).

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki razem	Liczba bezrobotnych ogółem	Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki ogółem
		31.12.2016 rok		31.12.2017 rok	
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1 miesiąca	12 820	824	10 364	619
	1 – 3 miesiący	24 588	1 785	20 151	1333
	3 – 6 miesiący	18 134	1 132	14 657	635
	6 – 12 miesiący	18 912	360	14 559	224
	12 – 24 miesiący	18 814	x	13 663	x
	powyżej 24 miesiący	26 713	x	21 293	x
wiek	18 - 24 lat	13 558	3 106	9 864	2 091
	25 - 34 lat	31 945	800	25 357	569
	35 - 44 lat	27 264	132	22 640	94
	45 - 54 lat	23 033	52	18 403	47
	55 - 59 lat	15 430	9	12 496	9
	60 lat i więcej	8 751	2	5 927	1
wykształcenie	wyższe	16 472	1 403	13 477	1 027
	policealne i średnie zawodowe	26 453	1 273	20 803	865
	średnie ogólnokształcące	11 213	701	9 092	495
	zasadnicze zawodowe	31 765	664	24 554	389
	gimnazjalne i poniżej	34 078	60	26 761	35
staż pracy ogółem	do 1 roku	23 910	1 229	19 534	878
	1 - 5	24 766	606	20 358	437
	5 - 10	17 606	84	14 286	70
	10 - 20	18 466	57	14 591	37
	20 - 30	13 905	28	10 185	20
	30 lat i więcej	5 727	5	4 038	5
	bez stażu	15 601	2 092	11 695	1 364
Ogółem województwo śląskie		119 981	4 101	94 687	2 811

3.9 Bezrobotni według ustalonego profilu pomocy

W końcu maja 2014 roku wprowadzone zostały zmiany dotyczące świadczenia pomocy dla bezrobotnych. Nowelizacja ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która je wprowadziła, podzieliła sposoby wspierania bezrobotnych w zależności od ich oddalenia od rynku pracy i gotowości powrotu do zatrudnienia. Wybór rodzaju pomocy skierowanej do bezrobotnych uzależniony jest od profilu, do którego zostaną oni zakwalifikowani.

W profilu I znajdują się osoby „*blisko rynku pracy, aktywnie szukające zatrudnienia*”. Dostępne dla nich są między innymi pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia, dotacje na utworzenie firmy. Dla młodych bezrobotnych możliwe są ponadto bony szkoleniowe, stażowe, zatrudnieniowe i na zasiedlenie. W końcu grudnia 2017 w województwie śląskim do tej kategorii kwalifikowało się **2,5% bezrobotnych objętych profilowaniem**.

Do profilu II kwalifikowane są osoby wymagające wsparcia w powrocie na rynek pracy. Dla nich dostępne są przede wszystkim dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, staże, szkolenia, roboty publiczne. W końcu grudnia 2017 było to **60,3% bezrobotnych objętych profilowaniem**.

Profil III dotyczy bezrobotnych oddalonych od rynku pracy. Pomoc dla tej grupy osób sprowadza się między innymi do realizacji wspólnie z ośrodkami pomocy społecznej Programu Aktywizacji i Integracji (PAI), aktywizacji długotrwale bezrobotnych przez agencje zatrudnienia, programów specjalnych dla wybranej grupy osób, proponowania zatrudnienia socjalnego albo pracy w spółdzielniach socjalnych, stosowania poradnictwa zawodowego. W końcu grudnia 2017 r. w regionie było to **37,2% bezrobotnych objętych profilowaniem**.

Profil pomocy jest ustalany przez doradcę klienta podczas wywiadu z osobą bezrobotną. Doradca klienta zaznacza w specjalnym arkuszu elektronicznym odpowiedzi osoby bezrobotnej na 24 pytania i otrzymuje wynik w postaci profilu pomocy. Po zakończeniu wywiadu doradca klienta informuje osobę bezrobotną o tym, jakimi formami pomocy może ona zostać objęta w ramach ustalonego profilu pomocy oraz przy współpracy z nią opracowuje Indywidualny Plan Działania (IPD), dostosowany do ustalonego profilu pomocy. IPD zawiera między innymi: działania możliwe do zastosowania przez urząd na rzecz osoby bezrobotnej, działania, które osoba bezrobotna musi zrealizować samodzielnie, terminy realizacji poszczególnych działań oraz termin i warunki zakończenia realizacji.

Według stanu na koniec grudnia 2017 r. powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim ustaliły profil 89 423 zarejestrowanym. Szczegółowe dane przedstawiają się następująco:

- Profil I – 2 210 osób
- Profil II – 53 955 osób
- Profil III – 33 258 osób.

3.10 Bezrobotni według grup zawodów i specjalności

Wszyscy bezrobotni zarejestrowani w powiatowych urzędach pracy przyporządkowywani są do odpowiedniej grupy zawodowej, zgodnie z obowiązującą Klasyfikacją Zawodów i Specjalności. Według stanu na koniec grudnia 2017 roku zdecydowana większość zarejestrowanych bezrobotnych posiadała określony zawód / specjalność (82,2 tys. osób tj. 86,8%). Z kolei 12,5 tys. osób tj. 13,2% ogółu zaewidencjonowanych bezrobotnych zostało zakwalifikowanych do grupy bezrobotnych „*bez zawodu*”.

Według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności najbardziej zagregowany podział obejmuje 10 grup zawodowych tzw. grup wielkich. Poziom bezrobocia w województwie śląskim na dzień 31 grudnia 2017 roku na poziomie grup wielkich zawodów prezentuje poniższe zestawienie.

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni zarejestrowani - stan na 31.12.2017 r.			
		ogółem	kobiety	z ogółem, poprzednio pracujący, pozostający bez pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy	
				osoby	% wśród poprzednio pracujących
-	BEZ ZAWODU	12 509	8 215	5 094	40,7%
0	SIŁY ZBROJNE	37	0	30	81,1%
1	PRZEDSTAWICIELE WŁADZ PUBLICZNYCH, WYŻSI URZĘDNICY	1 257	575	1 252	99,6%
2	SPECJALIŚCI	8 896	5 967	7 697	86,5%
3	TECHNICY I INNY ŚREDNI PERSONEL	10 273	6 295	9 143	89,0%
4	PRACOWNICY BIUROWI	5 981	4 547	5 816	97,2%
5	PRACOWNICY USŁUG I SPRZEDAWCY	19 853	16 568	19 112	96,3%
6	ROLNICY, OGRODNICY, LEŚNICY I RYBACY	1 058	716	943	89,1%
7	ROBOTNICY PRZEMYSŁOWI I RZEMIEŚLNICY	18 586	4 782	17 843	96,0%
8	OPERATORZY I MONTERZY MASZYN I URZĄDZEŃ	6 075	1 603	5 980	98,4%
9	PRACOWNICY PRZY PRACACH PROSTYCH	10 162	5 230	10 082	99,2%
Razem województwo śląskie		94 687	54 498	82 992	87,6%

Struktura bezrobocia według kwalifikacji zawodowych w układzie grup wielkich wskazuje, iż w populacji bezrobotnych najczęściej reprezentowane są osoby posiadające zawody z grupy wielkiej „5”, tj. „Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy” – 21,0% ogółu (19,9 tys. osób). W tej grupie wśród pozostających bez pracy najwięcej było bezrobotnych w następujących zawodach i specjalnościach:

- sprzedawcy – 9 384 osoby (47,3% grupy wielkiej „5”),
- kucharze – 2 036 (10,3%),
- robotnicy gospodarczy – 1 419 (7,1%),
- fryzjerzy – 1 394 (7,0%),
- kelnerzy – 628 (3,2%),
- kasjerzy handlowi – 619 (3,1%),
- technicy handlowcy – 501 (2,5%).

Z wyżej wymienionych zawodów i specjalności pochodziło ponad 80 procent bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy wielkiej „5” (15 981 osób; 80,5%).

Drugą najliczniejszą zbiorowość bezrobotnych stanowiły osoby posiadające kwalifikacje zawodowe należące do grupy wielkiej „7”, tj. „Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”, stanowiące 19,6% ogółu (18,6 tys. osób). Jest to dość zróżnicowana kategoria, w której najliczniejsze grupy zawodów i specjalności¹³ to:

- ślusarze – 1 943 osoby (10,5% ogółu bezrobotnych z grupy wielkiej „7”),
- krawcy – 1 328 (7,1%),
- murarze – 1 256 (6,8%),
- cukiernicy – 792 (4,38%),
- mechanicy pojazdów samochodowych – 685 (3,7%),

¹³ W Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (na poziomie najbardziej zagregowanym wyróżniamy 10 wielkich grup zawodowych. Na kolejnym, drugim szczeblu wyróżniamy duże grupy zawodowe. Bardziej szczegółowo dzielimy zawody na grupy średnie (poziom III) oraz grupy elementarne (poziom IV). Dla potrzeb analitycznych najczęściej korzystamy z zawodów zagregowanych na poziomie grup elementarnych. Możliwa jest też analiza na poziomie zawodów i specjalności (poziom V – kod sześciocyfrowy).

- piekarze – 523 (2,8%),
- szwaczki ręczne – 511 (2,7%),
- tokarze w metalu – 498 (2,7%),
- stolarze – 492 (2,6%),
- elektromonterzy (elektrycy) zakładowi – 431 (2,3%),
- malarze budowlani – 426 (2,3%),
- mechanicy samochodów osobowych – 374 (2,0%),
- mechanicy maszyn i urządzeń przemysłowych – 326 (1,8%),
- hydraulicy – 287 (1,5%),
- pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych – 284 (1,5%)
- spawacze – 274 (1,5%).

Z wyżej wymienionych zawodów i specjalności pochodziła ponad połowa bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy wielkiej „7” (56,1%).

Trzecia pod względem liczebności wielka grupa zawodowa to bezrobotni sklasyfikowani jako „3” „*Technicy i inny średni personel*”. Bezrobotni z tej grupy stanowili 10,8% ogółu zaewidencjonowanych w województwie śląskim (10,3 tys. osób). Wśród zarejestrowanych *techników* połowa (50,0%) reprezentowała następujące zawody / specjalności:

- technicy ekonomiści – 1 335 osób (13,0%),
- technicy mechanicy – 707 (6,9%),
- przedstawiciele handlowi – 488 (4,8%),
- technicy administracji – 403 (3,9%),
- księgowi – 398 (3,9%)
- technicy informatycy – 390 (3,8%),
- technicy budownictwa – 385 (3,7%),
- technicy żywienia i gospodarstwa domowego – 366 (3,6%),
- technicy elektrycy – 245 (2,4%),
- technicy elektronicy – 243 (2,4%),
- kontrolerzy jakości wyrobów przemysłowych – 177 (1,7%)

Nie można również pominąć grupy wielkiej „9” „*Pracownicy przy pracach prostych*” (grupa wielka „9”), która liczyła ponad 10,2 tys. osób bezrobotnych tj. 10,7% ogółu. Grupę osób o niskich kwalifikacjach zawodowych najliczniej reprezentowały następujące zawody / specjalności:

- pomocniczy robotnicy budowlani – 1 933 (19,0%),
- sprzątaczkę biurowe – 1 422 (14,0%),
- robotnicy pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 948 (9,3%),
- pakowacze ręczni – 664 (6,5%),
- pomoce kuchenne – 514 (5,1%),
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 398 (3,9%),
- dozorczy – 354 (3,5%),
- salowe – 331 (3,3%).

W końcu grudnia 2017 r. bezrobotni o wysokich kwalifikacjach zawodowych, sklasyfikowani w grupie wielkiej „2” tj. „*Specjaliści*” liczyli 8 896 osób tj. 9,4% ogółu. W grupie zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy *specjalistów* najliczniej reprezentowani byli:

- specjaliści do spraw marketingu i handlu – 432 (4,9% wszystkich zarejestrowanych *specjalistów*),
- ekonomiści – 409 (4,6%),
- pedagodzy – 390 bezrobotnych (4,4%),
- specjaliści administracji publicznej – 267 (3,3%),
- pozostali specjaliści ds. zarządzania i organizacji – 267 (3,0%),

- specjaliści ds. organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych – 220 (2,5%),
- pielęgniarki – 177 (2,0%),
- specjaliści do spraw sprzedaży - 175 (2,0%),
- specjaliści do spraw logistyki – 143 (1,6%),
- specjaliści do spraw rachunkowości – 141 (1,6%),
- fizjoterapeuci – 139 (1,6%),
- nauczyciele języka obcego – 131 (1,5%),
- socjologowie – 130 (1,5%).

Przedstawiciele wyżej wymienionych grup zawodów i specjalności to ponad jedna trzecia ogółu „specjalistów” zarejestrowanych jako bezrobotni w województwie śląskim (34,3%).

„Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń” (grupa wielka 8) stanowili 6,4% ogółu bezrobotnych (6,1 tys. osób). W grupie wielkiej „8” połowę (50,3%) stanowili bezrobotni zakwalifikowani do następujących zawodów i specjalności:

- górnik eksploatacji podziemnej – 1 081 osób (17,8% grupy wielkiej „8”),
- kierowca samochodu ciężarowego – 459 (7,6%),
- pozostali operatorzy innych maszyn i urządzeń przetwórczych gdzie indziej niesklasyfikowani – 423 osób (7,0%),
- kierowca samochodu osobowego – 372 (6,1%),
- pozostali monterzy gdzie indziej nie sklasyfikowani - 263 (4,3%),
- kierowca samochodu dostawczego – 163 (2,7%),
- kierowca operator wózków jezdniowych – 154 (2,5%),
- obuwnik przemysłowy – 142 (2,3%).

Kolejna grupa wielka pozostających w ewidencji bezrobotnych to „Pracownicy biurowi” – 6,0 tys. osób, tj. 6,3% ogółu bezrobotnych. Wśród zakwalifikowanych do grupy wielkiej „4”, zdecydowana większość (60,9%) należała do trzech zawodów / specjalności:

- pozostali pracownicy obsługi biurowej – 1 412 (23,6% grupy wielkiej „4”),
- magazynier – 1 145 (19,1%),
- technik prac biurowych 1 085 (18,1%).

Z grupy wielkiej *Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy* wywodziło się 1 257 bezrobotnych (1,3%). W tej grupie najwięcej było zarejestrowanych przedstawicieli następujących zawodów / specjalności:

- pozostali kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani – 100 osób (7,7% ogółu bezrobotnych z grupy wielkiej „1”),
- kierownicy sklepu / supermarketu – 96 osób (7,4%),
- kierownicy do spraw sprzedaży – 93 osoby (7,2%),
- kierownicy / właściciele zakładu usługowego 79 osób (6,1%),
- prezesi – 75 osób (5,8%).

Ogółem bezrobotni z wymienionych zawodów stanowili ponad jedną trzecią zarejestrowanych w grupie wielkiej *Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy* (34,2%).

Z uwagi na industrialny charakter województwa, stosunkowo nieliczna była grupa wielka „6” „Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” – należało do niej 1,1 tys. bezrobotnych tj. 1,1% ogółu. W powyższej grupie wielkiej najliczniej reprezentowani byli:

- ogrodnicy terenów zieleni – 195 osób (18,4%),
- rolnicy – 167 (15,8%),
- ogrodnicy – 128 (12,1%),
- rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby – 100 (9,5%),
- pozostali ogrodnicy – 96 (9,1%).

Z tych pięciu zawodów i specjalności pochodziło blisko dwie trzecie bezrobotnych kwalifikowanych do grupy wielkiej „6” (64,8%).

Najmniej bezrobotnych należało do wielkiej grupy zawodów „Siły zbrojne” (37 osób).

Niżej przedstawiono tabelę prezentującą 20 zawodów i specjalności, w których zarejestrowanych było co najmniej 600 bezrobotnych. Na czele rankingu według liczby bezrobotnych w końcu 2017 roku (podobnie jak w latach poprzednich) znalazły się osoby posiadające zawody robotnicze i rzemieślnicze.

Ranking zawodów i specjalności o największej liczbie bezrobotnych

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba bezrobotnych - stan na 31.12.2017 r.	Udział w liczbie bezrobotnych ogółem (94 687)
1	522301	Sprzedawca	9 384	9,9%
2	512001	Kucharz	2 036	2,2%
3	722204	Ślusarz	1 943	2,1%
4	931301	Pomocniczy robotnik budowlany	1 933	2,0%
5	911207	Sprzątaczką biurowa	1 422	1,5%
6	515303	Robotnik gospodarczy	1 419	1,5%
7	411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	1 412	1,5%
8	514101	Fryzjer	1 394	1,5%
9	331403	Technik ekonomista	1 335	1,4%
10	753105	Krawiec	1 328	1,4%
11	711202	Murarz	1 256	1,3%
12	432103	Magazynier	1 145	1,2%
13	411004	Technik prac biurowych	1 085	1,1%
14	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	1 081	1,1%
15	932911	Pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym	948	1,0%
16	751201	Cukiernik	792	0,8%
17	311504	Technik mechanik	707	0,7%
18	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	685	0,7%
19	932101	Pakowacz ręczny	664	0,7%
20	513101	Kelner	628	0,7%
Razem			32 597	34,4%

Łącznie bezrobotni posiadający zawody i specjalności wymienione w powyższej tabeli 32 597 osób stanowili ponad jedną trzecią ogółu zarejestrowanych oraz blisko 40% bezrobotnych posiadających zawód / specjalność (39,7%). Warto zwrócić uwagę na fakt, że ponad jedna czwarta bezrobotnych zarejestrowanych w województwie śląskim posiada zawód mieszczący się na pierwszych dziesięciu pozycjach rankingu (23 606 bezrobotnych, tj. 24,9% ogółu).

W rankingu osób bezrobotnych niezmiennie od kilku lat pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmuje zawód sprzedawcy: 9 384 osoby tj. 9,9% całej populacji bezrobotnych. Należy nadmienić, iż w tym zawodzie kobiety stanowiły 92,9% (8 720 osób).

W powyższym zestawieniu profesji najliczniej reprezentowanych wśród bezrobotnych nie znalazł się ani jeden zawód, do wykonywania którego wymagane jest wyższe wykształcenie.

3.11 Bezrobotni poprzednio pracujący według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności

Statystyka rynku pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) określa przynależność ostatniego pracodawcy osoby bezrobotnej do odpowiedniej sekcji działalności i sektora własności. W 2017 roku w populacji bezrobotnych województwa śląskiego dominowały osoby, które pracowały przed zarejestrowaniem się w urzędach pracy. Populacja ta na koniec grudnia 2017 r. wynosiła 83,0 tys., tj. 87,6% ogółu bezrobotnych.

Analiza wykazuje, iż większość zarejestrowanych bezrobotnych pracowała poprzednio w zakładach należących do pięciu sekcji PKD: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle* (18,7%), *przetwórstwo przemysłowe* (17,4% poprzednio pracujących), *budownictwo* (9,8%), *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (8,4%) oraz *pozostała działalność usługowa* (8,3%). Łącznie w zakładach pracy z wymienionych sekcji pracowało 62,6% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących. 12,8% bezrobotnych poprzednio pracujących zaklasyfikowano jako *działalność niezidentyfikowaną*, oznacza to, że pracownikom powiatowych urzędów pracy nie udało określić się sekcji PKD w której działał ostatni pracodawca bezrobotnego.

W końcu 2017 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych poprzednio pracujących u pracodawców sektora prywatnego wynosiła 63,4 tys. osób. Stanowiło to 87,4% wszystkich bezrobotnych poprzednio pracujących, co do których udało się ustalić rodzaj pracodawcy. Natomiast w przedsiębiorstwach z sektora publicznego poprzednio zatrudnionych było 9,2 tys. osób.

Poziom bezrobocie wśród poprzednio pracujących według sekcji PKD - stan na 31 grudnia 2017 r.

Sekcje PKD	Zarejestrowani bezrobotni				
	ogółem	kobiety	pracujący poprzednio:		ze zwolnień dotyczących zakładu pracy
			w sektorze publicznym	w sektorze prywatnym	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	807	392	154	653	29
Górnictwo i wydobywanie	943	257	323	620	148
Przetwórstwo przemysłowe	14 443	7 535	958	13 485	966
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	245	84	59	186	78
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 105	385	323	782	46
Budownictwo	8 130	1 608	467	7 663	360
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	15 537	11 160	794	14 743	946
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2 744	2 193	149	2 595	118
Transport, gospodarka magazynowa	2 256	896	475	1 781	148
Informacja i komunikacja	613	348	34	579	60
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 291	1 018	121	1 170	167
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 016	538	282	734	35
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2 287	1 405	191	2 096	132
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6 992	4 113	351	6 641	104
Administracja publiczna obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	2 207	1 051	1 447	760	25
Edukacja	1 916	1 455	982	934	94

Sekcje PKD	Zarejestrowani bezrobotni				
	ogółem	kobiety	pracujący poprzednio:		ze zwolnień dotyczących zakładu pracy
			w sektorze publicznym	w sektorze prywatnym	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2 310	1 873	1 037	1 273	97
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	767	483	308	459	26
Pozostała działalność usługowa	6 865	4 163	685	6 180	322
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	20	13	0	20	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	17	11	16	1	1
Działalność niezidentyfikowana	10 481	5 609	x	x	423
Razem	82 992	46 590	9 156	63 355	4 325

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. wśród ogółu kobiet zarejestrowanych w urzędach pracy, 85,5% (46,6 tys.) stanowiły te, które pracowały przed nabyciem statusu osoby bezrobotnej (w końcu 2016 r. było to odpowiednio 85,0% i 56,7 tys.).

Większość bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących (57,9%) zatrudniona była przez pracodawców zakwalifikowanych do czterech sekcji PKD: *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle* – 11,2 tys. osób (24,0% bezrobotnych kobiet poprzednio pracujących), *przetwórstwo przemysłowe* – 7,5 tys. osób (16,2%), *pozostała działalność usługowa* – 4,2 tys. osób (8,9%) oraz *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – 4,1 tys. osób (8,8%).

Do *działalności niezidentyfikowanej* zaklasyfikowano 12,0% kobiet uprzednio pracujących (5,6 tys. osób).

4. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 14.03.2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie z dniem 27 maja 2014 r. do kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczamy:

- bezrobotnych do 30 roku życia -
w tym: do 25 roku życia;
- bezrobotnych długotrwale;
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia;
- bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia;
- bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia;
- bezrobotnych niepełnosprawnych.

Według stanu na koniec grudnia 2017 r. w rejestrach pozostawało 78 828 osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Stanowiły one 83,3% wszystkich bezrobotnych w województwie śląskim (w tym 46 282 kobiety, które stanowiły 58,7% ogółu osób bezrobotnych z tej grupy). Z omawianej populacji osób niewielki odsetek posiadał prawo do pobierania zasiłku – 11,1%, w tym 61,9% to kobiety.

**Liczba zarejestrowanych osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy - ogółem,
stan w końcu miesiąca**

miesiąc / rok	2016 r.	2017 r.
styczeń	131 626	104 779
luty	131 384	103 907
marzec	127 007	99 762
kwiecień	121 619	94 821
maj	116 005	90 942
czerwiec	109 823	88 112
lipiec	106 074	86 740
sierpień	104 169	85 831
wrzesień	102 905	84 662
październik	101 190	79 980
listopad	101 018	78 822
grudzień	100 963	78 828

W końcu grudnia 2017 roku najwięcej osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zarejestrowanych było w: Bytomiu (4,6 tys. osób), Sosnowcu (4,5 tys.) oraz w Częstochowie (4,0 tys. osób). Natomiast najmniej zaewidencjonowanych było w powiatach: bieruńsko-łędzimskim (564 osoby), Żorach (660 osób) oraz Świętochłowicach (819 osób).

Udział osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy wśród ogółu bezrobotnych wahał się od 73,6% w Żorach do 88,8% w powiecie lublinieckim (w Siemianowicach Śląskich oraz Bytomiu ten udział także był wysoki i wynosił odpowiednio 88,1% oraz 87,2%).

Zgodnie z ustawą, w stosunku do wymienionych wyżej kategorii zarejestrowanych powinny być stosowane dodatkowe działania, włącznie z zastosowaniem możliwości, jakie dają ustawy o zatrudnieniu socjalnym i pomocy społecznej.

4.1 Bezrobotni poniżej 30 roku życia, w tym bezrobotni do 25 roku życia

Do bezrobotnych w wieku poniżej 30 lat (od 18 do 29 lat) zaliczane są osoby, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 30 roku życia. Z danych statystycznych wynika, że według stanu na 31 grudnia 2017 r. zbiorowość bezrobotnych poniżej 30 roku życia liczyła w województwie śląskim 21,7 tys. osób, co stanowiło 22,9% zarejestrowanych (przypomnijmy, bezrobotni ogółem – 94 687 osób). W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat obniżyła się o 7 150 (tj. o blisko jedną czwartą, - 24,8 proc.). Dokładne dane zawarto w tabeli.

Bezrobotni poniżej 30 roku życia, stan w końcu miesiąca

Rok/ miesiąc	2016		2017	
	osoby	% udział wśród ogółu	osoby	% udział wśród ogółu
styczeń	41 000	26,3%	30 878	24,6%
luty	41 150	26,4%	30 719	24,6%
marzec	38 496	25,5%	28 804	24,0%
kwiecień	35 622	24,6%	26 634	23,5%
maj	33 554	24,3%	25 159	23,2%
czerwiec	31 364	24,0%	23 768	22,6%

Rok/ miesiąc	2016		2017	
	osoby	% udział wśród ogółu	osoby	% udział wśród ogółu
lipiec	30 172	23,9%	23 596	22,8%
sierpień	30 142	24,3%	23 797	23,2%
wrzesień	30 481	25,0%	24 083	23,9%
październik	29 881	24,9%	23 167	24,2%
listopad	29 575	24,7%	22 494	23,8%
grudzień	28 866	24,1%	21 716	22,9%

W subpopulacji bezrobotnych poniżej 30 roku życia znalazło się 14 957 kobiet (68,9% ogółu bezrobotnych z tego przedziału wiekowego; rok wcześniej odpowiednio 18 672 osób, tj. 64,7%).

W końcu grudnia 2017 r. najwięcej bezrobotnych opisywanej kategorii zarejestrowanych było w: Sosnowcu (1 105 osób), Bytomiu (1 078 osób), powiecie cieszyńskim 1 044 i Katowicach (969). Z kolei najmniej osób tej kategorii pochodziło z powiatu bieruńsko – lędzińskiego (198 osób), Żor (224) oraz Piekar Śląskich (239) i Świętochłowic (255).

Natężenie bezrobocia w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2017 r. najwyższe udziały młodych bezrobotnych obserwowano w powiatach: kłobuckim (30,3%), bieruńsko-lędzińskim (29,9%), lublinieckim (29,6%), mikołowskim (28,3%) oraz cieszyńskim (27,7%), a najniższe notowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w Bielsku-Białej (16,8%), Częstochowie (17,2%), Dąbrowie Górniczej (17,4%), Sosnowcu (19,4%) oraz Tychach i Piekarach Śląskich (po 19,5%).

Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. Wśród bezrobotnych poniżej 30 roku życia relatywnie niski był odsetek chronicznie bezrobotnych. Osoby pozostające bez pracy nieprzerwanie ponad 24 miesiące stanowiły 11,6% (2 527 osób). W opisywanej subpopulacji zdecydowana większość pozostawała w rejestrach urzędów pracy krótko, w okresie do 6 miesięcy (60,9% , tj. 13 230 osób).

W końcu grudnia 2017 r. wśród bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat, co szósty legitymował się wykształceniem wyższym (17,4%). Osoby z wykształceniem średnim stanowiły 39,7%, zaś 15,3% to bezrobotny z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Co czwarty młody bezrobotny miał wykształcenie gimnazjalne lub niższe (27,6%).

Większość bezrobotnych w wieku od 18 do 29 lat posiadała staż pracy (72,1% - 15 659 osób). Wśród osób, które posiadały doświadczenie zawodowe najwięcej było legitymujących się stażem pracy do 1 roku – 8 013 osób (36,9% ogółu bezrobotnych poniżej 30 roku życia).

Dane statystyki publicznej pozwalają zbadać płynność (*napływ / odpływ*) ogółu bezrobotnych oraz wybranych kategorii, w tym również młodzieży poniżej 30 roku życia. Okazuje się, że w całym 2017 roku w powiatowych urzędach pracy w województwie śląskim zarejestrowało się 74 360 osób poniżej 30 roku życia (*napływ* do bezrobocia). Większość młodzieży ewidencjonowana była po raz kolejny (50 523 osoby – 67,9% *napływu*).

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku z rejestrów wyłączono 78 790 bezrobotnych poniżej 30 roku życia (*odpływ* z bezrobocia). Najczęściej przyczyną *odpływu* młodzieży było podjęcie pracy. Z tego tytułu wyłączono 38 167 osób (48,4% *odpływu*).

W dalszej kolejności przyczyną wyrejestrowania było:

- niepotwierdzenie gotowości do pracy 18 037 osób, 22,9% *odpływu*
- rozpoczęcie stażu 8 860 osób, 11,2% *odpływu*

- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	4 264 osoby,	5,4% odpływu
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym PAI	3 394 osoby,	4,3% odpływu
- rozpoczęcie szkolenia	2 200 osób,	2,8% odpływu
- podjęcie działalności gospodarczej	2 156 osób	2,7% odpływu

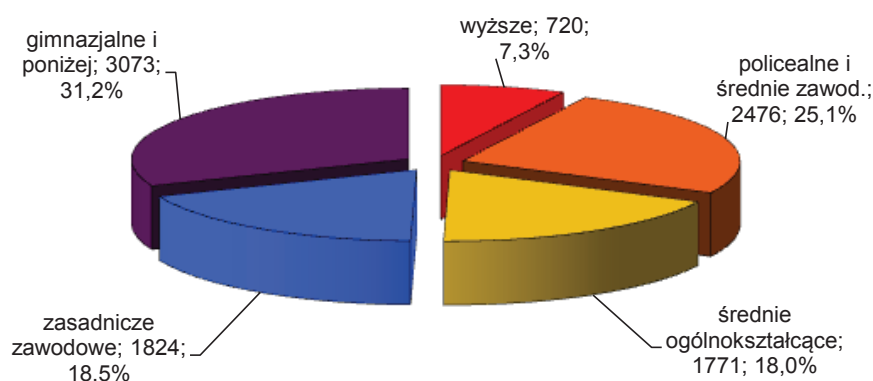
Wśród bezrobotnych poniżej 30 roku możemy wyróżnić podkategorię osób pozostających bez pracy, w wieku do 25 lat. Do tej grupy zaliczane są osoby, które do dnia zastosowania wobec nich usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończyły 25 roku życia.

Według stanu na 31 grudnia 2017 r. liczebność tej zbiorowości wynosiła w województwie śląskim 9 864 osoby, co stanowiło ogółu 10,4% zarejestrowanych (rok wcześniej ten udział był wyższy i wynosił 11,3%).

W ujęciu rocznym liczba bezrobotnych w wieku od 18 do 24 lat spadła o 3,7 tys. osób, tj. o 27,2 proc.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 roku życia dominowały kobiety, które stanowiły 66,1% tej subpopulacji (6 523 osoby; 2016 r. – 8 360 osób, tj. 61,7%).

Bezrobotni poniżej 25 roku życia według poziomu wykształcenia - stan na 31.12.2017 r.

Natężenie bezrobocia młodzieży poniżej 25 roku życia w poszczególnych powiatach jest zróżnicowane. W końcu 2017 r. najwyższe udziały notowano w powiatach: bieruńsko – lędzińskim (15,1%), kłobuckim (14,8%), raciborskim i lublinieckim (po 14,2%) oraz pszczyńskim (14,1%). Najniższe udziały bezrobotnej młodzieży obserwowano w dużych miastach na prawach powiatu, tj. w: Częstochowie (6,4%), Bielsku – Białej (6,9%) oraz Dąbrowie Górniczej (7,1%).

Liczba zarejestrowanych osób poniżej 25 roku życia, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
styczeń	38 523	39 799	37 838	39 395	35 502	26 507	19 946	14 429
luty	39 689	41 329	38 599	39 927	35 103	26 037	19 893	14 292
marzec	39 116	40 890	37 349	38 365	32 743	24 748	18 433	13 265
kwiecień	36 336	37 680	34 869	36 570	29 855	23 065	16 704	12 035
maj	35 238	35 237	32 885	34 319	27 765	21 140	15 753	11 566
czerwiec	34 070	32 861	31 348	32 780	25 804	18 978	14 607	10 823

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
lipiec	33 465	32 491	30 953	32 170	25 303	18 152	13 905	10 721
sierpień	33 306	32 185	31 573	32 046	24 871	17 844	13 934	10 924
wrzesień	35 961	33 829	34 364	34 448	26 148	19 073	14 914	11 726
październik	35 832	34 028	34 580	34 229	25 674	18 929	14 581	11 155
listopad	35 133	34 518	35 669	34 465	26 004	18 774	14 180	10 476
grudzień	35 895	34 457	35 847	33 616	24 959	18 494	13 558	9 864

4.2 Długotrwale bezrobotni

Zgodnie z zapisami ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy długotrwale bezrobotni są to osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

W ciągu roku liczebność tej zbiorowości zmniejszyła się o 14,8 tys. osób, do poziomu 49,1 tys. natomiast udział tej subpopulacji bezrobotnych w ogólnej liczbie zaewidencjonowanych obniżył się o 1,4 p. proc., z 53,3% w grudniu 2016 r. do 51,9% w końcu 2017 r.

Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
styczeń	61 404	77 445	88 387	98 743	108 648	98 486	81 746	64 528
luty	62 525	79 671	90 237	100 073	109 365	97 934	80 967	63 401
marzec	63 062	80 849	90 409	100 335	108 468	96 261	79 210	61 022
kwiecień	62 548	80 526	89 357	99 602	105 948	93 475	76 826	58 980
maj	62 419	79 401	87 928	98 968	104 216	90 935	73 110	56 690
czerwiec	62 029	77 995	87 056	98 411	102 311	87 663	69 269	55 737
lipiec	62 335	78 269	86 609	97 896	100 389	84 991	67 223	54 443
sierpień	62 934	78 415	87 317	98 464	99 587	82 980	65 555	53 396
wrzesień	64 266	78 787	88 268	99 086	97 812	80 808	64 253	52 417
październik	66 434	79 643	88 184	99 419	95 741	79 174	63 256	49 131
listopad	68 010	81 541	90 587	102 148	96 247	79 043	62 959	48 517
grudzień	72 162	84 291	93 933	104 500	96 228	80 389	63 947	49 135

Wśród długotrwale bezrobotnych nadal dominują kobiety (29,6 tys. pań, tj. 60,3% w końcu grudnia 2017 r., wobec 37,1 tys. osób, tj. 57,9% w grudniu 2016 r.). Utrzymuje się zróżnicowanie przestrzenne poziomu długotrwałego bezrobocia. W końcu 2017 r. najwięcej bezrobotnych tej kategorii zaewidencjonowanych było w Bytomiu (3,4 tys.) i Sosnowcu (3,0 tys.). W najmniejszym stopniu problem długotrwałego bezrobocia dotyczył powiat bieruńsko – lędziński (283 osoby) oraz Żory (374 osoby).

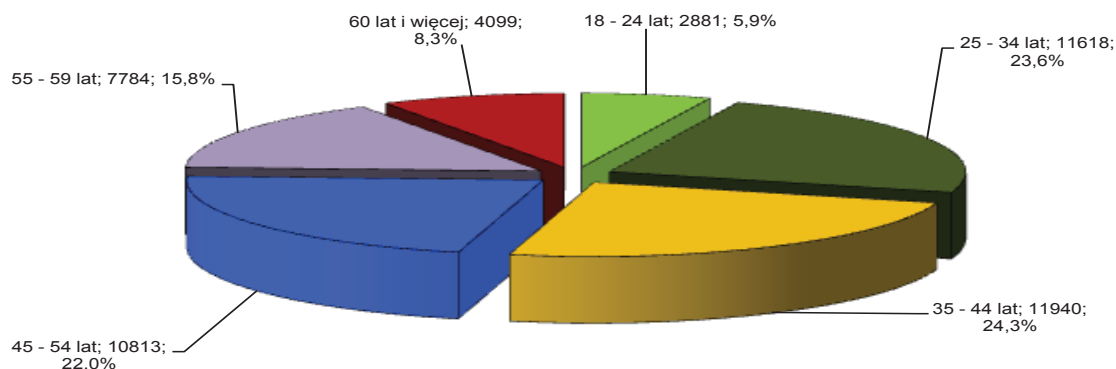
Według stanu na 31 grudnia 2017 r. wśród długotrwale bezrobotnych 42,7% stanowiły osoby, które pozostawały bez pracy nieprzerwanie od ponad 24 miesięcy. Z kolei 27,6% to bezrobotni, którzy poszukiwały zatrudnienia nieprzerwanie od 12 do 24 miesięcy.

Jeżeli chodzi o wykształcenie, to blisko jedna trzecia osób długotrwale bezrobotnych posiadała wykształcenie gimnazjalne lub poniżej (15 945 osób, tj. 32,5%). Wysoki był udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,1%, tj. 13,8 tys. osób), natomiast najmniej

osób legitymowało się wykształceniem średnim ogólnokształcącym (4 152 osoby, tj. 8,5%). Co dziewiąty długotrwale bezrobotny miał wyższe wykształcenie (10,9%, 5 367 osób).

Analizując strukturę wieku stwierdzamy, że blisko połowa długotrwale bezrobotnych to osoby, które ukończyły 45 rok życia (46,2%; 22 696 osób).

Struktura długotrwale bezrobotnych w województwie śląskim według wieku - stan na 31.12.2017 r.

Zdecydowana większość podejmowała wcześniej zatrudnienie – 86,3% (42 412 osób). Najwięcej zarejestrowanych legitymowało się stażem pracy do jednego roku – 21,7%, a najmniej powyżej 30 lat (3,1%).

Dane statystyki publicznej pozwalają określić płynność bezrobocia. Okazuje się, że w całym 2017 roku do rejestrów śląskich powiatowych urzędów pracy „napłynęło” 51 643 długotrwale bezrobotnych. W tym samym czasie z rejestrów wyłączono 66 455 osób z tej kategorii (*odpływ* z bezrobocia). Najczęściej przyczyną *odpływu* długotrwale bezrobotnych było podjęcie pracy. Z tego tytułu wyłączono 23 873 osoby (35,9% *odpływu*).

W dalszej kolejności przyczyną wyrejestrowania było:

- niepotwierdzenie gotowości do pracy	16 109 osób,	24,2% <i>odpływu</i>
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego	4 970 osób,	7,5% <i>odpływu</i>
- rozpoczęcie stażu	3 706 osób,	5,6% <i>odpływu</i>
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym PAI	3 347 osób,	5,0% <i>odpływu</i>
- osiągnięcie wieku emerytalnego	3 287 osób,	4,9% <i>odpływu</i>
- rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej	2 924 osoby,	4,4% <i>odpływu</i>
- nabycie praw emerytalnych lub rentowych	1 265 osób,	1,9% <i>odpływu</i>
- rozpoczęcie szkolenia	1 151 osób,	1,7% <i>odpływu</i>

4.3 Bezrobotni powyżej 50 roku życia

W końcu grudnia 2017 roku w rejestrach powiatowych urzędów pracy zaewidencjonowanych było 28,1 tys. bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowiło 29,6% ogółu bezrobotnych (rok wcześniej analogiczny odsetek 30,4%).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
styczeń	40 025	43 981	47 072	52 853	55 717	49 990	45 308	37 595
luty	40 862	44 600	48 004	53 763	55 512	50 244	44 978	37 339
marzec	41 143	44 901	47 849	54 007	54 687	49 760	44 125	36 245
kwiecień	40 210	44 237	47 431	53 625	53 318	48 492	42 800	34 797
maj	39 445	43 145	46 938	52 881	52 200	47 701	41 248	33 679
czerwiec	38 490	42 049	46 722	52 277	50 954	46 633	39 349	32 916
lipiec	37 861	41 760	46 245	51 988	49 753	45 544	38 119	32 165
sierpień	37 516	41 365	46 064	51 880	48 747	44 514	36 976	31 289
wrzesień	37 564	41 153	46 298	51 556	48 013	43 614	36 290	30 672
październik	38 441	41 446	46 646	51 545	47 431	43 182	35 887	27 631
listopad	39 158	42 520	47 934	52 386	47 927	43 287	36 211	27 468
grudzień	41 526	44 154	49 956	53 706	48 460	44 115	36 466	28 073

Bezrobotni powyżej 50 roku życia to jedna z niewielu kategorii, w których notujemy nadreprezentację mężczyzn. Udział kobiet wynosi zaledwie 40,4%.

W końcu 2017 r. problem braku pracy w grupie 50+ najbardziej widoczny był w dużych ośrodkach przemysłowych, gdzie bezrobotni tej kategorii stanowili nawet ponad jedną trzecią zarejestrowanych: Częstochowa (35,5%), Bielsko-Biała (34,3%) oraz w powiecie bielskim (33,4%). W pozostałych powiatach osoby w wieku 50+ stanowiły jedną czwartą – jedną trzecią ogółu bezrobotnych.

Biorąc pod uwagę kryterium procentowego udziału grupy 50+ wśród ogółu zaewidencjonowanych, to bezrobocie osób powyżej 50 roku życia najmniej widoczne było w Żorach (22,7%), Siemianowicach Śląskich (24,8%), Jastrzębiu Zdroju (25,3%) oraz w Rudzie Śląskiej (25,5%).

„Napływ” do ewidencji powiatowych urzędów pracy bezrobotnych powyżej 50 roku życia wyniósł w 2017 roku 37,5 tys. osób, z czego 87,4% ewidencjonowano po raz kolejny.

Na przestrzeni 2017 roku wyłączono z ewidencji 45,9 tys. osób, z czego z tytułu podjęcia pracy 16,7 tys. osób z opisywanej grupy (36,4% odpływu).

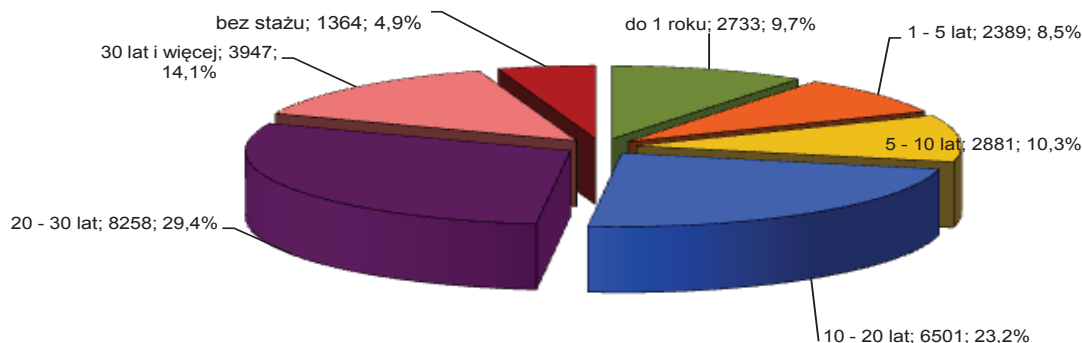
Inne ważne przyczyny odpływu to:

- niepotwierdzenie gotowości do pracy 8 801 osób, 19,2% odpływu
- osiągnięcie wieku emerytalnego 4 268 osób, 9,3% odpływu
- nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego 3 405 osób, 7,4% odpływu
- dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego 2 427 osób, 5,3% odpływu
- rozpoczęcie pracy społecznie użytecznej 1 788 osób, 3,9% odpływu
- nabycie praw emerytalnych lub rentowych 1 499 osób, 3,3% odpływu
- odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym PAI 1 316 osób, 2,9% odpływu
- rozpoczęcie stażu 1 138 osób, 2,5% odpływu

Niewątpliwym atutem osób z tej kategorii jest fakt posiadania doświadczenia zawodowego, 29,4% osób posiada staż od 20-30 lat, a 23,2% od 10-20 lat. Zaledwie 4,9% (1 364 osoby) to bezrobotni powyżej 50 roku życia bez stażu pracy.

**Struktura bezrobocia według stażu pracy wśród osób powyżej 50 roku życia
- stan na 31.12.2017 r.**

Możliwości zatrudnieniowe bezrobotnych powyżej 50 roku życia ogranicza m.in. niski poziom wykształcenia. W tej kategorii osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy 36,1% ma wykształcenie zasadnicze zawodowe, zaś 32,7% posiada wykształcenie gimnazjalne lub poniżej. Zaledwie 6,0% legitymuje się wyższym wykształceniem. Drugą barierą utrudniającą sukces na rynku pracy jest długookresowe bezrobocie. Wśród bezrobotnych z grupy 50+ 46,0% pozostaje bez zatrudnienia nieprzerwanie przez ponad 12 miesięcy (rok wcześniej odpowiedni wskaźnik był wyższy i wynosił 49,8%).

4.4 Bezrobotni niepełnosprawni

Według stanu na 31.12.2017 roku w województwie śląskim zarejestrowanych było 6,9 tys. bezrobotnych niepełnosprawnych. W odniesieniu do sytuacji z grudnia 2016 roku liczebność tej kategorii spadła o 1 474 osoby (-17,7 proc.). Nieznacznie wzrósł udział bezrobotnych niepełnosprawnych wśród ogółu z 7,0% w grudniu 2016 r. do 7,3% w grudniu 2017 r.

Na koniec grudnia 2017 roku kobiety stanowiły 47,6% zarejestrowanych niepełnosprawnych bezrobotnych (3 268 osób) co oznacza, że ich udział w ujęciu rocznym obniżył się (31 grudzień 2016 r. 48,8% tj. 4 069 bezrobotnych niepełnosprawnych kobiet).

W końcu grudnia 2017 r. najwięcej osób niepełnosprawnych zarejestrowanych było w: Częstochowie (607 osób, tj. 12,1 proc. ogółu zarejestrowanych w powiecie), Sosnowcu (395 osoby, tj. 6,9 proc.) oraz w Bielsku-Białej (356; w tym mieście na prawach powiatu co siódmy zarejestrowany jest osobą niepełnosprawną; 14,5 proc.). Najmniej bezrobotnych omawianej kategorii zaewidencjonowanych było w powiecie bieruńsko-lędzińskim (45 osób; 6,8 proc.), w Żorach (59; 6,6 proc.) oraz powiecie rybnickim (68; 5,5 proc.).

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych, stan w końcu miesiąca

miesiąc / rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
styczeń	10 771	11 476	12 262	12 890	13 099	12 253	10 467	8 555
luty	10 929	11 514	12 386	13 024	12 955	12 047	10 270	8 331
marzec	11 040	11 567	12 463	12 920	12 776	11 842	10 156	8 116
kwiecień	10 853	11 311	12 177	12 710	12 462	11 544	9 798	7 797
maj	10 671	11 136	12 005	12 489	12 232	11 252	9 390	7 524
czerwiec	10 399	10 778	11 837	12 263	11 899	10 859	8 865	7 425
lipiec	10 345	10 773	11 689	12 274	11 810	10 629	8 581	7 403
sierpień	10 414	10 823	11 762	12 256	11 705	10 396	8 427	7 312
wrzesień	10 563	10 930	11 817	12 267	11 627	10 203	8 275	7 254
październik	10 681	10 944	11 928	12 384	11 722	10 017	8 232	6 791
listopad	10 757	11 184	12 191	12 635	11 758	10 043	8 239	6 800
grudzień	11 064	11 511	12 475	12 822	11 855	10 205	8 344	6 870

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych osoby długookresowo bezrobotne, które pozostawały bez zatrudnienia nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy stanowiły 45,0% zaewidencjonowanych niepełnosprawnych.

Stan na 31.12.2017 r.

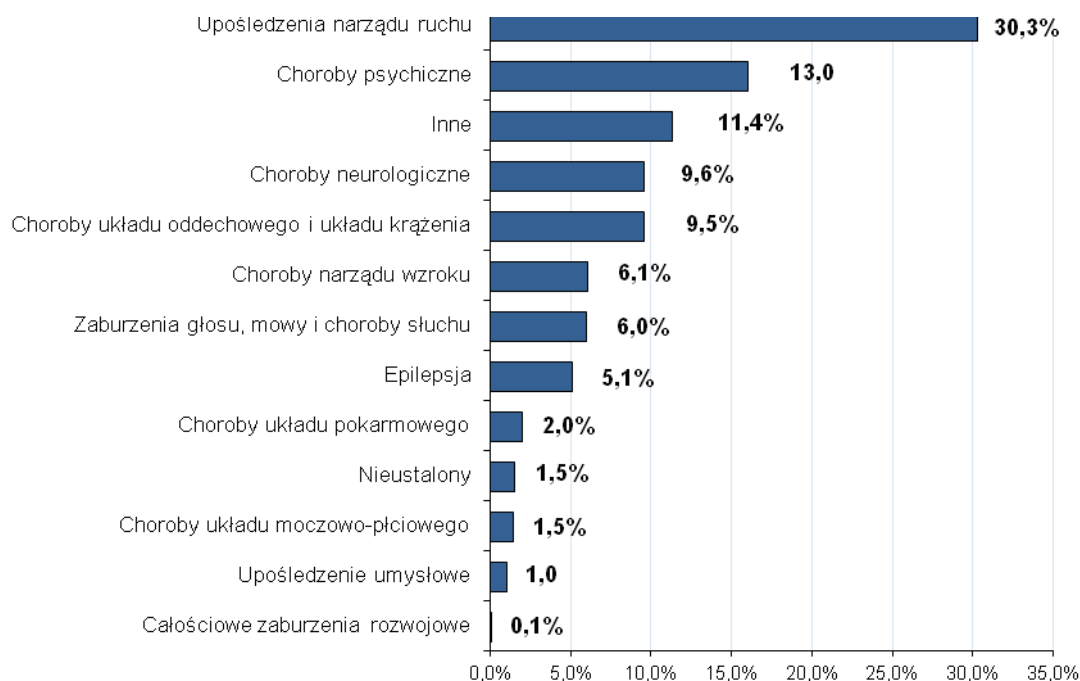
Czas pozostawania bez pracy	Bezrobotni niepełnosprawni	
	liczba osób	% udział
do 1 miesiąca	522	7,6%
1-3 miesiąca	1 134	16,5%
3-6 miesięcy	917	13,3%
6-12 miesięcy	1 200	17,5%
12-24 miesięcy	1 026	14,9%
powyżej 24 miesiące	2 071	30,1%
Razem	6 870	100,0%

Niepełnosprawność najczęściej nabywa się z wiekiem, stąd w końcu grudnia 2017 r. osoby młode, do 34 roku życia stanowiły zaledwie 15,7% bezrobotnych niepełnosprawnych (1 077 osób). Najbardziej liczną kategorią były osoby w wieku od 45 do 54 lat (1 938 osób, tj. 28,2%).

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych obserwowano niekorzystną strukturę wykształcenia. Według stanu na 31 grudnia 2017 r. zdecydowana większość omawianej kategorii legitymowała się świadectwem ukończenia szkoły zawodowej lub podstawowej i gimnazjum (67,0% - 4 600 osób). Stosunkowo rzadko bezrobotni niepełnosprawni posiadali wyższe wykształcenie (31.12.2017 r. - 6,5%).

Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych zarejestrowanych w województwie śląskim zdecydowana większość posiadała orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności – 4 644 osoby (67,6%). Kolejne 2 067 osób legitymowało się umiarkowaną niepełnosprawnością (30,1%), a 159 bezrobotnych znacznym stopniem niepełnosprawności (2,3%).

**Przyczyny niepełnosprawności – stan na koniec II półrocza 2017 r.
N= 6 870 bezrobotnych niepełnosprawnych**

Biorąc pod uwagę przyczyny kwalifikujące do niepełnosprawności, niezmiennie najpowszechniejsze są kłopoty związane z funkcjonowaniem (upośledzeniem) narządów ruchu. Bardzo wielu klientów powiatowych urzędów pracy podaje również choroby psychiczne oraz choroby neurologiczne, jako czynniki powodujące przynależność do omawianej kategorii osób. Te trzy główne grupy dolegliwości dotyczą 55,9% zarejestrowanych ze statusem niepełnosprawnych (3 840 osób).

4.5 Pozostałe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej

Na koniec 2017 r. w rejestrach urzędów pracy pozostawało 3 666 osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, tj. 3,9% ogółu zarejestrowanych. Większość bezrobotnych w tej kategorii stanowiły kobiety: 2 394 osoby, tj. 65,3%.

Ze świadczeń z pomocy społecznej najczęściej korzystano w Zabrze (794 osoby; jak z tego wynika 21,7% śląskich bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej pochodziło z Zabrza). W 9 powiatach w ogóle nie notowano osób z tej grupy. Najczęściej korzystały ze świadczeń z pomocy społecznej osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (1 915, tj. 52,2%), najrzadziej z wykształceniem wyższym (95, tj. 2,6%). Wśród osób w tej kategorii blisko połowa mieściła się w przedziale wiekowym od 25 do 44 lat (1 807 osób, tj. 49,3%). Najmniej bezrobotnych pobierających świadczenia z pomocy społecznej to osoby w wieku 18 – 24 lata (201 osób, tj. 5,5%) oraz w wieku 60 lat i więcej (334, tj. 9,1%). Niemal co drugi bezrobotny w tej subpopulacji pozostawał bez pracy nieprzerwanie ponad 12 miesięcy (1 724 osoby, tj. 47,0%).

Bezrobotni posiadający, co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia

Na koniec omawianego okresu liczba bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia wynosiła 17 829 osób, tj. 18,8% z ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W tej grupie dominowały kobiety (15 876 osób, tj. 89,0%). W ujęciu przestrzennym, najwięcej bezrobotnych omawianej kategorii notowano w Bytomiu (1 180 osób; 6,6% ogółu bezrobotnych rodziców w województwie śląskim, wychowujących co najmniej jedno dziecko do lat 6), powiecie cieszyńskim (1 005; 5,6%) oraz Zabrze (841; 4,7%), a najmniej w Żorach (133 osoby; 0,7%), w powiecie bieruńsko-lędzińskim (154 osoby; 0,9%) i rybnickim (191; 1,1%). Bezrobotni rodzice wychowujący dziecko poniżej 6. roku życia najczęściej legitymowali się wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (5 440 osób, tj. 30,5%), a najrzadziej średnim ogólnokształcącym (2 129 osób, tj. 11,9%). Co siódmy bezrobotny był osobą z wykształceniem wyższym (2 718 osób, tj. 15,2%). Ponad połowa bezrobotnych w tej kategorii była w wieku od 25 do 34 lat (9 791 osób, tj. 54,9%), a osoby powyżej 55 roku życia stanowiły zaledwie 0,2% (27 osób). Wraz z długością czasu pozostawania w rejestrach urzędów pracy rośnie liczba bezrobotnych w tej kategorii. Osób pozostających bez pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy było 8 291, tj. 46,5%, w tym powyżej 24 miesięcy 4 451 osób. Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia to w większości osoby poprzednio pracujące. Co szósty z nich jest osobą bez stażu pracy (3 112 osób, tj. 17,5%).

Bezrobotni posiadający, co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia

W końcu okresu sprawozdawczego odnotowano 185 bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia, tj. 0,2% z ogółu zarejestrowanych. W tej grupie przeważały kobiety stanowiące 90,3% (167 pań). W sześciu powiatach w województwie śląskim nie rejestrowano osób w tej kategorii. Najwięcej bezrobotnych rodziców, posiadających co najmniej jedno niepełnosprawne dziecko poniżej 18 roku życia odnotowano w powiecie wodzisławskim (27 osób) i cieszyńskim (21 osób) oraz w Częstochowie (15 osób). Niemal co drugi zarejestrowany był osobą w wieku 35-44 lata (84 osoby, tj. 45,4%). Bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz zasadniczym zawodowym stanowili 55,6% subpopulacji (odpowiednio: 55 osób, tj. 29,7% oraz 48 osób, tj. 25,9%), najmniej było osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (20, tj. 10,8%). Co trzeci bezrobotny pozostawał bez pracy nieprzerwanie powyżej 12 miesięcy (68 osób).

Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy*	31.12.2016 r.		31.12.2017 r.		Spadek	
	liczba	udział w ogółem (%)	liczba	udział w ogółem (%)	osoby	Dynamika 2016 r. =100
Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	4 224	3,5%	3 666	3,9%	-558	86,8
Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	19 822	16,5%	17 829	18,8%	-1 993	89,9
Bezrobotni posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	204	0,2%	185	0,2%	-19	90,7
Liczba bezrobotnych ogółem	119 981		94 687		-25 294	78,9

5. Działania urzędów pracy w obszarze przeciwdziałania bezrobociu

5.1 Aktywizacja bezrobotnych

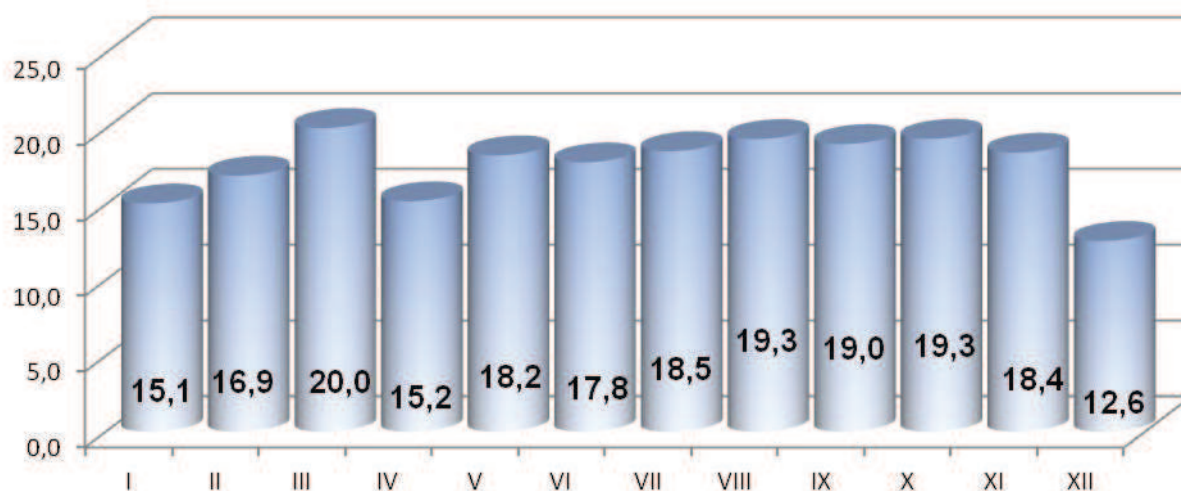
5.1.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

Od stycznia do grudnia 2017 r. do powiatowych urzędów pracy zgłoszono 210 411 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, to jest o 40,4 tys. więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku (w 2016 r. – 170 030 informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej). W 2017 roku 10,2% ofert stanowiły subsydiowane miejsca aktywizacji zawodowej, rok wcześniej analogiczny odsetek wynosił 13,8%. Dokładne dane zawarto w tabeli:

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.	wzrost / spadek	
			liczby bezwzględne	dynamika 2016 r. =100
Liczba informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej - ogółem	170 030	210 411	40 381	123,7
z ogółem na:				
zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	146 622	188 888	42 266	128,8
miejsca aktywizacji zawodowej	23 408	21 523	-1 885	91,9
z tego:				
staże	19 548	17 996	-1 552	92,1
miejsca przygotowania zawodowego	55	25	-30	45,5
prace społecznie użyteczne	3 805	3 502	-303	92,0
dla niepełnosprawnych	9 044	8 166	-878	90,3
dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	1 411	1 786	375	126,6

Największa liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej została zgłoszona w marcu, październiku i sierpniu, natomiast najmniej ofert pracy wpłynęło do urzędów pracy województwa śląskiego w pierwszym i ostatnim miesiącu 2017 roku.

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej województwa śląskiego w 2017 r. (w tys.)

Oferty - podobnie jak w latach ubiegłych pochodziły - w większości z sektora prywatnego: 93,6%. W 2017 r. do śląskich urzędów pracy zgłoszonych zostało ponad 36 tysięcy ofert pracy subsydiowanej (co stanowiło 17,3% wszystkich zgłoszonych ofert), rok wcześniej odsetek subsydiowanych ofert zatrudnienia wyniósł 22,6%.

Spośród 36 powiatów województwa śląskiego w roku 2017 liczba wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej wzrosła w trzydziestu jednostkach terytorialnych, największy wzrost w stosunku do roku poprzedniego zanotowano w: Częstochowie (+ 6 596), Katowicach (+ 4 657), Sosnowcu (+ 3 433) i w Gliwicach (+ 2 948). Natomiast w sześciu powiatach odnotowano spadek zgłoszeń, największy w Świętochłowicach (- 2 974 oferty); następnie w Bytomiu (- 894) i powiecie raciborskim (- 230). Szczegółowe dane na ten temat przedstawia tabela.

Liczba zgłaszanych ofert pracy/wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej w układzie powiatów w latach 2016-2017. Uszeregowano wg przedostatniej kolumny

Powiaty	2016 r.	2017 r.	wzrost/ spadek
Katowice	12 840	17 497	+ 4 657
Częstochowa	5 935	12 531	+ 6 596
Bielsko-Biała	9 133	10 971	+ 1 838
Sosnowiec	7 024	10 457	+ 3 433
Gliwice	7 303	10 251	+ 2 948
Ruda Śląska	6 061	8 260	+ 2 199
Dąbrowa G.	6 654	7 927	+ 1 273
Tychy	6 878	7 874	+ 996
Bytom	8 506	7 612	-894
Będziński	4 468	6 851	+ 2 383
Zabrze	6 233	6 803	+ 570
Rybnik	4 643	6 268	+ 1 625
Świętochłowice	8 928	5 954	-2 974
Cieszyński	4 501	5 808	+ 1 307
Tarnogórski	4 354	5 714	+ 1 360
Raciborski	5 616	5 386	-230
Zawierciański	4 984	5 145	+ 161
Bielski	4 219	5 111	+ 892
Mysłowice	2 883	5 011	+ 2 128
Wodzisławski	4 159	4 645	+ 486
Częstochowski	2 776	4 570	+ 1 794
Jastrzębie - Zdrój	4 233	4 378	+ 145
Mikołowski	2 382	4 153	+ 1 771
Pszczynski	3 566	4 035	+ 469
Kłobucki	3 431	4 023	+ 592
Żywiecki	4 076	3 965	-111
Myszkowski	2 790	3 692	+ 902
Chorzów	3 729	3 653	-76
Jaworzno	2 690	3 562	+ 872
Żory	2 797	3 314	+ 517
Piekary Śląskie	2 209	3 192	+ 983
Lubliniecki	2 525	2 877	+ 352
Gliwicki	1 789	2 602	+ 813
Siemianowice Śląskie	2 104	2 448	+ 344
Rybnicki	2 014	2 304	+ 290
Bieruńsko - lędziński	1 597	1 567	-30
RAZEM	170 030	210 411	+ 40 381

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według sekcji PKD

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej według sekcji działalności gospodarczej. Pracodawcy w 2017 roku zgłaszali większe zapotrzebowanie na pracowników niż rok wcześniej, większość wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy pochodziła od pracodawców prowadzących działalność w sekcjach, z których jednocześnie zarejestrowanych było najwięcej bezrobotnych.

Informacje o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, zgłoszone w latach 2016-2017 według sekcji PKD

Sekcje PKD	2016 rok		2017 rok	
	liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	% udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert	liczba wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej	% udział w ogólnej liczbie zgłoszonych ofert
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	37 521	22,2%	54 289	25,9%
Przetwórstwo przemysłowe	28 881	17,1%	37 204	17,7%
Budownictwo	22 541	13,3%	28 766	13,7%
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów mechanicznych, włączając motocykle	23 758	14,0%	22 945	10,9%
Transport, gospodarka magazynowa	9 353	5,5%	15 459	7,4%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	8 002	4,7%	8 458	4,0%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7 027	4,2%	8 411	4,0%
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6 096	3,6%	6 637	3,2%
Administracja publiczna obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	5 876	3,5%	5 745	2,7%
Pozostała działalność usługowa	5 026	3,0%	4 640	2,2%
Edukacja	4 063	2,4%	4 057	1,9%
Górnictwo i wydobywanie	802	0,5%	3 165	1,5%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1 814	1,1%	2 299	1,1%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2 113	1,2%	2 005	1,0%
Informacja i komunikacja	2 283	1,3%	1 818	0,9%
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1 352	0,8%	1 743	0,8%
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1 487	0,9%	1 337	0,6%
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	863	0,5%	810	0,4%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	299	0,2%	180	0,1%
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	5	0,0%	8	0,0%
Organizacje i zespoły eksterytorialne	2	0,0%	1	0,0%

Według danych wykazanych w załączniku 2 do sprawozdania MRPiPS-01 *Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej*, w 2017 roku do powiatowych urzędów pracy w województwie śląskim wpłynęło 209 977 propozycji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (434 oferty zostały anulowane w ciągu roku przez pracodawców).

Z ogólnej liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w 2017 roku w województwie śląskim, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności 2007, która jest umownie

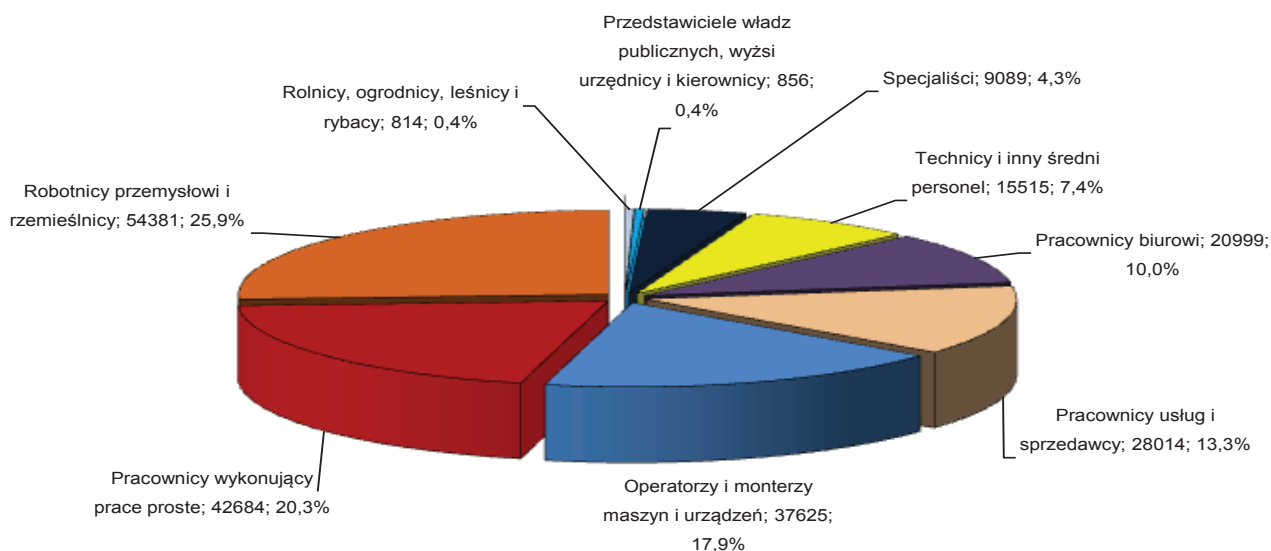
przyjętym, hierarchicznie usystematyzowanym podziałem zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej jakie realizują podmioty gospodarcze, co czwarta propozycja zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej pochodziła z sekcji *działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – 54,3 tys. (25,9% z ogólnej liczby ofert). Ponad 37,2 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pochodziło z sekcji *przetwórstwo przemysłowe*, zaś 28,8 tys. z sekcji *budownictwo*. Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wygenerowały sekcje *gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby* (8 ofert) oraz *organizacje i zespoły eksterytorialne* (1 oferta).

W ujęciu rocznym wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej odnotowano w 11 sekcjach, natomiast spadek liczby wolnych miejsc pracy wystąpił w pozostałych 10 sekcjach. Największą dynamikę wzrostu odnotowano w sekcjach: *górnictwo i wydobywanie* oraz *transport, gospodarka magazynowa*.

Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów

Analizy struktury ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy dokonano w oparciu o klasyfikację zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy. Spośród 209 997 informacji o liczbie wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, zgłoszonych do urzędów pracy w 2017 r., najwięcej (w ramach grup wielkich) przeznaczonych było dla grupy *robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy* (54 381 wolnych miejsc). Duża liczba ofert – 42 684 - kierowana była dla grupy *pracownicy wykonujący prace proste*. Najmniej wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej adresowanych było do grupy *rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy* (814 ofert), a dla grupy *siły zbrojne* nie zgłoszono żadnego wolnego miejsca pracy.

Struktura ofert według wielkich grup zawodowych w 2017 roku

Jak wynika z danych przedstawionych na wykresie, w 2017 roku 17,9% wszystkich informacji o wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej skierowanych było do *operatorów maszyn i urządzeń* (grupa 8); 13,3% to oferty przeznaczone dla bezrobotnych zakwalifikowanych do grupy 5 (*pracowników usług osobistych i sprzedawców*), zaś z co dziesiątej oferty mogli skorzystać bezrobotni posiadający zawody zakwalifikowane do grupy 4 (*pracownicy biurowi*). Niewiele ofert – 4,7 % - kierowanych było do bezrobotnych posiadających wyższe wykształcenie (zawody z grupy 1 *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i specjaliści*).

Wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do urzędów pracy, w stosunku do 2016 roku, odnotowano w większości wielkich grupach zawodów:

- robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy wzrost o 16 858 ofert (+44,9 proc.),
- operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń o 10 961 ofert (tj. + 41,1 proc),
- pracownicy wykonujący prace proste o 11 006 ofert (+ 34,7 proc.),
- pracownicy biurowi o 3 190 ofert (+17,9 proc.),
- specjaliści o 996 ofert (+12,3 proc.),
- technicy i inny średni personel o 993 oferty (+6,8 proc.),
- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy - wzrost o 155 zgłoszonych informacji o wolnych miejscach pracy i aktywizacji zawodowej (+23,5 proc.).

Redukcja liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej dotyczyła dwóch wielkich grup tj. *pracownicy usług i sprzedawcy* (spadek o 3 319 ofert, to jest minus 10,6 proc) oraz *przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy* (spadek o 27 ofert, to jest minus 3,1 proc.).

Uwzględniając szczegółową klasyfikację (na poziomie kodów 6. cyfrowych), odnoszącą się do konkretnego zawodu lub specjalności, można zauważyć, iż zapotrzebowanie na pracowników zgłaszane w 2017 roku przez pracodawców do powiatowych urzędów pracy kształtuje się podobnie jak w latach ubiegłych. Na liście zawodów, dla których zgłoszono najwięcej ofert, pierwsze miejsce zajmują *magazynierzy* (7,8 tys., rok wcześniej 5,2 tys. ofert), zaś na drugim miejscu znaleźli się *pomocniczy robotnicy budowlani* (6,9 tys. ofert, w 2016 roku 4,7 tys.). Trzecie miejsce zajmują oferty zgłoszone dla *sprzedawców* (6,1 tys., w 2016 r. ten zawód był na czele listy rankingowej, zgłoszono wtedy 7,3 tys. ofert).

Prezentowane zestawienie zawiera stanowiska pracy najczęściej poszukiwane przez pracodawców w 2017 roku, w których liczba informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej była większa lub równa 900. Warto dodać, że w wymienionych poniżej zawodach zgłoszono ogółem 125,8 tys. informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, co stanowiło 59,9% ogółu ofert, które wpłynęły do śląskich powiatowych urzędów pracy. Jak widać, na poniższej liście nie znalazł się żaden zawód, do wykonywania którego niezbędne jest wyższe wykształcenie.

Ranking zawodów / specjalności, w których w 2017 roku zgłoszono do powiatowych urzędów pracy największą liczbę informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej

Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba ofert	
		ogółem	w tym: subsydiowane
432103	Magazynier	7803	857
931301	Pomocniczy robotnik budowlany	6935	823
522301	Sprzedawca	6103	2707
515303	Robotnik gospodarczy	5370	3726
932990	Pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle	5355	84
833203	Kierowca samochodu ciężarowego	5024	76
962990	Pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani	4771	884
932101	Pakowacz ręczny	4717	158
411004	Technik prac biurowych	4507	3229
721204	Spawacz	4077	96
311937	Kontroler jakości wyrobów przemysłowych	3136	50
722204	Ślusarz	3009	210
411090	Pozostali pracownicy obsługi biurowej	2901	2028
313904	Operator zautomatyzowanej linii produkcyjnej	2847	14
911207	Sprzątaczką biurowa	2798	617
833202	Kierowca ciągnika siodłowego	2549	7

Kod zawodu	Nazwa zawodu i specjalności	Liczba ofert	
		ogółem	w tym: subsydiowane
541307	Pracownik ochrony fizycznej	2531	66
811101	Górnik eksploatacji podziemnej	2467	0
812190	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwarzania metalu	2178	29
711202	Murarz	2100	56
821990	Pozostali monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani	2027	110
834401	Kierowca operator wózków jezdniowych	1893	52
941201	Pomoc kuchenna	1884	759
751104	Rozbieracz - wykrawacz	1769	11
711205	Brukarz	1673	135
512001	Kucharz	1666	393
741101	Elektromonter instalacji elektrycznych	1634	50
933304	Robotnik magazynowy	1627	19
741103	Elektryk	1617	88
721404	Monter konstrukcji stalowych	1599	41
711404	Zbrojarz	1501	12
524902	Doradca klienta	1500	418
911290	Pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, hotelowe i podobne	1476	121
815301	Szwaczka maszynowa	1464	73
818990	Pozostali operatorzy .innych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	1455	30
832202	Kierowca samochodu dostawczego	1292	131
523002	Kasjer handlowy	1258	146
513101	Kelner	1241	366
514101	Fryzjer	1179	492
722308	Operatorzy obrabiarek sterowanych numerycznie	1148	40
432190	Pozostali magazynierzy i pokrewni	1120	68
753105	Krawiec	1079	103
752205	Stolarz	1071	141
712990	Pozostali robotnicy budowlani robót wykończeniowych i pokrewni	1029	80
332203	Przedstawiciel handlowy	987	163
814290	Pozostali operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	983	43
712501	Monter/składacz okien	978	23
711502	Cieśla szalunkowy	963	3
912990	Pozostali pracownicy zajmujący się sprzątniem	950	90
711501	Cieśla	939	18
722303	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	921	29
941101	Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food	917	92
341202	Opiekun osoby starszej	915	63
962201	Pracownik prac dorywczych	909	8

W niektórych zawodach / specjalnościach odsetek ofert subsydiowanych był szczególnie wysoki, np. *Technik prac biurowych* (71,6% ogółu ofert dotyczyło subsydiowanych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej); *pozostali pracownicy obsługi biurowej* (69,9%); *robotnik gospodarczy* (69,4%). W przypadku zawodów charakterystycznych dla branży budowlanej oraz propozycji pracy dla kierowców, oferty subsydiowane występowały rzadko.

5.1.2 Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy

Zadania związane z organizacją szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz wykorzystaniem różnych instrumentów rynku pracy wspierających podnoszenie kwalifikacji określa ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy¹⁴. Szkolenie – oznacza pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnianie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Celem szkoleń organizowanych dla osób bezrobotnych jest podniesienie ich kwalifikacji zawodowych i innych kwalifikacji zwiększających szanse na uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Szkolenia skierowane są do:

- 1) osób bezrobotnych;
- 2) osób poszukujących pracy, które:
  - są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
  - są zatrudnione u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji;
  - otrzymują świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny;
  - uczestniczą w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej lub w indywidualnym programie integracji;
  - są żołnierzami rezerwy;
  - pobierają rentę szkoleniową;
  - podlegają ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownicy lub małżonkowie rolnika, jeżeli zamierzają podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem;
  - są pracownikami oraz osobami wykonującymi inną pracę zarobkową w wieku 45 lat i więcej, zainteresowanymi pomocą w rozwoju zawodowym.

Osoby bezrobotne są kierowane na szkolenie szczególnie w przypadku:

- braku kwalifikacji zawodowych;
- konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji w związku z brakiem propozycji odpowiedniej pracy;
- utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie;
- braku umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Zgodnie ustawą z 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy urzędy pracy mogą wspierać podnoszenie kwalifikacji poprzez inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń bezrobotnych i innych uprawnionych osób oraz przyznawanie i wypłacanie stypendiów szkoleniowych. Szkolenia mogą trwać do 12 miesięcy, a w przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych, nawet 24 miesiące. Osoba bezrobotna może zostać skierowana na szkolenie grupowe organizowane przez urząd pracy lub szkolenie przez siebie wskazane (indywidualne).

Kompleksowym źródłem danych dotyczących szkoleń jest załącznik nr 4 do sprawozdania o rynku pracy MRPiPS-01, który zbierany jest w okresach rocznych. Zgodnie z planem badań statystycznych termin wykonania tego załącznika przypada na kwiecień. A zatem w momencie pisania niniejszej analizy pełne informacje na temat liczby i struktury przeszkolonych bezrobotnych oraz obszarów szkoleń za 2017 rok były niedostępne. Dlatego w tej części posilkujemy się wyłącznie danymi z miesięcznych sprawozdań o rynku pracy MRPiPS-01.

¹⁴ Art. 2 ust 1 pkt 37 oraz art.40, art. 41, art. 43 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 645 z późn. zm.)

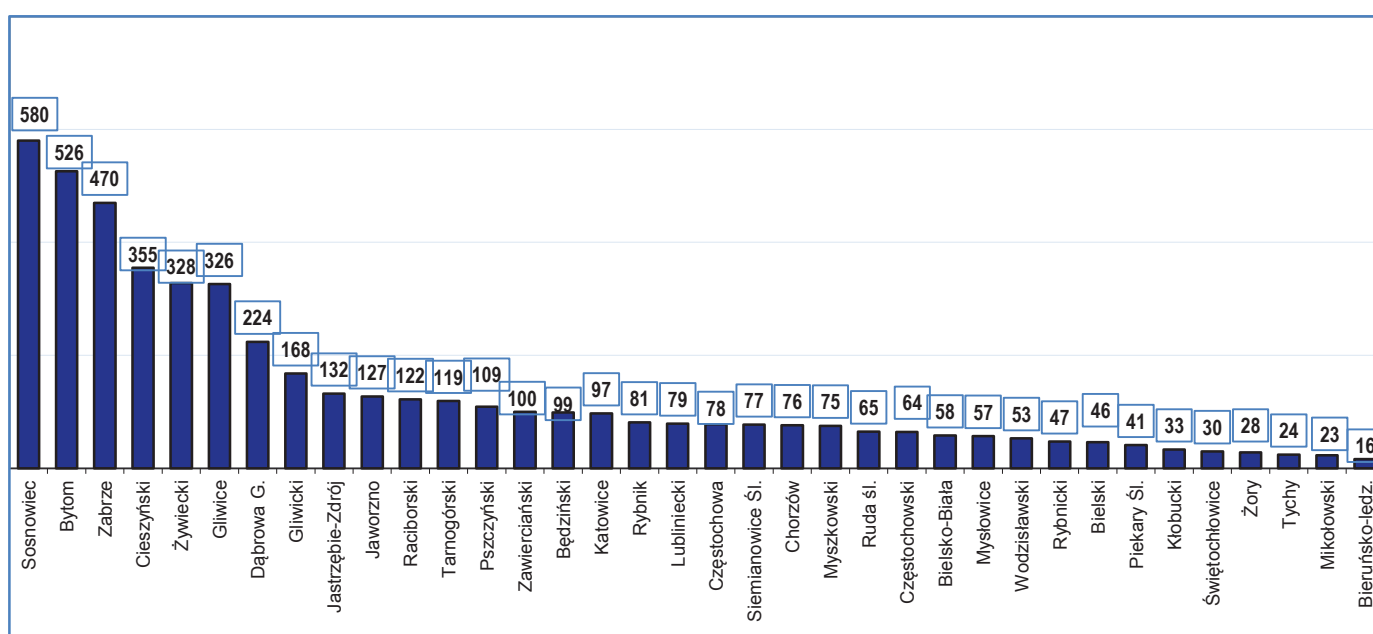
W 2017 roku w województwie śląskim wyłączono z tytułu rozpoczęcia szkoleń 4 933 bezrobotnych, rok wcześniej odpowiednio 5 763 osoby. A zatem w ujęciu rocznym liczba kierowanych na szkolenia spadła o 830 osób.

W ubiegłym roku nieznacznie spadło zainteresowanie bonem szkoleniowym. O ile w 2016 roku szkolenie w ramach tego bonu rozpoczęło 528 bezrobotnych, o tyle w 2017 r. było to tylko 517 osób (tj. 10,5% ogółu kierowanych na szkolenia).

Uwzględniając podział terytorialny na powiaty, w 2017 roku najwięcej bezrobotnych zostało wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w: Sosnowcu (580 osób), Bytomiu (526 osób) oraz w Zabrzu (470 osób).

Najmniej bezrobotnych zostało wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń w powiatach ziemskich bieruńsko - lędzińskim (16 osób) i mikołowskim (23) oraz w Tychach (24 osoby).

**Liczba osób, które rozpoczęły szkolenia zorganizowane przez powiatowe urzędy pracy
w województwie śląskim w 2017 roku**

W roku 2017, w porównaniu z rokiem 2016, spadła liczba wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkolenia zarówno mężczyzn jak i kobiet. Równocześnie, bez względu na rok sprawozdawczy, odsetek mężczyzn kierowanych na szkolenia jest znacznie wyższy niż odsetek pań. I tak, w 2017 r. wśród bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń udział kobiet wyniósł 36,5%, zaś mężczyzn 63,5% (w 2016 roku odpowiednio: kobiety 37,9%, mężczyźni 62,1%).

Jak napisano powyżej, w okresie od stycznia do grudnia 2017 roku 517 osób rozpoczęło szkolenia w ramach bonu szkoleniowego. Najczęściej bon szkoleniowy otrzymywali bezrobotni z powiatu będzińskiego (51 osób) i cieszyńskiego (49) oraz miast na prawach powiatu: Chorzowa (44), Jastrzębia - Zdroju (36 osób), Dąbrowy Górniczej (35) i Bytomia (34). W ośmiu powiatach ta forma aktywizacji nie była stosowana, w 2017 roku w ramach bonu szkoleniowego nie wyłączono żadnego bezrobotnego w powiecie: bielskim, bieruńsko – lędzińskim, myszkowskim, pszczyńskim, Bielsku – Białej, Rudzie Śląskiej, Siemianowicach Śląskich oraz Tychach.

**Wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych
w podziale na płeć**

Wyszczególnienie		2016 rok		2017 rok	
		osoby	udział %	osoby	udział %
ogółem	bezrobotni ogółem (stan 31.12)	119 981	100,0%	94 687	100,0%
	wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	5 763	100,0%	4 933	100,0%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń *		4,80%		5,21%	
mężczyźni	bezrobotni (stan 31.12.)	53 295	44,4%	40 189	42,4%
	wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	3 576	62,1%	3 133	63,5%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń *		6,71%		7,80%	
kobiety	bezrobotni (stan 31.12.)	66 686	55,6%	54 498	57,6%
	wyłączeni z tytułu rozpoczęcia szkolenia	2 187	37,9%	1 800	36,5%
wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń *		3,28%		3,30%	

* wskaźnik intensywności wyłączonych z tytułu rozpoczęcia szkoleń – określono jako procentowy udział kierowanych na szkolenia w roku sprawozdawczym do liczby bezrobotnych wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego; obliczono dla ogółu bezrobotnych, mężczyzn oraz kobiet.

5.1.3 Programy stażowe

Działania w ramach aktywnej polityki rynku pracy polegają na wykorzystaniu specjalnych narzędzi, głównie w postaci różnego rodzaju programów zatrudnienia subsydiowanego oraz programów podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Osoby bezrobotne zaliczone przez ustawę do kategorii bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy mogą liczyć na możliwość korzystania z dwóch następnych po szkoleniach, specjalnych instrumentów ich aktywizacji zawodowej - stażu oraz przygotowania zawodowego dorosłych.

Zapisy *Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* definiują **staż** jako nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Organizatorem stażu może być: pracodawca, rolnicza spółdzielnia produkcyjna lub pełnoletnia osoba fizyczna, zamieszkująca i prowadząca na terytorium RP, osobiście i na własny rachunek, działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej, w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych o powierzchni przekraczającej 2ha przeliczeniowe lub prowadząca dział specjalny produkcji rolnej, o którym mowa w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t. j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1403 z późn. zm.) organizacja pozarządowa oraz przedsiębiorca niezatrudniający pracownika na zasadach przewidzianych dla pracodawców.

Bezrobotnemu w trakcie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych. Osoba bezrobotna może przerwać staż, bez zwrotów jego kosztów, w przypadku podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W przypadku przerwania stażu przez osobę bezrobotną z własnej winy, następuje pozbawienie statusu bezrobotnego oraz zobowiązanie do zwrotów kosztów stażu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2017 roku w województwie śląskim staże były popularną formą aktywizacji. W ciągu całego roku 14 655 bezrobotnych zostało skierowanych na staż, z tego 73,8% stanowiły kobiety (liczba bezrobotnych kobiet skierowanych na staż wynosiła 10,8 tys.) W porównaniu z rokiem ubiegłym udział kobiet wśród ogółu rozpoczynających staże nie zmienił się.

Powiaty	Programy stażowe w 2016 roku				Programy stażowe w 2017 roku				Spadek/ wzrost w stosunku do 2016 r.	
	Razem	w tym:			Razem	w tym:			osoby	Dynamika 2016=100
		w ramach bonu stażowego	Kobiety	Mężczyźni		w ramach bonu stażowego	Kobiety	Mężczyźni		
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE	16 850	581	12 433	4 417	14 655	239	10 814	3 841	-2 195	87,0
Będziński	681	0	551	130	753	0	571	182	+ 72	110,6
Bielski	328	0	252	76	203	0	141	62	-125	61,9
Cieszyński	548	50	417	131	456	27	331	125	-92	83,2
Częstochowski	732	78	504	228	702	18	463	239	-30	95,9
Gliwicki	127	2	104	23	152	0	122	30	+ 25	119,7
Kłobucki	763	45	461	302	747	14	453	294	-16	97,9
Lubliniecki	381	46	308	73	293	14	249	44	-88	76,9
Mikołowski	316	0	239	77	296	1	239	57	-20	93,7
Myszkowski	516	90	332	184	396	56	248	148	-120	76,7
Pszczyński	293	10	236	57	274	12	240	34	-19	93,5
Raciborski	335	1	250	85	287	0	220	67	-48	85,7
Rybnicki	224	0	179	45	217	0	163	54	-7	96,9
Tarnogórski	390	20	314	76	345	19	247	98	-45	88,5
Bieruńsko-lędziński	100	1	79	21	88	0	70	18	-12	88,0
Wodzisławski	572	0	436	136	600	0	495	105	+ 28	104,9
Zawierciański	652	8	496	156	567	1	449	118	-85	87,0
Żywiecki	666	6	475	191	674	0	491	183	+ 8	101,2
Bielsko-Biała	341	0	257	84	217	0	162	55	-124	63,6
Bytom	944	6	720	224	942	3	704	238	-2	99,8
Chorzów	486	7	333	153	412	0	282	130	-74	84,8
Częstochowa	813	73	564	249	775	26	541	234	-38	95,3
Dąbrowa Górnicza	757	0	593	164	554	1	421	133	-203	73,2
Gliwice	234	4	187	47	241	0	183	58	+ 7	103,0
Jastrzębie Zdrój	435	0	342	93	446	0	364	82	+ 11	102,5
Jaworzno	284	8	234	50	237	3	181	56	-47	83,5
Katowice	760	6	530	230	412	7	285	127	-348	54,2
Mysłowice	258	2	193	65	185	1	124	61	-73	71,7
Piekary Śląskie	295	35	194	101	220	6	146	74	-75	74,6
Ruda Śląska	519	2	367	152	443	2	332	111	-76	85,4
Rybnik	428	0	311	117	473	0	355	118	+ 45	110,5
Siemianowice Śląskie	452	0	313	139	327	1	233	94	-125	72,3
Sosnowiec	609	31	471	138	601	9	455	146	-8	98,7
Świętochłowice	258	0	189	69	226	0	162	64	-32	87,6
Tychy	220	3	186	34	192	0	146	46	-28	87,3
Zabrze	846	8	598	248	492	6	372	120	-354	58,2
Żory	287	39	218	69	210	12	174	36	-77	73,2

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MRPIPS - 01 za okres od stycznia do grudnia 2016 i 2017 r.

W ujęciu rocznym liczba osób wyłączonych z tytułu rozpoczęcia staży spadła (- 2 195 osób, tj. o 13,0 proc.). Mniejsza intensywność programów stażowych wynika przede wszystkim z faktu

obniżania się stanu bezrobocia rejestrowanego oraz znaczącego zmniejszania się bezrobocia młodzieży (która w stażach uczestniczy najczęściej).

W 2017 roku najwięcej bezrobotnych rozpoczęło staż w: Bytomiu (942 osoby), Częstochowie (775), powiecie będzińskim (753), kłobuckim (747) i częstochowskim (702).

Najmniej osób biorących udział w tym programie to osoby z powiatu bieruńsko-lędzińskiego (88) oraz gliwickiego (152).

Część osób rozpoczynających staże to bezrobotni kierowani w ramach bonu stażowego. W 2017 roku bon o których mowa otrzymało 239 stażystów (1,6% wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu). Najczęściej ta forma aktywizacji była stosowana w: powiecie myszkowskim (56 bezrobotnych otrzymało bon stażowy), powiecie cieszyńskim (27) oraz w Częstochowie (26). W piętnastu powiatach bonu stażowego nie otrzymał żaden bezrobotny.

Relatywnie rzadko z tytułu rozpoczęcia staży wyłączone były osoby długotrwale bezrobotne. W 2017 roku staż rozpoczęło 3 706 bezrobotnych tej kategorii (25,3% ogółu rozpoczynających staże, przypomnijmy, że wśród zarejestrowanych w regionie ponad 51,9 procent to długotrwale bezrobotni). Tylko sporadycznie długotrwale bezrobotni podejmowali staż w ramach bonu stażowego (29 osób).

Jeżeli chodzi o miejsce zamieszkania, to wśród rozpoczynających staże bezrobotni z terenów wiejskich stanowili 24,7% (3 622 osoby).

Na staż kierowano głównie osoby młode, ponad 8,8 tys. osób nie przekroczyło 30 roku życia (tj. 60,5%). Wśród nich przeważały kobiety, 6 314 kobiet do 30 roku życia w 2017 r. otrzymało skierowanie do odbycia stażu (tj. 71,3%).

Osób po 50 roku życia kierowanych na staż było dużo mniej, ich liczba w 2017 roku w województwie śląskim wynosiła 1,1 tys., w tym 749 kobiet. Zatem udział osób dojrzałych, które skorzystały z programów stażowych był niski i w 2017 r. wyniósł 7,8% (rok wcześniej odsetek ten wynosił także 7,8%).

Szczegółowe dane zawarto w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych. Stan 31.12.2017	Liczba osób wyłączonych z tytułu rozpoczęcia stażu w 2017 r.	w tym:
			w ramach bonu stażowego
Województwo śląskie – ogółem	94 687	14 655	239
w tym: bezrobotni do 30 roku życia	21 716	8 860	238
w tym: osoby do 25 roku życia	9 864	5 396	143
bezrobotni od 30 do 49 lat	44 898	4 657	1
bezrobotni powyżej 50 roku życia	28 073	1 138	x

5.1.4 Przygotowanie zawodowe dorosłych

Przygotowanie zawodowe dorosłych – jest to instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem. Zgodnie z założeniami ustawy uczestnicy korzystający ze wsparcia jakim jest przygotowanie zawodowe dorosłych mają możliwość po jej zakończeniu uzyskania tytułu zawodowego, tytułu czeladniczego lub kwalifikacji i umiejętności zawodowych odpowiadających potrzebom pracodawcy. Jest to szansa dla osób bezrobotnych, które aby na nowo zaistnieć na rynku pracy muszą podwyższyć dotychczasowe kwalifikacje lub zdobyć nowe w ramach

przekwalifikowania. Praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 6 do 12 miesięcy, a przyuczenie do pracy dorosłych trwa od 3 do 6 miesięcy.

Z przygotowania zawodowego dorosłych w 2017 roku skorzystało 21 osób (o 22 mniej niż w roku poprzednim). W większości powiatów, tj. w 27 nie odnotowano aktywności funkcjonowania tego instrumentu w ciągu całego roku. Tylko 9 powiatów zorganizowało tę formę kształcenia ustawicznego dla 21 osób, w tym 6 kobiet. Najwięcej osób w skali województwa wyłączono z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia przygotowania zawodowego dorosłych w powiecie tarnogórskim (8 bezrobotnych) i Jastrzębiu – Zdroju (3 osoby).

5.1.5 Zatrudnienie subsydiowane (prace interwencyjne, roboty publiczne, dotacje, podjęcia pracy w ramach refundacji stanowiska bezrobotnego)

Prace interwencyjne są inicjowane i finansowane przez powiatowe urzędy pracy w razie braku propozycji odpowiedniego zatrudnienia dla bezrobotnych. W ich ramach pracodawcy zatrudniają bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w zamian za uzyskiwaną z urzędu pracy refundację części kosztów wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenie społeczne.

Podregiony	Prace interwencyjne w 2016 roku			Prace interwencyjne w 2017 roku			Wzrost / spadek osób wyłączonych z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych w stosunku do 2016 r.
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia prac interwencyjnych		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia prac interwencyjnych	
WOJ. ŚLĄSKIE	2 826	1 623	57,4%	3 058	1 799	58,8%	+ 232
Podregion bielski	232	127	54,7%	261	163	62,5%	+ 29
Podregion bytomski	371	193	52,0%	450	250	55,6%	+ 79
Podregion częstochowski	591	274	46,4%	461	216	46,9%	-130
Podregion gliwicki	121	75	62,0%	143	83	58,0%	+ 22
Podregion katowicki	388	222	57,2%	459	280	61,0%	+ 71
Podregion rybnicki	583	385	66,0%	695	464	66,8%	+ 112
Podregion sosnowiecki	355	229	64,5%	381	206	54,1%	+ 26
Podregion tyski	185	118	63,8%	208	137	65,9%	+ 23

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MRPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2016 i 2017 r.

W 2017 roku w pracach interwencyjnych wzięło udział 3 058 osób, tj. o 8,2 proc. więcej niż w roku poprzednim. Kobiety, które skorzystały z tej formy wsparcia to 58,8% (w 2016 r. odsetek kobiet wynosił 57,4%). W skali całego 2017 roku udział zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 16,1% i był wyższy niż w 2016 roku (w 2016 r. wskaźnik ten wynosił 13,9%).

W województwie śląskim zróżnicowany jest stopień organizacji prac interwencyjnych. Na przykład w powiecie raciborskim przez cały rok zrealizowano 5 ofert tej formy wsparcia.

W 2017 r. najwięcej bezrobotnych podjęło prace interwencyjne w powiatach: wodzisławskim (309), myszkowskim (217), tarnogórskim (201); następnie w mieście Jastrzębiu – Zdroju i Sosnowcu (po 170). Potem na kolejnych miejscach uplasowały się: Siemianowice Śląskie (133 bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych), Katowice (120), Bytom (118) oraz Zabrze (115), Rybnik (110) i powiat cieszyński (106). W układzie podregionów prace interwencyjne najbardziej popularne były w podregionie rybnicki (695 bezrobotnych wyłączonych z tytułu rozpoczęcia prac interwencyjnych).

Roboty publiczne Roboty publiczne to zatrudnienie skierowanego bezrobotnego, przy wykonywaniu prac organizowanych przez powiaty, gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

W województwie śląskim w 2017 roku w ramach robót publicznych udzielono wsparcia 2 192 osobom, na terenie 29 powiatów. W ujęciu rocznym spadła liczba osób objętych tą formą wsparcia (-3,6 proc.). Dla kobiet w 2017 r. udział w robotach publicznych był nieco wyższy niż dla mężczyzn i wynosił 54,9% (dla mężczyzn wskaźnik ten osiągnął poziom 45,1%).

Jak wynika z tabeli poniżej, roboty publiczne najczęściej inicjowane były w podregionie częstochowskim (592) oraz w podregionie bytomskim i gliwickim (odpowiednio 374 i 299 osoby rozpoczynające roboty publiczne). Analizując dane liczbowe w poszczególnych powiatach stwierdzamy, że roboty publiczne najbardziej popularne były w: Bytomiu (319) i Zabrze (242) oraz w powiecie częstochowskim (268).

Marginalne znaczenie tego instrumentu obserwowano w powiecie bieruńsko – lędzińskim (w ciągu 2017 roku 2 wyłączenia z tytułu rozpoczęcia robót publicznych). W siedmiu powiatach województwa w ogóle nie realizowano tej formy wsparcia (powiat raciborski oraz miasta na prawach powiatu: Chorzów, Dąbrowa Górnicza, Mysłowice, Ruda Śląska, Rybnik i Żory).

Podregiony	Roboty publiczne w 2016 roku			Roboty publiczne w 2017 roku			Spadek/ wzrost w stosunku do 2016. Dane liczbowe
	RAZEM	w tym		RAZEM	w tym		
		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia robót publicznych		Kobiety	Udział kobiet wyłączonych z tytułu podjęcia robót publicznych	
WOJ. ŚLĄSKIE	2 275	1 231	54,1%	2 192	1204	54,9%	-83
Podregion bielski	287	94	32,8%	263	98	37,3%	-24
Podregion bytomski	358	185	51,7%	374	182	48,7%	16
Podregion częstochowski	638	352	55,2%	592	323	54,6%	-46
Podregion gliwicki	309	245	79,3%	299	236	78,9%	-10
Podregion katowicki	305	132	43,3%	284	129	45,4%	-21
Podregion rybnicki	86	42	48,8%	82	55	67,1%	-4
Podregion sosnowiecki	259	166	64,1%	264	163	61,7%	5
Podregion tyski	33	15	45,5%	34	18	52,9%	1

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MRPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2016 i 2017 r.

W skali całego 2017 roku udział zatrudnienia w ramach robót publicznych w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił 11,5% i w porównaniu do 2016 roku był nieznacznie wyższy, o 0,3 p. proc. (w 2016 r. wskaźnik ten osiągnął poziom 11,2%).

Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej były najczęściej stosowaną przez śląskie urzędy pracy formą zatrudnienia subsydiowanego.

Instrument ten wsparł inicjatywę utworzenia 4 425 nowych firm na terenie województwa i taką liczbę bezrobotnych w 2017 roku wyłączono z rejestrów urzędów pracy z tego tytułu.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, starosta z Funduszu Pracy może przyznać bezrobotnemu jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej, w tym na pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa związane z podjęciem tej działalności, w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy.

Bezrobotni wyłączeni z rejestrów powiatowych urzędów pracy z tytułu podjęcia działalności gospodarczej oraz zatrudnienia na stanowiskach refundowanych (lata 2016-2017)

Podregion/ powiaty	Dotacje na podjęcie działalności gospodarczej		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2016w osobach	Refundowane miejsca pracy		Spadek/ wzrost ogółem w stosunku do 2016 w osobach
	2016 r.	2017 r.		2016 r.	2017 r.	
Województwo śląskie	4 830	4 425	-405	3 808	3 122	-686
podregion bielski	750	648	-102	562	488	-74
Bielski	114	126	+ 12	51	56	5
Cieszyński	212	149	-63	228	181	-47
Żywiecki	256	237	-19	209	190	-19
m. Bielsko - Biąła	168	136	-32	74	61	-13
podregion bytomski	488	511	+ 23	256	163	-93
Lubliniecki	91	106	+ 15	33	20	-13
Tarnogórski	203	221	+ 18	68	33	-35
m. Bytom	139	117	-22	72	54	-18
m. Piekary Śląskie	55	67	+ 12	83	56	-27
podregion częstochowski	648	500	-148	797	661	-136
Częstochowski	218	127	-91	267	213	-54
Kłobucki	106	124	+ 18	79	80	1
Myszkowski	86	68	-18	84	81	-3
m. Częstochowa	238	181	-57	367	287	-80
podregion gliwicki	471	547	+ 76	294	247	-47
Gliwicki	94	105	+ 11	72	49	-23
m. Gliwice	203	259	+ 56	110	82	-28
m. Zabrze	174	183	+ 9	112	116	4
podregion katowicki	662	601	-61	444	377	-67
m. Chorzów	123	102	-21	115	112	-3
m. Katowice	268	264	-4	73	57	-16
m. Mysłowice	50	46	-4	30	43	13
m. Ruda Śląska	96	93	-3	127	105	-22
m. Siemianowice Śl.	84	55	-29	70	40	-30
m. Świętochłowice	41	41	0	29	20	-9
podregion rybnicki	598	610	12	415	352	-63
Raciborski	97	93	-4	31	37	6
Rybnicki	74	103	+ 29	34	35	1
Wodzisławski	129	146	+ 17	117	79	-38
m. Jastrzębie Zdrój	90	77	-13	105	84	-21
m. Rybnik	139	137	-2	86	88	2
m. Żory	69	54	-15	42	29	-13
podregion sosnowiecki	933	749	-184	708	554	-154
Będziński	154	138	-16	103	96	-7
Zawierciański	232	120	-112	240	153	-87
m. Dąbrowa Górnicza	111	141	+ 30	121	87	-34
m. Jaworzno	71	57	-14	57	53	-4
m. Sosnowiec	365	293	-72	187	165	-22
podregion tyski	280	259	-21	332	280	-52
Mikołowski	86	77	-9	104	72	-32
Pszczynski	44	46	+ 2	61	53	-8
Bieruńsko- lędziński	44	41	-3	40	38	-2
m. Tychy	106	95	-11	127	117	-10

Źródło: Sprawozdania o rynku pracy MRPIPS-01 za okres od stycznia do grudnia 2016 i 2017r.

Porównując poprzedni rok sprawozdawczy obserwujemy zmniejszenie liczby udzielonych dotacji (o 405 dotacji).

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku najwięcej dotacji udzielono w Sosnowcu (293) i w Katowicach (264), najmniej w Świętochłowicach oraz w powiecie bieruńsko – lędzińskim (po 41).

Analizując liczbę udzielonych dotacji w układzie podregionów stwierdzamy, że w 2017 roku co szósta dotacja została przyznana w podregionie sosnowieckim, a tylko co siedemnasta w podregionie tyskim.

Kobiety znacznie rzadziej korzystały z opisywanej formy wsparcia. W 2017 roku środki na rozpoczęcie własnego small biznesu uzyskały 1 194 bezrobotne panie (tj. 45,1% ogółu wyłączonych z tytułu rozpoczęcia działalności gospodarczej).

Wiek był zmienną wpływającą na szanse uzyskania bezzwrotnej dotacji. Bardzo często środki na uruchomienie firmy otrzymywały osoby młode, poniżej 30 życia, które stanowiły aż 48,7% ogółu beneficjentów tej formy wsparcia (2 156 osób, w tym 714 bezrobotnych poniżej 25 roku życia). Rzadko dotację uzyskiwały osoby z kategorii 50+, od stycznia do grudnia 2017 roku z wykorzystaniem bezzwrotnych środków Funduszu Pracy działalność gospodarczą uruchomiły zaledwie 243 osoby powyżej 50 roku życia.

Refundowane miejsca pracy to środki z Funduszu Pracy na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą. W ramach tego instrumentu pracodawca zobowiązany jest do zatrudnienia na stanowisku refundowanym skierowanych bezrobotnych w pełnym wymiarze czasu pracy łącznie przez okres nie krótszy niż 24 miesiące. Jest to z założenia bardzo efektywna forma, wspierająca zarówno rozwój przedsiębiorstw jak i zapewniająca stabilne stanowiska pracy dla bezrobotnych.

W ramach tego instrumentu śląscy przedsiębiorcy w 2017 roku zatrudnili 3 122 bezrobotnych we wszystkich 36 powiatach. Udział kobiet zatrudnionych na stanowiskach refundowanych był niższy niż mężczyzn i wyniósł 43,0% (rok wcześniej odpowiednio 44,6%).

Największe zainteresowanie pracodawców tym instrumentem w 2017 r. notowano w Częstochowie oraz w powiatach częstochowskim i żywieckim, gdzie utworzono odpowiednio 287, 213 i 190 refundowanych miejsc pracy. Niewielki udział w aktywizacji miały stanowiska refundowane w: Świętochłowicach i powiecie lublinieckim (gdzie utworzono po 20 refundowanych stanowisk pracy), Żorach (29) i powiecie tarnogórskim (33).

Na stanowiskach refundowanych najczęściej zatrudniane były osoby w wieku od 30 do 49 lat (54,4%). Bezrobotni poniżej 30 roku życia stanowili 28,3% wyłączonych z tytułu podjęcia pracy na stanowiskach wyposażonych lub doposażonych środkami Funduszu Pracy. Pozostali, 17,2%, to osoby powyżej 50 roku życia.

Od stycznia do grudnia 2017 roku udział refundacji kosztów zatrudnienia w ogólnej liczbie zatrudnienia subsydiowanego wynosił w województwie śląskim 16,4% i był nieco niższy niż w 2016 roku, kiedy wskaźnik ten wynosił 18,7%.

5.1.1 Prace społecznie użyteczne

W 2017 roku z tytułu podjęcia **prac społecznie użytecznych**¹⁵ z rejestrów powiatowych urzędów pracy wyłączono 3 719 osób (w tym 1 902 kobiety). W porównaniu z rokiem 2016 liczba ta spadła o 581 osób. Udział kobiet w omawianej aktywnej formie przeciwdziałania bezrobociu wynosił w 2017 roku 51,1% i był niższy od wskaźnika z roku 2016 (53,7%).

Na wniosek gminy starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywa się na podstawie porozumienia zawartego między starostą a gminą, na rzecz której prace społecznie użyteczne będą wykonywane.

¹⁵ Podstawa prawna:

-art.73a.1. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Przysługuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 8,1 zł za każdą godzinę wykonywania prac społecznie użytecznych (świadczenie podlega waloryzacji na zasadach określonych w art. 72 ust. 6 ustawy).

Prace społecznie użyteczne mają przede wszystkim spełniać rolę pomocową, a także kształtować aktywne postawy oraz przywracać zdolność pełnienia ról społecznych i zawodowych. Mają na celu, oprócz zapewnienia osobom bezrobotnym możliwości uzyskania minimalnych przynajmniej środków do życia i wsparcia działań społeczności lokalnych, zdyscyplinowanie bezrobotnych i ograniczenie możliwości wykonywania przez nich pracy w szarej strefie.

W 2017 roku tej formy aktywizacji bardzo rzadko korzystały osoby młode, poniżej 30 roku życia, które stanowiły tylko 9,0% wyłączonych z tytułu podjęcia prac społecznie użytecznych (333 osoby). Dla porównania, udział bezrobotnych powyżej 50 roku życia wynosił 48,1% (1 788 osób). Z danych statystycznych wynika także, że szczególnie często do prac społecznie użytecznych kierowane były osoby długotrwale bezrobotne, które stanowiły aż 78,6% ogółu korzystających z opisywanego instrumentu (2 924 osób).

5.1.2 Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.) umożliwia wojewódzkim urządům pracy zlecenie działań aktywizacyjnych agencjom zatrudnienia. Szczegółowe rozwiązania zostały opisane w rozdziale 13c ustawy. Poniżej przedstawiono najważniejsze regulacje, które dotyczą trybu i zakresu zlecenia działań aktywizacyjnych.

Działania aktywizacyjne to **pakiet działań** mających na celu podjęcie i utrzymanie przez bezrobotnego odpowiedniej pracy lub działalności gospodarczej.

Zlecić działania aktywizacyjne może marszałek województwa, w imieniu którego działa właściwy terytorialnie wojewódzki urząd pracy. To właśnie WUP przygotowuje i przeprowadza procedurę wyboru realizatora (czyli agencji zatrudnienia), która odbywa się w ramach postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. Wykonanie działań aktywizacyjnych może być zlecone agencji zatrudnienia, realizującej usługę pośrednictwa pracy co najmniej przez poprzedni rok kalendarzowy, co musi zostać potwierdzone w rocznej informacji o działalności agencji zatrudnienia. Z działań aktywizacyjnych mogą skorzystać osoby **długotrwale bezrobotne** (czyli bezrobotni pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat).

Zlecenie działań aktywizacyjnych jest finansowane z Funduszu Pracy. Minister właściwy do spraw pracy, na podstawie wniosków złożonych przez wojewódzkie urzędy pracy, ustala kwoty środków (limity) z przeznaczeniem na ich finansowanie w danym roku budżetowym.

W 2017 roku w województwie śląskim w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych skierowano do agencji zatrudnienia **601 bezrobotnych**, wśród których kobiety stanowiły 56,7% (341 osób). Opisywaną formą wsparcia objęto bezrobotnych zamieszkujących 11 powiatów (którzy zarejestrowani byli w ośmiu powiatowych urządach pracy, tj. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku-Białej, Chorzowie, Częstochowie, Gliwicach, Katowicach, Mysłowicach, Siemianowicach Śląskich i Zabrze).

Najwięcej bezrobotnych skierowanych do agencji zatrudnienia pochodziło z: Katowic (106 osób), Mysłowic (98) i Bielska – Białej (83).

5.1.3 Pozostałe formy aktywizacji zawodowej

W 2014 roku w związku ze zmianą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadzone zostały nowe formy aktywizacji zawodowej przeznaczone dla różnych grup

osób bezrobotnych. Dla osób bezrobotnych do 30 roku życia są to: bon stażowy, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, bon szkoleniowy oraz refundacja pracodawcy kosztów poniesionych na składki na ubezpieczenie społeczne. Dla bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy lub sprawujących opiekę nad osobą zależną: grant na telepracę, świadczenie aktywizacyjne, a dla bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat - dofinansowanie wynagrodzenia. Znowelizowana Ustawa wprowadziła dodatkowo pożyczki na utworzenie stanowiska pracy oraz pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej udzielane przez pośredników finansowych wybieranych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

Poniżej przedstawiono dane liczbowe dotyczące udziału bezrobotnych w wymienionych formach aktywizacji, w układzie powiatów. Dane dotyczą liczby wyłączonych bezrobotnych w okresie od stycznia do grudnia 2017 r.

Powiaty	Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w 2017 roku z przyczyny:						
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia działalności gospodarczej poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizującego	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę
Będziński	6	2	0	16	0	0	0
Bielski	2	0	0	0	0	0	0
Cieszyński	19	0	41	23	0	0	0
Częstochowski	48	0	5	12	0	0	0
Gliwicki	5	0	1	4	0	0	0
Kłobucki	59	5	7	25	0	0	0
Lubliniecki	17	0	34	30	0	0	0
Mikołowski	1	0	0	10	0	0	0
Myszkowski	15	1	0	20	2	0	0
Pszczynski	5	0	0	0	0	0	0
Raciborski	38	2	4	16	0	0	0
Rybnicki	7	0	1	7	0	0	0
Tarnogórski	14	0	17	36	0	0	0
Bieruńsko-łędziński	0	0	2	5	0	0	0
Wodzisławski	30	1	0	24	0	0	0
Zawierciański	33	1	0	17	0	0	0
Żywiecki	9	4	1	0	0	0	0
Bielsko-Biała	5	0	0	0	0	0	0
Bytom	7	1	1	19	0	0	0
Chorzów	2	0	0	23	0	0	0
Częstochowa	59	1	3	35	0	0	0
Dąbrowa Górnicza	21	2	0	2	0	0	0
Gliwice	6	1	3	23	0	0	0
Jastrzębie - Zdrój	30	0	6	8	1	0	0
Jaworzno	5	0	3	11	1	0	0
Katowice	5	0	10	6	0	0	0
Mysłowice	3	0	0	13	0	0	0
Piekary Śląskie	3	0	0	9	0	0	0
Ruda Śląska	2	0	2	16	0	0	0

Powiaty	Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w 2017 roku z przyczyny:						
	podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia działalności gospodarczej poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizującego	podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę
Rybnik	14	1	1	17	0	0	0
Siemianowice Śląskie	3	0	1	9	0	0	0
Sosnowiec	16	4	1	25	1	0	0
Świętochłowice	4	0	0	5	0	0	0
Tychy	0	0	5	16	0	0	0
Zabrze	9	0	9	48	0	0	0
Żory	8	0	2	0	0	0	0
RAZEM WOJEWÓDZTWO	510	26	160	530	5	0	0

5.1.4 Dodatki aktywizacyjne

W 2017 roku uprawnienia do dodatku aktywizacyjnego w wyniku podjęcia zatrudnienia nabyło 9 396 osób, z których 9 382 osoby podjęły zatrudnienie z własnej inicjatywy, a 14 osób zostało skierowanych przez powiatowy urząd pracy. Liczba osób uprawnionych do dodatku aktywizacyjnego w porównaniu z 2016 rokiem zmniejszyła się o 831 osób.

Udział kobiet uprawnionych do otrzymywania dodatku aktywizacyjnego w ogóle opisywanej kategorii wynosił 54,0% (5 078 osób). Z własnej inicjatywy nabyło uprawnienia 5 065 kobiet i 13 pań w wyniku skierowania przez powiatowe urzędy pracy.

Bezrobotnemu posiadającemu prawo do zasiłku przysługuje dodatek aktywizacyjny, jeżeli:

- 1) w wyniku skierowania przez powiatowy urząd pracy podjął zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie i otrzymuje wynagrodzenie niższe od minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- 2) z własnej inicjatywy podjął zatrudnienie lub inną pracę zarobkową.

W przypadku, o którym mowa w punkcie 1, dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości stanowiącej różnicę między minimalnym wynagrodzeniem za pracę a otrzymywanym wynagrodzeniem, nie większej jednak niż 50% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1, przez okres, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

W przypadku, o którym mowa w punkcie 2, dodatek aktywizacyjny przysługuje w wysokości do 50% zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1, przez połowę okresu, w jakim przysługiwałby bezrobotnemu zasiłek.

5.2 Pasywne działania urzędów pracy

5.2.1 Bezrobotni z prawem do zasiłku

Podstawowym instrumentem pasywnych działań powiatowych urzędów pracy jest wypłata zasiłków dla bezrobotnych. Zasiłek dla bezrobotnych jest formą wsparcia pieniężnego osobom, które utraciły źródło utrzymania. Wsparcie to ma na pewien czas zagwarantować egzystencję osobie, która straciła stałe źródło utrzymania.

Prawo do zasiłku dla bezrobotnych ma każda osoba, która jest zarejestrowana w urzędzie jako bezrobotna i spełnia dwa warunki:

- urząd pracy nie ma dla niej propozycji odpowiedniej pracy, propozycji stażu, przygotowania zawodowego dorosłych, szkolenia, prac interwencyjnych lub robót publicznych, oraz
- w okresie 18 miesięcy poprzedzających dzień zarejestrowania w urzędzie pracy, łącznie przez okres co najmniej 365 dni, była zatrudniona i osiągała wynagrodzenie w kwocie co najmniej minimalnego wynagrodzenia za pracę (minimalne wynagrodzenie w 2017 r. to 2 000 zł).

Za zatrudnienie uznaje się umowy zawarte w ramach kodeksu pracy jak również inne formy świadczenia pracy, między innymi świadczenie usług na podstawie umowy zlecenia czy prowadzenie działalności gospodarczej, jeśli odprowadzana była składka na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy od kwoty co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Do 365 dni (zatrudnienia) zalicza się też okresy zasadniczej służby wojskowej, urlopu wychowawczego, pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, a także okresy pobierania zasiłków: chorobowego, macierzyńskiego i świadczenia rehabilitacyjnego, jeśli były one przyznane bezpośrednio po ustaniu zatrudnienia i jeśli podstawę wymiaru tych świadczeń (z uwzględnieniem kwoty składek na ubezpieczenia społeczne), stanowiła kwota co najmniej minimalnego wynagrodzenia.

Obecnie zasiłek obliczany jest w zależności od stażu pracy osoby bezrobotnej:

- gdy staż pracy wynosi do 5 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 80% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi od 5 do 20 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 100% zasiłku podstawowego,
- gdy staż pracy wynosi co najmniej 20 lat pracy - zasiłek będzie wypłacony w wysokości 120% zasiłku podstawowego.

Zasiłek dla bezrobotnych ulega waloryzacji. Bezrobotny pobiera go przez 6 lub 12 miesięcy. Wiele zależy od natężenia bezrobocia w danym w powiecie. Gdy stopa bezrobocia na obszarze powiatu w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku nie przekraczała 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, okres pobierania zasiłku wynosi 6 miesięcy.

Natomiast 12 miesięczny okres pobierania zasiłku przysługuje bezrobotnym którzy:

- zamieszkują w okresie pobierania zasiłku na obszarze powiatu, w którym stopa bezrobocia w dniu 30 czerwca roku poprzedzającego dzień nabycia prawa do zasiłku przekraczała 150% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju lub
- ukończyli 50 rok życia oraz posiadają jednocześnie co najmniej 20. letni okres uprawniający do zasiłku, lub
- którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 15 lat, a małżonek bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego.

Według stanu na 31 grudnia 2017 roku zdecydowana większość zarejestrowanych nie pobierała zasiłku dla bezrobotnych. W końcu roku prawo do tego świadczenia posiadało 12,9 tys. osób, tj. 13,6% ogółu zaewidencjonowanych. W stosunku do sytuacji sprzed roku liczba zasiłkobiorców spadła o 3,3 tys. osób. Nieznacznie wzrósł procentowy udział pobierających zasiłek wśród ogółu bezrobotnych (31.12.2016 r. – 16,2 tys., tj. 13,5% ogółu). Sytuacja powiatów w opisywanym aspekcie jest zróżnicowana.

Według stanu na 31.12.2017 r. najwyższy odsetek uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych notowano w powiatach: bielskim (21,5%) i bieruńsko - lędzińskim (19,2%) oraz w miastach: Bielsko-Biała (19,1%) i Żorach (18,7%). Odwrotna sytuacja wystąpiła w Świętochłowicach (9,5%), w powiecie gliwickim (9,6%) oraz w Chorzowie (9,7%).

Obserwowano zróżnicowanie osób uprawnionych do zasiłku w poszczególnych kategoriach wyodrębnionych ze względu na wiek, czas pozostawania bez pracy czy posiadany stopień niepełnosprawności, o czym świadczą dane zawarte w poniższej tabeli.

Wyszczególnienie	Liczba zarejestrowanych Stan 31.12.2017 r.	Bezrobotni z prawem do zasiłku	
		osoby	%
Bezrobotni ogółem	94 687	12 884	13,6%
Kobiety	54 498	7 994	14,7%
Mężczyźni	40 189	4 890	12,2%
Bezrobotni zamieszkali na wsi	21 419	3 401	15,9%
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	27 194	2 152	7,9%
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	18 222	38	0,2%
Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	16 544	628	3,8%
Bezrobotni do 25 roku życia	9 864	561	5,7%
Bezrobotni do 30 roku życia	21 716	2 226	10,3%
Długotrwale bezrobotni	49 135	146	0,3%
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	28 073	4 730	16,8%
Bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej	3 666	73	2,0%
Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	17 829	2 361	13,2%
Bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	185	26	14,1%
Bezrobotni niepełnosprawni	6 870	798	11,6%

W 2017 roku wysokość zasiłku podstawowego dla osób bezrobotnych w okresie pierwszych 3 miesięcy wynosiła 831,10 zł, natomiast w okresie kolejnych miesięcy posiadania prawa do zasiłku była to kwota 652,60 zł.

W 2017 roku, podobnie jak rok wcześniej, czerwcowej waloryzacji zasiłków dla bezrobotnych nie było.

6. Wydatki z Funduszu Pracy

Jednym z instrumentów ekonomicznych służących łagodzeniu skutków bezrobocia oraz aktywizacji osób pozostających bez pracy jest Fundusz Pracy (FP) będący państwowym funduszem celowym. Zgodnie z art. 103, ust 2 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, dysponentem FP jest minister właściwy do spraw pracy. Plan wydatków Funduszu Pracy każdego roku zostaje ujęty w tzw. Planie Finansowym Funduszu Pracy stanowiącym integralną część ustawy budżetowej. Po przyjęciu ustawy budżetowej środki Funduszu Pracy przeznaczone na realizację programów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu ustalane są na poszczególne województwa według wzoru algorytmu określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Fundusz Pracy tworzony jest głównie z obowiązkowych składek pracodawców i osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, dodatkowo środki FP pochodzą z dotacji budżetu państwa, środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz odsetek od środków na rachunkach bankowych.

Ze środków Funduszu Pracy finansowane są tzw. aktywne i pasywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Formy aktywne mają za zadanie przywrócić bezrobotnego na otwarty rynek pracy, pasywne zaś, częściowo rekompensują brak pracy i stanowią osłonę socjalną na czas pozostawania bez pracy (zasiłki). Środki te w głównej mierze wspierają aktywizację zawodową

osób bezrobotnych na regionalnym rynku pracy poprzez usługi świadczone przez powiatowe urzędy pracy (PUP). W ramach działań PUP na rzecz osób bezrobotnych wzmożony nacisk położony jest na aktywizację osób szczególnej sytuacji na rynku pracy, a więc bezrobotnych:

- do 30 roku życia (w tym do 25 roku życia),
- długotrwale,
- powyżej 50 roku życia,
- korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej,
- posiadających co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia,
- posiadających co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,
- niepełnosprawnych.

Ze względu na specyficzne trudności na rynku pracy osób należących do powyższych grup wymagają one wzmożonej uwagi, zindywidualizowanego podejścia, a często również bardziej kompleksowego wsparcia, które ułatwi im wejście na rynek pracy lub reintegrację zawodową. Bezrobotnemu posiadającemu status osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy przysługuje, zgodnie z Ustawą, pierwszeństwo w skierowaniu do udziału w programach specjalnych. Duży wpływ na skalę i strukturę wydatków z Funduszu Pracy ma sytuacja występująca w danym okresie na rynku pracy, a w szczególności poziom bezrobocia oraz liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłków i świadczeń.

W 31 powiatowych urzędów pracy z województwa śląskiego wydatki Funduszu Pracy na obsługę bezrobocia w okresie styczeń - grudzień 2017 r. wyniosły **624,6 mln zł** (o 3,4% mniej niż w 2016 r.)¹⁶.

Wielkość i strukturę wydatków z FP w latach 2016 - 2017 r. przedstawiono w zestawieniu.

Wydatki z Funduszu Pracy w województwie śląskim w latach 2016– 2017

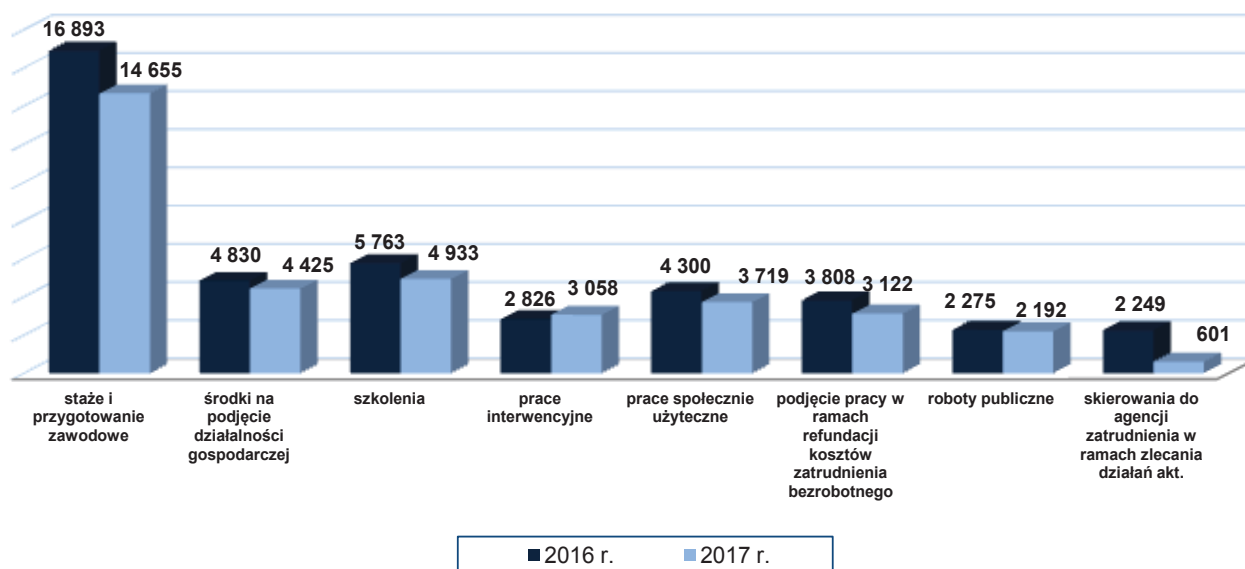
Wyszczególnienie	2016 rok		2017 rok		Dynamika w tys. zł 2016 r.=100
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %	
Wydatkowane środki FP ogółem	641 165,9	100,0%	615 332,6	100,0%	96,0
zasiłki dla bezrobotnych (łącznie ze składkami)	215 709,3	33,6%	179 968,3	29,2%	83,4
programy na rzecz promocji zatrudnienia	387 986,0	60,5%	398 408,4	64,7%	102,7
pozostałe	37 470,60	5,8%	36 955,90	6,0%	98,6

Na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych wydano z Funduszu Pracy 180,0 mln zł, tj. o 16,6% mniej niż w okresie styczeń - grudzień 2016 r.

W tym miejscu należy przypomnieć, że na dzień 31 grudnia 2016 roku uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych było 16 201 osób, zaś według stanu na koniec 2017 roku pobierało go 12 884 bezrobotnych, tj. o 3 317 osób mniej. W ubiegłym roku, podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej środków na zasiłki wydatkowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie: 18 964,2 tys. zł oraz w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bielsku Białej: 12 561,0 tys. zł zaś najmniej w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świętochłowicach: 1 361,1 tys. zł.

¹⁶ Źródło: sprawozdanie MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy

Liczba osób objętych aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu w latach 2016 – 2017

Na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu wydatkowano 398,4 mln zł (64,7% ogółu wydatków), a ich wielkość wzrosła w skali roku o 2,7 proc. Wśród wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia najwięcej środków przeznaczono na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej (93,9 mln zł) oraz staże (92,7 mln zł).

Pozytywnym aspektem jest, iż w 2017 roku udział środków przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia w wydatkach Funduszu Pracy ogółem wyniósł 64,7% (wobec 60,5% w roku 2016 r.). W ubiegłym roku o blisko 3 procent (w stosunku do 2016 roku) wzrosły wydatki na aktywne programy na rzecz promocji zatrudnienia z 387 986,0 tys. zł do 398 408,4 tys. zł. W związku z udziałem w programach na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji bezrobotnych, głównie takich jak: dotacja na utworzenie własnej działalności gospodarczej, staże, szkolenia, prace społecznie użyteczne, przygotowanie zawodowe dorosłych, bony na zatrudnienie i bony na zasiedlenie a także poprzez subsydiowane zatrudnienie i skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia działań aktywizacyjnych, w 2017 roku wyrejestrowano 42,9 tys. osób, co stanowiło 19,7 % wszystkich wyłączeń (rok wcześniej odpowiednio 19,8 %).

Szczegółowe informacje na temat wydatkowania środków z Funduszu Pracy w województwie śląskim na wybrane aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w latach 2016 - 2017 roku zawarto w tabeli.

Wyszczególnienie	2016 r.		2017r.		Wzrost/spadek w tys. złotych
	tys. zł	% w ogółem	tys. zł	% w ogółem	
Wydatki na wybrane aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu w tym wybrane wydatki	387 986,00	100,00%	398 408,40	100,00%	+ 10 422,4
Dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej	99 469,80	25,6%	93 920,7	23,6%	-5 549,1
Stypendia i składki na ubezpieczenia	108 930,80	28,1%	92 724,0	23,3%	-16 206,8

Wyszczególnienie	2016 r.		2017r.		Wzrost/spadek w tys. złotych
	tys. zł	% w ogółem	tys. zł	% w ogółem	
społeczne za okres stażu					
Refundacja wynagrodzeń osób do 30 roku życia	43 318,60	11,2%	89 228,4	22,4%	+ 45 909,8
Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenie stanowiska pracy	47 504,30	12,2%	36 120,8	9,1%	-11 383,5
Roboty publiczne	21 483,20	5,5%	21 942,9	5,5%	+ 459,7
Prace interwencyjne	13 040,20	3,4%	14 509,0	3,6%	+ 1 468,8
Szkolenia	16 391,70	4,2%	12 713,9	3,2%	-3 677,8
Bon na zasiedlenie	3 593,50	0,9%	4 354,0	1,1%	+ 760,5
Prace społecznie użyteczne	4 117,30	1,1%	3 527,7	0,9%	-589,6
Bon zatrudnieniowy	1 704,60	0,4%	1 304,7	0,3%	-399,9
Koszty studiów podyplomowych	1 322,80	0,3%	1 260,1	0,3%	-62,7
Koszty specyficznych elementów programów specjalnych	666,8	0,2%	698,2	0,2%	+ 31,4
Koszty przejazdu, zakwaterowania	551,4	0,1%	530,0	0,1%	-21,4
Przygotowanie zawodowe dorosłych	617,4	0,2%	283,0	0,1%	-334,4
Opieka nad dzieckiem lub osobą zależną	217,2	0,1%	265,8	0,1%	+ 48,6
Zatrudnienie wspierane / dofinansowanie wynagrodzenia skierowanych bezrobotnych powyżej 50 roku życia	108,5	0,0%	150,2	0,0%	+ 41,7
Zlecenie usług agencjom zatrudnienia	24,7	0,0%	79,7	0,0%	+ 55,0
Świadczenie aktywizacyjne	22,9	0,0%	5,9	0,0%	-17,0
Refundacje składek na ubezpieczenia społeczne	56,5	0,0%	0,0	0,0%	-56,5

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli, największą pozycję wśród wydatków poniesionych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej stanowiły w 2017 r. środki na *dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej* (prawie 94 mln zł), stanowiące blisko 24 procent całkowitych wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Drugim co do wielkości wydatkiem były wydatki na *stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu* (blisko 90 mln zł, 23,3%).

Biorąc pod uwagę kryterium liczb bezwzględnych, to w stosunku do 2016 roku największy wzrost wydatków wystąpił na kategorie: *refundacja wynagrodzeń osób do 30 roku życia* (+ 45 909,8 zł); *prace interwencyjne* (+1 468,8 tys. zł), *bony na zasiedlenie* (+ 760,5 tys. zł) oraz *roboty publiczne* (+459,7 tys. zł).

W 2017 roku największy spadek wydatków dotyczył nakładów na *stypendia i składki na ubezpieczenia społeczne za okres stażu* (-16 206,80 tys. zł) oraz wydatków związanych z *refundacją kosztów wyposażenia i doposażenie stanowiska pracy* (-11 383,50 tys. zł).

Poza tym, w ujęciu rocznym odnotowano obniżenie wydatków na *dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej* (-5 549,10 zł) oraz *kosztów szkoleń* (-3 677,8 tys. zł). Wiązało się to ze zmniejszeniem liczby bezrobotnych podejmujących staże, rozpoczynających działalność gospodarczą oraz kierowanych na szkolenia.

Trend polegający na zmniejszeniu liczby kierowanych na szkolenia ocenić należy raczej pozytywnie. W poprzednich latach, na tle innych województw, Śląskie wyróżniało się niską

efektywnością szkoleń, o czym świadczą dane zawarte w tabeli (przewidujemy, że dane za 2017 rok dostępne będą we wrześniu 2018 r.).

Wydaje się, że zmniejszenie intensywności re kwalifikacji może sprzyjać staranności przy doborze osób kierowanych na szkolenia, co powinno przełożyć się na wyższą efektywność zatrudnieniową tej formy aktywizacji zawodowej.

Szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy – Śląskie na tle kraju

Województwa	Efektywność zatrudnieniowa / wskaźnik ponownego zatrudnienia.				
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
Polska	42,5%	47,6%	55,6%	48,0%	52,5%
Dolnośląskie	43,0%	49,0%	61,6%	46,0%	54,8%
Kujawsko-pomorskie	42,4%	43,4%	46,1%	46,3%	49,1%
Lubelskie	39,7%	67,4%	74,6%	52,7%	54,8%
Lubuskie	43,0%	45,3%	57,5%	49,0%	51,9%
Łódzkie	36,8%	46,4%	57,1%	50,7%	54,2%
Małopolskie	43,9%	45,3%	54,7%	47,6%	45,7%
Mazowieckie	35,1%	47,5%	53,0%	51,0%	51,2%
Opolskie	44,0%	46,1%	68,1%	57,0%	73,3%
Podkarpackie	37,8%	46,5%	52,1%	41,4%	50,5%
Podlaskie	46,2%	41,8%	57,4%	45,2%	46,3%
Pomorskie	52,1%	57,2%	66,1%	61,9%	69,3%
Śląskie	40,3%	41,0%	44,3%	42,6%	47,0%
Świętokrzyskie	35,9%	48,6%	50,9%	29,2%	37,2%
Warmińsko-mazurskie	42,0%	43,6%	57,3%	48,4%	54,9%
Wielkopolskie	51,0%	52,9%	64,7%	50,6%	51,5%
Zachodniopomorskie	47,0%	47,3%	49,0%	44,4%	55,8%

Źródło: <https://www.mpips.gov.pl/praca/fundusz-pracy/efektywnosc-form-promocji-zatrudnienia-i-aktywizacji-zawodowej/efektywnosc-podstawowych-form-aktywizacji-zawodowej-realizowanych-w-ramach-programow-na-rzecz-promocji-zatrudnienia-lagodzenia-skutkow-bezrobocia-i-aktywizacji-zawodowej-w-roku-2016/>

W województwie śląskim w 2017 r. 52,6% wszystkich środków z Funduszu Pracy, przeznaczonych na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, wydatkowano na aktywizację młodych bezrobotnych (rok wcześniej odsetek ten był niższy i wynosił 46,0%). Oznacza to, że ubiegłym roku kwotę 209 599,1 tys. zł przeznaczono na osoby bezrobotne do 30 roku życia, w tym 113 639,4 tys. zł wydatkowano na osoby bezrobotne poniżej 25 roku życia.

W stosunku do roku 2016 wydatki na aktywizację ludzi młodych zostały zwiększone (+31 008,8 tys. zł). Biorąc pod uwagę, że obniżyła się liczebność zbiorowości najmłodszych bezrobotnych, w ujęciu rocznym wzrosła intensywność wsparcia tej kategorii zarejestrowanych. Największy udział wydatków na młodzież, do 30 roku życia, odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w: Lubiążu (67,5% wszystkich wydatków w tym powiecie na programy na rzecz promocji zatrudnienia), Żorach (65,9%), Raciborzu (64,7%) i Pszczynie (64,2%), natomiast najmniejszy udział odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jastrzębiu – Zdroju: 20,7%.

Wydatki FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia dotyczące osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w 2017 r. stanowiły 8,6% wszystkich wydatków na aktywne programy (w 2016 rok było to 9,4%). W okresie od stycznia do grudnia 2017 r. na aktywizację osób 50+ przeznaczono 34 091,7 tys. zł, tj. o 2 430,6 tys. zł mniej niż w roku 2016. Największy udział wydatków na tę grupę osób odnotowano w Powiatowym Urzędzie Pracy w: Jastrzębiu – Zdroju

(51,2% wszystkich wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia), Bielsku – Białej (15,4%), Bytomiu (28,4%), Bielsku - Białej (27,4%) oraz w Myszkowie (26,4%). Natomiast najmniejszy odsetek wydatków na bezrobotnych powyżej 50 roku życia odnotowano w Powiatowych Urzędach Pracy w: Żorach (6,3%), Rybniku (7,6%), Raciborzu (8,0%), Mikołowie (8,2%) oraz w Mysłowicach (8,5%). Należy zaznaczyć, iż struktura wydatków FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia ze względu na grupy wiekowe do 30 roku życia i powyżej 50 roku życia jest uwarunkowana między innymi sytuacją demograficzną w poszczególnych powiatach województwa.

W 2014 roku w związku ze zmianą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadzony został instrument dotyczący rozwoju zasobów ludzkich, tj. Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS). Jest to wydzielona część Funduszu Pracy, przeznaczona na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy. Pracodawca starający się o dofinansowanie kosztów kształcenia ustawicznego musi wnieść wkład własny w wysokości 20% kosztów, zaś 80% kosztów kształcenia ustawicznego sfinansuje KFS. W przypadku mikroprzedsiębiorstwa, tj. pracodawcy zatrudniającego do 10 osób, ze środków KFS można sfinansować 100% kosztów kształcenia ustawicznego. Jednak całość dofinansowania środkami KFS nie może przekroczyć wysokości 300% przeciętnego wynagrodzenia w danym roku na jednego uczestnika. Wsparcie kształcenia ustawicznego środkami KFS udzielane jest na zasadach pomocy *de minimis*¹⁷.

W 2017 roku wydatki za szkolenia w ramach KFS wynosiły w województwie śląskim 19,8 mln złotych. Jak widać z danych zamieszczonych w poniższej tabeli, aktywizacja w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego cieszy się popularnością, po czterech latach funkcjonowania tej formy wsparcia pracodawcy przekonali się do jej przydatności.

Powiatowe Urzędy Pracy	Wydatki związane z Krajowym Funduszem Szkoleniowym				Spadek/wzrost w 2017 r. w stosunku do 2016 r.	
	2014 rok	2015 r.	2016 rok	2017 rok	w tys. zł	Dynamika 2016 rok=100
Będzin	3,5	121,2	623,2	525,9	-97,3	84,4
Bielsko Biała	231,8	790,3	491,9	570,3	+ 78,4	115,9
Bytom	0,0	472,6	498,8	524,1	+ 25,3	105,1
Chorzów	139,0	526,5	561,3	499,1	-62,2	88,9
Cieszyn	20,2	299,6	416,9	369,3	-47,6	88,6
Częstochowa	39,6	1 182,0	1 590,2	1 395,1	-195,1	87,7
Dąbrowa Górnicza	0,0	577,1	498,8	556,7	+ 57,9	111,6
Gliwice	256,0	3 549,5	673,8	1 896,9	+1 223,1	281,5
Jastrzębie Zdrój	169,1	1 246,5	770,5	690,2	-80,3	89,6
Jaworzno	59,0	606,4	643,9	634,3	-9,6	98,5
Katowice	0,0	755,2	876,5	713,1	-163,4	81,4
Kłobuck	0,0	401,8	479,4	416,4	-63	86,9
Lubliniec	15,4	139,5	344,7	326,0	-18,7	94,6
Mikołów	47,3	438,7	470,8	499,6	+ 28,8	106,1

¹⁷ Źródło: <http://psz.praca.gov.pl/-/55453-krajowy-fundusz-szkoleniowy>

Powiatowe Urzędy Pracy	Wydatki związane z Krajowym Funduszem Szkoleniowym				Spadek/wzrost w 2017 r. w stosunku do 2016 r.	
	2014 rok	2015 r.	2016 rok	2017 rok	w tys. zł	Dynamika 2016 rok=100
Mysłowice	84,2	202,6	385,3	279,4	-105,9	72,5
Myszków	71,1	87,9	216,7	255,4	+ 38,7	117,9
Piekary Śląskie	85,3	398,0	900,6	383,4	-517,2	42,6
Pszczyna	98,2	455,7	819,2	636,6	-182,6	77,7
Racibórz	80,5	453,7	500,0	548,3	+ 48,3	109,7
Ruda Śląska	150,5	451,4	715,3	913,9	+ 198,6	127,8
Rybnik	171,5	461,6	637,4	738,1	+ 100,7	115,8
Siemianowice Śląskie	52,5	322,8	720,9	363,2	-357,7	50,4
Sosnowiec	55,6	806,6	1 265,5	867,0	-398,5	68,5
Świętochłowice	115,8	185,9	397,5	240,2	-157,3	60,4
Tarnowskie Góry	90,0	1 048,9	801,9	877,5	+ 75,6	109,4
Tychy	282,7	963,6	1 245,4	1 111,5	-133,9	89,2
Wodzisław Śląski	75,7	321,7	593,0	677,9	+ 84,9	114,3
Zabrze	616,3	1 873,0	1 346,7	1 242,4	-104,3	92,3
Zawiercie	31,4	587,8	629,3	525,0	-104,3	83,4
Żory	27,1	97,0	175,9	100,8	-75,1	57,3
Żywiec	127,3	386,3	385,5	381,8	-3,7	99,0
Ogółem	3 196,6	20 211,4	20 676,8	19 759,4	-917,4	95,6

Katowice, 23 lutego 2018 r.

**WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY
W KATOWICACH**

**Sprawozdanie z realizacji zadań w zakresie
polityki rynku pracy w 2017 roku**

KATOWICE maj 2018 r.

Realizacja zadań zgodnie z art. 8 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 roku (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1065 z późn. zm.)

Art.8 ust.1, pkt 1. Określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia.

Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia został przygotowany zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. 2017 r., poz. 1065 z późn. zm), który zobowiązuje samorząd województwa do corocznego opracowania regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia, określającego priorytetowe grupy bezrobotnych i innych osób wymagających wsparcia.

Powyższy dokument został przygotowany na podstawie *Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2015-2017*, opracowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 10 marca 2015 roku. Wskazane zostały w nim dwa obszary priorytetowe:

I. Zwiększenie efektywności zarządzania rynkiem w celu wsparcia wzrostu zatrudnienia.

II. Zwiększenie adaptacyjności na rynku pracy.

W ramach obszarów priorytetowych wyodrębniono poniższe działania kierunkowe:

I obszar priorytetowy:

1. Rozwijanie innowacyjnych polityk rynku pracy.
2. Wspieranie tworzenia partnerstwa na rzecz zatrudnienia na poziomie lokalnym.
3. Sięganie po niewykorzystane zasoby na rynku pracy (bierni zawodowo, ukryte bezrobocie na wsi) oraz uzupełnienie istniejących niedoborów na rynku pracy poprzez migrację zarobkową.

II obszar priorytetowy:

4. Wspieranie mobilności i zatrudnialności pracowników na rynku pracy.
5. Wspieranie systemu edukacji zawodowej, ustawicznej oraz uczenia się przez całe życie.
6. Wspieranie osób zaliczanych do grup defaworyzowanych na rynku pracy (osoby młode, kobiety, osoby 50+, grupa NEET, rodzice z małymi dziećmi, osoby niepełnosprawne).
7. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy, zwłaszcza w sektorach gospodarczych o wysokim potencjale wzrostu zatrudnienia oraz sektorze ekonomii społecznej.
8. Realizacja programów i strategii regionalnych w obszarze rynku pracy.

Sprawozdanie z realizacji *RPDZ na 2017 r.* zawiera informacje dotyczące efektów zadań realizowanych w ramach wymienionych powyżej działań.

Celem ogólnym podejmowanych działań w 2017 było zwiększenie wskaźnika zatrudnienia ogółem (zgodnie z *Krajowym Programem Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”*. Aktualizacja 2016/2017, rząd RP zadeklarował osiągnięcie w 2020 r. wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat na poziomie 71%)

Celami dodatkowymi były: zmniejszenie stopy bezrobocia ogółem oraz zwiększenie wskaźnika aktywności zawodowej.

Zarząd Województwa Śląskiego, uchwałą nr 794/187/V/2017 z dnia 19 kwietnia 2017 r., przyjął Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2017 oraz Sprawozdanie z realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2016.

Art.8 ust.1, pkt. 2. Podział posiadanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych.

W związku z decyzją finansową MRPiPS z dnia 07 lutego 2017 r. określającą limity środków Funduszu Pracy dla województwa w 2017 roku na realizację programów aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań, dokonano podziału ww. środków, przygotowano kartę sprawy oraz projekt uchwały, które następnie zostały przyjęte przez Zarząd Województwa na posiedzeniu w dniu 21 lutego 2017r. (uchwała nr 347/172/V/2017).

Na realizację zadań w 2017 roku samorzady powiatowe województwa śląskiego otrzymały środki Funduszu Pracy w kwocie 331.229,0 tys. zł. Środki te przeznaczone były na finansowanie następujących zadań:

- a) programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej: 309.630,8 tys. zł;
- b) innych fakultatywnych zadań: 21.598,2 tys. zł.

W ramach powyższych limitów ustalone zostały następujące kwoty środków na realizację projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), w ramach priorytetów inwestycyjnych:

- 8.i. Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspierania mobilności pracowników – w ramach regionalnego programu operacyjnego 2014-2020: 72.472.533,00 zł, w tym:
  - kwota w części EFS wynosi: 61.601.653,00 zł;
  - kwota w części wkładu krajowego wynosi: 10.870.880,00 zł.
- 8.ii. Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży – w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020: 93.615.119,00 zł, w tym:
  - kwota w części EFS wynosi: 78.898.822,00 zł;
  - kwota w części wkładu krajowego wynosi: 14.716.297,00 zł.

***

W listopadzie 2017 r. województwo śląskie otrzymało wstępny limit środków Funduszu Pracy w kwocie 249.022,4 tys. zł, jaki został przewidziany do wydatkowania w 2017 roku na następujące zadania:

- programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej – 232.777,4 tys. zł;
- innych fakultatywnych zadań – 16.245,0 tys. zł.

Powyższe kwoty środków (limity) Funduszu Pracy, obowiązywały do czasu ustalenia ostatecznych kwot na podstawie ustawy budżetowej na rok 2018.

Zarząd Województwa przyjął proponowany podział środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych uchwałą nr 2566/229/V/2017 z dnia 05 grudnia 2017r.

Art.8 ust.1, pkt. 2 a. Realizacja zadań związanych z KFS, w szczególności podział środków KFS pomiędzy powiatowe urzędy pracy, z uwzględnieniem priorytetów określonych przez ministra właściwego do spraw pracy, w porozumieniu z Radą Rynku Pracy.

- Przekazanie do Departamentu Funduszy MRPiPS informacji o podziale limitu środków KFS na 2017 rok dla województwa śląskiego przyjętego przez Zarząd Województwa uchwałą nr 2661/161/V/2016 z dnia 28.12.2016 r.
- Sprawozdanie z przeznaczenia przyznanych na 2016 r. limitów środków KFS. W 2016 roku powiatowe urzędy pracy dysponowały środkami w wysokości 21.611,9 tys. zł, w tym 16.971,0 tys. zł limitu oraz 4.640,9 tys. zł rezerwy KFS. Wykorzystano 99% wszystkich środków.
- Udział w konferencji w dniu 18 stycznia 2017 r. organizowanej przez PUP w Jaworznie dla pracodawców z tego miasta, podczas której przedstawiono informację o znowelizowanym rozporządzeniu w sprawie KFS.
- Zbieranie danych z powiatowych urzędów pracy w sprawie zapotrzebowania na środki KFS na 2017 r. Swoje potrzeby w zakresie środków z rezerwy KFS określiło 29 Powiatowych Urzędów Pracy na łączną kwotę 13 325,65 tys. zł, natomiast pozostałe 2 Urzędy nie wskazały szacunkowej kwoty rezerwy KFS. Informację przekazano do MRPiPS.
- Przedstawienie PUP propozycji podziału środków rezerwy KFS, jakie będą mogły być wykorzystane przy składaniu wniosków w terminie do 30 czerwca 2017 r. Ze względu na ograniczoną pulę rezerwy KFS dla województwa (4.506,2 tys. zł) konieczne było ustalenie górnych limitów rezerwy dla poszczególnych powiatów.
- Przekazanie do MRPiPS wniosków PUP o dodatkowe środki z rezerwy KFS. W wyniku przeprowadzonego naboru wnioski złożyło 17 Powiatowych Urzędów Pracy, na łączną kwotę 2.852,6 tys. zł. Tym samym z przyznanej woj. śląskiemu kwoty 4.506,2 tys. zł pozostało do wykorzystania 1.653,6 tys. zł, tj. 37,7%.
- W związku ze decyzjami MRPiPS przyznającymi 8 PUP znacznie niższe niż wnioskowane środki rezerwy KFS przesłano do MRPiPS pismo z prośbą o wyjaśnienie podjętych decyzji oraz o przyznanie pozostałych kwot do wysokości wnioskowanej.

- Weryfikacja bieżącego zapotrzebowania Powiatowych Urzędów Pracy na środki z rezerwy KFS (po uwzględnieniu decyzji MRPiPS z 13 lipca z przyznanej województwu śląskiemu kwoty 4 506,2 tys. zł pozostaje do wykorzystania 2 795,9 tys. zł). Pomimo tego zapotrzebowanie zgłoszone przez PUP wyniosło 3 179,7 tys. zł. W związku z powyższym dokonano podziału tylko dostępnej kwoty rezerwy KFS.
- W związku z opublikowaniem przez MRPiPS informacji o wysokości środków limitu KFS na 2018 roku wystosowano do wszystkich PUP prośbę o oszacowanie swojego zapotrzebowania na powyższe środki. W 2018 roku samorządy powiatowe województwa śląskiego będą dysponowały środkami w łącznej wysokości 9.753,1 tys. zł.
- Przygotowanie karty sprawy oraz uchwały Zarządu Województwa przyjmującej podział środków KFS na 2018 rok dla samorządów powiatowych województwa śląskiego. W dniu 21.11.2017 r. Zarząd Województwa podjął uchwałę nr 2397/227/VI/2017 w niniejszej sprawie. W przyszłym roku samorządy powiatowe będą dysponowały limitami w łącznej wysokości 9.753,1 tys. zł. Informację o podziale środków przekazano do MRPiPS.
- Monitoring poziomu wydatkowania środków KFS. Na dzień 31 grudnia 2017 r. poziom wykorzystania środków KFS wyniósł 20.065,02 tys. zł (92,17% z 21.770,1 zł obejmującej limit – 18.024,6 tys. zł, rezerwę KFS – 4.112,0 tys. zł oraz zmniejszenie limitu – 366,5 tys. zł dla województwa).

Najmniejsze wykorzystanie środków KFS miało miejsce w PUP w Siemianowicach Śląskich (58,4%) oraz Żywcu (59,5%). W 100% posiadane środki zaangażowały PUP w: Chorzowie, Cieszynie, Jastrzębiu-Zdroju, Jaworznie, Katowicach, Mikołowie, Mysłowicach, Piekarach Śląskich, Pszczynie, Raciborzu, Rudzie Śląskiej, Tarnowskich Górach i Zabrze.

Art. 8 ust.1. pkt. 3. Opracowywanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz badanie zapotrzebowania na pracę w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia.

Na podstawie baz danych statystycznych dotyczących bezrobocia rejestrowanego wykonywane zostały informacje, analizy statystyczne i prezentacje. Najważniejsze z nich to:

- Sporządzana co miesiąc *Informacja o sytuacji na rynku pracy w województwie śląskim*. Materiał publikowano na stronie internetowej Urzędu, ponadto jego odbiorcami były władze Województwa Śląskiego oraz dyrektor Wydziału Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego;
- Miesięczna informacja o sytuacji na lokalnych rynkach pracy, uwzględniająca centralny rejon województwa śląskiego oraz obszar działania Filii Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Bielsku – Białej i Częstochowie;
- Informacje kwartalne o stanie i strukturze bezrobocia w województwie śląskim: *Registered Unemployment in the Silesian Voivodship at the end of December 2016, Registered Unemployment*

in the Silesian Voivodship at the end of March 2017, Registered Unemployment in the Silesian Voivodship at the end of June 2017, Registered Unemployment in the Silesian Voivodship at the end of October 2017. Opracowania były wykorzystywane między innymi w trakcie spotkań z uczestnikami wizyt studyjnych;

- Materiał opisujący sytuację społeczno-gospodarczą w województwie śląskim, jako fragment *Regionalnego Planu na Rzecz Zatrudnienia na 2017 r.* wraz z zestawem wskaźników oraz rozliczeniem wskaźników za 2016 rok;
- Realizując zapis art. 8 ust. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, mówiący o konieczności dokonania przez Sejmik Województwa, co najmniej raz w roku, oceny sytuacji na rynku pracy i stopnia realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy, przygotowano analizę *Rynek pracy w województwie śląskim w 2016 roku.* Opracowanie, po akceptacji przez Zarząd Województwa Śląskiego, zostało przekazane Radnym Sejmiku Województwa Śląskiego.
- *Analiza sytuacji na śląskim rynku pracy - ujęcie przekrojowe, lata 2014 – 2017.* Opracowanie przygotowano stosownie do załącznika do Uchwały Zarządu Województwa Śląskiego nr 1479/354/IV/2014 z dnia 5 sierpnia 2014 roku w sprawie przyjęcia *Szczegółowych wytycznych dotyczących nadzoru nad działalnością Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.* Materiał przekazano do Wydziału Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego oraz opublikowano na stronie internetowej Urzędu;
- *Wielowymiarowy opis oferty pracy. Badania pilotażowe;*
- *Zmiany na polskim i wojewódzkim rynku pracy w latach 2004 - 2016 - Informacja statystyczna z wykorzystaniem danych Eurostatu i BAEL;*
- Analiza problemowa / informacja pod tytułem *Rejestracja cudzoziemców z zamiarem zatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę według stanu na 30 listopada 2017 roku.*
  - Przygotowano materiał pod tytułem *„Podstawowe dane dotyczące efektywności działań aktywizujących realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w województwie śląskim”,* w którym zamieszczono dane dotyczące efektywności podstawowych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Dane zawarte w wyżej wymienionej informacji były wykorzystywane w czasie wystąpień publicznych i prezentacji.
  - Wykonując zadania związane z badaniem popytu na pracę i z prowadzeniem monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, analizowano wojewódzkie dane jednostkowe z Załącznika Nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności według grup zawodów. Badanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych ułatwia obserwację zjawisk zachodzących na regionalnym rynku pracy.

Pozwala między innymi na planowanie kierunków rekwalifikacji i rodzaju szkoleń zawodowych dla osób pozostających bez pracy. W 2017 roku sporządzono:

- *Raport z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2016 roku*
- *Informację sygnałną z monitoringu zawodów deficytowych w województwie śląskim w I półroczu 2017 r.,*
- *analizę Bezrobocie rejestrowane według zawodów w województwie śląskim w 2016 r.,*
- *analizę Bezrobocie rejestrowane według zawodów w województwie śląskim (I półroczu 2017 r.).*

Wszystkie wymienione opracowania zamieszczone są na stronie internetowej Urzędu.

W 2017 roku, na podstawie zrealizowanych badań dotyczących efektywności działań powiatowych urzędów pracy, finansowanych z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w roku 2016 oraz badania pracujących w wieku 50+, a także badania zapotrzebowania na kwalifikacje / umiejętności w przedsiębiorstwach w województwie śląskim opracowywano raporty z wynikami tych badań:

1. „Zapotrzebowanie na kwalifikacje/umiejętności w przedsiębiorstwach w województwie śląskim”,
2. „Osoby w wieku 50+ na regionalnym rynku pracy”,
3. „Efektywność wsparcia finansowanego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w 2016 roku”.

Dwie pierwsze pozycje zostały zamieszczone na stronie www Urzędu a także zostały wydane w formie książkowej.

W celu pogłębienia wiedzy o regionalnym rynku pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w postępowaniu przetargowym wybrał podmioty, które wykonały dwa badania socjologiczne:

1. *Potrzeby edukacyjne/szkoleniowe przedsiębiorców z Subregionu Północnego województwa śląskiego. Badanie pilotażowe.*
2. *Potrzeby edukacyjne/szkoleniowe przedsiębiorców z Subregionu Południowego województwa śląskiego*

Raporty z tych badań zostały zamieszczone na stronie www Urzędu a także zostały wydane w formie książkowej.

Zrealizowano również analizę podsumowującą dane statystyczne i wyniki badań empirycznych pracodawców, pracowników i bezrobotnych oraz przedstawienie ich w kontekście ogólnych tendencji obserwowanych w Polsce i Europie a odnoszącą się do sytuacji osób w wieku 50+.

Ponadto w 2017 roku realizowano badania, zlecone przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Barometr zawodów 2018” – było to badanie ogólnopolskie, które pozwala przewidzieć możliwości

znalezienia zatrudnienia w konkretnej branży. W przygotowywanym corocznie zestawieniu zawody dzieli się na trzy grupy: zawody deficytowe (w których jest niedobór pracowników na rynku pracy), zrównoważone i zawody nadwyżkowe (w których mogą być problemy ze znalezieniem pracy). Prognoza tworzona była dla każdego powiatu przez pracowników powiatowych urzędów pracy, na spotkaniach barometrycznych, które koordynował WUP. Opracowana została także prognoza regionalna, dla całego województwa śląskiego. Informacje zgromadzone zostały w trakcie badań jakościowych, a nie na podstawie suchych danych statystyki publicznej. Dzięki temu możliwe było pokazanie aktualnej sytuacji na rynku pracy. Wyniki upowszechnione były na konferencji podsumowującej (dla pracowników publicznych służb zatrudnienia i partnerów rynku pracy) oraz poprzez opublikowanie wykazu zawodów zakwalifikowanych do każdej z kategorii.

Art. 8 ust. 1, pkt 4. Współdziałanie z wojewódzką radą rynku pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich

W 2017 odbyły się dwa posiedzenia Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia:

- 28 lutego 2017 r.
- 30 marca 2017 r.

oraz cztery posiedzenia Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy:

- 24 maja 2017 r.
- 21 sierpnia 2017 r.
- 26 października 2017 r.
- 8 grudnia 2017 r.

Wojewódzka Rada Zatrudnienia podjęła w 2017 roku 95 uchwał, w tym uchwałę w sprawie wykazu zawodów, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego oraz 94 uchwały w sprawie zaopiniowania co do zgodności z potrzebami rynku pracy wniosków dotyczących uruchomienia nowych kierunków kształcenia.

Wojewódzka Rada Rynku Pracy podjęła w 2017 roku 62 uchwały, w tym 59 uchwał w sprawie zaopiniowania co do zgodności z potrzebami rynku pracy wniosków dotyczących uruchomienia nowych kierunków kształcenia.

Stałym punktem posiedzeń Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia i Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy była analiza aktualnej sytuacji na rynku pracy w województwie śląskim na podstawie badań przeprowadzonych przez WUP w Katowicach. Członkowie WRZ i WRRP podejmowali dyskusje nad przyczynami bezrobocia i możliwościami jego zmniejszenia.

Członkowie Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w kadencji 2013-2017 omówili przygotowany przez WUP projekt dokumentu mającego wpływ na działania kształtujące rynek pracy w województwie śląskim, to jest Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2017 rok.

Członkowie WRRP w kadencji 2013-2017: zaopiniowali pozytywnie projekt Regionalnego Planu Działań oraz sprawozdanie z realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia za 2016 rok oraz dokonali oceny sprawozdania z działalności Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, a także z zakresu wykorzystania środków z Funduszu Pracy.

Art.8 ust.1, pkt. 6. Programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego przez: wykonywanie zadań wynikających z programów, o których mowa w przepisach o Narodowym Planie Rozwoju albo o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz inicjowanie i realizowanie badań i analiz wykorzystywanych w działaniach realizowanych przez urzędy pracy.

Zadania związane z wdrażaniem Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020:

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) został zatwierdzony przez Komisję Europejską 17 grudnia 2014 r. Jest krajowym programem operacyjnym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz w ramach *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych (Youth Employment Initiative – YEI)*.

Zgodnie z Umową Partnerstwa alokacja środków EFS na Program wynosi 4 436,8 mln EUR oraz 252,4 mln EUR w ramach specjalnej linii budżetowej *Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych*. Wkład Unii Europejskiej na realizację PO WER wynosi 4 689 mln EUR, a współfinansowanie ze środków krajowych - 740,3 mln EUR. Całkowita alokacja PO WER to 5 429 614 480 EUR.

Na podstawie *Porozumienia WER/ŚL/2015/1 w sprawie realizacji Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020*, zawartego 27 stycznia 2015 r. pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju (Instytucja Zarządzająca PO WER) a Województwem Śląskim, w imieniu którego działa Zarząd Województwa Śląskiego reprezentowany przez Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, Instytucja Zarządzająca PO WER powierzyła WUP w Katowicach pełnienie w województwie śląskim roli Instytucji Pośredniczącej w realizacji Osi Priorytetowej I (Osoby młode na rynku pracy) dla:

- **Działania 1.1** *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe*, Poddziałania 1.1.1: *Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego*; projekty są realizowane przez powiatowe urzędy pracy;
- **Działania 1.2** *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe*, Poddziałania 1.2.1 *Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego*; projekty są realizowane w trybie konkursowym i mają na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia ludzi młodych do 29 roku życia pozostających bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET poprzez pomoc w zakresie określenia ścieżki zawodowej, szkolenia i egzaminy, staże.

Tabela. Informacja dotycząca postępu finansowego PO WER w ramach Działań wdrażanych przez WUP w Katowicach

Poddziałanie	Alokacja (zgodnie z algorytmem)	Kontraktacja wg umów obowiązujących (nierozwiązanych) (wartość dofinansowania UE)	Procent kontraktacji w stosunku do alokacji	Wydatkowanie wg zatwierdzonych wniosków o płatność (wartość dofinansowania UE)	Procent wydatkowania w stosunku do alokacji
1.1.1	564 915 609,01 PLN 133 575 742,00 EUR	285 451 296,85 68 276 716,62 EUR	50,53%	178 268 460,29 PLN 41 094 123,95 EUR	31,56%
1.2.1	152 552 919,85 PLN 36 462 700,00 EUR	101 640 787,16 24 311 324,90 EUR	66,63%	21 686 928,33 PLN 5 161 037,28 EUR	14,22%
Razem	717 468 528,86 PLN 170 038 442,00 EUR	387 092 084,01 PLN	53,95%	199 955 388,62 PLN 46 255 161,23 EUR	27,87%

W ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój przeprowadzono następujące nabory:

- Poddziałanie 1.1.1 przeprowadzono 1 nabór pozakonkursowy (dwuletni na lata 2017- 2018), którego budżet ogółem wyniósł 179 723,2 tys. PLN, w tym na rok 2107 93 615,1 tys. PLN. Zawarto 31 umów o łącznej wartości 177 439,8 tys. PLN.

W danym okresie sprawozdawczym osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób poniżej 30 lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 181,
- liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie: 7 975,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 2 641.
- Poddziałanie 1.2.1 – przeprowadzono 1 nabór konkursowy, którego budżet ogółem wyniósł 36 190,1 tys. PLN. Zawarto 53 umowy o łącznej wartości ogółem 80 046,6 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób poniżej 30 lat, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 1 014,
- liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie: 1 343,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 275,
- liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie: 2 091.

Tabela. Ilość osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach Działań PO WER realizowanych przez WUP Katowice do końca 2017 roku

Poddziałanie	Kumulacyjnie na koniec okresu sprawozdawczego	
	Wskaźnik	Ogółem
1.1.1	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	28 793
1.2.1	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	1 378
	Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie	2 174

W ramach procedury odwoławczej od wyników oceny formalnej w Poddziałaniu 1.2.1 w roku 2017 rozpatrzono 1 protest, a od oceny merytorycznej – 35.

Prowadzono działania związane z wdrażaniem Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w zakresie:

- analizy Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
- tworzenia Rocznego Planu Działania na rok 2016 dla I Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020;
- weryfikacji Opisu Funkcji i Procedur dla PO WER 2014-2020 Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach;
- opiniowania Regulaminów konkursów z załącznikami, kryteriów konkursowych oraz pozostałych dokumentów związanych z programem operacyjnym;
- udziału w pracach grupy roboczej w zakresie ewaluacji PO WER;
- aktualizacji Instrukcji Wykonawczych Instytucji Pośredniczącej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach PO WER 2014-2020;
- przygotowania harmonogram naboru PO WER na rok 2016;
- sporządzenia Informacji Kwartalnych z realizacji PO WER.

Ponadto:

- w trybie konkursowym przeprowadzono jeden nabór w zakresie Działania 1.2 *Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy – projekty konkursowe* Poddziałanie 1.2.1 *Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego*, którego planowany termin

rozpoczęcia zaplanowano na kwiecień 2017 r. Konkurs został ogłoszony 27 marca 2017 r. Ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie projektów wynosiła 34 380 597,85 PLN;

- pracowano nad Informacją roczną w zakresie prowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach działań ewaluacyjnych PO WER za rok 2016 r.;
- pierwszy kwartał 2017 r. to początek prac nad aktualizacją Roczno Planu Działania dla PO WER;
- w lipcu 2017 r. przygotowano propozycję Roczno Planu Działania dla I Osi priorytetowej PO WER na rok 2018. Następnie przekazano do IZ PO WER poprawione RPD na rok 2018 r. uzupełnione o wartości wskaźnikowe oraz zmienioną kwotę alokacji. W grudniu przekazano do Ministerstwa Rozwoju papierową wersję zatwierdzonego Roczno Planu Działania na rok 2018 dla I Osi Priorytetowej PO WER;
- z początkiem lutego rozpoczęto prace nad aktualizacją Instrukcji Wykonawczych IP PO WER- WUP. Finalnie dokument zatwierdzono 22.03.2017 r.;
- ostatni kwartał to prace nad uwagami do projektu zmiany Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych PO WER, a także nad harmonogramem naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na rok 2018;
- w grudniu 2017 r. rozpoczęto prace nad aktualizacją Opisu Funkcji i Procedur Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (OFiP PO WER).

Zadania związane z wdrażaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014 - 2020:

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 został przyjęty przez Komisję Europejską 18 grudnia 2014 r. Jest jednym z 16 programów operacyjnych zarządzanych i wdrażanych na poziomie regionalnym. Program jest współfinansowany zarówno z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak i z Europejskiego Funduszu Społecznego. Alokacja Unii Europejskiej w ramach EFS to 978 045 635 EUR.

Na podstawie Porozumienia nr 13/RR/2015 w sprawie realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, zawartego 17 marca 2015 r. pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego (Instytucja Zarządzająca RPO WSL) a Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach, Instytucja Zarządzająca powierzyła WUP w Katowicach rolę Instytucji Pośredniczącej w realizacji następujących Działań i Poddziałań:

- **Działanie 7.1** *Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu* w ramach Osi Priorytetowej VII *Regionalny rynek pracy*, w skład którego wchodzi:
  - Poddziałanie 7.1.1 *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – ZIT,*
  - Poddziałanie 7.1.2 *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – RIT,*
  - Poddziałanie 7.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – konkurs,*

- Poddziałanie 7.1.4 *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez pracy na obszarach rewitalizowanych – projekty pozakonkursowe EURES.*
- **Działanie 7.2** *Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe (dla publicznych służb zatrudnienia)* w ramach Osi Priorytetowej VII *Regionalny rynek pracy*;
- **Działanie 7.3** *Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej* w ramach Osi Priorytetowej VII *Regionalny rynek pracy*, w skład którego wchodzi:
  - Poddziałanie 7.3.1 *Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – ZIT,*
  - Poddziałanie 7.3.2 *Promocja samozatrudnienia na obszarach rewitalizowanych – RIT,*
  - Poddziałanie 7.3.3 *Promocja samozatrudnienia – konkurs.*
- **Działanie 7.4** *Wspomaganie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie (działania z zakresu outplacementu)* w ramach Osi Priorytetowej VII *Regionalny rynek pracy*, w skład którego wchodzi:
  - Poddziałanie 7.4.1 *Outplacement – ZIT,*
  - Poddziałanie 7.4.2 *Outplacement – konkurs.*
- **Działanie 8.2** *Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników*, w ramach Osi Priorytetowej VIII *Regionalne kadry gospodarki oparte na wiedzy*, w skład którego wchodzi:
  - Poddziałanie 8.2.1 *Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – ZIT,*
  - Poddziałanie 8.2.2 *Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – RIT,*
  - Poddziałanie 8.2.3 *Wsparcie dla przedsiębiorców i ich pracowników w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa – konkurs.*
- **Działanie 11.3** *Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych*, w ramach Osi Priorytetowej XI *Wzmocnienie potencjału edukacyjnego*;
- **Działanie 11.4** *Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych*, w ramach Osi Priorytetowej XI *Wzmocnienie potencjału edukacyjnego*, w skład którego wchodzi:
  - Poddziałanie 11.4.1 *Kształcenie ustawiczne – ZIT,*
  - Poddziałanie 11.4.2 *Kształcenie ustawiczne – RIT,*
  - Poddziałanie 11.4.3 *Kształcenie ustawiczne – konkurs.*

Tabela Informacja dotycząca postępu finansowego RPO WSL w ramach Działań wdrażanych przez WUP w Katowicach

Działanie	Alokacja (zgodnie z algorytmem)	Kontraktacja wg umów obowiązujących (nierozwiązanych) (wartość dofinansowania UE)	Procent kontraktacji w stosunku do alokacji	Wydatkowanie wg zatwierdzonych wniosków o płatność (wartość dofinansowania UE)	Procent wydatkowania w stosunku do alokacji
7.1	219 229 854,59 PLN 52 377 355,00 EUR	112 515 580,95 PLN 26 912 452,39 EUR	51,32%	18 491 186,89 PLN 4 422 882,44 EUR	8,43%
7.2	491 338 157,96 PLN 116 597 188,00 EUR	230 417 886,83 PLN 55 113 348,36 EUR	46,90%	133 044 840,26 PLN 31 822 818,66 EUR	27,08%
7.3	120 001 644,31 PLN 28 688 800,00 EUR	61 600 751,54 PLN 14 734 201,96 EUR	51,33%	6 863 238,80 PLN 1 641 608,97 EUR	5,72%
7.4	86 061 744,80 PLN 20 563 912,00 EUR	42 959 552,07 PLN 10 275 438,21 EUR	49,92%	7 573 280,84 PLN 1 811 442,99 EUR	8,80%
8.2	401 059 939,56 PLN 95 928 141,00 EUR	310 594 145,30 PLN 74 290 601,15 EUR	77,44%	722 657,57 PLN 172 851,50 EUR	0,18%
11.3	130 468 856,00 PLN 31 184 471,00 EUR	66 466 338,73 PLN 15 897 995,30 EUR	50,94%	9 359 828,74 PLN 2 238 765,01 EUR	7,17%
11.4	126 207 985,88 PLN 30 184 471,00 EUR	53 080 709,58 PLN 12 696 304,43 EUR	42,06%	2 026 416,61 PLN 484 695,90 EUR	1,61%
Razem	1 574 368 183,09 PLN	877 634 965 PLN 209 920 341,80 EUR	55,75%	178 081 449,71 PLN 42 595 065,47 EUR	11,31%

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z systemu SL2014 (wg stanu na dzień 31.12.2017 r.)

W trybie konkursowym prowadzono w roku 2017 następujące nabory:

- Poddziałanie 7.1.1 – ogłoszono jeden nabór, którego budżet wyniósł 3 873 tys. PLN. Zawarto 6 umów o łącznej wartości ogółem 4 418,2 tys PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 2,
- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 4,
- liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie: 60,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 33,
- liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 6,

- liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 7,
- liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 18,
- liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: 50
- Poddziałanie 7.1.2 – ogłoszono 2 nabory (RIT Zachodni i RIT Północny), łączny budżet naborów wyniósł 1 049,3 tys. PLN. Zawarto 2 umowy o łącznej wartości 4 059,2 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 2,
- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 0,
- liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie: 72,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 30,
- liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 2,
- liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 0,
- liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 16,
- liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: 49.
- Poddziałanie 7.1.3 – ogłoszono 2 nabory, których łączny budżet wyniósł: 49 378,9 tys. PLN. Zawarto 52 umowy o łącznej wartości ogółem 78 572,2 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 398,
- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 684,
- liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie: 2 710,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 1 046,
- liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 530,
- liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie: 669,
- liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 718,
- liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: 3 059.
- Poddziałanie 7.3.1 – ogłoszono 1 nabór (ZIT), którego budżet wyniósł: 7 603,9 tys. PLN. Zawarto 8 umów o łącznej wartości 8 242,5 tys. PLN

W danym okresie nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego.

- Poddziałanie 7.3.2 – ogłoszono 2 nabory (RIT Południowy i RIT Zachodni), których łączny budżet wyniósł: 6 229,6 tys. PLN. Zawarto 3 umowy o łącznej wartości 6 229,6 tys. PLN

W danym okresie nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego.

- Poddziałanie 7.3.3 – ogłoszono 1 nabór, którego budżet wyniósł 19 957 tys. PLN. Zawarto 16 umów o łącznej wartości 37 998,9 tys. PLN.
- liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej: 197,
- liczba osób pozostających bez pracy, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie: 218.
- Poddziałanie 7.4.1 – ogłoszono 1 nabór (ZIT), którego budżet wyniósł 10 732,2 tys. PLN. Zawarto 1 umowę o wartości 2 077,5 tys. PLN.

W danym okresie nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;

- Poddziałanie 7.4.2 – ogłoszono 2 nabory (w tym jeden OSI Bytom), których łączny budżet wyniósł: 20 991 tys. PLN. Zawarto 14 umów o łącznej wartości 28 949,9 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 389,
- liczba osób, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie: 97,
- liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie: 804.
- Poddziałanie 8.2.1 – w danym roku nie przeprowadzono naborów konkursowych, niemniej jednak rozstrzygnięto 1 nabór konkursowy ZIT z 2016 roku, w ramach, którego podpisano 1 umowę o dofinansowanie o wartości ogółem 8 563,4 tys. PLN.

W danym okresie nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;

- Poddziałanie 8.2.2 – ogłoszono 1 nabór (RIT Północny) ,którego budżet ogółem wyniósł 1 876,6 tys. PLN. Nie zawarto żadnych umów.

W danym okresie nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego.

- Poddziałanie 8.2.3 – ogłoszono 2 nabory, których łączny budżet ogółem wyniósł 73 775,3 tys. PLN. Zawarto 5 umów o wartości ogółem 375 752,2 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 13,
- liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie: 2,
- liczba mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie: 113,

- liczba osób pracujących objętych wsparciem w programie (łącznie z pracującymi na własny rachunek): 120,
- liczba osób pracujących (łącznie z pracującymi na własny rachunek) w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 11,
- liczba osób pracujących o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: 23,
- Działanie 11.3 – ogłoszono 1 nabór, którego budżet ogółem wyniósł 59 400,8 tys. PLN. Zawarto 16 umów o łącznej wartości ogółem 29 011,1 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje w ramach pozaszkolnych form kształcenia: 3 505,
- liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie: 7 627.
- Poddziałanie 11.4.1 – ogłoszono 1 nabór (ZIT), którego budżet ogółem wyniósł 12 929 tys. PLN. Zawarto 2 umowy o wartości 1 381,9 tys. PLN.

W danym okresie nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego.

- Poddziałanie 11.4.2 – ogłoszono 3 nabory(RIT Południowy, RIT Zachodni, RIT Północny), których łączny budżet ogółem wyniósł 6 391,3 tys. PLN. Nie zawarto żadnych umów w wyniku tych konkursów ani nie osiągnięto wskaźników postępu rzeczowego;
- Poddziałanie 11.4.3 – ogłoszono 1 nabór, którego budżet ogółem wyniósł 17 337,4 tys. PLN. Zawarto 5 umów o łącznej wartości 41 830,8 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób o niskich kwalifikacjach, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 15,
- liczba osób w wieku 50 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 14,
- liczba osób w wieku 25 lat i więcej, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu: 66,
- liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: 489,
- liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 259,
- liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 1 566.

W trybie pozakonkursowym prowadzono w roku 2017 następujące nabory:

- Działanie 7.2 ogłoszono 1 nabór (dwuletni na lata 2017- 2018), którego budżet wyniósł 145 193,5 tys. PLN, w tym na 2017 rok 72 472,5 tys. PLN. Zawarto 31 umów o łącznej wartości 144 814,8 tys. PLN.

W danym okresie osiągnięto wartości dla wskaźników:

- liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu: 2 699,
- liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu: 285,
- liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej: 981,
- liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie: 5 283,
- liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie: 2 510,
- liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie: 317,
- liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie: 1 074,
- liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie: 3 771,
- liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie: 992.

Tabela. Ilość osób, które skorzystały ze wsparcia w ramach Działań RPO WSL realizowanych przez WUP Katowice do końca 2017 roku

Oś priorytetowa	Kumulacyjnie na koniec okresu sprawozdawczego	
	Wskaźnik	Ogółem
VII Regionalny rynek pracy	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	19 373
	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	694
	Liczba pracowników zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy objętych wsparciem w programie	869
VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, objętych wsparciem w programie	120
XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego	Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie	7 641

W ramach procedury odwoławczej w roku 2018 dokonano autokontroli wyników oceny:

- w Poddziałaniu 7.1.1 – 1 protest od oceny formalnej i 7 protestów od oceny merytorycznej,
- w Poddziałaniu 7.1.2 – 3 protesty od oceny formalnej,
- w Poddziałaniu 7.1.3 – 1 protest od oceny formalnej i 35 protestów od oceny merytorycznej
- w Poddziałaniu 7.3.1 – 6 protestów od oceny merytorycznej,
- w Poddziałaniu 7.3.2 – 1 protest od oceny merytorycznej,
- w Poddziałaniu 7.3.3 – 1 protest od oceny formalnej i 8 protestów od oceny merytorycznej,
- w Poddziałaniu 7.4.1 – 1 protest od oceny formalnej,
- w Poddziałaniu 7.4.2 – 8 protestów od oceny merytorycznej,
- w Poddziałaniu 8.2.3 – 2 protesty od oceny merytorycznej,
- w Poddziałaniu 11.4.1 – 1 protest od oceny formalnej i 3 protesty od oceny merytorycznej,
- w Poddziałaniu 11.4.2 – 3 protesty od oceny formalnej i 1 protest od oceny merytorycznej.

Prowadzono działania związane z wdrażaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego w zakresie:

- konsultowania propozycji zmian Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WSL 2014-2020 oraz kryteriów wyboru projektów;
- brania udziału w konsultacjach opracowania *Systemu wdrażania Podmiotowego Systemu Finansowania w Województwie Śląskim*;
- brania udziału w pracach nad opracowaniem Planu wdrażania RPO WSL w okresie 2016 – 2018;
- prac nad tworzeniem Zasad realizacji ZIT/RIT i Porozumienia IZ- IP ZIT/RIT;
- wzięcia udziału w aktualizacji Opisu Funkcji i Procedur RPO WSL 2014-2020;
- konsultacji Aktualizacji Instrukcji Wykonawczych Instytucji Pośredniczącej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;
- opiniowania Roczno Planu Ewaluacji;
- opiniowania zmian w Strategiach ZIT oraz RIT w zakresie wskaźników i alokacji;
- opracowania rocznych celów do wykonania dla wskaźników produktu z ram wykonania dla RPO WSL 2014-2020;
- sporządzania comiesięcznego Raportu wskaźnikowego z realizacji RPO WSL;
- sporządzenia Informacji Kwartalnych z realizacji RPO WSL;
- sporządzenia Sprawozdania rocznego z realizacji RPO WSL za rok 2015;

- analizy zakresu funkcjonalnego Lokalnego Systemu Informatycznego dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020;
- zarządzaniem alokacją oraz aktualizacją harmonogramu naborów wniosków projektów;
- gromadzeniem danych zbiorczych potrzebnych do celów ewaluacji programu operacyjnego;
- przetwarzaniem danych w systemach informatycznych oraz ich obsługą merytoryczną;
- opracowywania i przedkładania do zatwierdzenia Dyrektorowi materiałów i informacji rozpatrywanych przez Sejmik lub Zarząd Województwa oraz WRRP z zakresu działania Zespołu;
- koordynowania przeprowadzania procedury odwoławczej od wyników oceny projektów.

W trybie konkursowym w 2017 r. ogłoszono następujące nabory:

- Działanie 11.3, Nabór od 2017-02-28 do 2017-05-22 - Nabór nr.: RPSL.11.03.00-IP.02-24-030/17, alokacja: 59 400 839,36 PLN;
- Poddziałanie 7.1.3 (RLKS), Nabór od 2017-04-28 do 2017-06-28 - Nabór nr.: RPSL.07.01.03-IP.02-24-033/17, alokacja: 13 526 807,43 PLN;
- Poddziałanie 7.1.1 (ZIT Subregionu Centralnego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-06-30 do 2017-07-31, Nabór nr.: RPSL.07.01.01-IP.02-24-034/17, alokacja: 4 076 843,83 PLN;
- Poddziałanie 7.1.2 (RIT Subregionu Północnego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-01 do 2017-10-02, Nabór nr.: RPSL.07.01.02-IP.02-24-038/17, alokacja: 649 831,78 PLN;
- Poddziałanie 7.1.2 (RIT Subregionu Zachodniego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-07-31 do 2017-08-31, Nabór nr.: RPSL.07.01.02-IP.02-24-035/17, alokacja: 454 692,69 PLN;
- Poddziałanie 7.1.3 (OSI Bytom) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-15 do 2017-10-16, Nabór nr.: RPSL.07.01.03-IP.02-24-037/17, alokacja: 38 451 020,41 PLN;
- Poddziałanie 7.3.3 (OSI Bytom) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-29 do 2017-10-31, Nabór nr.: RPSL.07.03.03-IP.02-24-036/17, alokacja: 19 956 962,42 PLN;
- Poddziałanie 7.3.1 (ZIT Subregionu Centralnego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-29 do 2017-10-31, Nabór nr.: RPSL.07.03.01-IP.02-24-039/17, alokacja: 7 603 887,41 PLN;
- Poddziałanie 7.3.2 (RIT Subregionu Zachodniego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-29 do 2017-10-31, Nabór nr.: RPSL.07.03.02-IP.02-24-040/17, alokacja: 1 250 254,03 PLN;
- Poddziałanie 7.3.2 (RIT Subregionu Południowego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-29 do 2017-10-31, Nabór nr.: RPSL.07.03.02-IP.02-24-041/17, alokacja: 709 543,10 PLN;
- Poddziałanie 7.4.1 (ZIT Subregionu Centralnego) RPO WSL na lata 2014-2020 - od 2017-11-30 do 2017-12-29, Nabór nr.: RPSL.07.04.01-IP.02-24-046/17, alokacja: 10 732 238,89 PLN;
- Poddziałanie 7.4.2 RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-11-30 do 2017-12-29, Nabór nr.: RPSL.07.04.02-IP.02-24-047/17, alokacja: 20 144 762,48 PLN;

- Poddziałanie 7.4.2 (OSI Bytom) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-11-30 do 2017-12-29, Nabór nr.: RPSL.07.04.02-IP.02-24-048/17, alokacja: 846 271,79 PLN;
- Poddziałanie 8.2.3 RPO WSL na lata 2014-2020 - Nabór od 2017-11-20 do 2017-12-29, Nabór nr.: RPSL.08.02.03-IP.02-24-045/17, alokacja: 57 073 235,30 PLN;
- Poddziałanie 8.2.3 (OSI Bytom) RPO WSL na lata 2014-2020 - Nabór od 2017-09-29 do 2017-10-23, Nabór nr.: RPSL.08.02.03-IP.02-24-042/17, alokacja: 16 702 068,61 PLN;
- Poddziałanie 8.2.2 (RIT Subregionu Północnego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-29 do 2017-10-23, Nabór nr.: RPSL.08.02.02-IP.02-24-043/17, alokacja: 1 876 610,88 PLN;
- Poddziałanie 11.4.1 (ZIT Subregionu Centralnego) RPO WSL na lata 2014-2020 - Nabór od 2017-11-30 do 2018-01-12, Nabór nr.: RPSL.11.04.01-IP.02-24-049/17, alokacja: 12 928 980,08 PLN;
- Poddziałanie 11.4.2 (RIT Subregionu Zachodniego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-11-30 do 2017-12-29, Nabór nr.: RPSL.11.04.02-IP.02-24-050/17, alokacja: 848 767,78 PLN;
- Poddziałanie 11.4.2 (RIT Subregionu Północnego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-09-29 do 2017-10-23, Nabór nr.: RPSL.11.04.02-IP.02-24-044/17, alokacja: 2 189 379,33 PLN;
- Poddziałanie 11.4.2 (RIT Subregionu Południowego) RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-11-25 do 2017-12-20, Nabór nr.: RPSL.11.04.02-IP.02-24-051/17, alokacja: 3 353 141,36 PLN;
- Poddziałanie 11.4.3 RPO WSL na lata 2014-2020 – Nabór od 2017-11-30 do 2017-12-29, Nabór nr.: RPSL.11.04.03-IP.02-24-052/17, alokacja: 17 337 383,58 PLN.

Ponadto:

- w okresie sprawozdawczym WUP Katowice wprowadzał zmiany do wszystkich nowych wersji SZOOP RPO WSL 2014-2020 przyjętych przez Zarząd Województwa w 2017 r. Zmiany w głównym dokumencie miały na celu korekty redakcyjne, dopasowanie zapisów do aktualnie obowiązujących procedur wyboru projektów oraz modyfikację zapisów dla Działań / Poddziałań, dla których WUP Katowice pełni rolę IOK. Zmiany miały także na celu skorelowanie zapisów SZOOP RPO WSL 2014-2020 z treścią szczegółowych kryteriów wyboru (np. w zakresie grupy docelowej, czy minimalnej wartości projektów). Zapisy SZOOP RPO WSL 2014-2020 były także na bieżąco weryfikowane pod kątem aktów prawnych i aktualnie obowiązujących Wytucznych;
- w ramach SZOOP RPO WSL 2014-2020 WUP Katowice aktualizował dodatkowo załącznik nr 3 obejmujący kryteria wyboru projektów. Zmiany w kryteriach miały przede wszystkim na celu dopasowanie ich zapisów do aktualnej sytuacji na rynku pracy, zwiększenie realizacji wskaźników w ramach danych Działań / Poddziałań na potrzeby przeglądu okresowego, jak również dopasowanie do obowiązujących Wytucznych;
- w przypadku aktualizacji załącznika nr 4 do SZOOP RPO WSL w dniu 27 października 2017 r. wprowadzono trzecią edycję projektu w ramach Poddziałania 7.1.4 RPO WSL oraz dokonano weryfikacji wartości wskaźników. Natomiast 28 grudnia 2017 r. zrezygnowano z ww. nowej III edycji projektu na rzecz kontynuacji obecnie realizowanej II edycji z roku 2016;

- w 2017 r. obowiązującą wersją Instrukcji Wykonawczych IP RPO WSL- WUP była wersja nr 2 zatwierdzona przez Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą nr 196/90/V/2016 z dnia 02.02.2016 r. Na przełomie stycznia- sierpnia 2017 r. wystąpiły okoliczności uzasadniające potrzebę zaktualizowania ww. dokumentu. Aktualizacja wynikała z konieczności rzetelnej weryfikacji wszystkich procesów, mając na uwadze kwestie merytoryczne, logikę przebiegu danego procesu i spójność procesów, które są od siebie zależne, odzwierciedlając przy tym rzeczywisty ich przebieg i zgodność z przepisami prawa, wewnętrznymi procedurami, zaleceniami IZ RPO WSL oraz rekomendacjami po przeprowadzonych kontrolach. Prace nad aktualizacją Instrukcji Wykonawczych IP RPO WSL- WUP polegały również na dostosowaniu IW do ogólnych wskazówek wypracowanych przez Wydział RR, które miały na celu zapewnić jednolitość poszczególnych procesów i jednocześnie spójność z analogicznymi procesami w IZ RPO WSL. Na przełomie września- grudnia 2017 r. zaistniała konieczność aktualizacji projektu Instrukcji Wykonawczych IP RPO WSL- WUP v.3 w związku z nowelizacją Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Jednocześnie wprowadzone do Instrukcji Wykonawczych zmiany dotyczyły zgodności pod kątem wprowadzenia zgłaszanych dotychczas odstępstw, rekomendacji z kontroli, audytów, badań ewaluacyjnych oraz zgodności z pozostałymi dokumentami programowymi jak i przepisami prawa;
- w 2017 r. trwały prace nad zmianą dokumentu Zasady realizacji zadań powierzonych Instytucji Pośredniczącej – Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Katowicach w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, ostatecznie przyjętego Uchwałą nr 45/164/V/2017 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 10.01.2017 r.;
- aktualizacja dokumentu pn. Opis Funkcji i Procedur RPO WSL została przyjęta przez Zarząd Województwa Śląskiego Uchwałą Nr 1243/199/V/2017 w dniu 20 czerwca 2017 r. Aktualizacja ww. dokumentu nastąpiła w zakresie zmian w przepisach prawa, a także zmian organizacyjnych w komórkach;
- przyjęto Aneks nr 4 do Porozumienia nr 13/RR/2015 z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie realizacji RPO WSL na lata 2014-2020 zawartego pomiędzy Zarządem Województwa Śląskiego, a Wojewódzkim Urzędem Pracy w Katowicach z dnia 14 czerwca 2017 r. (przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego nr 1036/195/V/2016 z dnia 30.05.2017 r.). Dodatkowo Uchwałą nr 802/187/V/2017 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 19 kwietnia 2017 r. zawarto Porozumienie w sprawie wykorzystania Bazy Usług Rozwojowych w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020;
- w 2017 r. trwały prace nad kryteriami wyboru projektów w ramach RPO WSL 2014-2020;
- przedmiotem IX posiedzenia Komitetu Monitorującego RPO WSL 2014 – 2020 i zarazem pierwszego w 2017 r., które odbyło się 29 marca 2017 roku było przedstawienie i zatwierdzenie kryteriów ogólnych wyboru projektów oraz szczegółowych dla Poddziałiań 7.1.1, 7.1.2, 7.1.3 OSI Bytom, 7.2, 7.3.3, 7.3.3 OSI Bytom oraz 8.2.3 OSI Bytom RPO WSL 2014- 2020;
- w II kwartale, podczas X posiedzenia KM RPO WSL 2014-2020, które odbyło się 21 czerwca 2017 r., przedstawiono i zatwierdzono szczegółowe kryteria wyboru projektów w ramach następujących

Poddziałów 7.1.3 OSI Bytom, 7.3.1, 7.3.2, 7.3.3 OSI Bytom, 7.4.1, 7.4.2, 7.4.2 OSI Bytom, 8.2.2, 8.2.3, 8.2.3 OSI Bytom oraz 11.4.2 RPO WSL 2014-2020;

- w zakresie Działów/Poddziałów wdrażanych przez WUP Katowice podczas XI posiedzenia KM RPO WSL 2014–2020, które odbyło się w dniu 21 września 2017 r. zatwierdzono ogólne kryteria wyboru projektów oraz szczegółowe kryteria wyboru projektów dla Poddziałów 7.4.1, 7.4.2, 7.4.2 OSI Bytom, 8.2.3, 11.4.1, 11.4.2 oraz 11.4.3 RPO WSL 2014-2020;
- w IV kwartale br. z uwagi na brak zgłaszanych przez IZ oraz IP RPO WSL 2014-2020 zmian w kryteriach wyboru projektów, posiedzenie KM RPO WSL 2014-2020 zostało odwołane;
- w 2017 r. odbyły się 3 posiedzenia Komitetu Sterującego Podmiotowego Systemem Finansowania. Pierwsze spotkanie KS PSF miało miejsce 11.05.2017 r. Kolejne 31.07. 2017 r. oraz 31.10.2017 r. Pierwsze uchwały Komitetu Sterującego Podmiotowego Systemu Finansowania podjęto dnia 11 maja 2017 r. Dotyczyły przyjęcia Regulaminu Komitetu Sterującego PSF, a także powołania Grup Roboczych ds. kontroli prawidłowej realizacji działającej przy KS PSF, ds. finansów i sprawozdawczości, ds. promocji działającej przy KM PSF, ds. dokumentacji PSF, ds. spójności dokumentów z systemami informatycznymi w celu usprawnienia wdrażania systemu PSF w województwie śląskim.

Zespół ds. Projektów Pozakonkursowych

W roku 2017 Zespół ds. Obsługi Projektów Pozakonkursowych wykonywał zadania związane z wdrażaniem projektów pozakonkursowych realizowanych w ramach następujących Działów i Poddziałów:

1. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój:
  - Priorytet I
    - Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy
    - Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego
2. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego:
  - Priorytet VII
    - Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
    - Poddziałanie 7.1.4 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia – projekty pozakonkursowe EURES
    - Działanie 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia

W szczególności wykonywano:

- ocenę formalną i merytoryczną wniosków o dofinansowanie realizacji projektów pozakonkursowych;
- przygotowanie i podpisanie umów o dofinansowanie projektów pozakonkursowych;
- aneksowanie umów o dofinansowanie projektów pozakonkursowych;

- weryfikację formalno-rachunkową i merytoryczną wniosków o płatność;
- udzielanie na bieżąco beneficjentom informacji telefonicznych oraz pisemnych i mailowych odpowiedzi dotyczących realizacji projektów pozakonkursowych PO WER i RPO WSL;
- wprowadzanie danych do systemów SOWA, SL2014 oraz LSI2014;
- sporządzanie miesięcznych, kwartalnych oraz rocznych sprawozdań oraz raportów z realizacji zadań Zespołu ds. Obsługi Projektów Pozakonkursowych.

Zadania informacyjno - promocyjne; prowadzenie Punktu Informacyjnego EFS

1. Punkt Kontaktowy EFS - jednym z najważniejszych działań Zespołu ds. Promocji i Informacji jest informacja i promocja w zakresie roli i zadań WUP we wdrażaniu nowych programów, procedur i kryteriów dotyczących ogłaszanych konkursów oraz realizacji projektów, jak również form wsparcia współfinansowanego z EFS. Pracownicy, pełniący jednocześnie funkcje pracowników Punktu Kontaktowego Europejskiego Funduszu Społecznego, w roku 2017 odbyli 4466 konsultacji i rozmów telefonicznych i obsłużyli osobiście 623 klientów. Udzielili także 332 odpowiedzi na zapytania e-mailowe. W roku 2017 pracownicy Punktu uczestniczyli ze stoiskiem wystawienniczo-promocyjnym w następujących wydarzeniach: 24 maja na Targach Pracy w Będzinie, 21-23 marca w XIX Ogólnopolskich Targach „Edukacja 2017”, 18-19 października w Targach Biznes Expo na VII Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Pracowano nad doskonaleniem pracy Punktu Kontaktowego EFS. W sposób istotny został zmieniony regulamin Punktu – dodano rozdziały dotyczące pracy z klientem trudnym i niebezpiecznym oraz zapisy i procedury dotyczące konsultacji projektów. Wprowadzono nowy element kontaktów z uczestnikami projektu – możliwość wniesienia skargi na uchybienia w realizacji projektu, przesyłanej na specjalnie skonstruowanym formularzu.

2. Spotkania informacyjno-promocyjno-szkoleniowe – w celu ułatwienia podmiotom aplikowania o środki unijne na działania prorozwojowe oraz realizowania projektów w sposób prawidłowy i efektywny co roku są organizowane spotkania szkoleniowo - informacyjne dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów RPO WSL i PO WER. W 2017 r. zrealizowano 19 takich spotkań, w tym 5 z zasad realizacji projektów, w których wzięło udział 145 osób i 14 z zasad aplikowania o środki, z udziałem 258 osób uczestników. Odbyły się 4 spotkania dla przedsiębiorców w 4 subregionach, w których wzięło udział 175 osób. Pracownicy WUP w tym i zespołu ZI uczestniczyli w spotkaniach prezentując lub omawiając tematy obowiązków informacyjno - promocyjnych beneficjentów, obsługi systemu LSI, przedsiębiorczości oraz nowych zasad dofinansowania usług rozwojowych dla pracowników i przedsiębiorców sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania oraz obsługi i funkcjonalności Bazy Usług Rozwojowych - związanych z wdrażaniem przez WUP Poddziałania 8.2.3 RPO WSL na lata 2014-2020. Dyrektor WUP oraz naczelnik Wydziału Zarządzania EFS byli gośćmi a zarazem prelegentami na spotkaniach dot. tych tematów organizowanych przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości, władze samorządowe, podmioty infrastruktury około biznesowej.
3. Narzędzia informacyjne – biuletyn, ulotki, strony internetowe, newsletter, materiały promocyjne.

Wydano 4 numery Biuletynu Informacyjnego WUP „Śląskie. Rynek Pracy” (26 czerwca, 11 września, 30 października, 11 grudnia - nakład 32 tys. egzemplarzy plus 1000 do dystrybucji wewnętrznej). Ukazywał się jako insert do poniedziałkowego wydania Dziennika Zachodniego. Każdy numer poświęcony był aktualnym wydarzeniom (konferencje, spotkania), formom wsparcia w działaniach wdrażanych przez WUP w programach PO WER i RPO WSL na lata 2014-2020 pokazanym na przykładach dobrych praktyk – osób które skorzystały ze stażu, dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej czy szkolenia – i zdołały znaleźć drogę do trwałego zatrudnienia. Publikowane były listy projektów, do których można było przystąpić, poradniki jak korzystać z projektów oraz jak szukać form wsparcia na stronach internetowych WUP. Ponadto w każdym numerze znaleźć można było barometr zawodów - listę zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Opracowano 6 wydawnictw: ulotkę dot. poddziałania 8.2.3 RPO WSL w nakładzie 30 tys. egzemplarzy, broszurę i ulotkę dot. PO WER (nakład broszury - 5 tys., nakład ulotki – 10 tys. egzemplarzy), 3 ulotki RPO: dla nieaktywnych zawodowo, dla chcących podnieść swoje kwalifikacje, dla rozpoczynających działalność gospodarczą po 5 tys. sztuk nakładu każda, czyli w nakładzie 15 tys. egzemplarzy. W 2017 roku budowano i uzupełniano zakładkami utworzone pod koniec roku 2016 internetowe strony dla RPO i PO WER. W celu wsparcia beneficjentów w prawidłowym wypełnianiu wniosków aplikacyjnych i poprawnym realizowaniu działań w projektach sporządzano i aktualizowano FAQ-i (najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi) dotyczące ogłaszanych konkursów. Przygotowano także dwie subskrypcje newsletterowe dla RPO i POWER, za pomocą których informowano o najważniejszych wydarzeniach i promowano inicjatywy podejmowane przez Urząd. W roku ubiegłym organizowano przetargi i zakupy gadżetów promocyjnych do dystrybucji na spotkaniach informacyjnych wśród uczestników, ale także na spotkania plenerowe, konferencje i wydarzenia na stoisko informacyjne.

4. Realizacja kampanii informacyjno - promocyjnych działań wdrażanych przez WUP - w roku 2017 zrealizowana została kampania radiowa emitowana na antenie Radia Katowice i Antyradia promująca dobre praktyki w zakresie działań wdrażanych przez WUP w ramach PO WER i RPO WSL (reportaże - 2 z PO WER i 3 z RPO WSL oraz dwie debaty, a także 1600 spotów reklamujących możliwość wsparcia, emitowanych w 5 rozgłośniach radiowych (Radio Katowice, Antyradio, Meloradio, Radio Jura, Radio 90). Dobre praktyki i zachęta do skorzystania z pomocy współfinansowanej z EFS były tematem kampanii internetowej, na którą składała się produkcja i emisja na Facebooku WUP, portalu You Tube i serwisie internetowym Dziennika Zachodniego 10 filmów, 7 artykułów sponsorowanych oraz 7 spotów. Towarzyszyła jej kampania linków sponsorowanych Google AdWords.

Rozwijano i kontynuowano kontakty robocze i współpracę w zakresie dobrych praktyk z opiekunami i koordynatorami projektów, beneficjentami i Wydziałem Promocji UM WSL – typowano bohaterów publikacji, filmów i artykułów promocyjnych do prezentowania na wydarzeniach i imprezach, do uczestnictwa w konferencjach oraz Dniach Otwartych Funduszy Europejskich, a także prezentacji ich historii w wydawnictwach własnych i Urzędu Marszałkowskiego oraz w filmach reklamowych.

5. Pomoc Techniczna PO WER i RPO WSL – w 2017 roku w ramach działań finansowanych ze środków Pomocy Technicznej Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-

2020, Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach poniósł wydatki w kwocie **3 614 171,42** zł, co stanowi 82,97% środków zaplanowanych. W ramach działań finansowanych ze środków Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach poniósł wydatki w kwocie 7 681 449,71 zł, co stanowi 81,13% zaplanowanych środków.

Zadania kontrolne

W roku 2017 Wydział Kontroli EFS Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach zrealizował następujące zadania:

- Przeprowadzono **41** kontroli realizacji projektów w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020:
  - Poddziałanie 7.1.3 – 21 kontroli (w tym 2 kontrole doraźne);
  - Działanie 7.2 – 4 kontrole;
  - Poddziałanie 7.3.3 – 2 kontrole;
  - Poddziałanie 7.4.2 – 8 kontroli (w tym 1 kontrola doraźna);
  - Działanie 11.3 – 4 kontrole;
  - Poddziałanie 11.4.3 – 2 kontrole.
- Przeprowadzono **34** kontrole realizacji projektów w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój:
  - Poddziałanie 1.1.1 PO WER – 12 kontroli,
  - Poddziałanie 1.2.1 PO WER – 22 kontrole (w tym 1 kontrola doraźna).
- Przeprowadzono **51** wizyt monitoringowych w projektach w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020:
  - Poddziałanie 7.1.1 – 1 wizyta monitoringowa;
  - Poddziałanie 7.1.3 – 20 wizyt monitoringowych;
  - Działanie 7.2 – 2 wizyt monitoringowych;
  - Poddziałanie 7.3.3 – 2 wizyty monitoringowe;
  - Poddziałanie 7.4.2 – 9 wizyt monitoringowych;
  - Poddziałanie 8.2.3 – 5 wizyt monitoringowych;
  - Działanie 11.3 – 6 wizyt monitoringowych;
  - Poddziałanie 11.4.3 – 3 wizyty monitoringowe.

- Przeprowadzono **34** wizyty monitoringowe w projektach w ramach wdrażanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach Działań/Poddziałań Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój:
  - Poddziałanie 1.1.1 PO WER – 13 wizyt monitoringowych,
  - Poddziałanie 1.2.1 PO WER – 21 wizyt monitoringowych.
- Sporządzono i przekazano Beneficjentom Informacje z przeprowadzonych kontroli i wizyt monitoringowych, Zalecenia pokontrolne, Zalecenia z wizyt monitoringowych oraz Wezwania do zwrotu środków uznanych za niekwalifikowane w ramach projektów POWER oraz RPO WSL, a także weryfikowano przekazane przez Beneficjentów Sprawozdania z realizacji wydanych Zaleceń.
- Prowadzono korespondencję i konsultacje z instytucjami zewnętrznymi w zakresie spraw związanych z prowadzonymi kontrolami dot. realizacji projektów EFS.
- Wprowadzano dane dotyczące kontroli oraz wizyt monitoringowych przeprowadzonych w ramach wdrażanych Działań/Poddziałań POWER oraz RPO WSL do właściwych systemów informatycznych oraz monitorowano prawidłowości wprowadzanych danych.
- Realizowano zadania związane z przygotowaniem, wszczęciem oraz prowadzeniem spraw związanych z wydawaniem decyzji administracyjnych w przedmiocie odzyskiwania kwot uznanych za niekwalifikowane w projektach realizowanych w ramach POKL, RPO WSL oraz POWER pod nadzorem WUP – dot. **29** postępowań administracyjnych.
- Realizowano zadania związane z informowaniem rzecznika dyscypliny finansów publicznych (RDFP) o ujawnionych okolicznościach wskazujących na naruszenie dyscypliny finansów publicznych (w ramach EFS).
- Sporządzono „Roczny Plan Kontroli na rok obrachunkowy od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r. dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” w części dotyczącej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach oraz „Roczny Plan Kontroli Instytucji Pośredniczącej na rok obrachunkowy od 1 lipca 2017 r. do 30 czerwca 2018 r. dla Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”.
- Sporządzono kwartalne analizy ryzyka w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.
- Sporządzono aktualizację Roczno-Planu Kontroli Instytucji Pośredniczącej na rok obrachunkowy od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Sporządzono informacje nt. przeprowadzania analizy ryzyka oraz stopnia wykonania kontroli w ramach PO WER i RPO WSL.
- Sporządzono Sprawozdanie z realizacji Roczno-Planu Kontroli na rok obrachunkowy od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.

- Sporządzono Podsumowanie kontroli przeprowadzonych w zakresie wydatków w odniesieniu do roku obrachunkowego kończącego się w dniu 30 czerwca 2017 r. w ramach RPO WSL 2014-2020 oraz informacje nt. kontroli realizowanych w roku obrachunkowym od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2017 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Sporządzano informacje kwartalne w ramach POWER i RPO WSL w zakresie dot. Wydziału Kontroli EFS.
- Sporządzono Listy sprawdzające na podstawie korekt finansowych oraz notatki służbowe z przeprowadzonych kontroli i wizyt w związku z oceną wydatków niekwalifikowalnych pod kątem występowania nieprawidłowości (POKL, POWER, RPO WSL).
- Sporządzono i przekazano za pomocą systemu IMS kwartalne raporty o nieprawidłowościach w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- Sporządzono kwartalne zestawienia nieprawidłowości niepodlegających raportowaniu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki za 2017 r.
- Sporządzono miesięczne wykazy nieprawidłowości w ramach RPO WSL.
- Prowadzono rejestr skarg dotyczących projektów EFS realizowanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, a także korespondencję i konsultacje z instytucjami zewnętrznymi w sprawach związanych z rozpatrywanymi skargami.
- Prowadzono korespondencję w sprawach związanych ze złożonymi skargami (z Beneficjentami i skarżącymi), dotyczącymi projektów EFS realizowanych pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, w tym zarejestrowano i rozpatrzono w 2017 roku **60** skarg na realizację projektów w ramach EFS.
- Przygotowywano pisma oraz prowadzono konsultacje z Wydziałem Pomocy Prawnej i Zamówień Publicznych WUP w zakresie spraw związanych z prowadzonymi kontrolami i wizytami, postępowaniami administracyjnymi oraz rozpatrywanymi skargami w ramach EFS.
- Wykonywano zadania związane z nadzorem WUP nad wdrażaniem projektów EFS, w których przyznawane będą środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym w szczególności weryfikowano przedstawiane przez Beneficjentów regulaminy rekrutacji oraz regulaminy przyznawania dotacji.
- Prowadzono korespondencję związaną z informowaniem oraz odpowiadaniem na pytania Beneficjentów realizujących projekty w ramach EFS.
- Prowadzono wymianę informacji z Zespołem ds. Obsługi Finansowej Projektów EFS i Wydziałem Pomocy Prawnej i Zamówień Publicznych WUP w związku z toczącymi się postępowaniami administracyjnymi dot. windykacji środków wykorzystywanych nieprawidłowo przez Beneficjentów w ramach POKL, POWER i RPO WSL.

- Realizowano zadania związane z wykrywaniem i zwalczaniem nadużyć finansowych i korupcji, w tym prowadzono korespondencję z właściwymi instytucjami w ramach toczących się postępowań oraz sporządzono roczną analizę ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w ramach POWER.
- Przygotowywano dane do dokumentów (w tym m.in. sprawozdań oraz wniosków o płatność) dot. Pomocy Technicznej w ramach POWER oraz RPO WSL.
- Realizowano zadania związane z monitorowaniem realizacji przez Beneficjentów form wsparcia w ramach POWER oraz RPO WSL 2014-2020.
- Opracowywano wzory dokumentów oraz dokonywano analizy i sporządzano uwagi i propozycje zmian wzorów dokumentów dotyczących okresu programowania 2014-2020 w ramach prowadzonych konsultacji dokumentów. Ponadto testowano poszczególne moduły/funkcjonalności utworzone w ramach właściwych systemów informatycznych oraz konsultowano kwestie dotyczące funkcjonalności przedmiotowych systemów.
- Współdziałł w tworzeniu dokumentacji dotyczącej sposobu wdrażania Podmiotowego Systemu Finansowania Usług Rozwojowych w ramach RPO WSL 2014-2020.
- Opracowano propozycje zmian Instrukcji Wykonawczych WUP wraz z załącznikami dot. wdrażania projektów w ramach RPO WSL oraz Opisu Funkcji i Procedur RPO WSL w zakresie dot. Wydziału Kontroli EFS.
- Opracowano propozycje zmian Instrukcji Wykonawczych WUP wraz z załącznikami, dotyczących wdrażania projektów w ramach POWER w zakresie dot. Wydziału Kontroli EFS.
- Opracowano Plan wydatków oraz Plan budżetu na 2018 r. w ramach POWER i RPO WSL w części dotyczącej Wydziału Kontroli EFS.
- Sporządzono Sprawozdanie z realizacji Planu Działania na rok 2016 oraz Plan Pracy na rok 2017.
- Prowadzono czynności związanych z obsługą kontroli zewnętrznych.
- Archiwizowano dokumenty Wydziału Kontroli EFS.

Art.8 ust.1, pkt. 6 a. Koordynowanie na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy pozostającej w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy.

Środki z rezerwy przyznawane były z inicjatywy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej lub na wniosek marszałka województwa, w oparciu o *Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych realizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy w 2017 roku*. Zgodnie z powyższymi zasadami nabór wniosków o dodatkowe środki FP odbywał się w drodze konkursów ogłoszonych przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (wyjątkami są nabory wniosków na realizację programów związanych z aktywizacją bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe oraz programów dla zwalnianych pracowników z przyczyn od nich niezależnych).

W 2017 roku 18 Powiatowych Urzędów Pracy województwa śląskiego brało udział w trzech naborach, w ramach których złożono 38 wniosków o łącznej wartości 17 917,8 tys. zł. Wszystkie wnioski, po zaopiniowaniu przez WUP, uzyskały dofinansowanie z rezerwy Funduszu Pracy:

- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej – 2 wnioski o łącznej wartości 219,0 tys. zł. Planowane: wsparcie 25 osób, efektywność zatrudnieniowa – 72%, efektywność kosztowa – 12.166,67 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych niepełnosprawnych – 1 wniosek o wartości 366,8 tys. zł. Planowane: wsparcie 39 osób, efektywność zatrudnieniowa – 87,2%, efektywność kosztowa – 10.788,95 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia oraz na terenach rewitalizowanych, a także realizowanych w ramach Narodowego Programu Mieszkaniowego *Mieszkanie Plus* – 6 wniosków o łącznej wartości 5.909,4 tys. zł. Planowane wsparcie: 687 osób, efektywność zatrudnieniowa – 79,8%, efektywność kosztowa – 10.823,72 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych, których celem będzie likwidacja widocznych na rynku pracy luk kompetencyjnych, związanych z brakiem specjalistów m.in. przemysłu: spożywczego, maszynowego, motoryzacyjnego, IT oraz medycyny i opieki długoterminowej – 2 wnioski o łącznej wartości 650,3 tys. zł. Planowane: wsparcie 60 osób, efektywność zatrudnieniowa – 78,3%, efektywność kosztowa – 13.836,17 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych, będących dłużnikami alimentacyjnymi – 1 wniosek o wartości 136,3 tys. zł. Planowane: wsparcie 20 osób, efektywność zatrudnieniowa – 63%, efektywność kosztowa – 10.816,67 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych opiekunów osób niepełnosprawnych – 1 wniosek o wartości 103,2 tys. zł. Planowane: wsparcie 10 osób, efektywność zatrudnieniowa – 70%, efektywność kosztowa – 14.752,86 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych długotrwale: 8 wniosków o łącznej wartości 3.445,4 tys. zł. Planowane: wsparcie 388 osób, efektywność zatrudnieniowa – 85,6%, efektywność kosztowa – 10.377,71 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych powyżej 50 roku życia: 7 wniosków o łącznej wartości 2.326,0 tys. zł. Planowane: wsparcie 263 osób, efektywność zatrudnieniowa – 87,8%, efektywność kosztowa – 10.069,26 zł;
- programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi: 5 wniosków o łącznej wartości 3.364,5 tys. zł. Planowane: wsparcie 360 osób, efektywność zatrudnieniowa – 85,0%, efektywność kosztowa – 10.995,10 zł;
- innych programów, których realizacja wynika z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy: 5 wniosków o łącznej wartości 1.396,9 tys. zł. Planowane: wsparcie 127 osób, efektywność zatrudnieniowa – 83,5%, efektywność kosztowa – 14.456,60 zł.

Dodatkowo PUP w Tarnowskich Górach złożył wniosek na realizację programu dla zwalnianych z zakładów pracy z przyczyn nie leżących po stronie pracownika, na kwotę 510,0 tys. zł (taką też otrzymał kwotę dofinansowania z MRPiPS).

Łącznie w 2017 roku złożono 39 wniosków o sumarycznej wartości 17.695,8 tys. zł:

Rodzaj programu	I nabór luty 2017	II nabór kwiecień 2017	III nabór lipiec 2017	Program dla zwalnianych z zakładów pracy
Bezrobotni z grupy 50+		2266,0		510,0
Długotrwale bezrobotni		3445,4		
Bezrobotni zamieszkujący na wsi		2692,5		
Dłużnicy alimentacyjni	136,3			
Korzystający z pomocy społecznej	219,0			
Niepełnosprawni	366,8			
Likwidacja luk kompetencyjnych	650,3			
Bezrobotni rodzice	103,2			
Rejony wysokiego bezrobocia	5909,4			
Inne programy			1396,9	
OGÓŁEM	7385,0	8403,9	1396,9	
RAZEM	17695,8			

W sumie, uwzględniając środki FP z algorytmu, środki przeznaczone na realizację zadania w art. 150f oraz rezerwę Ministra, samorządy powiatowe województwa śląskiego dysponowały w 2017 roku kwotą 422.956,3 tys. zł.

***

Ponadto, w 2017 r., w ramach realizacji zadania *Koordynowanie na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej finansowanych z rezerwy Funduszu Pracy* podejmowano następujące działania:

- Opiniowano wnioski samorządów powiatowych o dodatkowe środki rezerwy Funduszu Pracy na zadania fakultatywne.
- Przekazano do MRPiPS sprawozdanie z realizacji przez PUP zadań fakultatywnych finansowanych z rezerwy FP 2016. Z informacji przekazanych przez 8 powiatowych urzędów pracy, w 2016 roku wnioskowano o dodatkowe środki w wysokości 1.668.180,0 zł, pozyskano – 1.273.100,0 zł, natomiast wydatkowano 1.270.260,3 zł.
- Przekazano do MRPiPS informację o zapotrzebowaniu na środki z rezerwy Funduszu Pracy w 2017 roku. 31 Powiatowych Urzędów Pracy z województwa śląskiego zgłosiło zapotrzebowanie na kwotę 29.197,0 tys. zł. W ramach tych środków wsparcie mogłoby otrzymać 3364 osoby bezrobotne.
- Opracowano sprawozdanie z efektywności wydatkowania środków rezerwy FP na finansowanie działań aktywizacyjnych – programy uruchomione w 2016 roku, które uwzględniało dane z następujących powiatowych urzędów pracy: Będzin, Chorzów, Cieszyn, Dąbrowa Górnicza, Jastrzębie-Zdrój, Jaworzno, Kłobuck, Lubliniec, Mikołów, Myszków, Racibórz, Ruda Śl., Rybnik, Siemianowice Śl., Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Tychy, Wodzisław Śl., Zabrze, Zawiercie, Żory. Kwota środków przyznanych w 2016 r. z rezerwy FP wyniosła 14.255,8 tys. zł. W działaniach aktywizacyjnych uczestniczyło 1485 osób z czego liczba osób zatrudnionych w 2016 r. wyniosła 498. Kwota środków wydatkowanych na osobę wyniosła 9,6 tys. zł. Natomiast efektywność zatrudnieniowa była na poziomie 29%.

Program obejmował następujące działania aktywizacyjne:

- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych do 30 roku życia: kwota środków przyznanych w 2016 r. wyniosła 349 tys. zł; liczba osób uczestniczących w programie 22;
- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia: kwota środków przyznanych w 2016r. wyniosła 3137,6 tys. zł; liczba osób uczestniczących w programie 291;
- Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, określonych w art. 49 ustawy: kwota środków przyznanych w 2016r. wyniosła 7029,7 tys. zł; liczba osób uczestniczących w programie 729;
- Wspierania tworzenia i przystępowania do spółdzielni socjalnych: kwota środków przyznanych w 2016r. wyniosła 65,1 tys. zł;
- Aktywizacja bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych sprawujących opiekę nad osobą zależną: kwota środków przyznanych w 2016r. wyniosła 181,5 tys. zł;
- Realizacja robót publicznych w regionach wysokiego bezrobocia: kwota środków przyznanych w 2016r. wyniosła 2345,9 tys. zł; liczba osób uczestniczących w programie wyniosła 330;

- Inny (powyżej nieujęty), z którego realizacja wynika z diagnozy bieżących potrzeb rynku pracy: 1147 tys. zł; liczba osób uczestniczących w programie wyniosła 113.

Art.8 ust.1, pkt. 7. Inicjowanie i realizowanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Przedsięwzięcia mające na celu rozwiązanie lub złagodzenie problemów związanych z planowanymi zwolnieniami grup pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy realizowane są za pomocą RPO WSL 2014-2020 w ramach Działania 7.4 *Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu)*. W ramach Działania 7.4 w 2017r. ogłoszono 3 nabory, tj.:

- nabór nr RPSL.07.04.01-IP.02-24-046/17 w ramach Osi priorytetowej VII Regionalny rynek pracy, Działania 7.4 Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu), Poddziałania 7.4.1 Outplacement – ZIT, z terminem na składanie wniosków od 2017-11-30 do 2017-12-29 o łącznej alokacji 10 732 238,89 PLN;
- nabór nr RPSL.07.04.02-IP.02-24-047/17 w ramach Poddziałania 7.4.2 Outplacement – konkurs RPO WSL na lata 2014-2020 - od 2017-11-30 do 2017-12-29, alokacja: 20 144 762,48 PLN;
- nabór nr RPSL.07.04.02-IP.02-24-048/17 w ramach Poddziałania 7.4.2 Outplacement- OSI Bytom RPO WSL na lata 2014-2020 –od 2017-11-30 do 2017-12-29, alokacja: 846 271,79 PLN.

Ponadto w dniach 3-7 lipca odbyła się kontrola *on the spot* projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji. Kontrolę przeprowadził dwuosobowy zespół audytorów z Komisji Europejskiej. W kontroli uczestniczyli (oprócz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, pełniącego rolę Instytucji Pośredniczącej w tym programie) przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju (jako Instytucja Zarządzająca) oraz 7 Powiatowych Urzędów Pracy z województwa śląskiego (Bielsko-Biała, Jaworzno, Mikołów, Mysłowice, Pszczyna, Sosnowiec, Tychy), z terenów których pochodzili zwalniani pracownicy tyskiej fabryki Fiata oraz firm kooperujących. W dniach 03-04.07.2017 kontrola objęła Instytucję Zarządzającą, natomiast w dniach 05-07.07.2017 – WUP oraz PUP-y.

W trakcie kontroli przygotowano i przekazano szereg dokumentów obrazujących proces przygotowania wniosku o dofinansowanie z EFG, począwszy od zawiadomienia o zamiarze dokonania zwolnień grupowych, poprzez organizację wsparcia (finansowaną z Funduszu Pracy), a skończywszy na złożonym wniosku o płatność.

Przekazano również do Ministerstwa Rozwoju informacje na temat udziału w projekcie współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji osób spoza okresu referencyjnego, tj. pomiędzy 21.01 a 21.05.2013 r.

W listopadzie 2017 r. Ministerstwo Rozwoju poinformowało WUP, że zespół audytorów z Komisji Europejskiej nie stwierdził uchybień przy realizacji działań w ramach EFG i przyjął raport pokontrolny oraz zatwierdził wniosek o płatność.

Art.8 ust.1, pkt 7 a. Inicjowanie programów regionalnych i ich realizowanie, w porozumieniu z powiatowymi urzędami pracy.

W ubiegłym roku realizowano program regionalny 50+ skierowany do osób bezrobotnych z terenu województwa śląskiego, w wieku powyżej 50 lat. Udział w Programie wzięło 9 Powiatowych Urzędów Pracy: w Chorzowie, Sosnowcu, Będzinie, Żywcu, Jaworznie, Raciborzu, Cieszynie, Bytomiu oraz w Rybniku. Wsparciem miało zostać objętych 270 osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat.

W ramach Programu, w wyniku zamieszczanych przez Partnerów ogłoszeń w sprawie składania przez agencje zatrudnienia ofert na realizację zadań zleconych w zakresie doprowadzenia do zatrudnienia skierowanych bezrobotnych (w oparciu o art. 61b ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*), jedynie w przypadku 2 Partnerów (PUP Będzin oraz PUP Jaworzno) wyłoniono wykonawców powyższej usługi – co spowodowane było brakiem zainteresowania Agencji. Wszyscy Partnerzy zastosowali natomiast instrumenty rynku pracy, o których mowa w *ustawie*.

Planowany do osiągnięcia wskaźnik efektywności zatrudnieniowej – minimum 20%.

l.p.	PUP	Liczba osób objętych wsparciem		Koszt ogółem (w zł)		Zakładana efektywność zatrudnieniowa min. 20% - liczba osób		
		planowana	osiągnięta	planowany	poniesiony	planowana	osiągnięta* (l. osób)	%
1	Będzin	30	30	180 958,00	50 203,44	20% - 6	10	33,3
2	Bytom	30	37	180 858,00	157 092,61	20% - 6	11	29,7
3	Chorzów	30	30	180 858,00	177 482,51	20% - 6	23	60,7
4	Cieszyn	30	15	180 858,00	171 278,34	20% - 6	13	86,7
5	Jaworzno	20	28	120 572,00	131 173,00	20% - 4	10	35,7
6	Racibórz	30	15	180 858,00	68 903,17	20% - 6	4	26,7
7	Rybnik	30	39	180 858,00	149 070,71	20% - 6	11	28,2
8	Sosnowiec	40	40	241 144,00	235 700,05	20% - 8	35	87,5
9	Żywiec	30	28	180 858,00	177 450,21	20% - 6	17	60,7
Ogółem:		270	262	1 627 722,00	1 318 354,04	20% - 54	134 osoby	51,2

- W III kwartale 2017 roku rozpoczęto prace nad przygotowaniem *Zasad realizacji programu regionalnego 50+ na 2018 r.* W tym celu opracowano analizę regionalnego rynku pracy, która pozwoliła określić grupę docelową objętą wsparciem, a także wyłonić te Powiatowe Urzędy Pracy, które zmagają się z trudnościami związanymi z aktywizacją wskazanej grupy docelowej. Program regionalny będą realizowały powiatowe urzędy pracy z Będzina, Bielska-Białej, Bytomia, Częstochowy, Gliwic oraz Sosnowca.

- Opracowano wzór Porozumienia na realizację Programu regionalnego 50+ na rok 2018 oraz załączników dot. raportowania postępów z realizacji PR.
- W dniu 22.11.2017 r. odbyło się spotkanie z udziałem 6 PUP (Będzin, Bielsko-Biała, Bytom, Częstochowa, Gliwice, Sosnowiec), w trakcie którego podpisano porozumienie na realizację Programu Regionalnego 2018.

Art.8 ust.1, pkt 7 b. Zlecenie działań aktywizacyjnych.

W 2017 roku kontynuowano dwuletnią umowę o świadczenie działań aktywizacyjnych zawartą z Realizatorem zamówienia – konsorcjum WYG International z Warszawy oraz 8 Powiatowymi Urzędami Pracy z województwa śląskiego. Usługa aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych adresowana była do 2200 osób zarejestrowanych w 8 PUP (Bielsko-Biała, Chorzów, Częstochowa, Gliwice, Katowice, Mysłowice, Siemianowice Śląskie, Zabrze). Dla każdego uczestnika przygotowany był indywidualny plan działania, który wskazywał kierunek zatrudnienia, które powinno trwać przez okres 14 dni, 90 dni i 180 dni. Za osiągnięcie tych etapów Realizator otrzymywał wynagrodzenie. W 2017 roku realizator kontynuował opracowywanie diagnoz zawodowych oraz planów karier dla 931 uczestników, które podlegały weryfikacji przez Zamawiającego (WUP w Katowicach). W dalszym ciągu kontrolowane były Punkty Obsługi Bezrobotnych we wszystkich 8 miastach. Prowadzone były również kontrole w odpowiedzi na skargi uczestników. Co kwartał przekazywano do MRPIPS sprawozdanie z osiągniętych rezultatów.

W kolejnych etapach weryfikowano zatrudnienie uczestników usługi w trzech okresach: 14 dni, 90 dni oraz 180 dni. Dla dwóch pierwszych okresów ustalono wskaźniki, które Realizator powinien spełnić: minimalny wskaźnik doprowadzenia do zatrudnienia wynoszący minimum 50%, tj. 1100 osób, natomiast minimalny oczekiwany wskaźnik utrzymania w zatrudnieniu, czyli doprowadzenie do trwałego zatrudnienia przynajmniej 50% (550 osób). Niespełnienie, któregoś z tych wskaźników wiązało się ze zwrotem części wynagrodzenia.

Realizator w trakcie prowadzenia usługi osiągnął następujące wskaźniki:

I etap – przeprowadzenie diagnozy sytuacji zawodowej oraz zaprojektowanie działań aktywizacyjnych: wskaźnik wymagany – 2200 uczestników; wskaźnik osiągnięty – 2200 uczestników. Kwota wypłacona z tytułu realizacji I etapu: 5.086.400,00 zł.

II etap – doprowadzenie uczestnika do podjęcia odpowiedniej pracy lub działalności gospodarczej trwającej przez okres co najmniej 14 dni: wskaźnik wymagany – 50% uczestników z I etapu, tj. minimum 1100 osób; wskaźnik osiągnięty – 1220 uczestników (55,45%). Kwota wypłacona z tytułu realizacji II etapu: 2.762.840,00 zł.

III etap – utrzymanie przez uczestnika odpowiedniej pracy lub działalności gospodarczej podjętej w wyniku działań Realizatora przez okres minimum 90 dni: wskaźnik wymagany – 50% uczestników z II etapu, tj. minimum 610 osób; wskaźnik uzyskany – tylko 240 uczestników, tj. 19,67%. Kwota wypłacona z tytułu realizacji III etapu: 757.758,00 zł.

IV etap – utrzymanie przez uczestnika odpowiedniej pracy lub działalności gospodarczej podjętej w wyniku działań Realizatora przez okres minimum 180 dni: nie ustalono wymaganego wskaźnika; wskaźnik uzyskany – 135 uczestników. Kwota wypłacona z tytułu realizacji IV etapu: 424.830,00 zł.

Łącznie wynagrodzenie dla Realizatora wyniosło 9.031.828,00 zł.

W związku z nieosiągnięciem wskaźnika utrzymania w zatrudnieniu Zamawiający wystąpił do Realizatora z wnioskiem o zwrot części otrzymanego wynagrodzenia w wysokości 229.828,00 zł.

Art 8 ust.1, pkt. 8. Realizowanie zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw, o których mowa w art. 1 ust. 3 pkt 2 lit. a–c, oraz państw, z którymi Rzeczpospolita Polska zawarła dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym, w zakresie świadczeń dla bezrobotnych, w szczególności: a) pełnienie funkcji instytucji właściwej, b) przyjmowanie i rozpatrywanie wniosków bezrobotnych o wydanie odpowiednich dokumentów w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia, c) wydawanie decyzji w sprawach wymienionych w art.8a

W 2017 roku pracownicy Wydziału Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego prowadzili 6686 spraw związanych z ustaleniem prawa do zasiłku dla bezrobotnych na zasadzie koordynacji systemów zabezpieczeń społecznych, które zakończyły się wydaniem decyzji administracyjnych.

Ponadto w omawianym okresie pracownicy Wydziału wydali:

- 496 formularzy PD U1 - potwierdzenie zaliczanych okresów zatrudnienia i ubezpieczenia w Polsce przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych zagranicą,
- 14 formularzy PD U2 - zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych,
- 162 formularzy PD U3 – zaświadczenie dla poszukującego pracy o wystąpieniu okoliczności mających wpływ na wypłatę świadczeń,
- 186 formularzy SED U002 - potwierdzenie okresów zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych,
- 17 formularzy SED U 004 – informacja o wynagrodzeniu,
- 7 formularzy SED U 006 – informacja o członkach rodziny pozostających na utrzymaniu osoby ubiegającej się o zasiłek dla bezrobotnych,
- 203 formularzy SED U007 - zapytanie o przyznanie transferu zasiłku do Polski,
- 1059 formularzy SED U009 - potwierdzenie rejestracji osób poszukujących pracę na terenie naszego województwa w związku z przyznanym transferem,
- 198 formularzy SED U010 do instytucji właściwej – informacja o wystąpieniu okoliczności mogących mieć wpływ na prawo do świadczeń,
- 1544 formularzy SED U013 - dotyczących dokonywania miesięcznego monitorowania osób poszukujących pracy na terenie naszego województwa w związku z przyznanym transferem na wniosek instytucji przyznającej zasiłek dla bezrobotnych,

- 1 formularz SED U015 - przedłużenie okresu eksportu świadczeń,
- 4 formularze SED H001 - wnioski o udzielenie informacji / dodatkowych informacji,
- 5 formularzy SED H002 – odpowiedź na wniosek o informacje.

W 2017 roku Wydział koordynował również 38 spraw związanych z nienależnie pobranymi świadczeniami dla bezrobotnych przez obywateli polskich za granicą.

W 2017 roku naczelnik Wydziału zorganizowała szkolenie dla 88 pracowników wojewódzkich urzędów pracy z udziałem prelegentów z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej.

Działania związane z realizacją ustawy o służbie zastępczej (ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej Dz. U. Nr 223 z 2003 r. poz. 2217 z późn. zm.)

Nie udzielano informacji poborowym odnośnie możliwości ubiegania się o zaświadczenia dotyczące odprowadzania składek ZUS za okres odbywania służby zastępczej, ponieważ nie było zainteresowania tymi kwestiami w 2017r.

Art. 8 ust.1, pkt. 9. Realizowanie zadań wynikających z prawa swobodnego przepływu pracowników między państwami, w szczególności przez wspieranie i realizację zadań sieci EURES, w tym koordynowanie realizacji tych działań przez urzędy pracy na terenie województwa, we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy, samorządami powiatowymi oraz innymi podmiotami uprawnionymi do realizacji działań sieci EURES, a także realizowanie zadań związanych z udziałem w partnerstwach transgranicznych EURES, na terenie działania tych partnerstw

- a) poinformowano **1735** osób bezrobotnych i poszukujących pracy o możliwościach zatrudnienia, warunkach życia i pracy oraz sytuacji na rynkach pracy w kraju i w państwach Unii Europejskiej, EOG i państwach niebędących stronami umowy o EOG, których obywatele mogą korzystać ze swobody przepływu osób na podstawie umów zawartych przez te państwa ze Wspólnotą Europejską (w tym **10** cudzoziemców);
- b) w ramach pośrednictwa pracy dla pracodawców z państw UE/EOG, zainteresowanych rekrutacją osób bezrobotnych lub poszukujących pracy będących obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, zainteresowanych podjęciem zatrudnienia na terytorium państw UE/EOG, przyjęto do realizacji i udostępniono osobom poszukującym pracy **805** ofert pracy na min. **4357** miejsc pracy, z czego: do PUP przekazano **190** ofert na min. **2448** miejsc zatrudnienia, do ABK przekazano **5** ofert na min. **84** miejsca pracy, natomiast do ŚKW OHP przekazano **33** oferty pracy na min. **256** miejsc zatrudnienia. W związku z prowadzonymi rekrutacjami przekazano doradcom EURES lub pracodawcom **105** kompletów dokumentów aplikacyjnych oraz przekazano **5** kompletów dokumentów studentów zainteresowanych pracą wakacyjną w Niemczech lato 2017. Ponadto, **139** pracodawcom z krajów UE/ EOG udzielono informacji nt. możliwości zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy z Polski oraz procedury złożenia oferty w ramach sieci EURES. Zorganizowano także rozmowy kwalifikacyjne kandydatów z pracodawcami zagranicznymi: **4** spotkania dla niemieckiego pracodawcy we współpracy z PUP z terenu woj. śląskiego, w których udział wzięło 72 kandydatów oraz **1** spotkanie dla hiszpańskiego pracodawcy, w których udział wzięło 12 kandydatów;

c) w ramach pośrednictwa pracy dla krajowych pracodawców przyjęto i przetłumaczono na język obcy **22** oferty pracy pracodawców krajowych zainteresowanych zatrudnieniem pracownika będącego obywatelem państw UE/ EOG oraz przekazano doradcom EURES z wybranych państw (Bułgarii, Rumunii, Chorwacji, Czech, Słowacji, Słowenii, Litwy, Rumunii, Estonii, Litwy, Łotwy, Francji, Grecji, Hiszpanii, Włoch, Niemiec, Węgier, Portugalii);

d) w związku z udziałem w partnerstwie transgranicznym EURES-T Beskydy:

- dokonano rozliczenia grantu przyznanego przez KE na 2016 rok w ramach programu Unii Europejskiej pn. *Employment and Social Innovation* (EaSI) (oś - EURES – Partnerstwa transgraniczne i wsparcie współpracy w zakresie mobilności wewnątrz państw EOG oraz partnerów społecznych);
- zorganizowano spotkanie dla partnerów EURES-T Beskydy w związku z przygotowaniem wniosku o grant w ramach programu Unii Europejskiej pn. *Employment and Social Innovation* (Bielsko-Biała);
- przygotowano oraz złożono wnioski o dofinansowanie projektu w ramach programu Unii Europejskiej pn. *Employment and Social Innovation* (EaSI) (oś - EURES – Partnerstwa transgraniczne i wsparcie współpracy w zakresie mobilności wewnątrz państw EOG oraz partnerów społecznych) na 2018 rok. Wniosek złożono w imieniu WUP w Katowicach oraz Partnerów Polsko-Czesko-Słowackiego Partnerstwa Transgranicznego EURES-T Beskydy zainteresowanych otrzymaniem dofinansowania w ramach tego programu;
- wzięto udział w seminarium nt. mapowania potrzeb pracodawców w regionach przygranicznych zorganizowanego przez EURES Słowacja (Namestovo, 21.09.2017 r.).

Ponadto w 2017 roku:

- prezentowano oferty pracy EURES podczas targów pracy organizowanych przez PUP: w Katowicach, Jastrzębiu- Zdroju, Chorzowie, Bytomiu, Świętochłowicach, Wodzisławiu Śl., dwa razy w Piekarach Śl., Żywcu, ABK: Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Politechniki Śląskiej w Gliwicach, WUP Katowicach: „Silesia On-line Job Day 2017” (organizacja przez WUP w Katowicach wspólnie z WUP w Opolu);
- przeprowadzono szkolenie dla pracowników realizujących zadania EURES z 31 PUP z woj. śląskiego (15.11, Katowice) oraz szkolenie pn.: „Szukam pracy” dla PUP i WUP (w trakcie jednej z sesji informacja o EURES);
- przedstawiono prezentację nt. EURES dla 25 absolwentów szkół średnich podczas Dnia Otwartego organizowanego przez PUP w Jaworznie (23.02.2017);
- obsługiwano *Netop Live Chat* z potencjalnymi klientami sieci EURES;
- poprowadzono prezentację dla uczniów ostatnich klas Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Chorzowie oraz 2 prezentacje dla uczniów ostatnich klas Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Jaworznie;
- podczas 6 spotkań informacyjnych dla uczniów szkół średnich pn.: „Odkryj i sprawdź kierunek rozwoju zawodowego” przedstawiono prezentację nt. sieci EURES;
- przeprowadzono prezentację dla absolwentów technikum budowlanego w Zabrze nt. sieci EURES;
- przygotowano prezentację oraz wzięto udział w spotkaniu PL-CZ grupy roboczej (Pokrzywna);

- wzięto udział w spotkaniu dot. projektu *ProRecognition* – uznanie kwalifikacji w Niemczech;
- w Akademickim Zespole Szkół Ogólnokształcących Chorzowie w ramach 3 spotkań dot. predyspozycji w zakresie przedsiębiorczość przedstawiono zasady funkcjonowania sieci EURES;
- uczestniczono w seminarium pt. "Delegowanie pracowników w ramach transgranicznego świadczenia usług - nowe regulacje i proponowane zmiany w 2017";
- wzięto udział w Konferencji pn. Student 2.0" organizowanej przez ATH w Bielsku-Białej;
- przedstawiono prezentację nt. sieci EURES dla studentów Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach;
- przeprowadzono 6 warsztatów nt. warunków życia i pracy w wybranych państwach UE/EGO dla uczestników projektu WUP w Katowicach „Praca z EURES-em – Twoim sukcesem”;
- przedstawiono prezentację nt. sieci EURES studentom niemieckiej uczelni HdBA;
- wzięto udział w warsztacie nt. współpracy z krajowymi pracodawcami w ramach sieci EURES (7-8.12, Warszawa), podczas którego przedstawiono prezentację nt. Silesia On-line Job Day;
- podczas spotkania grupowego dla nauczycieli szkół średnich i gimnazjalnych realizujących przedmiot – doradztwo zawodowe pn.: „Skuteczność w poszukiwaniu pracy - przystosowanie młodzieży do rynku pracy”, przedstawiono informację nt. usług sieci EURES;
- przedstawiono prezentację nt. warunków życia i pracy Holandii dla uczniów ostatnich klas oraz osób bezrobotnych w PUP w Zabrze oraz Pszczynie;
- przygotowano aktualizację opracowań publikowanych przez MRPiPS na stronie www.eures.praca.gov.pl nt. warunków życia i pracy w Belgii oraz na Słowacji;
- przygotowano prezentacje nt. polskiego rynku pracy oraz wzięto udział w seminarium w Czechach organizowanych przez czeskiego doradcę EURES (12.12, Olomouc);
- przygotowano i przekazano do MRPiPS sprawozdanie dotyczące realizacji Krajowego Planu Działań EURES za 2016 rok na terenie woj. śląskiego przez WUP, 31 PUP oraz partnerów stowarzyszonych;
- przygotowano wkład do Krajowego Planu Działania EURES na 2018 rok za Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, 31 PUP z terenu woj. śląskiego oraz partnerów stowarzyszonych Partnerstwa Transgranicznego EURES-T Beskydy i MRPiPS;
- zorganizowano internetowe targi pracy pn. *Silesia 2017 On- line Job Day* (26.10.2017 r.) na platformie www.europeanjobdays.eu udostępnionej przez Komisję Europejską. Głównym celem internetowych targów pracy było wsparcie polskich pracodawców z wybranych branż w dotarciu do osób poszukujących z innych państw Unii Europejskiej, w tym Polaków, którzy wyemigrowali do pracy za granicę i myślą o powrocie do kraju. Idea organizacji przedsięwzięcia powstała z potrzeby polskich pracodawców, którzy coraz częściej zgłaszają trudności związane ze znalezieniem odpowiednich kandydatów do pracy. Wydarzenie koncentrowało się na branżach, w których polscy pracodawcy najczęściej wykazywali zainteresowanie zatrudnieniem obywateli z innych państw UE/EFTA tj.: IT, transport i logistyka, księgowość i finanse, elektroniczna i telefoniczna obsługa klienta, branża metalowa, BPO (outsourcing procesów biznesowych). W ramach prowadzonych prac związanych z organizacją wydarzenia:

- dokonano zakupu kampanii informacyjnej promującej wydarzenie tj. postów sponsorowanych na portalach Goldenline oraz LinkedIn z wysyłką do min. 100 odbiorców (firm), reklamy (billboard'ów) na 2 portalach na 3 tygodnie przed terminem wydarzenia, wydano 170 folderów nt. wydarzenia, które przekazano pracodawcom (wersja drukowana), 200 plakatów, które przekazano do PUP, Urzędów Miast, ZUS, Urzędów Skarbowych, 500 pocztówek dedykowanych Polakom przebywającym na emigracji w krajach UE/EOG, które wysłano m.in. do organizacji polonijnych oraz zagranicznych instytucji właściwych w kwestii koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
- wysłano polskim pracodawcom ponad 200 zaproszeń do udziału w wydarzeniu,
- poproszono MRPiPS oraz WUP o pomoc w pozyskaniu polskich pracodawców,
- poproszono MRPiPS o pomoc w promocji wydarzenia wśród osób poszukujących pracy w Polsce, przebywających za granicą w krajach UE/EOG, zamieszczono informację o przedsięwzięciu w kalendarium wydarzeń na Portalu EURES www.eures.europa.eu, stronie EURES Polska www.eures.praca.gov.pl, a także stronie WUP w Katowicach,
- nagrano materiały video z udziałem przedstawicieli WUP w Katowicach (prezentacje nt. warunków życia i pracy w Polsce, zakładania działalności gospodarczej w Polsce), PIP (delegowanie pracowników do państw UE/EOG), ZUS (delegowanie pracowników do państw UE/EOG i wydanie A1),
- udzielano pomocy pracodawcom w rejestracji stoisk wirtualnych oraz rejestracji ofert pracy,
- założono wirtualne stoisko WUP w Katowicach oraz Polska, które prowadzono w dniu targów,
- w dniu wydarzenia obsługiwano chat publiczny w j. angielskim oraz polskim.

W targach *Silesia 2017 On-line Job Day* wzięło udział 22 polskich pracodawców, którzy zaprezentowali 159 ofert na 571 miejsc pracy. Ponadto, 418 osób poszukujących pracy z państw EOG zarejestrowało się na platformie, 87 kandydatów złożyło swoje CV na 298 stanowisk. Liczba odślon: 3279, liczba unikalnych odślon: 2121. Oprócz pracodawców, stoiska informacyjne prowadzili przedstawiciele Oddziału ZUS w Chorzowie oraz w Opolu, organizacji Powroty.gov.pl, Państwowej Inspekcji Pracy w Katowicach, Enterprise Europe Network w Katowicach przy Funduszu Górnośląskim S.A., Partnerstwa Transgranicznego EURES-T Beskydy oraz EURES Polska.

Art. 8 ust.1, pkt 10. Realizowanie zadań związanych z międzynarodowym przepływem pracowników, wynikających z odrębnych przepisów, umów międzynarodowych i innych porozumień zawartych z partnerami zagranicznymi.

Zgodnie z pismem Departamentu Rynku Pracy MPiPS z dnia 27.12.2010 r. zadania wynikające z umów i uzgodnień bilateralnych z Republiką Federalną Niemiec o wzajemnym zatrudnieniu obywateli od dnia 1.01.2011 r. realizowane są w ramach sieci EURES.

Art. 8 ust.1, pkt 11. Świadczenie poradnictwa zawodowego oraz jego koordynowanie w publicznych służbach zatrudnienia na terenie województwa.

PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA

W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach zadania z zakresu informacji i poradnictwa zawodowego realizowane są przez Wydział **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej**.

Oferta Centrum jest skierowana do grup odbiorców znajdujących się na różnych etapach życia zawodowego, zwłaszcza do osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz innych osób zainteresowanych problematyką poszukiwania pracy i planowania kariery zawodowej. Usługi Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej świadczone są zarówno w formie indywidualnej jak i grupowej, w tym również dla grup zorganizowanych. Ogółem z usług Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, w ich siedzibach oraz poza nimi, w 2017 roku skorzystało **9597 osób**.

W Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (CliPKZ) doradcy zawodowi udzielają informacji zawodowych, to jest informacji związanych ze światem pracy, które mogą być wykorzystane w procesie podejmowania decyzji zawodowych. Informacje zawodowe w trybie indywidualnym udzielane są zarówno w siedzibach Centrów, jak i poza nimi w trakcie udziału w przedsięwzięciach związanych z rynkiem pracy i planowaniem kariery zawodowej. W minionym roku z informacji zawodowych w trybie indywidualnym skorzystało łącznie **4545** osób. W ramach informacji zawodowej świadczonej w formach grupowych zarówno w siedzibach CliPKZ jak i poza nimi, w trakcie udziału w przedsięwzięciach związanych z rynkiem pracy i planowaniem kariery przeprowadzono wykłady, prezentacje dotyczące poruszania się po rynku pracy i planowania kariery zawodowej. Z tej formy przekazu informacji zawodowej skorzystało **3547 osób** w 150 grupach, w tym 535 osób wzięło udział w zajęciach na temat zakładania działalności gospodarczej oraz sporządzania biznesplanu.

Poradnictwo zawodowe

Jedną z podstawowych usług oferowanych w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej jest poradnictwo zawodowe. Z oferty Centrów w tym zakresie skorzystały **1244 osoby**. Poradnictwo zawodowe realizowane jest zarówno w formie indywidualnej, jak i grupowej.

Indywidualne poradnictwo zawodowe polegające na udzielaniu wsparcia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w rozwiązywaniu problemów związanych z poruszaniem się i funkcjonowaniem na rynku pracy, świadczone jest w trybie indywidualnych, cyklicznych konsultacji z doradcą zawodowym. Z tej formy wsparcia skorzystało **606 osób**, z którymi przeprowadzono 1220 rozmów doradczych.

W ramach **grupowego poradnictwa zawodowego** w Centrach prowadzono warsztaty doskonalące umiejętności przydatne w poszukiwaniu pracy i planowaniu kariery zawodowej. Warsztaty dotyczyły między innymi: samooceny umiejętności i predyspozycji zawodowych z wykorzystaniem autotestów, redagowania życiorysu zawodowego, rozmowy kwalifikacyjnej, poszukiwania pracy i planowania kariery zawodowej na każdym etapie życia. W warsztatach prowadzonych w ramach grupowego poradnictwa zawodowego uczestniczyły **638 osób** w 81 grupach.

W CliPKZ wykonywano też badania testowe, według bieżących potrzeb w trybie indywidualnym. Zadanie realizowano przeprowadzając testy psychologiczne oraz badania predyspozycji zawodowych przy użyciu testu Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych (KZZ). Łącznie przeprowadzono 293 badania testowe dla

261 osób. Również w czasie warsztatów w formie grupowej stosowano autotesty mające na celu zbadanie przydatności zawodowej. Autotesty pozwalają klientom na analizę własnych zainteresowań, uzdolnień i umiejętności zawodowych, a tym samym ułatwiają planowanie kariery zawodowej oraz poszukiwanie odpowiedniego zatrudnienia.

Monitorowanie wdrażania metody Case Management w wybranych PUP w woj. śląskim - Kontynuowano prace mające na celu monitorowanie wdrażania elementów metody CASE MANAGEMENT w pracy z bezrobotnymi osobami z niepełnosprawnością w 6 powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego. We współpracy z Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. J. Korczaka w Warszawie Wydział Nauk Społeczno - Pedagogicznych w Katowicach zorganizowano spotkanie szkoleniowe na temat: „CASE MANAGEMENT między służbami zatrudnienia a pomocą społeczną - jak to jest zrobione?” , które przeprowadzone zostało w ramach cyklu szkoleń: „Polityka społeczna i praca socjalna - jak to jest zrobione?”

Ponadto zorganizowano seminarium: „Świadczenia z pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych jako element systemu zabezpieczenia społecznego” dla przedstawicieli 6 powiatowych urzędów pracy, które wdrażały elementy metody CASE MANAGEMENT w pracy z klientami publicznych służb zatrudnienia oraz wydano publikację: „Wdrażanie elementów metody Case Management w publicznych służbach zatrudnienia województwa śląskiego w latach 2015 – 2017 – kompendium dobrych praktyk”.

11.1 wspomaganie powiatowych urzędów pracy w prowadzeniu poradnictwa zawodowego przez świadczenie wyspecjalizowanych usług w zakresie planowania kariery zawodowej na rzecz bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym świadczenie usług poradnictwa na odległość z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych.

Doradcy zawodowi z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej realizowali przedsięwzięcia w zakresie poradnictwa zawodowego oraz samozatrudnienia w formach grupowych na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy na terenie województwa śląskiego. Przeprowadzono warsztaty i wykłady dla osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy. Ponadto zorganizowano i przeprowadzono **64** edycje zajęć z zakresu przedsiębiorczości o tematyce dotyczącej podejmowania działalności gospodarczej oraz pisania biznesplanu, w tym dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

11.2 opracowywanie, aktualizacja i upowszechnianie, we współpracy z powiatowymi urzędami pracy, informacji zawodowych.

- opracowano i wydano informator dla osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej. Część nakładu przekazano do powiatowych urzędów pracy z terenu województwa śląskiego
- udział w Targach Pracy organizowanych przez powiatowe urzędy pracy w Bielsku Białej, w Chorzowie, w Częstochowie, w Gliwicach, w Jaworznie, w Myszkowie, w Piekarach Śląskich, w Pszczynie, w Raciborzu, w Rybniku, w Sosnowcu, w Tarnowskich Górach, w Wodzisławiu Śląskim, w Zabrze, w Żywcu

11.3 opracowywanie, aktualizacja i upowszechnianie informacji zawodowych, we współpracy z akademickimi biurami karier

W roku 2017 przedstawiciele CliPKZ uczestniczyli w szeregu przedsięwzięć organizowanych przez szkoły wyższe z terenu województwa śląskiego typu targi, pracy, dni kariery, dni przedsiębiorczości, podczas których rozpowszechniano informacje zawodowe w trybie indywidualnym i grupowym, udzielano porad zawodowych w zakresie planowania kariery zawodowej oraz konsultacji dotyczących rozpoczynania działalności gospodarczej.

W ramach współpracy uczestniczono w następujących przedsięwzięciach:

- w XI Gieldzie Pracodawcy i Przedsiębiorczości organizowanych przez Politechnikę Śląską w Gliwicach
- w Targach Pracy organizowanych przez Akademię Techniczno Humanistyczną w Bielsku-Białej
- w Targach Pracy organizowanych przez Akademię J. Długosza w Częstochowie
- w Inżynierskich Targach Pracy i Przedsiębiorczości na Politechnice Śląskiej w Gliwicach
- Udział w XIX Ogólnopolskich Targach „EDUKACJA 2017” w Hali Widowiskowo-Sportowej SPODEK w Katowicach - 3 edycje wykładów w trakcie targów edukacyjnych EDUKACJA 2017 pt. „Poszukiwanie zatrudnienia na współczesnym rynku pracy”
- Udział w Targach Pracy i Praktyk Studenckich organizowanych przez Wyższą Szkołę Biznesu w Dąbrowie Górniczej
- Organizacja spotkania szkoleniowego w ramach współpracy z Wyższą Szkołą Pedagogiczną im. J. Korczaka w Warszawie - Wydział Nauk Społeczno - Pedagogicznych w Katowicach na temat: „CASE MANAGEMENT między służbami zatrudnienia a pomocą społeczną”

11.4 świadczenie poradnictwa zawodowego na rzecz pracodawców oraz ich pracowników, wspomagając powiatowe urzędy pracy w tym zakresie

W ramach świadczenia usług poradnictwa zawodowego na rzecz pracodawców i ich pracowników przeprowadzono 4 edycje warsztatów dla pracodawców i przedstawicieli pracodawców, dotyczących planowania i realizacji procesu rekrutacji i selekcji.

11.6 Udzielanie informacji o możliwościach i zakresie świadczonej pomocy przez urzędy pracy

Informacje o możliwościach i zakresie świadczonej pomocy przez urzędy pracy udzielane są na bieżąco wg potrzeb, poprzez konsultacje indywidualne, grupowe oraz pisemnie.

11.8 Realizacja działań o charakterze metodyczno-szkoleniowym w zakresie usług rynku pracy dla pracowników wojewódzkiego i powiatowych urzędów pracy

Celem podniesienia jakości usług służb zatrudnienia oraz instytucji rynku pracy działających na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej realizuje przedsięwzięcia mające na celu podniesienie kwalifikacji zawodowych pracowników urzędów pracy i tym samym zapewnienie większej skuteczności podejmowanych działań wobec klientów urzędów.

Promując poradnictwo zawodowe na każdym etapie rozwoju kariery zawodowej; wpływając na zwiększanie dostępu do usług doradczych i szeroko rozumianej informacji zawodowej w różnych etapach życia dla wszystkich zainteresowanych osób, wspierano także merytorycznie partnerów rynku pracy.

Oferta w roku 2017, wzorem lat ubiegłych, stanowiła odpowiedź na potrzeby szkoleniowe publicznych służb zatrudnienia oraz instytucji partnerskich rynku pracy w obszarze problematyki z zakresu informacji i poradnictwa zawodowego.

W ramach podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników publicznych służb zatrudnienia - zrealizowano następujące szkolenia:

- Szkolenie z przedsiębiorczości: Biznesplan - teoria i praktyka (2 edycje)
- Asertywność w pracy (4 edycje)
- Poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych (5 edycji)
- Szkolenie z przedsiębiorczości: Rozliczenia finansowe w firmie (3 edycje)
- Źródła informacji o rynku pracy i rynku edukacyjnym (6 edycji)
- Rozpoznawanie predyspozycji zawodowo-osobowościowych (6 edycji)
- ABC podejmowania działalności gospodarczej aspekty praktyczne (3 edycje)
- Kluczowe kompetencje doradcy zawodowego (5 edycji)
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych (3 edycje)
- Testy w poradnictwie zawodowym (2 edycje)
- Motywacja do zmiany- kluczowa kompetencja doradcy klienta (2 edycje)
- Organizowanie grupowych form pracy z klientami w procesie doradczym oraz tworzenie i realizacja autorskich scenariuszy zajęć (2 edycje)
- Skuteczna praca z grupą . Doskonalenie kompetencji pracowników pomocy społecznej w zakresie aktywizacji i rozwoju osób pozostających bez pracy (1 edycja)
- Szkolenie dot. nowych zasad zatrudnienia cudzoziemców (3 edycje)
- Rynek pracy i możliwości zawodowe osób niepełnosprawnych (4 edycje)
- Stosowanie KZZ (2 edycje)
- "Szukam Pracy" Program szkolenia w klubie pracy (2 edycje)
- Profilowanie pomocy osobom bezrobotnym (1 edycja)
- Narzędzie do Badania Kompetencji /NBK (5 edycji)

Art. 8 ust.1, pkt. 12. Opracowywanie, gromadzenie, aktualizowanie i upowszechnianie informacji zawodowych na terenie województwa.

Jednym z działań prowadzonych przez Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej jest gromadzenie, aktualizowanie i rozpowszechnianie informacji zawodowej. W Centrum udostępniano informacje zawodowe dotyczące możliwości szkolenia, poszukiwania pracy oraz inne informacje dotyczące planowania kariery zawodowej. Opracowano, wydrukowano oraz rozpowszechniono ulotki promujące usługi CliPKZ oraz *Informator dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą*.

Przedstawiciele Centrum na przestrzeni ubiegłego roku brali udział w szeregu przedsięwzięć na terenie województwa śląskiego, podczas których promowano usługi poradnictwa zawodowego oraz rozpowszechniano informacje zawodowe. W ramach realizacji zadania uczestniczono w przedsięwzięciach typu targi pracy, dni kariery, giełdy przedsiębiorczości itp. Wydarzenia, w których doradcy zawodowi CliPKZ wzięli udział to między innymi:

- W ramach koordynacji działań z zakresu poradnictwa zawodowego adresowanych do osób będących na różnym etapie drogi zawodowej - opracowano i rozesłano do 400 szkół województwa śląskiego ankietę dotyczącą rozpoznania potrzeb i oczekiwań przedstawicieli sektora oświaty odnośnie wsparcia w realizacji zadań z zakresu poradnictwa zawodowego
- Dokonano analizy 189 ankiet oraz sporządzono harmonogram zapotrzebowania na szkolenia na 2017 rok - opracowano raport z badań ankietowych w szkołach ponadgimnazjalnych województwa śląskiego oraz zredagowano artykuł do biuletynu na podstawie w/w Raportu z badań ankietowych w szkołach
- Wygłoszono prelekcję pt.: „Wpływ doradztwa i szkolnictwa zawodowego na poziom bezrobocia wśród absolwentów szkół” w ramach konferencji: „Rola i znaczenie doradztwa zawodowego w kształceniu w siemianowickich szkołach” organizowanej przez Wydział Edukacji Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich
- Udział w I Śląsko - Zagłębiowskim Forum Edukacji Zawodowej oraz przeprowadzenie warsztatów na temat: „Moja własna firma – formy finansowania oraz możliwości wsparcia dla młodych osób w obliczu nowej perspektywy finansowej”
- Udział w pracach jury konkursu pn.: „*Mój zawód-moja pasja*” organizowanym przez Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej dla uczniów gimnazjów
- Współpraca z Urzędem Miasta Częstochowy w realizacji projektu: „Młodzi-Kreatywni” promującego przedsiębiorczość wśród młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych
- W ramach współpracy z Aresztem Śledczym w Katowicach przy realizacji programu resocjalizacyjnego: „Klucz do przyszłości” - udział w spotkaniu odnośnie aktywizacji zawodowej osób zwalnianych – po zakończeniu odbywania wyroku. Przeprowadzenie warsztatów dla osadzonych w Areszcie Śledczym w Katowicach w ramach aktywizacji zawodowej osób kończących odbywanie kary pozbawienia wolności (4 edycje)
- Przeprowadzenie dwudniowego szkolenia dedykowanego pracownikom MOPS w Wodzisławiu Śląskim na temat: „Skuteczna praca z grupą. Doskonalenie kompetencji pracowników pomocy społecznej w zakresie aktywizacji i rozwoju osób pozostających bez pracy”
- Przeprowadzono dla pracowników MOPS w Wodzisławiu Śląskim pt.: „*Skuteczna praca z grupą. Doskonalenie kompetencji pracowników pomocy społecznej w zakresie aktywizacji i rozwoju osób pozostających bez pracy*”
- Kontynuacja współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich - udział przedstawicieli MOPR w charakterze prelegentów w przedsięwzięciach WUP
- Współpraca z Wojewódzkimi Ośrodkami Metodycznymi oraz Regionalnym Ośrodkiem Metodyczno - Edukacyjnym METIS w Katowicach:
Organizacja wraz z pracownikami Regionalnego Ośrodka Metodyczno – Edukacyjnego METIS w Katowicach I Regionalnego Forum Doradztwa Zawodowego w Wyższej Szkole Technicznej w Katowicach, w tym: przeprowadzenie z uczniami szkół podstawowych gry ekonomicznej: „Chłopska Szkoła Biznesu”; udział Kierownika w panelu dyskusyjnym z władzami Miasta Katowice,

przeprowadzenie warsztatów dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, badań testowych oraz indywidualne doradztwo zawodowe dla uczniów i rodziców, obsługa stoiska promującego usługi CliPKZ

- Udział w szkoleniu "Konstruktywistyczne metody poradnicze dla doradców zawodowych" we Wrocławiu organizowane przez Fundację IMAGO
- Organizacja konferencji organizowanej przez Partnerstwo Lokalne Subregionu Północnego w Częstochowie

Ponadto w dniach 25 – 26 września odbyła się konferencja pt.: „Forum Rynku Pracy Województwa Śląskiego”. W konferencji wzięli udział przedstawiciele publicznych służb zatrudnienia, specjaliści, przedsiębiorcy, a także naukowcy zawodowo badający zagadnienia związane z rynkiem pracy. Podczas konferencyjnych wystąpień starano się nie tylko określić w jakim kierunku zmierza rynek pracy w naszym województwie i kraju, ale także mówiono o elastycznych formach zatrudnienia, kompetencjach menadżerskich i ich wpływie na innowacyjność organizacji.

Wykonano prezentacje tematyczne dotyczące problematyki rynku pracy przedstawiane na konferencjach, warsztatach itp. organizowanych przez inne instytucje:

- *Sytuacja na wojewódzkim rynku pracy z uwzględnieniem wyników badania Barometr zawodów, podsumowanie realizacji II edycji* prezentację wygłoszono na seminarium dotyczącym poradnictwa zawodowego;
- *Sytuacja młodzieży na rynku pracy w świetle badań i analiz w województwie śląskim* prezentacja została przedstawiona na I Śląsko-Zagłębiowskim Forum Edukacji Zawodowej;
- prezentacje o tematyce związanej z *Barometrem zawodów* na szkoleniu dla kadry Ochotniczych Hufców Pracy w Częstochowie;
- przyjęto studentów z Niemiec; zaprezentowano zakres działań Zespołu oraz scharakteryzowano aktualną sytuację na rynku pracy; przedstawiono: dwa systemy sprawozdawczości statystycznej (WUP-Viator oraz KontrolN), naszą stronę internetową pod względem rodzaju publikowania danych, inne źródła danych statystycznych: *Bank Danych Lokalnych* oraz serwis *Barometr Zawodów*;
- na seminarium "*Edukacja - kompetencje - rynek pracy*", które odbyło się w ramach przedsięwzięcia Ogólnopolski Tydzień Kariery poprowadzono warsztaty na tematy "*Barometr zawodów prezentacja założeń i wyników badania*" oraz "*Serwis internetowy BZ 2017 r.*";
- uczestnictwo w panelu ekspertów dotyczącym wyników badania pt. „*Analiza sytuacji społeczno – ekonomicznej cudzoziemców w województwie śląskim wraz z oceną możliwości wsparcia tej grupy w ramach RPO WSL na lata 2014-2020*”;

Art. 8 ust 1, pkt 13. Współpraca na terenie województwa z powiatowymi urzędami pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży, w szczególności przez:

Art. 8 ust 1, pkt 13.2 prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych i analiz ich oferty szkoleniowej oraz udostępnianie informacji o tej ofercie

Wojewódzki Urząd Pracy prowadzi rejestr instytucji szkoleniowych (RIS) na podstawie art. 20 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 674 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 października 2004r. w sprawie rejestru instytucji szkoleniowych (Dz. U. z 2004r. Nr 236, poz. 2365 z późn. zm.). Instytucja szkoleniowa oferująca szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy może uzyskać zlecenie finansowane ze środków publicznych na prowadzenie tych szkoleń po uzyskaniu wpisu do rejestru instytucji szkoleniowych prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na siedzibę instytucji szkoleniowej. Wojewódzki urząd pracy potwierdza dokonanie wpisu do rejestru instytucji szkoleniowych i wydaje zaświadczenie o wpisie do rejestru. Wpis do rejestru jest bezpłatny. W 2017 roku statystyka prowadzenia Rejestru Instytucji Szkoleniowych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach, przedstawia się następująco:

- Wpis w roku 2017 uzyskało 409 instytucji szkoleniowych
- Wpisy za lata 2004-2017 zaktualizowało 913 instytucji
- Wykreślonych zostało 354 instytucji
- Wystosowano 209 pism w sprawie aktualizacji / poprawy wniosków
- Udzielono też ok. 2952 informacji dotyczących RIS
- Na dzień 31.12.17 wpisanych do RIS było 1346 instytucji szkoleniowych

Art. 8 ust 1, pkt 13.3 wspieranie metodyczne działań powiatowych urzędów pracy w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży

Zorganizowano i moderowano prace 4 spotkań Roboczego Zespołu Konsultacyjnego ds. Instrumentów i Form Pomocy. Wiodącym celem prac Zespołu złożonych z przedstawicieli PUP oraz WUP było upowszechnianie Dobrych Praktyk, a także wspieranie metodyczne działań powiatowych urzędów

Art. 8 ust 1, pkt 13.6 popularyzację idei uczenia się przez całe życie i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie organizacji szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i staży

Szkolenia organizowane i finansowane przez powiatowe urzędy pracy stanowią jeden z elementów kształcenia ustawicznego. Zalicza się je do form kształcenia formalnego, które prowadzone jest w placówkach oświatowych i ośrodkach szkoleniowych oraz kończy się uzyskaniem poświadczenia nabytych kwalifikacji (dyplom, zaświadczenie, świadectwo itp.). Organizacja szkoleń zaliczana jest do podstawowych usług rynku pracy.

Art. 8 ust 1, pkt. 14. Organizowanie, prowadzenie i finansowanie szkoleń pracowników wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy.

W 2017 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach zorganizował 10 szkoleń dla przedstawicieli Powiatowych Urzędów Pracy oraz pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach, zgodnie z porozumieniem o współpracy z dnia 31 stycznia 2017 roku w zakresie organizacji szkoleń.

Szkolenia dla pracowników Powiatowych Urzędów Pracy:

- „Profesjonalny marketing usług i instrumentów rynku pracy – budowanie wizerunku powiatowych urzędów pracy i współpraca z otoczeniem” – 35 uczestników,
- „Zamówienia publiczne po zmianach” – 35 uczestników,
- „Praktyczna realizacja instrumentów rynku pracy” – 33 uczestników,
- „Zarządzane, realizacja i monitoring rzeczowy i finansowy w ramach projektów PO WER i RPO” – 35 uczestników.

Szkolenia dla głównych księgowych Powiatowych Urzędów Pracy:

- „Rozliczanie projektów konkursowych i pozakonkursowych w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 w powiązaniu z ewidencją księgową” – 31 uczestników,
- „Rachunkowość w powiatowych urzędach pracy z uwzględnieniem zmian” – 30 uczestników.

Szkolenia zrealizowane dla dyrektorów Powiatowych Urzędów Pracy:

- „Nowoczesna promocja i marketing usług i instrumentów rynku pracy filarem budującym wizerunek powiatowych urzędów pracy” – 30 uczestników,
- „Przeciwdziałanie zjawisku korupcji w urzędach administracji publicznej z uwzględnieniem diagnozy ryzyka korupcji i zarządzania ryzykiem korupcyjnym” - 30 uczestników,
- „Ustawa o dostępie do informacji publicznej a ustawa o ponownym wykorzystaniu informacji sektora publicznego” - 30 uczestników,
- „Zamówienia publiczne po nowelizacji przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych” – 31 uczestników.

Art. 8 ust 1, pkt 15. Coroczne określanie i ogłaszanie w wojewódzkim dzienniku urzędowym, terminie do dnia 30 kwietnia, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiej rady rynku pracy, na podstawie klasyfikacji zawodów specjalności na potrzeby rynku pracy, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 lit. b, oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego określonej w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 z późn. zm), wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja, o której mowa w art. 12 ust. 6, przy uwzględnieniu zapotrzebowania na kwalifikacje i umiejętności na rynku pracy.

Dokonano dwukrotnej aktualizacji wykazu zawodów refundowanych. W Elektronicznym Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z dnia 4 lipca 2017 r. pod pozycją 4167 opublikowany jest aktualny obowiązujący od 1 września 2017 roku *Wykaz zawodów i specjalności, za które może być dokonywana refundacja wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.*

Art. 8 ust 1, pkt. 16. Współdziałanie z właściwymi organami oświatowymi, szkołami i szkołami wyższymi w harmonizowaniu kształcenia i szkolenia zawodowego z potrzebami rynku pracy.

Art. 8 ust 1, pkt. 16 a. Współpraca ze szkołami wyższymi w zakresie wsparcia studentów, absolwentów i doktorantów szkół wyższych w wejściu na rynek pracy.

- Udział w konferencji: „Człowiek w środowisku pracy – wyzwania współczesnego doradztwa zawodowego” organizowanej przez Bielskie Stowarzyszenie Doradców Zawodowych i Personalnych "AKTYWNI" oraz Biuro Karier Akademii Techniczno - Humanistycznej w Bielsku Białej;
- Udział w konferencji i panelu dyskusyjnym pn: „Student 2.0" organizowanym przez Akademię Techniczno - Humanistycznej w Bielsku-Białej;
- Udział w XIX Inżynierskich Targach Pracy i Przedsiębiorczości organizowanych przez Politechnikę Śląską;
- Udział w Targach Pracy i Praktyk Studenckich organizowanych przez Wyższą Szkołę Biznesu w Dąbrowie Górniczej;
- Przeprowadzono spotkanie informacyjne ze studentami z Niemiec oraz studentami Akademii Jana Długosza w Częstochowie z zakresu działalności filii WUP w Częstochowie;
- Udział w Targach Pracy zorganizowanych przez Akademię J. Długosza w Częstochowie;
- Udział w XI Giełdzie Pracodawcy i Przedsiębiorczości organizowanej przez Politechnikę Śląską w Centrum Edukacyjno-Kongresowym w Gliwicach.

Art. 8 ust 1, pkt. 17. Prowadzenie rejestru agencji zatrudnienia oraz wydawanie certyfikatów o dokonaniu wpisu do agencji zatrudnienia.

W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach w imieniu Marszałka Województwa Śląskiego prowadzony jest rejestr agencji zatrudnienia oraz wydawane są certyfikaty o dokonaniu wpisu do rejestru.

W 2017 roku:

1. Wydano **957** certyfikatów uprawniających do świadczenia usług pośrednictwa pracy, doradztwa personalnego lub poradnictwa zawodowego oraz do świadczenia usługi pracy tymczasowej:
  - na podstawie wniosku o wpis do rejestru podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia wydano certyfikaty **272** agencjom. Podmioty zostały również poinformowane pismami o zwolnieniu z opłaty skarbowej oraz o obowiązkach wynikających z prowadzenia agencji zatrudnienia (min. obowiązek złożenia corocznej informacji o działalności agencji zatrudnienia),
  - na podstawie wniosku o zmianę danych w rejestrze podmiotów prowadzących agencje zatrudnienia oraz oświadczeń określających rodzaj świadczonych usług wydano certyfikaty **453** agencjom.
2. Wydano **162** decyzje, w tym dotyczące:
  - wykreślenia z rejestru agencji zatrudnienia: **151** decyzji
  - umorzenia wszczętego postępowania: **10** decyzji
  - uchylenia w całości własnej decyzji: **1** decyzja
3. Wydano **1** postanowienie o zawieszeniu wszczętego postępowania.

4. Przekazano do Samorządowego Kolegium Odwoławczego 3 odwołania od decyzji Marszałka Województwa Śląskiego dotyczące wykreślenia podmiotów z rejestru agencji zatrudnienia.

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w zakresie prowadzonego rejestru agencji zatrudnienia przekazał do MRPiPS roczne zestawienie z działalności agencji zatrudnienia na obszarze województwa śląskiego. Ponadto Państwowa Inspekcja Pracy oraz Urząd Marszałkowski otrzymały informacje o podjętych działaniach wobec podmiotów naruszających warunki prowadzenia agencji zatrudnienia.

Bieżące zadania obejmowały korespondencję z podmiotami ubiegającymi się o wpis do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (uzupełnienie wniosków o wpis oraz o zmianę danych o braki formalne) a także z Państwową Inspekcją Pracy, Urzędami Skarbowymi i Sądami Rejonowymi.

Ustawa z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy o zatrudnianiu pracowników tymczasowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 2017 r., poz. 962) nałożyła na podmioty prowadzące agencje zatrudnienia obowiązek do złożenia oświadczeń o rodzaju świadczonych usług oraz adresach lokali, w których są świadczone usługi agencji zatrudnienia.

Urząd oprócz informacji o powyższych zmianach umieszczonych na stronie internetowej wysłał również za pośrednictwem systemu informatycznego STOR maile informujące podmioty o w/w obowiązku.

W związku z faktem, iż większość aktywnych agencji zatrudnienia nie wskazała rodzaju usług, jakie zamierza świadczyć, przygotowano oraz wysłano w formie papierowej około 600 pism z informacją o konsekwencjach niezłożenia oświadczenia o rodzaju świadczonych usług oraz o możliwości złożenia wniosku o zmianę danych celem kontynuacji działalności agencji. Ponad 70% poinformowanych agencji skorzystało do końca 2017 roku z możliwości złożenia wniosku o zmianę danych, co skutkowało rozpatrzeniem wszystkich złożonych wniosków oraz wydaniem certyfikatów dla około 420 agencji.

Na dzień 31 grudnia 2017 r. na terenie województwa śląskiego figurowało 975 aktywnych agencji.

Art. 8 ust 1, pkt. 18. Współpraca z ministrem właściwym do spraw pracy w zakresie tworzenia rejestrów centralnych.

Art. 8 ust 1, pkt. 19. Udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie i świadczonej przez publiczne służby zatrudnienia.

Realizacja innych projektów dotyczących rozwoju zasobów ludzkich finansowanych z funduszy krajowych i europejskich

Zespół zadaniowy ds. realizacji projektu pozakonkursowego pn.: Praca z EURESem - Twoim sukcesem!

Główny cel projektu pozakonkursowego pn.: Praca z EURESem - Twoim sukcesem! to pobudzenie aktywności zawodowej osób z terenu województwa śląskiego, pozostających bez zatrudnienia (uwzględniające mobilność na lokalnym, krajowym i europejskim rynku pracy) oraz pomoc lokalnym przedsiębiorcom, chcącym zatrudnić pracowników z zagranicy (głównie przedstawicieli zawodów deficytowych). Oferowane wsparcie ma charakter:

- diagnostyczny - poradnictwo zawodowe, szkoleniowo-doradcze (grupowe usługi doradcze - warsztaty tematyczne, szkolenia zawodowe, kursy komputerowe, kursy języka obcego),

- finansowy - ryczałt na przejazd oraz dodatek relokacyjny na zakwaterowanie w związku z podjęciem pracy.

Ponadto uczestnictwo w projekcie umożliwia także:

- korzystanie z krajowego pośrednictwa pracy oraz wsparcia w ramach sieci EURES,
- udział w spotkaniach rekrutacyjnych z przedstawicielami pracodawców,

Dodatkowo uczestnikom projektu w ramach szkoleń i kursów przysługiwało wsparcie towarzyszące, do którego należy zaliczyć m.in. ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie NNW, zwrot kosztów dojazdów oraz stypendium.

Na dzień 31.12.2017 r.: z sukcesem zakończono rekrutację 56 osób (100%), w tym 32 kobiet. Do udziału w szkoleniach zawodowych skierowano: 40 UP, kursach komputerowych: 24 UP, kursach języka obcego: 40 UP.

Wydatki ogółem na dzień 31.12.2017 wynoszą 621.690,53 zł. Na powyższą kwotę składają się wydatki:

- zadanie 1 - rekrutacja;
- zadanie 2 - warsztaty;
- zadanie 3 - szkolenia zawodowe;
- zadanie 4 - kursy komputerowe;
- zadanie 5 - kursy języka obcego;
- zadanie 6 - spotkania;
- zadanie 7 - relokacje;
- zadanie 8 - tłumaczenie;
- zadanie 9 - warsztaty dla przedsiębiorców;

koszty pośrednie - 120.477,02 zł;

wkład własny - 31.084,53 zł.

W dniu 28.12.2017 r. na stronie rpo.slaskie.pl opublikowano zaktualizowaną wersję SZOOP WSL 2014-2020, zgodnie z którą (Załącznik nr 4) na wcześniejszy wniosek Beneficjenta zatwierdzono propozycję rezygnacji z realizacji III edycji jako odrębnego projektu. Zaakceptowano przedłużenie realizacji obecnie trwającej II edycji projektu do 29 lutego 2020 r. przy zwiększeniu budżetu projektu z 906 300,00 zł do 2 506 300,00 zł. Zwiększenie grupy docelowej z 56 do 145 osób.

Ponadto w 2017 roku kontynuowano realizację dwóch projektów partnerskich w ramach Programu Erasmus+, w których WUP w Katowicach jest koordynatorem:

- 1) Projekt Partnerstwa Strategicznego w Sektorze Kształcenie i szkolenia zawodowego, pt: „Uniwersalny model kursu zawodowego na współczesne opiekunki dla dzieci kierowany dla kobiet w wieku 50-64 lat” (Universal model of professional course for new age childcarers dedicated for women aged 50-64 years).

Ideą projektu jest zwiększenie aktywności zawodowej wśród kobiet w wieku 50-64 lata, które przyczyni się do podniesienia wskaźnika poziomu zatrudnienia w tej grupie, a także do walki z wykluczeniem społecznym oraz ubóstwem, na które narażone są bezrobotne kobiety po 50 roku życia.

Cel główny projektu zakłada opracowanie koncepcji modelu kształcenia zawodowego dla potencjalnych opiekunek dla dzieci. Poprzez nawiązanie współpracy międzynarodowej związanej z wymianą doświadczeń, informacji, idei podczas trwania projektu wypracowane zostaną: 1) sposoby sprawdzania predyspozycji przyszłych opiekunek; 2) przykładowy zakres tematyczny uniwersalnego modelu kursu zawodowego, który pozwoli na aktywizację zawodową kobiet w wieku 50-64 lata. Planowane produkty: strona www; kwestionariusz samooceny predyspozycji do podjęcia pracy jako opiekunka; ulotka dla doradców zawodowych, trenerów, z rekomendacjami na temat cech osobowości i predyspozycji niezbędnych dla przyszłych opiekunek; broszura zawierająca informacje zebrane i wytworzone podczas projektu; informacje na temat regulacji prawnych w krajach partnerskich dotyczących opieki nad dziećmi; przykładowy zakres tematyczny modelu kursu zawodowego, który pozwoli na wyposażenie kandydatów w umiejętności i wiedzę potrzebną na spełnienie wymagań współczesnego rynku pracy.

Projekt jest bezpośrednio skierowany do pracowników organizacji partnerskich zaangażowanych w jego realizację, zaś odbiorcami pośrednimi przedsięwzięcia są bezrobotne kobiety po 50 roku życia. skład grupy partnerskiej: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach – koordynator, instytucja wnioskująca, ProActivate Ireland (organizacja non-profit z Irlandii) – partner, Cooperativa Sociale COOSS Marche Onlus Società Cooperativa per Azioni (prywatna firma szkoleniowa z Włoch) – partner, M'am'aloca, o.s. (organizacja non-profit z Czech) – partner, Government Office for BékésCounty (Urząd Komitetu Békés – Departament Zatrudnienia, Węgry) – partner, BimecLtd (prywatna firma szkoleniowa z Bułgarii) – partner.

Realizacja do 31 sierpnia 2018 r. Budżet całkowity projektu: 71 490 Euro. Budżet po stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach: 16 600 Euro.

W 2017 roku zrealizowano dwie wizyty projektowe:

- W dniach 4-5 maja odbyła się druga wizyta w ramach projektu w Bułgarii (Sofia), której gospodarzem była firma Bimec Ltd. Podczas spotkania omówiono postępy prac w projekcie, kwestie księgowość i sposób raportowania odnośnie wydatkowania środków w grupie partnerskiej oraz aktualizację harmonogramu (związaną m.in. z opóźnieniem w powstaniu strony internetowej). Przedstawiono prezentacje dotyczące sytuacji osób po 50+ roku życia w krajach partnerów w tym informacje statystyczne dot. ww. tematu. Przedstawiono aspekty prawne w poszczególnych krajach partnerskich dot. zawodu opiekunek dla dzieci oraz możliwości szkolenia w tym zakresie. Następnie przedstawiono dobre praktyki w aktywizacji osób po 50+ roku życia, oraz informację o sposobach uczenia się przez dorosłych. Omówiono kwestie ulotki projektowej, oraz ankiety która ma stanowić wartość dodaną dla projektu. Omówiono zagadnienia do kolejnego spotkania oraz zadania do wykonania przed kolejnym spotkaniem (m.in. ustalenie pytań do ankiety, przeprowadzenie ankiety, akceptacja projektu ulotki, przygotowanie raportu ze spotkania, raport dot. finansów itp.).
- W dniach 5-6 października odbyła się wizyta projektowa w Czechach w Kolinie. Organizatorem spotkania było stowarzyszenie M'am'aloca. W trakcie spotkania omówiono postępy w realizacji projektu, cele wizyty, harmonogram spotkania oraz przyszłe zadania, które grupa partnerska

zobowiązana jest wykonać przed kolejnym spotkaniem; - omówiono pożądane cechy osobowości potencjalnych opiekunek (partnerzy przygotowali prezentacje dot. cech osobowości a następnie przeprowadzono dyskusję, której moderatorem był partner z Bułgarii. W czasie dyskusji grupa partnerska uzgodniła najważniejsze kategorie cech osobowości oraz poszczególne cechy, które w ramach tych kategorii zostały rozwinięte. Na podstawie dyskusji i uzgodnień powstanie wkład do broszury projektowej); omówiono potrzebne w zawodzie opiekunki dla dzieci umiejętności i kwalifikacje (partnerzy przygotowali prezentacje dot. cech umiejętności oraz kwalifikacji, a następnie przeprowadzono dyskusję, której moderatorem był partner z Włoch. W czasie dyskusji grupa partnerska uzgodniła najważniejsze kategorie cech umiejętności i kwalifikacji. Na podstawie dyskusji i uzgodnień powstanie wkład do broszury projektowej); podsumowano wypracowane rezultaty.

2) Projekt Partnerstwa Strategicznego w Sektorze: Edukacji dorosłych, tytuł roboczy: „Sposoby wzmacniania idei aktywnego starzenia się poprzez wolontariat” (Ways to enhance active aging through volunteering - WEActiveVol).

Celem planowanego projektu jest wzmocnienie wolontariatu osób 50+ poprzez europejską wymianę doświadczeń i dobrych praktyk. Projekt zakłada: 1) zdobycie wiedzy na temat ram prawnych regulujących wolontariat w krajach partnerskich, 2) poznanie metod pracy z wolontariuszami 50+ w krajach partnerów (ocena umiejętności i predyspozycji do pracy w charakterze wolontariusza, przykładowe programy szkoleniowe i warsztaty nakierowane na przygotowanie do pracy wolontariackiej z różnych krajów, standardy pracy z wolontariuszem 50+), 3) poznanie przeszkód, które ograniczają aktywność wolontariacką osób 50+, 4) zdobycie informacji na temat postaw wobec wolontariatu 50+ wśród organizatorów wolontariatu, 5) promocję wolontariatu w krajach partnerów poprzez organizację seminariów i wydanie broszury dobrych praktyk. Planowane produkty: strona internetowa i ulotka promocyjna projektu, wzór kwestionariusza oceny kompetencji/kwalifikacji do wykonywania wolontariatu, wzory kwestionariuszy do badania opinii wśród wolontariuszy i podmiotów, spotkania upowszechniające ideę wolontariatu realizowane w krajach partnerskich, broszura zawierająca przykłady dobrych praktyk.

Projekt jest bezpośrednio skierowany do pracowników organizacji partnerskich zaangażowanych w jego realizację. Odbiorcami pośrednimi są osoby 50+ zaangażowane w wolontariat oraz podmioty działające w obszarze wolontariatu i aktywnego starzenia się.

Skład grupy partnerskiej: Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach – koordynator, instytucja wnioskująca, E-Seniors Association (stowarzyszenie z Francji) – partner, The Initiatives Network Association (Stowarzyszenie Inicjatyw Sieciowych z Litwy) – partner, National Volunteer Centre (Krajowe Centrum Wolontariatu z Węgier) – partner, Volunteer Centre in Banská Bystrica (Centrum Wolontariatu ze Słowacji) – partner, Cluj-Napoca Volunteer Centre (Centrum Wolontariatu z Rumunii) – partner.

Realizacja do 31 marca 2018 r. Budżet całkowity projektu: 66 000 Euro. Budżet po stronie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach: 14 750 Euro.

W 2017 roku zrealizowano cztery wizyty projektowe:

- W dniach 20-23 lutego w Paryżu odbyła się druga wizyta projektowa, w której udział wzięli przedstawiciele organizacji partnerskich ze Słowacji, Francji, Litwy, Rumunii oraz Węgier. E-

Seniors Association z Francji pełniło rolę organizacji przyjmującej. Celem spotkania było: 1) zapoznanie się z regulacjami prawnymi i danymi statystycznymi dotyczącymi wolontariatu w krajach organizacji partnerskich; 2) poznanie wybranych metod pracy z wolontariuszami w obszarze rekrutacji i szkoleń; 3) wymiana informacji, wiedzy i doświadczeń dotyczących sposobów diagnozowania predyspozycji osób powyżej 50 roku życia do wykonywania pracy wolontariackiej (realizacja sesji warsztatowej); 4) poznanie dobrych praktyk związanych z wolontariatem osób powyżej 50 roku życia; 5) omówienie bieżących kwestii z obszaru zarządzania projektem (w tym dotyczących: ulotki informacyjnej, broszury z przykładami dobrych praktyk, wskaźników dla rezultatów i wpływu projektu, najbliższych działań projektowych określonych w harmonogramie pracy grupy partnerskiej).

- Wizyta projektowa na Węgrzech (19-22.04.2017 r.). Organizator: Partner z Węgier (Volunteering Hungary, Centre of Social Innovation): omówienie i ustalenie treści dwóch kwestionariuszy ankiet do planowanych badań opinii, które zostaną zrealizowane przez każdego Partnera pomiędzy majem a czerwcem 2017 r.; poznanie dobrych praktyk węgierskich w obszarze wolontariatu osób powyżej 50 roku życia oraz zaprezentowanie grupy lokalnych ekspertów; udział w warsztatach (efektywna promocja wolontariatu wśród osób powyżej 50 roku życia) i sesji panelu dyskusyjnego dotyczącego wolontariatu (z udziałem wolontariuszy); dyskusja dotycząca bieżących spraw w obszarze zarządzania projektem;
- W terminie 5-8 czerwca udział w czwartej wizycie projektowej, zorganizowanej przez partnera litewskiego (Initiatives Network Association). W spotkaniu wzięły również udział organizacje partnerskie z Francji, Węgier, Rumunii i Słowacji. Cele spotkania: analiza formularza raportu cząstkowego wraz z załącznikami; raport konieczny do złożenia przez WUP w Katowicach w terminie do 30 lipca 2017 r.; praca nad kształtem broszury z przykładami dobrych praktyk dotyczących wolontariatu osób powyżej 50 roku życia (zawartość, wizualizacja); poznanie przykładów dobrych praktyk w obszarze wolontariatu osób powyżej 50 roku życia (Krajowy Instytut ds. Integracji Społecznej; Centrum Wolontariatu; organizacja kościelna przy parafii Św. Jana Bosko w Wilnie); wizytacja organizacji wspierających wolontariat i aktywne starzenie się (Order of Malta in Lithuania - Zakon Maltański, Litwa); udział w warsztacie dotyczącym skutecznego przygotowanie osób w wieku dojrzałym do działań wolontariackich; omówienie bieżących spraw związanych z realizacją projektu.
- W terminie 9-12.10.2017 r., udział w czwartej wizycie projektowej zorganizowanej przez partnera z Rumunii (Centrum Wolontariatu w Kluż-Napoka). Cele wizyty obejmowały: prezentacje i dyskusję na temat wyników 2 sondaży przeprowadzonych przez każdego partnera w swoim kraju wśród wolontariuszy 50+ oraz organizatorów wolontariatu; sformułowanie wstępnych sugestii dotyczących rekomendacji związanych z zakresem kompleksowego kursu szkoleniowego przygotowującego osoby w wieku dojrzałym do pracy wolontariackiej (sesja warsztatowa/diskusja); poznanie przykładów dobrych praktyk z zakresu wolontariatu, spotkanie lokalnych ekspertów (Foundation for Elderly Care; Diakonia Foundation; Pro Vobis - National Resource Center for Volunteering); sfinalizowanie prac nad treścią broszury prezentującej dobre praktyki wolontariackie z krajów biorących udział w projekcie; dyskusja nad bieżącymi sprawami

- projektowymi (aktualizacja strony internetowej; przegląd programu i harmonogramu projektu; ustalenia dotyczące terminów realizacji najbliższych działań grupy partnerskiej; działania upowszechniające; spotkania promujące wolontariat planowane do zorganizowania w każdym kraju; prezentacja wyników oceny raportu cząstkowego przez NA Erasmus+ w Polsce; raport kwartalny, ewaluacja spotkania na Litwie, ewaluacja cząstkowa – wnioski i rekomendacje).
- Współpraca z Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych (CASE) będącym liderem tworzonego projektu pn. *Budowa i wdrażanie innowacyjnych narzędzi ograniczających zjawisko pracy nierejestrowanej w instytucjach współodpowiedzialnych za minimalizację zjawiska „szarej strefy” na rynku pracy* w ramach PO WER, Oś priorytetowa IV Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa, Działanie 4.3 Współpraca ponadnarodowa. WUP w Katowicach wraz z WUP w Olsztynie będzie partnerem w projekcie, którego realizacja została przewidziana od czerwca 2018 r.
  - Podjęcie współpracy z Ministerstwem Infrastruktury i Cyfryzacji ze Schwerin w Niemczech, które przygotowuje projekt w ramach Programu Interreg Europa Centralna pn.: *Reep – inicjatywy wiejskie na rzecz przedsiębiorczości i perspektyw zatrudnienia*. Projekt ma na celu wsparcie trwałego rozwoju regionu na peryferyjnych obszarach wiejskich w Europie Środkowej, która zmagają się ze szczególnymi wyzwaniami natury demograficznej oraz gospodarczej. Reep przyczyni się do znalezienia rozwiązań w celu rozwoju wiejskich, peryferyjnych regionów, które zmagają się z takimi problemami jak: zmiany demograficzne, starzejące się społeczeństwo, bezrobocie długoterminowe, niedobór siły roboczej, przedsiębiorczość na małą skalę oraz proces rejestracji działalności gospodarczej. Początek realizacji projektu (po zatwierdzeniu przez Sekretariat Techniczny w Wiedniu) zaplanowano od stycznia 2019 r.

Inne:

Realizacja dwóch radiowych kampanii informacyjnych:

- Kampania ukazująca korzyści wynikające z zatrudnienia/utrzymania w zatrudnieniu osób powyżej 50 roku życia. Kampania objęła swoim zasięgiem całe województwo a spoty reklamowe emitowane były od sierpnia do listopada 2017 r. Celem realizacji kampanii był wzrost zainteresowania pracodawców zatrudnianiem osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia oraz zwiększenie świadomości na tematy związane z korzyściami wynikającymi z aktywizacji zawodowej tej grupy wiekowej w dziedzinie oferowanych form wsparcia (wynikających z Ustawy o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*) a także cech osobowościowych czy kompetencji zawodowych 50-latków. Kampania miała również przyczynić się do wzrostu świadomości o nieuniknionych zmianach w strukturze wiekowej społeczeństwa i pracowników i o problemie starzejącego się społeczeństwa - rezultatem kampanii powinna być widoczna redukcja uprzedzeń wobec zatrudniania osób dojrzałych.
- Kampania ukazująca możliwości i korzyści dla pracodawców, instytucji rynku pracy oraz osób bezrobotnych i poszukujących pracy wynikającej ze wsparcia oferowanego przez urzędy pracy oraz promującej doradztwo zawodowe jako element niezbędny przy planowaniu ścieżki własnej kariery zawodowej. Kampania miała zasięg regionalny i adresowana była w szczególności do mieszkańców

województwa śląskiego. Spoty reklamowe emitowane były w listopadzie i grudniu 2017 r. Celem kampanii był, z jednej strony: wzrost zainteresowania oraz pozytywnego postrzegania urzędów pracy, jako instytucji z misją niesienia wsparcia osobom w trudnej sytuacji zawodowej, świadczących profesjonalne wsparcie pracodawcom i mających wpływ na kształt lokalnego rynku pracy, z drugiej natomiast celem było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat istotnej roli jaką odgrywa w życiu zawodowym człowieka dobrze zaplanowana przez profesjonalnych doradców zawodowych ścieżka zawodowa: począwszy od wczesnego etapu wyboru kierunku kształcenia, poprzez planowanie ścieżki zawodowej do etapu planowania zmian w karierze.

Prowadzenie krajowego pośrednictwa pracy

Art. 36 ust 3 b. Wojewódzki Urząd Pracy może realizować działania w zakresie pośrednictwa pracy wyłącznie o zasięgu ponadpowiatowym i we współpracy z właściwymi powiatowymi urzędami pracy.

W 2017 roku poinformowano 5 osób bezrobotnych i poszukujących pracy o ofertach pracy zamieszczonych w internetowej bazie ofert pracy, udostępnianej przez ministra właściwego do spraw pracy. Na prośbę sądu rejonowego przeszukano bazę ofert pracy pod kątem wskazanych w piśmie osób. Udzielono informacji 11 pracodawcom o konieczności zgłoszenia wolnego miejsca pracy do właściwego terytorialnie Powiatowego Urzędu Pracy. W Centralnej Bazie Ofert Pracy wyszukiwano oferty pracy dla osób osadzonych w zakładzie karnym oraz dla osób z orzeczeniem o niepełnosprawności. W 2 przypadkach poinformowano obywatela Ukrainy o zasadach rozpowszechniania krajowych ofert pracy. Na prośbę PARP poszukiwano w województwie śląskim wydarzeń z działu HR np. konferencje, targi realizowanych w II półroczu 2017 r. Przekazano do powiatowych urzędów pracy województwa śląskiego ofertę pracy na stanowisko funkcjonariusza Straży Granicznej z prośbą o rozpowszechnienie w siedzibie urzędu.

Przez cały rok obsługiwana była również strona internetowa www.sprawni-niepelnosprawni.pl, gdzie:

- zamieszczono 108 artykułów dot. osób niepełnosprawnych,
- przyjęto 117 ofert pracy,
- udostępniono informacje o 26 osobach poszukujących pracy,
- na prośbę 2 pracodawców usunięto konta na stronie internetowej.

Wydział Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP)

Obsługa zadań z zakresu Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w roku 2017 polegała w szczególności na realizacji zadań określonych w następujących aktach prawnych:

1. **ustawie z dnia 13 lipca 2006 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1256, z późn. zm.; zwanej dalej ustawą)** - podstawowym akcie prawnym określającym zadania i strukturę organizacyjną Funduszu,
2. **ustawie z dnia 6 maja 2010 r. o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (Dz. U. Nr 106, poz. 674)** - dotyczącej wypłat należności pracowniczych, powstałych i wymagalnych przed dniem 1 października 2006 r.,

- stanowiących w istocie wykonanie zobowiązań wynikających z **Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE w sprawie ochrony pracowników na wypadek niewypłacalności pracodawcy (Dz. U. UE.L.2008.283.36)**,

- 3. ustawie z dnia 11 października 2013 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 385)** - dotyczącej wypłat pracowniczych na czas do 6 miesięcy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżonego wymiaru czasu pracy, oraz wydanych na ich podstawie aktach wykonawczych.

Zadania związane z obsługą FGŚP wykonywane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach w roku 2017 generalnie dotyczyły:

- wypłat świadczeń na rzecz pracowników oraz byłych pracowników niewypłacalnych pracodawców a także osób wykonujących na rzecz takich pracodawców zadania na podstawie umów cywilnoprawnych podlegających obowiązkowi ubezpieczeń społecznych;
- dochodzenia zwrotu należności FGŚP w związku z wstąpieniem w prawa zaspokojonych pracowników od pracodawców i osób trzecich odpowiadających za te zobowiązania;
- występowania do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z wnioskami o umorzenie/określenie warunków zwrotu należności FGŚP;
- zapewnienia obsługi administracyjno – gospodarczej realizacji ww. zadań.

Zadania dotyczące wypłaty świadczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy w roku 2017

Do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach w roku 2017 złożono:

- **56 wykazów** zbiorczych (dotyczących świadczeń sprzed daty niewypłacalności pracodawcy) / uzupełniających (dotyczących świadczeń powstałych po dacie niewypłacalności pracodawcy) złożonych przez pracodawców w trybie art. 15 ustawy,
- **889 wniosków indywidualnych** pracowników i byłych pracowników niewypłacalnych pracodawców złożonych w trybie art. 16 i 17 ustawy oraz w trybie ustawy z dnia 6 maja 2010 r. „o przywróceniu terminu do wypłaty świadczeń pracowniczych ...”,
- **26 wykazów** o wypłatę świadczeń złożonych w trybie art. 11 ustawy z dnia 11 października 2013 r. „o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy” (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 385).

Odmówiono wypłaty świadczeń w przypadku **4 wykazów** pracodawców oraz **243 wniosków indywidualnych**, a **67 wniosków indywidualnych** pozostawiono **bez rozpatrzenia** bądź **przekazano według właściwości** do innych Wojewódzkich Urzędów Pracy.

Wypłacono świadczenia na podstawie **40 wykazów** zbiorczych/uzupełniających pracodawców oraz **451 wniosków indywidualnych** na kwotę ogółem: **18 511 199,06 zł** (na rzecz **2 167 osób**).

Dochodzenie zwrotu należności FGŚP w roku 2017

W 2017 r. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach na bieżąco realizował sprawy związane z dochodzeniem zwrotu należności FGŚP, wynikających z wypłat świadczeń dokonanych zarówno w roku 2017, jak i w latach poprzednich.

Realizacja poszczególnych zadań z zakresu dochodzenia zwrotu należności w roku 2017 przedstawiała się następująco:

- do dłużników FGŚP skierowano **200 wezwań** do zapłaty,
- zgłoszono **76 wierzytelności** w ramach postępowań upadłościowych,
- wniesiono **115 nowych pozwów** przeciwko dłużnikom FGŚP,
- wniesiono **235 wniosków o wszczęcie postępowań egzekucyjnych**,
- do Dysponenta FGŚP – Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przesłano **78 wniosków o umorzenie** bądź określenie warunków zwrotu należności FGŚP,
- w przypadku **61** dłużników MRPiPS **umorzył należności FGŚP**, a **15 rozłożył** spłatę **należności na raty**,
- w przypadku **21** dłużników doszło do **całkowitej spłaty** należności FGŚP.

Tytułem spłaty należności na konto WUP przeznaczone do obsługi FGŚP w 2017 roku wpłynęło **8 499 895,68 zł**.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w roku ubiegłym umorzył należności FGŚP na kwotę **21 168 681,49 zł**.

Działalność statystyczno-sprawozdawcza

Działalność statystyczna prowadzona była na podstawie zapisów art. 7 ustawy z dnia 9 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o statystyce publicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 855) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017 (opublikowane w Dz. U. poz. 1426). Zgodnie z zapisami wyżej wymienionych aktów prawnych, w 2017 roku z powiatowych urzędów pracy zebrano:

sprawozdania jednostkowe o rynku pracy MRPiPS-01	- 432 egzemplarze
załącznik 1 do sprawozdania MRPiPS-01	- 144 egzemplarze
załącznik 2 do sprawozdania MRPiPS-01	- 72 egzemplarze
załącznik 3 do sprawozdania MRPiPS-01	- 72 egzemplarze
załącznik 4 do sprawozdania MRPiPS-01	- 39 egzemplarzy
załącznik 5 do sprawozdania MRPiPS-01	- 36 egzemplarzy
załącznik 6 do sprawozdania MRPiPS-01	- 39 egzemplarzy
załącznik 7 do sprawozdania MRPiPS-01	- 72 egzemplarze
załącznik 8 do sprawozdania MRPiPS-01	- 36 egzemplarzy
sprawozdanie MRPiPS-06 o instytucjonalnej obsłudze rynku pracy	- 32 egzemplarze
sprawozdanie o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu na formularzu MRPiPS-07	- 72 egzemplarze

Łącznie zebrano **1 046** sprawozdań, co - jak napisano powyżej - wynikało z zapisów rozporządzenia w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017.

Ponadto prowadzona była także dodatkowa działalność statystyczna:

- zebrano sprawozdania statystyczne dotyczące struktury bezrobocia w gminach (realizacja porozumienia zawartego 7.12.2001 r. pomiędzy WUP i Urzędem Statystycznym w Katowicach);
- **372** sprawozdania jednostkowe o zakresie wykonywania pracy przez cudzoziemców na terytorium województwa śląskiego (co miesiąc 31 egzemplarzy, z każdego powiatowego urzędu pracy działającego w województwie śląskim). Na podstawie zebranych danych, przy wykorzystaniu arkusza kalkulacyjnego Excel, przygotowywano sprawozdanie zbiorcze dla całego województwa. Materiał był przesyłany w ustalonych terminach do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;

- przygotowywane były tabele w układzie opracowanym przez Departament Rynku Pracy MRPIPS, w których gromadzone były informacje o planowanych i faktycznych zwolnieniach z przyczyn zakładu pracy w województwie śląskim;
- raz w miesiącu sporządzano dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej meldunki o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i liczbie informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej, zgłaszanych do urzędów pracy.

Zjawisko bezrobocia monitorowane było na poziomie województwa, powiatów i w niektórych aspektach gmin. Utworzony w Wojewódzkim Urzędzie Pracy bank danych statystycznych był na bieżąco aktualizowany. W szczególności gromadzono informacje na temat: liczby bezrobotnych według płci, miejsca zamieszkania, uprawnień zasiłkowych, stopnia niepełnosprawności; struktury bezrobocia według wieku, poziomu wykształcenia, ogólnego stażu pracy oraz czasu pozostawania bez pracy; liczby bezrobotnych podejmujących pracę, uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu; liczby bezrobotnych wywodzących się z poszczególnych sekcji oraz liczby ofert według Polskiej Klasyfikacji Działalności; liczby bezrobotnych oraz liczby informacji o wolnych miejscach pracy i miejscach aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności; działalności urzędów pracy w zakresie poradnictwa zawodowego, klubów pracy, szkolenia bezrobotnych i poszukujących pracy; rozmiarów i struktury bezrobocia na wsi; wydatków z Funduszu Pracy.

Zagregowane informacje statystyczne umożliwiające śledzenie zmian zachodzących w stanie i strukturze bezrobocia zamieszczane były na stronie www.wup-katowice.pl.

Na podstawie danych jednostkowych o bezrobociu rejestrowanym opracowano biuletyny statystyczne, zawierające informacje o stanie, strukturze i płynności bezrobocia w województwie śląskim. Materiał przekazywano władzom samorządowym powiatów.

Opracowano dane, przydatne do wykorzystania przy opiniowaniu kierunków kształcenia, tj. przygotowane zostały zestawienia tabelaryczne publikowane na stronie internetowej pt. *„Województwo śląskie - uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych, średnich szkół zawodowych oraz szkół policealnych - dane w układzie powiatów”*.

Ponadto na prośbę stron występujących o udostępnienie informacji statystycznej przygotowywano zestawienia tabelaryczne (liczbowe) oraz udzielano wyjaśnień co do zakresu posiadanych danych.

Bezpłatna pomoc prawna

W 2017 roku pracownicy Wydziału Pomocy Prawnej i Zamówień Publicznych udzielili 263 porad prawnych, w tym 3 drogą elektroniczną, dotyczących regulacji zawartych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w szczególności:

- rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy,
- świadczeń dla bezrobotnych,

- szkoleń dla bezrobotnych,
- warunków odbywania stażu oraz przygotowania zawodowego,
- możliwości dofinansowania wyposażenia miejsca pracy,
- możliwości pozyskania środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej,
- agencji zatrudnienia,
- rejestru instytucji szkoleniowych.

Udzielane były także porady z dziedziny prawa pracy, dotyczące przede wszystkim: nawiązania stosunku pracy, rozwiązania umowy o pracę, wypowiedzenia warunków pracy i płacy, urlopów, czasu pracy, odpowiedzialności porządkowej i materialnej pracowników, uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem, bezpieczeństwa i higieny pracy, pracowników tymczasowych.

Pracownicy Zespołu Prawnego udzielali także porad prawnych z zakresu funkcjonowania Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i możliwości skorzystania przez pracowników likwidowanych zakładów pracy ze świadczeń wypłacanych ze środków FGŚP.